Št. 4 (931) L. XIX
NOVO MESTO, četrtek,
★★ 25. jan. 1968

DOLENJSKI LIST

45 različnih modelov moških srajc ter otroških in ženskih bluz so prikazali na tradicionalni modni reviji, ki jo je v ponedeljek, 15. januarja, na Otočcu organizirala tovarna perila LABOD iz Novega mesta za svoje poslovne prijatelje iz vse Jugoslavije. — (Foto: M. Moškon)

NAJBOLJ PEREČE VPRAŠANJE SPODNJEGA POSAVJA IN SLOVENIJE:

Kaj bo s senovskimi rudarji?

Na Senovem imajo rudarji dela še za 12 let, kaj pa potem? Zaloge premoga so sicer večje, toda pri pojemajočem delu narastejo spet stroški na tono izkopanega premoga v taki meri, da bi rudnik ne mogel več izhajati — Vprašanje: KAJ BO S SENOVIM? je eno najbolj perečih tako za krško občino kot za vso Slovenijo, saj gre za 933 rudarjev in 200 delavcev v termoelektrarni Brestanica, katere življenje in obstanek sta usodno združena s proizvodnjo na Senovem — Kako zagotoviti kruh in življenje za 3000 do 4000 ljudi na Senovem in v Brestanici?

16. januarja je bilo v Krškem ponovno posvetovanje o prihodnosti Senovega in Brestanice, katerega so se razen predstavnikov prizadetih delovnih organizacij in krške občine udeležili tudi odgovorni tovariši iz republiške skupščine in nekaterih republiških inštitucij. Na posvetu je prevladalo mnenje, da je treba preusmerjanje rudarstva reševati postopoma. Vse kaže, da na neko popolnoma novo proizvodno dejavnost ne bi smeli računati, bolj pa bi se morali nasloniti na obstoječo industrijo, v čemer je mogoče marsikaj življenjsko rešiti. — Rudnik ima na Senovem 400 stanovanj za svoje delavce, kar je ugodno za kolektive, ki bi bili pripravljeni tu odpreti svoje nove obrate. Vendar, gre za nekaj nad 930 zaposlenih na rudniku in za 200 delavcev brestaniške elektrarne, kar je veliko število pridnih rok, ki si žele novo zaposlitev namesto proizvodnje v rudniku, ki bo morala čez dobrih deset let usahniti.

Komisija, ki jo je občinska komisija pooblastila za preučevanje in iskanje rešitve za ta rudarski kraj v zatonu, bo skušala čimprej sestaviti program, po katerem bi začeli postopoma razvijati nove dejavnosti in preusmerjati delavce v druge poklice.

Rudarski kraj v zatonu. Naj se čuje še tako žalostno, pa je brez vsake zlagane romantike žal hkrati tudi resnično! Mnogo ljudi na Senovem je slabe volje, če jim rudnik le omeniš; dogaja se, da težko dobimo podatke, če hočemo s Senovega kaj napisati in marsikdo zamahne z roko, češ kaj le hočete, pustite nas pri miru...

Ne tako, z užaljenostjo ali žalostjo ne bomo prišli nikamor! Vse kaže, da se odgovorni ljudje v krški občinski skupščini, na komiteju ZKS in na občinski konferenci SZDL kot v občinskem sindikalnem svetu dobro zavedajo, kako težavno vprašanje — za občino kot za republiko Slovenijo! — je senovski rudnik, z njim hkrati pa tudi termoelektrarna v Brestanici. Zato bomo v današnjem pre-

(Nadaljevanje na 6. str.)

Milijon kredita za fiat 750

Interna banka tovarne Crvena zastava je sporočila, da bo od 19. januarja dalje kreditirala prodajo avtomobilov Zastava 750 ugodneje kot do sedaj. Kupci bodo lahko dobili posojilo v višini milijon starih dinarjev z odplačilom na 30 mesecev, 20-odstotnim pologom in 8- in poodstotno obrestno mero. Posojilo lahko najameta tudi dva člana družine, če eden od njiju ne bi izpolnjeval pogojev za najetje kredita (kreditna nesposobnost).

Ste morda pozabili?

Do 31. januarja 1968 je treba prijaviti osebne dohodke, če ste jih imeli lani nad 2,000.000 Sdin; do tega roka je treba oddati domači občinski skupščini tudi davčne prijave za odmero drugih prispevkov in davkov za lansko leto, kakor tudi nekaterih pristojbin za 1968!

Če ste slučajno iz novomeške občine, še majhen nasvet: prometna dovoljenja za motorna in priklopna vozila na območju te občine bodo podaljševali samo še do 31. januarja 1968. Imate papirje in vozilo v redu?

Pa brez zamere!

DOLENJSKI LIST

Tovariša Kraigher in Vipotnik v Črnomlju

V torek 23. januarja sta prišla v Belo krajino Sergej Kraigher, predsednik skupščine SRS in Janez Vipotnik, predsednik republiške konference SZDL. V Črnomlju sta se s predstavniki občinske skupščine, družbeno političnih organizacij in večjih delovnih organizacij pogovarjala o vključevanju gospodarstva v reformo, o stanju občinskega proračuna ter o celotni problematiki občine. Popoldne sta gosta obiskala tovarni BELT in BELSAD v Črnomlju, nato pa še ISKRO v Semiču.

OB LETOŠNJI REELEKCIJI:

Spet lanski larifari?

V Jugoslaviji je bila proizvodnja lani manjša kot leto dni prej, v Sloveniji pa se je le skromno povečala. Kaj takega v našem gospodarstvu ne pomnimo.

Kaj je v gospodarstvu bolj pomembno in bolj odločilno kot človek? To se moramo vprašati še zlasti takrat, kadar nam gre slabo. Toda spomnimo se lanske reelekcije in tega, kako hitro smo pozabljali na to resnico in raje iskali lažje in manj boleče rešitve. V Sloveniji je ostalo lani kar 85 odst. direktorjev, ki vodijo podjetja že nad 8 let, še naprej na vodilnih mestih! Večino drugih vodilnih delavcev pa reelekcija niti ni zajela.

Gospodarskih neuspehov so v veliki meri kriva vodstva. Toda prav vodstva so vedno pripravljena kazati s prstom na druge krivce: na sistem, na predpise itd. Stara gospodarska resnica govori: kdor se ne razvija, ta nazaduje! Kljub temu pa se zelo radi zadovoljujemo zgolj z životarjenjem. So delovne organizacije, ki jim gre zaradi izjemnega položaja odlično, mi pa še pomislimo ne, da bi jim z boljšim vodstvom lahko šlo še veliko bolje. In še nekaj: (in to ni nepomembno) tudi pri nas se bo treba naučiti na poraze in prenesti rotacijo navzdol!

Za vse to smo vedeli že ob lanski reelekciji, pa vendar ni izpolnila pričakovanj. Marsikje so jo grdo izigrali, zaradi premajhnih vsebinskih priprav se je spremenila v larifari z veliko hrupa in majhnimi sadovi.

Mar je treba ponoviti še enkrat: reelekcija ali ponovna izvolitev mora omogočiti šolanim in sposobnejšim ljudem pot na vodilna mesta. To je nujno potrebno, saj ima v Sloveniji komaj desetina direktorjev visoko izobrazbo, gospodarstvo pa zahteva danes več kot pa samo »žilico«, na katero se tako radi izgovarjamo!

Inž. M. LEGAN

Seminar za klube OZN v Šmihelu

Včeraj popoldne se je v dijaškem domu v Šmihelu pri Novem mestu pričel štiridnevni seminar za vodstva klubov OZN iz vse Slovenije. Udeležuje se ga okoli 70 mladincev, navzoči pa so tudi zastopniki republiškega centra klubov OZN, ki je seminar organiziral. Udeležencem bodo predavali strokovnjaki za družbeno-politična vprašanja. Na seminarju, ki se bo končal v soboto, 27. januarja, dopoldne, z razširjeno plenarno sejo republiškega centra, bodo govorili predvsem o novih delovnih oblikah v klubih OZN, občinskih in medobčinskih centrih.

V Biču novo gostišče

Zagrebško podjetje INTERTURIST bo zgradilo letos ob avtomobilski cesti pri Biču novo gostišče vrste »snack bar«. Ustrezne pogodbe so že sklenjene. Gradilo bo poslovno združenje za industrijske gradnje GIPPOS iz Ljubljane, stavbno zemljišče pa je že odkupljeno.

Posvet verskih komisij

Zastopniki občinskih komisij za verska vprašanja iz črnomaljske, metliške, trebanjske, grosupeljske, ribniške, kočevske in novomeške občine so imeli 19. januarja v Novem mestu sestanek, na katerem so govorili o odnosih med oblastjo in verskimi skupnostmi.

Občinske komisije za verska vprašanja skrbijo med drugim za pravilen odnos do verskih skupnosti, spremljajo delovanje teh skupnosti in še zlasti njihovo delo z mladino. Komisije morajo proučevati podatke in analizirati idejnopolitične probleme, ki se lahko pojavijo v obojestranskih odnosih. Njihova naloga pa je tudi, da skrbijo za delo in probleme lokalnih organov CMD ter jim pomagajo. Komisije morajo svoje ugotovitve in predloge posredovati družbenopolitičnim organizacijam.

VREME

OD 25. JANUARJA DO 4. FEBRUARJA

Okrog 25. in 29. januarja manjše snežne padavine, v ostalem suho oziroma jasno z mrazom ponoči.

dr. V. M.

Vsi pomagajo graditi novo žago LIK

Kočevska podjetja so LIK dala posojilo in zaposlila precej delavcev

Predstavniki občinske skupščine Kočevja in LIK so v teh dneh obiskovali kočevska podjetja in se dogovarjali o pomoči, ki naj bi jo podjetja dala Lesni industriji, da bi čimprej in čim manj boleče odpravila posledice nedavnega požara.

Zaradi požara je ostalo brez dela okoli 110 ljudi. Nekaj so jih pri LIK zaposlili na drugih delovnih mestih, 18 v obratu v Podpreski, 14 jih bo vzela Tekstilana, 20 Rudnik, 4 pa INKOP. Nekaj jih je odšlo na lastno željo na brezplačen dopust, nekaj pa na redni letni dopust. Tudi »Zidar« bi jih nekaj zaposlil, ko se bo odprla gradbena sezona, pomoč pa sta obljubila še Avto in Agroservis.

Razen tega bodo kočevska podjetja dala LIK tudi kredit za izgradnjo nove žage, in sicer v višini 10 odstotkov svojih lanskih skladov za dobo 5 let. Te oblike pomoči ni odrekło niti eno podjetje. ITAS je pripravljen kreditirati izdelavo jeklene konstrukcije za novo žago, »Zidar« pa gradbena dela.

Nova žaga, ki bo veljala okoli 430 milijonov Sdin, bi morala začeti z delom najkasneje 1 junija. LIK jo bo zgradil s skupnimi močmi (z lastno udeležbo, s krediti kočevskih podjetij in Kreditne banke ter odškodnino, ki jo bo plačal DOZ — škoda še ni uradno ocenjena).

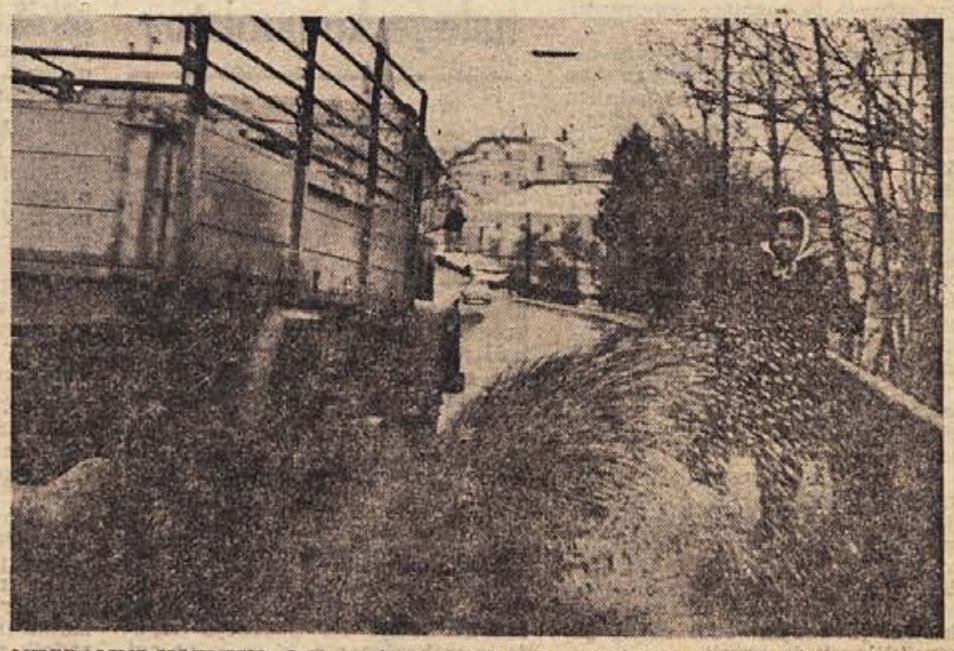

NESRAMNI VOZNIKI. Odjuga je pretekli teden poplavila tudi Partizansko cesto v Kandiji v Novem mestu. Na žalost je bilo med vozniki, ki so meni nič tebi nič drveli čez luže, tudi mnogo domačinov, ki razmere na tej cesti dobro poznajo, pešci pa jim niso mar! (Druga nagrada za »fotografijo tedna« — foto: Grabek.

tedenski mozaik

Iz Aten poročajo, da so grški vojaški oblastniki hudo jezni, ker jih večina evropskih in tudi drugih držav ignorira. Jezni so tudi na ZDA, od katerih so pričakovali — kot sami pravijo — »več razumevanja«. General Papadopulos, šef vojaške junte, je baje že »izgubil potrpljenje« in pripravlja maščevanje Američanom — zbližanje s Francijo in de Gaullom. Vsekakor Američani niso navdušeni, da bi de Gaulle imel še več zaveznikov, vprašanje pa je, če je tudi sama Francija navdušena nad takimi »prijatelji«, kot so grški polkovniki. Pekinški radio je te dni znova napadel nasprotnike Mao Ce Tunga in jih obtožil, da oživljajo »zli duh ekonomizma«. Tiste, ki to počnejo, imenuje pekinški radio »razredne sovražnike« njihov greh pa je, da so v nekaterih tovarnah ob koncu leta kupili volneno blago, naredili iz njega delovne obleke in jih razdelili delavcem. S tem so, kot meni radio Peking, zbujali kapitalistične instinkte . . . Med Kubo in Bolivijo poteka te dni čuden dialog. Neuradno in posredno se namreč Fidel Castro in bolivijski predsednik Barrientos »otipavata« v javnih govorih okrog možnosti, da bi izvedla »množično zamenjavo« političnih ujetnikov. Castro je ponudil Barrientosu 100 kontrarevolucionarjev, zaprtih na Kubi za ostanke trupla Ernesta Che Guevare, Barrientos pa ponuja Castru, da bo izpustil znanega revolucionarja Debreya za nekaj ljudi, ki so zaprti na Kubi. Govori se tudi o drugih zamenjavah, vendar za zdaj še ni jasno, kaj se bo izcimilo iz te nenavadne trgovine. V Madridu so pravkar zaprli fakulteto za književnost in filozofijo, češ da so študenti »uporabljali oboroženo silo«. V začetku meseca so bili zaradi podobnega razloga zaprli fakulteto za politične in ekonomske vede. Kot je znano, so španski študenti je ogorčeni nasprotniki Francovega režima, ki jim s svoje strani vrača z aretacijami in dajanjem izrednih »počitnic«.

Nove volitve direktorjev

Okrog dve tretjini delovnih organizacij v vsej državi bo moralo letos voliti svoje direktorje. To še ne pomeni, da se bomo letos morda kar trgali za čim boljše direktorje. Pred ponovnimi izvolitvami direktorjev pred dvema letoma smo mahali s statističnimi podatki in dokazovali, da veliko število vodilnih ljudi v delovnih organizacijah ne ustreza s svojimi strokovnimi in šolskimi kvalifikacijami. Prav zaradi takega stanja smo tudi dobili zakon o obvezni ponovni izvolitvi direktorjev delovnih organizacij. Toda v prvi rundi teh ponovnih izvolitev je bila prava redkost, da prejšnji direktor ni bil spet izvoljen. V nekaterih primerih je bilo to opravičeno.

REFORMA

Sestav vodilnega kadra v delovnih organizacijah je danes nekoliko boljši kot pred dvema letoma, predvsem zaradi zaostrenih pogojev za vodilna mesta v skladu z gospodarsko reformo. To je tudi eden izmed bistvenih pogojev, da bodo nove volitve prinesle svoj sad.

Vemo, da tisoči mladih sposobnih ljudi, ki so po vojni doštudirali fakulteto, čakajo na svoj življenjski cilj. Samo tega ne vemo, koliko bo ustreženo tretjemu pogoju — da delovne organizacije ne vzamejo razpis za izvolitev direktorja kot razpisano formalnost, ampak kot dogodek, od katerega bo v marsičem odvisen njihov dohodek in raven zaposlenih.

Nihče ne dvomi v pomen vodilnih mest. Vendar so v večini delovnih kolektivov doslej malo naredili, da bi bile volitve vodilnih uslužbencev široka samoupravna akcija, pri kateri bi sodelovali vsi delovni ljudje. Kadar se volijo samoupravni organi ali predstavniška telesa, tedaj so pri tem udeležene vse politične sile. Bilo bi torej naravno, **da družbeno-politične organizacije in organi samoupravljanja tako sodelujejo tudi takrat, ko se volijo vodilni ljudje delovnih organizacij!**

SAMOUPRAVLJANJE

Predvsem je treba doseči, da postane sodelovanje pri vodenju kadrovske politike povsod res samoupravna pravica vseh delovnih ljudi. Te naloge ni lahko uresničiti. Saj je prav na področju kadrovske politike še zmeraj najbolj zakoreninjeno mnenje, da bi odločanje večine ali vseh bilo nemara bolj škodljivo kot koristno. O tem, kdo naj bo na vodilnem mestu, še zmeraj pogosto odloča nekaj samozvanih tribunov v kolektivu, včasih z močno podporo vpilvnih posameznikov zunaj kolektiva.

PROGRAM

So primeri, ko se od kandidata za direktorja zahteva program, katerega bi uresničevali oni, če bi bili direktorji. Ta program je lahko merilo, s katerim se kandidat predstavi, toda bilo bi še bolje, da bi sama delovna organizacija na osnovi svojega delovnega programa izdelala profil direktorja, kakršnega potrebuje. Razen strokovne izobrazbe, delovnih izkušenj, organizacijskih sposobnosti, bi lahko bil ta profil, izhajajoč iz stvarnih problemov in nalog delovne organizacije, eden izmed statutarnih pogojev za direktorja. Razen tega mora danes direktor bolj kot kdaj prej ustrezati še nekemu pogoju: imeti mora ustvarjalen, pozitiven odnos do samoupravljanja in nagrajevanja po uspehu dela. Doslej se je za to premalo skrbelo, kar je bilo vzrok mnogih sporov v delovnih organizacijah.

Sedanji sestav vodilnih ljudi v delovnih organizacijah je tak, da terja resne spremembe. In čimprej bo do tega prišlo, toliko bolje! Če bomo letos ponovne volitve direktorjev vzeli tako resno, kot to zahtevajo nameni naše samoupravne družbe, se pravi potrebe gospodarske in družbene reforme, bo to pomenilo prvi velik korak za pridobivanje strokovnejšega vodilnega kadra v mnogih kolektivih.

V. Š.

WILSON V MOSKVI — Na povabilo sovjevske vlade je britanski premier Harold Wilson v ponedeljek prispel v Moskvo. Na sliki: Wilson (v svetlem plašču, levo) je v torek položil venec na grob Neznanega junaka — vidimo ga kako se pred tem rokuje z visokimi oficirji Rdeče armade. Telefoto: UPI — John Mantle

PROCES V KAIRU — V Kairu se je začel proces proti 54 ljudem, ki jih obtožujejo, da so sodelovali v zaroti, ki jo je pripravljal maršal Amer.

ŠTUDENTSKE DEMONSTRACIJE V INDONEZIJI — Več tisoč indonezijskih študentov je demonstriralo pred rezidenco vršilca dolžnosti predsednika republike generala Suharta v Djakarti. Študenti so nosili napise »Lačni smo« ter druge, v katerih so protestirali proti visokim cenam.

Letos brez uvoza pšenice?

Po podatkih zveznega zavoda za statistiko je bilo lansko jesen zasejanih z žitom 2,230.000 hektarov. kar je 6 odstotkov več kot v predzadnji jeseni. S pšenico so kmetijska posestva, zadruge in kmetje zasejali dva milijona hektarov (porast za 8 odst.). Na visokorodne sorte pšenice odpade pri tej številki kar 1,580.000 ha ali 13 odst. več kakor lani. — Po teh številkah bi lahko pričakovali, da se bomo letos v Jugoslaviji dokončno rešili uvoza pšenice. Letošnja žetev naj bi pokrila vse potrebe v državi, dala pa naj bi tudi potrebne viške za državne rezerve.

tedenski zunanjepolitični pregled

Pogajanja v Parizu

Na nevtralnem ozemlju v Parizu so se v torek začela zahodnonemško - jugoslovanska pogajanja o morebitni obnovitvi diplomatskih odnosov med državama, ki jih je pretrgala Zahodna Nemčija pred leti, ko je Jugoslavija priznala DR Nemčijo. Osnova za prekinitev stikov je bila takoimenovana Hallsteinova doktrina, po kateri Zahodna Nemčija ne more imeti diplomatskih odnosov z nobeno državo, ki priznava obstoj Vzhodne Nemčije in navezuje z njo normalne diplomatske odnose. Doktrina je bila skovana zato, da bi politično izolirali DR Nemčijo. Toda stvarnost je pač močnejša kot vse doktrine in Zahodna Nemčija se je zaradi te doktrine sama znašla v neprijetnem položaju. Vedno več je držav, ki niso pripravljene zapirati oči pred dejstvom, da obstajata dve nemški državi in ki želijo imeti trgovinske, znanstvene, kulturne in druge odnose z obema. Tudi sama Zahodna Nemčija je zadnja leta vse bolj zainteresirana za širjenje stikov tudi s socialističnimi, zlasti evropskimi državami in tudi bonskim politikom je jasno, da ne morejo zahtevati od socialističnih držav, naj se odrečejo priznanju socialistične DR Nemčije. Praktično je Hallsteinova doktrina že politični mrlič, kar je dokazala tudi navezava diplomatskih stikov med Zahodno Nemčijo in Romunijo, vendar pa pri Zahodnih Nemcih še vedno obstaja strah, da bi mnoge azijske in afriške države takoj priznale DR Nemčijo, če bi javno pokopali Hallsteinovo doktrino. Zahodnonemška politika je še vedno ujeta v nasprotje med željo po širokih mednarodnih stikih in strahom pred mednarodnim uveljavljanjem Vzhodne Nemčije, zato je njen razvoj v smeri večjega realizma počasen in omahljiv. V tej luči imajo sedanja jugoslovansko - zahodnonemška pogajanja tudi mednarodni pomen. Ne moremo še soditi kako se bodo iztekla, opozarjajo pa le, da v sodobni stvarnosti tako zastarela politika kot jo odseva Hallsteinova doktrina, ne prinaša posebnih koristi niti njenim tvorcem. Ni namreč dvoma, da bi ponovna navezava diplomatskih stikov koristila tako nam, kot zahodnim Nemcem.

V Rimu je te dni konferenca predstavnikov naprednih strank in gibanj v Sredozemlju, ki se je udeležujejo delegacije iz Italije, Francije, Grčije, Cipra, Sirije, Alžirije, ZAR Španije, Turčije, Maroka in Jugoslavije. Razpravljajo o položaju v Sredozemlju ter o ukrepih in politiki, ki naj bi temu delu sveta zagotovila mir, varnost in nevmešavanje tujih sil. Na sredozemskem področju še vedno obstajajo ostanki kolonializma, često prihaja do močnih pritiskov imperialističnih sil, obstaja veliko tujih vojaških oporišč, vse to pa pomeni nevarnost za mir in stabilnost na tem področju. Konferenco naprednih sil in strank v Sredozemlju vodi misel, da si morajo te sile bolj zavestno in povezano prizadevati, da bi odstranili vse, kar Sredozemlje ovira, da bi kljub željam tamkajšnjih narodov postalo trajno področje miru in varnosti.

Britanski premier Harold Wilson se mudi na obisku v Moskvi. Dočakal ga je precej hladen sprejem in v sovjetskih krogih pravijo, da britansko - sovjetski pogovori lahko računajo na uspeh le glede medsebojne trgovine. Toda Wilson je prišel z večjimi načrti, med drugim tudi, da bi preiskal kako in kaj mislijo v Moskvi o vietnamski vojni. Toda sovjetsko stališče o tem je jasno in ga ne mislijo spreminjati. To je stališče, da so za vojno v Vietnamu odgovorni Američani in da je pač njihova dolžnost, da jo končajo in da pri tem nimajo pravice računati na pomoč drugih, najmanj pa Sovjetske zveze. V tem smislu torej Wilson nikakor ne bo mogel nastopati kot posrednik, čeprav bi mu to že zaradi ugleda doma, najbrž zelo prav prišlo.

Medtem pa se slišijo govorice, da je Johnson poslal Ho Ši Minhu pismo, v katerem navaja blažje pogoje za opustitev bombardiranja DR Vietnama. V teh nepotrjenih vesteh nekateri že vidijo prve znake, da se v Vietnamu le bliža razplet. Zaenkrat pa je še vprašanje ali je prevelik optimizem res že upravičen pa tudi če je, bo pot do kakšnih večjih uspehov gotovo še dolga in težka.

BOMB NE MOREJO NAJTI — Na Grönlandu je strmoglavil ameriški bombnik »B-52«, ki je nosil več vodikovih bomb. Američani trdijo, da ni nevarnosti, da bi bombe eksplodirale, ker nimajo vžigalnikov. Hkrati pa pravijo, da bomb morda nikoli ne bodo našli, ker se je letalo pogreznilo 240 metrov globoko v morje.

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

■ PREDSEDSTVO CK ZKS O TEZAH ZA JAVNO RAZPRAVO. — Na seji predsedstva CK ZKS so menili, da bi morali teze, ki so že v javni razpravi, še dopolniti in poglobiti. Mlade je treba postaviti v aktivnejši odnos do problemov. Premalo je samo opozarjati na težave, potrebno jih je tudi odstranjevati. Zato se morajo mladi brez posrednikov vključevati v samoupravno življenje in reševati probleme tam, kjer nastajajo in kjer jih je edino mogoče razreševati. Nekatere težave izvirajo predvsem tudi iz objektivnih odnosov in razmer. Rešitev torej ni samo v obsodbi in glasnem izražanju nezadovoljstva s takimi razmerami, temveč si je treba prizadevati takšne odnose in razmere spremeniti, izboljšati.

Tema »Mladina v samoupravnih odnosih in naloge komunistov« bo predmet razprave na naslednjem plenumu centralnega komiteja ZKS. Pred tem bo tudi kongres Zveze mladine Jugoslavije, na katerem bodo oblikovali nova programska načela in nov statut. Težnje gredo za tem, da bi se mladinska organizacija otresla ostankov nekdanjega administrativnega obdobja in odpravila razne hierarhične strukture, ki so oddvajale vodstva od mladine in njenih resničnih interesov. Rešiti se je nujno tudi raznih šablon in omogočiti organizacijam v republikah in občinah večjo samostojnost in avtonomnost.

Na seji predsedstva CK Zveze mladine Slovenije, kje so razpravljali o bližnjem mladinskem plenumu in kongresu, so menili, da so teze, ki jih je komisija CK ZKS dala v javno razpravo, pomembna osnova za razpravo o mladini, vendar pa je v njih tudi nekaj pomanjkljivosti in vrzeli.

■ IZVRŠNI KOMITE CK ZKS O IZPLAČEVANJU DODATNIH OSEBNIH DOHODKOV. Na svoji zadnji seji je IK CK ZKS razpravljal o poročilu službe družbenega knjigovodstva, ki opozarja na nekatere deformacije pri izplačevanju dodatnih osebnih dohodkov. Gre za delovne organizacije, ki so pred sprejetjem zakona o začasnem »zamrznjenju« plač v nekaterih dejavnostih, kot so banke, zunanjetrgovinska in druga podjetja, izplačali dodatne osebne dohodke. Izvršni komite meni, da bi morala SDK posredovati svoje ugotovitve širši javnosti, občinski komiteji ZKS pa bi morali ukrepati proti komunistom v tistih denja, zdravstva in pokojninskega zaočitne deformacije pri izplačevanju osebnih dohodkov.

Mladina v samoupravnih odnosih in naloge komunistov

■ ZA PRISPEVNO STOPNJO 27,5. Trije odbori republiške skupščine so se izrekli za prispevno stopnjo 27,5, vendar s pogojem, da povsod storimo vse, kar je mogoče, da bi čimbolj racionalizirali porabo. Prvi ukrepi so že sprejeti. Eden teh je predlog za izvajanje racionalizacije na področju vzgoje in izobraževanja, ki ga je na eni zadnjih sej IS obrazložil namestnik sekretarja za kulturo in prosveto Boris Lipužič.

Stane Kavčič, predsednik IS, je na seji UO zbornice SRS med drugim dejal, da za nujne potrebe zadošča 27,5-odstotna prispevna stopnja, ki naj bi zadovoljila potrebe proračunov, vključno izobraževanja, zdravstva in pokojninskega zavarovanja.

■ DRUŽBA MORA BOLJ IZKORIŠČATI ZNANSTVENI POTENCIAL. Na redni konferenci skupščine ljubljanske univerze so se zavzeli za smotrno, učinkovito ureditev univerzitetnega študija. Menili so tudi, da bi morala družba bolj izkoriščati znanstveni potencial te najvišje slovenske pedagoško-znanstvene ustanove. Razprava je izzvenela v zahtevo, da je treba univerzi vrniti ugled, položaj in vrednost.

■ SIMPOZIJ O HRANI, ZDRAVJU IN DELOVNI SPOSOBNOSTI. V Ljubljani je bil te dni simpozij o hrani, zdravju in delovni sposobnosti. V nekaj dneh so se zvrstili zelo zanimivi referati o načinu prehrane in vplivu na zdravstveno stanje prebivalstva SRS, o tehnoloških vidikih živilstva, o prehrani v novem delovnem času in tako dalje. To je prvi simpozij te vrste v Sloveniji.

■ PETAR STAMBOLIĆ — NOVI PREDSEDNIK CK ZK SRBIJE. — Na plenumu CK ZK Srbije so izvolili za predsednika centralnega komiteja prekaljenega revolucionarja Petra Stambolića. Dosedanji predsednik Dobrivoja Radosavljević je prosil centralni komite, da bi ga razrešil, ker čakajo ta forum izredno velike naloge, ki jim zaradi svojega zdravja kot predsednik ne bi bil kos.

Petdnevni delovni teden tudi v Sloveniji

Predlog zakona je pripravil republiški izvršni svet

Te dni so začeli v republiški skupščini že obravnavati predlog zakona o 5-dnevnem delovnem tednu v Sloveniji. Predlog je pripravil izvršni svet, veljal pa bi samo za državne organe v republiki.

Spričo tega, da morajo po zveznem zakonu vse delovne organizacije v določenem roku preiti na 42-urni delovni teden, so si tudi v državnih organih prizadevali, kako bi to zahtevo uresničili. Vsa dosedanja prizadevanja pa so šla le v uvajanje prostih sobot, manjkajoče ure pa so nadoknadili tako, da so podaljšali delovni čas en dan v tednu še na popoldne. Nastale pa so velike razlike in so v nekaterih uradnih delali le vsako drugo soboto, ponekod so imeli proste tri sobote na mesec ali pa ob sobotah sploh niso delali. To je povzročilo precejšnjo negotovost med občani, ki niso vedeli, kdaj lahko urejajo svoje zadeve v uradih. Delovni čas pa je treba tako razporediti, da bo ustrezal potrebam sodobnega življenja, se pravi, da bo omogočal največje možne delovne učinke in hkrati zagotavljal delovnemu človeku maksimalne možnosti za oddih in razvedrilo.

Po številnih analizah ne le pri nas ampak tudi drugod po svetu so prišli do spoznanja, da je tem zahtevam moč najbolje ustreči z uvedbo petdnevnega delovnega tedna in s pomaknitvijo začetka dela na kasnejše jutranje ure, ker je znanstveno ugotovljeno, da je produktivnost v zgodnjih jutranjih urah minimalna.

Po predlogu zakona bi bile vse sobote proste, delovni čas pa bi se začenjal pozimi (od 1. oktobra do 30. aprila) od pol devetih zjutraj, druge mesece pa eno uro prej. Po štirih urah dela naj bi bil delovni odmor največ eno uro, pri tem pa bi v delovni čas šteli le pol ure. Ob petkih bi delo končali pol ure prej. V republiških organih bodo delali pozimi do 17,30, poleti pa do 16,30.

Za republiške organe bo izvršni svet odredil, kdaj bodo prešli na nov delovni čas, za občinske organe pa občinske skupščine. Te naj bi po predlogu zakona prilagodile poslovni čas tudi tistih delovnih organizacij, katerih dejavnost je javnega pomena, novemu delovnemu času državnih organov.

Pred prehodom na nov delovni čas pa morajo državni organi prej opraviti vse potrebne priprave zlasti glede prehrane svojih delavcev in varstva njihovih otrok. Izvršni svet na primer bo zagotovil sredstva, ki so potrebna za organizacijo opoldanske prehrane delavcev v republiških organih. Republiškemu sekretariatu za zdravstvo in socialno varstvo pa je naročeno, naj izdela program razvoja otroškega varstva v SRS glede na nov delovni čas. Republiški sekretariat za prosveto in kulturo pa mora pripraviti prehod na petdnevni pouk v vzgojnih izobraževalnih zavodih.

Delovni čas je treba prilagoditi zahtevam tega zakona najkasneje do 1. septembra letos.

V. JARC

Lani vendar samo za 1,2 odst.!

Poročali smo že, da nas lanski december glede industrijske proizvodnje ni mogel ravno razveseliti. Po končnih podatkih je bila industrijska proizvodnja v Sloveniji le za 6 odst. višja kot novembra, medtem ko se je decembra 1966 v enaki primerjavi povečala kar za 15 odst. Bila je sicer za 3 odst. višja kot povprečna mesečna proizvodnja v predlanskem letu, vendar pa spet za 7,7 odst. manjša kot decembra 1966. Lanska celoletna proizvodnja v SRS je torej presegla predlansko le za 1,2 odst., v primerjavi s 1965 pa je bila večja za 5,2 odst.

V decembru malo nižje cene v gostinstvu

Splošni indeks cen gostinskih storitev je bil decembra malenkost nižji kot v novembru — to pa je bil hkrati tudi prvi padec gostinskih cen v lanskem letu. Za 0,8 odst. so se znižale cene prenočišč, za 0,2 odst. cene alkoholnih pijač in za 0,6 cene prikuh. Cena hrane pa se v celoti ni znižala, saj kaže njen indeks za december 100,2.

Mednarodno leto turizma za nami

Za pribl. 11 odstotkov se je lani povečal promet inozemskih turistov v Jugoslaviji, z novoletnim podvodnim ribolovom v Malem Lošinju pa je bilo svečano zaključeno lansko mednarodno leto turizma. V Jugoslaviji smo lani pridobili pribl. 60.000 novih ležišč v hotelih in drugih objektih, pripravili smo na tisoče prireditev in oživili številne manjše kraje, da so začeli sodelovati v turizmu. — Na široko so odprta vrata tudi letos: brez vizuma nas spet lahko obiskujejo tujci od vsepovsod.

Naročite si svoj lokalni list na

DOMAČI NASLOV !

Z izkušnjami pomagati vsem kmetom

Kmetijsko raziskovalna dejavnost v Sloveniji je uspešna, pospeševalna služba pa se zatika pri kmetijskih organizacijah – Kako posredovati ugotovitve strokovnjakov vsem kmetijcem, da si bodo z njimi pomagali pri zniževanju proizvodnih stroškov?

Kmetijsko raziskovalna dejavnost v Sloveniji je uspešna, pospeševalna služba pa se zatika pri kmetijskih organizacijah. — Kako posredovati ugotovitve strokovnjakov vsem kmetijcem, da si bodo z njimi pomagali pri zniževanju proizvodnih stroškov?

Kmetijci že precej časa tožijo, da težko prodajo svoje pridelke in živino. Tudi z odkupnimi cenami, ki so se v minulem letu močno znižale, niso zadovoljni. Zahtevajo take cene, ki bodo uskladene z njihovimi proizvodnimi stroški, in možnosti, da prodajo vse, kar želijo prodati.

Zvišane cene vedno omejujejo povpraševanje po blagu, torej ga je teže prodati. To ne velja le za kmetijske proizvode, ampak za vse, in ne le pri nas, temveč povsod v svetu. Tudi če cene določajo državni organi. In še to: s predpisi lahko določajo cene le v svoji državi, ne pa tudi pri izvozu. Če želijo pomagati proizvajalcem do večjih dohodkov, kot jim jih omogoča svetovni trg, jim morajo dodajati sredstva iz državne ali družbene blagajne.

Ali je taka pomoč kmetijcem lahko trajna? Odvisno je od sredstev, ki jih ima družba in od koristi širšega gospodarstva. Zato se kmetijci v nobeni državi ne smejo preveč zanašati nanjo. Zniževati morajo proizvodne stroške, da bodo tudi ob zmanjšani pomoči države ali družbe ali celo brez pomoči lahko prodajali svoje blago brez izgube in jim ne bo treba omejevati proizvodnje.

Strokovnjaki kmetijskega inštituta Slovenije so z raziskovalno dejavnostjo proučili že mnogo stvari in ugotovili ter dokazali, kako je moči znižati proizvodne stroške, kmetijci pa si s tem premalo pomagajo. Rodne sorte pšenice so se razširile v Sloveniji le na dve tretjini vseh pšeničnih posevkov, hibridna koruza pa komaj na polovico koruznih, čeprav bi moral že žadnji kmet vedeti, da taka semena dajo večje pridelke. Poraba umetnih gnojil se je celo zmanjšala in slovenski kmetje so po količini gnojil na hektar kmetijskih zemljišč med zadnjimi v Evropi, pa tudi v naši državi. V minulih letih so kmetje kupili precej kmetijskih strojev, a le redki jih znajo uporabljati dovolj koristno. Pri pridelovanju krme pa so po mnenju kmetijskih strokovnjakov pol stoletja za kmetijci v razvitih državah, saj jo še vedno spravljajo tako kot pred vojno. Prav v krmi pa so največje možnosti za zniževanje stroškov reje živine. Dognanja raziskovalcev v kmetijstvu namreč pridejo navadno le do kmetijskih organizacij, organizatorji proizvodnega sodelovanja pa jih premalo posredujejo kmetom. Opravičujejo se s pomanjkanjem sredstev za široko pospeševalno dejavnost.

Priporočila kmetijskim organizacijam, naj žrtvujejo nekaj sredstev za pospeševalno službo med vsemi kmeti, gotovo ne bi rodila v sedanjih razmerah zaželenega sadu. Pospeševalna služba bi torej morala biti tudi pri nas javna dejavnost, kot je v večini drugih držav. Sredstva bi morala dobivati tudi iz drugih virov, da se ne bi gnala le za takojšnjimi dohodki, zanemarjala pa načrtno, dolgotrajno delo, ki se bo bogato obrestovalo šele po nekaj letih. Kmetijski pospeševalci bi morali pomagati tudi takim kmetom, ki ne morejo biti takoj veliki pridelovalci za trg. Sedanja družbena proizvodnja — družbena posestva in kooperacija s kmeti — zajema v Sloveniji le okrog eno petino kmetijskih zemljišč. Gotovo pa so tudi druge štiri petine zemljišč tako pomembne za naše gospodarstvo, da jih ne smemo zanemarjati in prepuščati le kmetom, naj se znajdejo sami. Pomagati bo treba slehernemu kmetu, da bo pridelval več kot doslej in z manjšimi stroški. Ne le zaradi njega in njegove družine, ampak tudi zaradi širših gospodarskih koristi vse družbe. Zato pa lahko skrbi le dobra pospeševalna služba, ki je še nimamo.

J. Petek

Kaj lahko pričakujemo letos?

Predsednik izvršnega sveta: »S stopnjo 27,5 odstotka bi se republika Slovenija letos lahko brez izgube prebila do 1969, če upoštevamo še nekatere sprejemljive obdavčitve oz. obveznosti.«

Prejšnji teden je bila v Ljubljani razširjena seja upravnega odbora Gospodarske zbornice SR Slovenije, na kateri je predsednik Leopold Krese govoril o položaju, ki nastaja na podlagi sprememb v deviznem režimu, ki je začel veljati s 1. januarjem. Zelo konkretno je opisal novo nastali položaj ter veliko zadrego številnih gospodarskih organizacij v Sloveniji, ki so se spričo najnovejših zveznih predpisov znašle glede uvoza reprodukcijskega materiala tako rekoč pred zaprtimi vrati. Upravni odbor je ostro obsodil metodo dela zveznih organov, ki probleme samo še zaostrujejo. V takem delu slutimo napore nekaterih zveznih organov, ki so lani prepočasi ali pa neučinkovito reagirali na prepovečan sproščeni uvoz, ki ga izvoz iz Jugoslavije ni ustrezno pokrival. Zdaj imamo v zunanje plačilni bilanci velike dolgove.

Predsednik izvršnega sveta SRS Stane Kavčič je nato seznanil navzoče gospodarstvenike z nekaterimi načelnimi stališči in s praktičnimi načrti izvršnega sveta na političnem in gospodarskem področju v 1968. — Tako je tovariš Kavčič med drugim dejal, da bo izvršni svet predložil republiški skupščini naslednje osnovne postavke našega letošnjega razvoja:

družbeni proizvod se bo realno povečal od 5 do 6 odstotkov, po tekočih cenah pa od 7 do 9 odstotkov. Fizični obseg industrijske proizvodnje bi naraščal po stopnji od 4 do 5 odst., blagovni izvoz bi se povečal po stopnji 9 do 10, sklad nominalnih osebnih dohodkov od 7 do 9, zaloge pa naj bi se zmanjšale za pribl. 5 odstotkov. Splošna potrošnja bi morala dosledno ostati v okvirih povečanja družbenega proizvoda in bi se zategadelj gibala med 7 in 9 odstotki. — Za približno 8 odstotkov bo treba popraviti tekoče pokojnine, število upokojencev pa se bo letos povečalo za pribl. 4 odst. Za otroške dodatke bi se izdatki povečali za približno 5 %, prav toliko pa tudi izdatki za šolstvo. Vse te izdatke — je dejal Stane Kavčič — bi lahko krili s skupno stopnjo 27,5 odst. in še s tem, da bi uvedli obdavčitev na sklade splošne porabe s približno 7 do 8 %, pri čemer pa izdatki za stanovanjsko gradnjo ne bi bili obdavčeni. V okviru zakonitih možnosti bi obdavčili še dodatno zaposlovanje upokojencev in honorarno delo.

Z vsem tem in z zvišanjem davkov zasebnim kmetom v okolici industrijskih središč ter obrtnikom bi se s stopnjo 27,5 odstotka letos lahko prebili — republika ne bi iskala več nobenih dodatnih posojil in ne bi imela izgube.

Vaše zaloge

so mrtev kapital v skladiščih! Razprodajte jih in pomagajte si z denarjem, ki ga boste dobili na ta način! Obvestite javnost in kupce, koliko odstotkov popusta ste namenili za blago iz zalog! Pri tem Vam najbolj učinkovito pomaga oglas v lokalnem tedniku!

Večje pokojnine — eni da, drugi ne

Večje pokojnine bodo začeli izplačevati februarja in marca – S povečanjem pokojnin bo odpadel ali se zmanjšal varstveni dodatek

Skupina strokovnjakov iz republiškega zavoda za socialno zavarovanje je obiskala komunalne zavode in pogledala, kako se odmika delo pri prevedbi pokojnin staroupokojencev. Vsepovsod delajo s polno paro, da bi čim prej uveljavili pravice, ki jih dobijo staroupokojenci sedaj, z letošnjim letom, ker je bil popravljen člen o prevedbah temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju. Še najbolj gre delo izpod rok v manjših zavodih, kjer bodo, kot na primer v Murski Soboti, že s februarsko pokojnino izplačali prevedenim upokojencem večje pokojnine. No, pa tudi tam, kjer morajo skrbeti za večje število upokojencev, bodo precejšnjemu številu le-teh izplačali povečane pokojnine že s februarjem, v primerih, kjer je prevedbeni postopek bolj zapleten, pa upajo zaključiti delo do 1. marca.

V Sloveniji bo deležnih prevedbe okrog 100.000 upokojencev. Seveda pa se vsem ne bodo zvišale pokojnine enako. Najbolj stari upokojenci, to so tisti, ki so bili upokojeni (starostni in družinski) do konca 1957 leta ter invalidski upokojenci do konca 1958 leta, bodo dobili k svojim pokojninam dodatnih 14 odst. Za kasneje upokojene pa veljajo nekatere razlike. Prav tako — 14 odst. — bodo dobili k svoji pokojnini še tisti upokojenci, ki so bili upokojeni do 1964 leta, če se je višina njihove pokojnine takrat, ko so šli v pokoj, računala na osnovi kategorizacije delovnega mesta, ne pa na osnovi osebnega dohodka. Tem drugim, ki so dobili svojo pokojnino že na osnovi osebnega dohodka, pa se bo pokojnina povečala za 5 odst., če so bili upokojeni do konca 1960 leta in za 3 odst., če so bili upokojeni do konca 1963. leta.

S to prevedbo bodo vsaj nekoliko popravljene razlike med starimi in sedanjimi upokojenci. Pri tem povišanju pa še ni vštet letošnji popravek pokojnin, ki se redno določa glede na to, koliko so se povečali v minulem letu življenjski stroški.

Žal pa bo del upokojencev dobil povišico pokojnine po prevedbi praktično le na papirju. Tu gre za tiste upokojence, ki dobivajo sedaj varstveni dodatek, ker njihova redno izračunana pokojnina ne doseže mejnega zneska najnižje pokojnine, ki je v naši republiki določen v višini 36.900 din pri 40 delovnih letih. Sedaj bo njihova pokojnina s prevedbo povečana, a jim bo odpadel varstveni dodatek, če bodo dosegli najnižjo mejo pokojnine, oziroma če te meje ne bodo dosegli, se jim bo dodatek znižal za toliko, kot bo višja pokojnina. Torej ne bodo dobili nekateri praktično nič več denarja, kot so ga doslej, oziroma le neznatno več, če bo nova pokojnina nekaj presegla omenjeni mejni znesek najnižje pokojnine.

Takih upokojencev, ki prejemajo varstveni dodatek, pa je pri nas kar veliko — na republiškem zavodu so nam povedali, da skoraj okrog 30.000. Problem, kako živeti z majhnimi pokojninami (okrog 37.000 din oziroma še manj, če upokojenec nima polne pokojninske dobe) bo ostal torej še vnaprej enako pereč in nerešen. Za vsakega upokojenca, ki sodi v to skupino z najnižjimi pokojninami, se obeta torej kaj slaba tolažba. Za sedaj še ni moč reči, ali se bodo organi socialnega zavarovanja odločili in razširili pogoj za pridobitev varstvenega dodatka, da bi ob povečanem mejnem znesku najnižje pokojnine vendarle tudi v bodoče z varstvenim dodatkom omilili socialen problem upokojencev z najnižjimi pokojninami. Zanje bi bil tak ukrep edina rešitev, saj upokojencem je pač vseeno, pod kakšnim naslovom — večje pokojnine ali varstvenega dodatka — dobijo svoje mesečne prejemke. Povečanje pokojnine samo na papirju jim prav gotovo nič ne pomaga in jim prav nič ne izboljša težavnega prebijanja iz meseca v mesec.

Marija Namorš

Tudi na cesti smo ljudje...

17. januarja je obstal zaradi okvare na avtomobilski cesti pri Biču osebni avtomobil rekord iz Avstrije z evidenčno tablico T 97341. Bilo je ob tričetrt na osem zvečer. Tuji voznik je ves zbegan obsedel za volanom in razmišljal, kaj storiti. Mimo so drvela vozila, tujega avtomobila s skrušenim voznikom ob njem pa kakor da ni nihče opazil.

Med vozniki pa je bil eden toliko pošten, da je javil prometni milici o težavah avtomobilista pri Biču. Ko so prometni miličniki takoj odhiteli na pomoč so še pred Bičem srečali tovornjak GO 18-87 ki je sam od sebe priskočil tujcu na pomoč in njegov avtomobil že na vrvi vlekel proti Trebnjemu. Odvlekel ga je do mehanične delavnice v Trebnjem, kjer so tujemu vozniku pomagali iz zadreg. Neznani voznik tovornjaka GO 18-87 zasluži vso pohvalo, saj je pokazal vzgledno tovarištvo na cesti, še zlasti pa ga velja pohvaliti zato, ker je pomagal tujcu, ki je zavoljo tega zapustil naše kraje z lepimi vtisi o nas.

»ZERJAVI SE SELIJO NA JUG« — pa ne zaradi zime, ta bo že kmalu mimo, ampak zaradi velikih gradbenih del v Šibeniku, ki jih je prevzelo SGP PIONIR iz Novega mesta. Pretekli teden v torek jih je spremljala prometna milica iz Novega mesta, potovali pa so čez Ljubljano in po jadranski magistrali (Foto: Vid Bauer — tretja nagrada za »fotografijo tedna«, ADOX,stopetindvasetinka, zaslonka 6)

Izvoz krepko presežen

Delovne organizacije iz novomeške občine so v preteklem letu krepko presegle plan izvoza. Od planiranega izvoza v višini 3,731.625 dolarjev je bil dosežen letošnji izvoz v višini 4,450.357 dolarjev, kar je v primerjavi z dosežki v letu 1966, ko so izvozili za nekaj več kot 3 milijone dolarjev, precejšen napredek.

Izvoz, ki pomeni konkreten odgovor na vprašanje, kako se industrijska podjetja iz občine vključujejo v mednarodno menjavo, je dobil pozitivno oceno.

Za takšne uspehe zaslužijo pohvalo proizvajalci, ki izdelujejo kvalitetne izdelke, ter tudi vodstva delovnih organizacij.

O proračunu in novem delovnem času

Predsedstvo ObSS Krško je 16. januarja na prvi redni seji razpravljalo najprej o zadevah proračuna sindikalnega sveta, nato pa o novem deljenem delovnem času. Menili so, da je treba na nov delovni čas čimprej preiti, še prej ali pa najmanj vzporedno reševati vse težave, ki bodo doletele zaposlene pri tem. Zlasti so poudarili pomen otroškega varstva, družbene prehrane in prevoza na delo. Delovne organizacije in občinska skupščina naj čimprej zagotovijo denar potreben za te namene. v. n.

Izobraževanje komunistov

Komisija za družbeno-politične odnose in idejno-politične probleme, ki dela pri občinskem komiteju Zveze komunistov v Novem mestu, si je zastavila širok program izobraževanja komunistov.

Program zajema šest tem: 1. Problemi gospodarske grupacije in koncept nadaljnjega razvoja; 2. Mednarodne gospodarske grupacije in vpliv na naše gospodarstvo; 3. Odnos družbe do zasebnega dela; 4. Aktualni problemi samoupravljanja v naši družbi; 5. Idejni problemi družbenega razvoja in vpliv na mladino; 6. Aktualni zunanjepolitični problemi in napredna gibanja v svetu.

sd

Prvič čestitke iz tujine

Za letošnje novo leto je kočevsko turistično društvo prvič dobilo čestitke tudi iz tujine. Poslali so jih: Združenje za kulturne stike med Italijo in Sovjetsko zvezo iz Trsta, družina Dirka Valka iz Holandije in podjetnik Kunz iz Švice.

Kakšne stroje za naše kmetije?

Kmetijsko strojništvo si vedno bolj utira pot tudi na zasebne kmetije, zato posredujemo nekaj strokovnih nasvetov o tem, za kakšen stroj naj se odločijo kmetovalci — Tokrat teče beseda predvsem o traktorjih

Veliko je kmetijskih proizvajalcev, ki nameravajo kupiti kmetijske stroje, v zadnjem času zlasti traktorje.

Nakup traktorja s priključki predstavlja veliko investicijo za kmetovalca. Zato je potrebna pri izbiri velika opreznost. Pri nakupu strojev je treba upoštevati velikost kmetij in dejstvo, da so stroji razmeroma dragi.

Katere stroje naj ima kmet sam in katere v skupnem lastništvu?

Vse tiste stroje, ki jih kmet potrebuje vsak dan oziroma pogosto, naj ima sam. Sem spadajo traktor, plug, navadna brana, kosilnica, stroji za spravilo krme, prikolica.

Za stroje s kratkotrajno sezonsko uporabo, kot so sejalnice, trosilniki gnoja in gnojila, stroji za predsetveno in dopolnilno obdelavo, pa bi bilo priporočljivo, da bi jih nabavilo več kmetovalcev skupaj ali pa bi se dogovorili, da eden kupi take vrste priključek, drugi drugačnega, in si jih potem po potrebi sposojajo.

Piše: inž. agr. Miha Žmavc

Izbira strojev oziroma traktorjev

Pri tem je važno, da upoštevamo, kje se posestvo nahaja oziroma kakšno ima lego, vrsto zemljišča in vrsto proizvodnje.

Širše področje Dolenjske, Bele krajine in Spodnjega Posavja razdelimo lahko v tri ožja področja:

1. nižinsko področje, ki vključuje pridelovanje žit, okopavine in krmo;

2. področje, ki se nahaja v hribovitem svetu, kjer nagibi ne presegajo 30 odst. in kjer je možna uporaba traktorja;

3. skupina kmetij, ki obsegajo hribovsko področje z zemljišči, ki imajo več kot 30 odst. nagib; tam uporaba traktorja ni več mogoča in so tudi cestne zveze slabe.

To je groba razdelitev; veliko je še vmesnih področij s pestro kmetijsko proizvodnjo, zelo malo pa specializiranih proizvajalcev.

Vsestranska uporabnost naj bo merilo

Navedena razdelitev narekuje izbiro takšnih traktorjev in strojev, ki bo omogočala njihovo vsestransko uporabo. Le pravilno izbran traktor bo nadomeščal vprežno živino. Traktor je pri kmetijskih delih zaposlen približno polovico, ostalo polovico pa pri različnih prevozih. Zato pride v poštev standardni dvoosni traktor z normiranim priključnim sistemom, tj. s tritočkovnim priključkom in s priključno gredjo z vgrajenim bočnim odgonom za kosilnico ter z dovolj širokim kolotekom. To je tip, ki ga potrebuje kmetija našega področja. Traktor mora biti uporaben za težko vleko — prevoze, za košnjo ter za pogon raznih strojev preko priključne gredi, kot tudi za delo v gozdu. Tem zahtevam ustrezajo naslednji traktorji:

1. traktor Zetor 2011, ki ima 22 KM, avtomatsko hidravliko in bočni odgon za koso. Poraba goriva je 2—3 kg na uro;

2. traktor Steyr 86 e z 28-colskimi pnevmatikami. Ima 18 KM, hidravliko, bočni odgon za koso. Zanj je značilna majhna poraba goriva (1,5—2 kg na uro);

3. za kmetije, ki imajo težko zemljo, pa priporočamo traktor Steyr 30 ali pa Ferguson IMT 533. Omenjena traktorja imata večjo zmogljivost (30, 35 KM), zato ju priporočamo za skupno izkoriščanje.

Opisani traktorji so namenjeni kmetijam, kjer je uporaba možna, to je v navedenem prvem in drugem ožjem področju.

In kaj kmetom na strmih legah?

Na kmetijah, ki leže v tretjem področju, to je v strmih legah, kjer ni mogoča uporaba traktorja, pa je kosilnica jedro strojev za spravilo krme. Tu je možna uporaba kosilnikov BCS, Laverda, Bertolini, Moty, Reform itd., pri katerih lahko uporabljamo razne priključke, kot so: tražni obračalnik-zgrabljalnik, žetvena naprava, freza, škropilnica itd.

Večino teh strojev je oddelek za kmetijsko mehanizacijo pri Kmetijskem inštitutu Slovenije preizkušal, zato jih tudi priporoča. Organizirana je tudi servisna služba in zagotovljeni so rezervni deli (Agroservis KZ Novo mesto, Agroservis Brežice, Agroservis KGP Kočevje in Agroservis v Ivančni gorici).

V množici strojev je težko izbrati pravega

Na tržišču se pojavlja množica novih in starih tipov traktorjev: ali nemških ali italijanskih. Zanje ne moremo reči, da so slabi, toda v okoliščinah, v katerih so naše kmetije, ne pridejo dovolj do izraza. Nekateri teh traktorjev so za prav specializirano proizvodnjo (sadjarstvo, vinogradništvo in vrtnarstvo). Specializiranih kmetij pa je pri nas še malo.

Preden se kmetovalec odloči za nakup katerega od številnih vrst traktorjev, naj se temeljito posvetuje s strokovnjaki in s tistimi kmetovalci, ki tak stroj ali priključek že imajo. Strokovno pomoč v tej smeri je pripravljena dati kmetijska šola Grm v Novem mestu in organizacija Kmetijske tehnike, ki ima svoj sedež na tej šoli. Ta organizacija je pripravljena organizirati tudi posvetovanje, če bi bili za to interesentje.

Sindikat o zdravstvenih centrih

15. januarja je bil v Sevnici posvet predsednikov in tajnikov občinskih sindikalnih svetov dolenjskih in spodnjeposavskih občin. Razpravljali so o reorganizaciji socialnega zavarovanja in reelekciji direktorjev in drugih vodilnih oseb. Udeleženci so po daljši razpravi ugotovili, da je za naše področje nesprejemljiv predlog po katerem naj bi se namesto dosedanjih devet osnovali le štirje zdravstveni centri. Tak predlog so zavrnili tudi zategadelj, ker je bil narejen brez analiz in brez sodelovanja prizadetih. Sprejeli so stališče, naj zdravstveni centri tudi v bodoče delujejo v dosedanjih mejah. Govoreč o reelekciji so posebej poudarili, da so pri njej najvažnejša merila, po katerih bodo delovne organizacije izbirale kandidate za vodilna delovna mesta —

— r

Področno posvetovanje SZDL

V ponedeljek dopoldne je bilo v Novem mestu področno posvetovanje SZDL, ki ga je sklicala republiška konferenca SZDL in ga je vodil sekretar *inž. Vitja Rode.*

Razprava — udeležili so se je predstavniki iz občin *Črnomelj, Metlika, Novo mesto* in *Trebnje* — je tekla o problemih osebnega dela z zasebnimi sredstvi za delo na osnovi tez zvezne konference SZDL in sklepov 2. seje republiške konference SZDL Slovenije.

V živahni razpravi so prisotni govorili o vrsti zanimivih vprašanj, s katerimi se srečujejo vodstva Socialistične zveze v občinah.

sd

Vrednost proizvodnje — 30 milijard

Industrijska podjetja v občini Novo mesto so v preteklem letu ustvarila za več kot 30 milijard starih dinarjev vrednosti. V primerjavi z lanskim letom, ko je dosegla proizvodnja vrednost 26 milijard, je zapažen porast za blizu 4 milijarde ali za 14 odstotkov.

Zaposlenost se je v letnem povprečju gibala med in 2 in 3 odst., kar priča, da zaposlovanje ne gre v korak s prirodnim prirastom mladine. Tako je bilo l. 1966 povprečno zaposlenih v industriji 5700 ljudi, konec 1967. leta pa se je dvignilo za komaj 100 novih delavcev.

Predlog za načrtno obnovo

Pri obravnavi srednjeročnega plana na seji občinske konference SZDL v Brežicah 20. januarja se je razprava osredotočila na problematiko kmetijstva, na pogoje za razvoj zasebnih kmečkih gospodarstev in s tem v zvezi na zahtevo po učinkovitejšem usmerjanju kmetijske proizvodnje. Ferdo Šepetavc pa je predlagal, naj bi občinska skupščina čimprej sprejela ukrep za načrtno obnovo vinogradov in sadovnjakov. Poudaril je, da družba in posameznik veliko zgubljata z nenačrtno obnovo ozkih parcelic, zato ne bi smeli odlašati s predpisom.

Sejmišča

Novo mesto: živahen promet, iste cene

22. januarja je bilo na novomeškem sejmišču naprodaj 980 prašičev, od tega le 43 starejših od 3 mesecev. Prodali so 843 živali: mlajše po 120 do 160 Ndin, starejše pa po 170 do 270 Ndin. Kupci si bili predvsem iz odaljenih krajev. Cene se niso spremenile.

Brežice: polovična kupčija

V soboto, 20. januarja, je bilo na brežiškem sejmišču naprodaj 844 prašičev, od tega 22 starih več kot tri mesece oziroma pitanci. Mlajših prašičev, ki so bili po 6,5 do 7 Ndin za kg, so prodali 446, pitancev — po 5,6 Ndin za kg — pa 14.

MILIJON V SEKUNDI! Spolzke ceste so pretekli teden zapeljale marsikaterega voznika v nesrečo. Med drugim sta v četrtek trčila tudi tovornjak ljubljanskih mlekarn in SAPov avtobus v Gorenji vasi pri Ribnici. Človeških žrtev ni bilo, škode pa za poldrugi milijon (Foto: D. Mohar)

Deset knjig - deset pozdravov!

Spet pozdravljamo v naših vrstah 244 novih naročnikov Dolenjskega lista, katerih imena so nam zvesti sodelavci in prijatelji lista poslali v zadnjem tednu! Žreb je v torek opoldne razdelil mednje 10 knjižnih nagrad; po pošti jih bodo te dni dobili:

Marija Klanšek, Orehovo pri Sevnici; **Štefanija Možina**, Mirna 19 na Dol.; **Albin Božič**, Cesta 4. julija 54, Krško; **Miha Pečarič**, Drašiči 29, Metlika; **Alojz Peterlin**, Rob 19 na Dol.; **Julij Pinosa**, Kompolje 25, p. Vidim-Dobrepolje; **Jože Štajnglin**, Planina, Črnomelj; **Marija Urbančič**, Šmihel 12 pri Žužemberku; **Anton Kožar**, Žimarice 80, p. Sodražica; **Milka Vrtačnik**, Dol. Pirošica 17, Cerklje ob Krki.

Vsem novim naročnikom smo ta teden posebej poslali tudi naš novoletni koledar; nekaj ga še imamo, in dokler bo zaloga, ga bomo pošiljali sproti vsem novim naročnikom!

Pozdravlja vas vaš

DOLENJSKI LIST

»ZADNJI DAN NA GRADBIŠČU«. Pretekli teden v sredo je zadnjikrat pazil najeti čuvaj gradbišče »DOLENJKINE« samopostrežne trgovine na Cesti herojev v Novem mestu. Podjetju »SOKO« iz Mostarja se namreč zdi honorar 28.000 Sdin na dan za čuvanje preveč. Tako je zdaj gradbišče osamljeno, kljub temu, da bi morala tam že zdavnaj stati nova trgovina (Foto: Milovan Dimitrić, prva nagrada za »Fotografijo tedna«)

FOTOGRAFIJA TEDNA

Ta teden smo dobili samo 7 fotografij za tekmovanje, vendar so bile razen ene vse uporabne za objavo. Ena fotografija, »Lisičke« Romana Čelesnika, pa je prišla prepozno, da bi jo lahko upoštevali v konkurenci.

Prvo nagrado 10.000 Sdin prejme Milovan Dimitrić iz Novega mesta za »ZADNJI DAN NA GRADBIŠČU«,

drugo nagrado 5.000 Sdin prejme Polde Grahek za »NESRAMNE VOZNIKE« in

tretjo nagrado 3.000 Sdin Vid Bauer za »ŽERJAVI SE SELIJO NA JUG«.

Fotografije, ki nam jih pošiljate za nagrado, morajo biti narejene vsaj na formatu 13x18 cm in morajo imeti primeren podpis s podatki:

- datum posnetka
- kraj posnetka
- kdo ali kaj je na sliki
- kako je bila posneta (film, osvetlitveni čas, zaslonka)

Do ponedeljka, 29. januarja, je naslednji rok za »Fotografijo tedna«! Vaši posnetki morajo biti v uredništvu Dolenjskega lista ta dan do 12. ure! Mnogo iznajdljivosti in ostro oko vam želi

UREDNIŠTVO DOLENJSKEGA LISTA

FOTOGRAFIJA TEDNA

Oglašujte v DL!

DO 23. JANUARJA 1968:

1299 novih!

Z VESELJEM POROČAMO: še 244 novih naročnikov v zadnjem tednu! Veliko jih je iz Roba, Velikih Lašč in drugih krajev okoli ribniške občine, kamor se je podal naš zvesti Cveto Križ. Zaostajajo nam Ribnica, Trebnje in Metlika. Naše želje? Saj jih poznate: v vsako hišo Dolenjski list! — Stanje v torek opoldne:

BREŽICE:	166
ČRNOMELJ:	91
KOČEVJE:	158
KRŠKO:	115
METLIKA:	43
NOVO MESTO:	200
RIBNICA:	53
SEVNICA:	120
TREBNJE:	84
Razne pošte:	202
Inozemstvo:	67

Za naše

Čemu zbiramo za Korenetove otroke?

Čeprav smo o »dolenjskih trojčkih« lani precej pisali, nas mnogi ljudje še vedno sprašujejo, čemu zbiramo za Korenetovo družino. Nekateri dobronamerno svetujejo, naj bi se oče Korene kje zaposlil, drugi spet pišejo, naj »družina dela na zemlji, da se od tega da živeti« in pod. Toda — v Škocjanu ni podjetij, ki bi jemala nove delavce! Na eni njivi in nekaj arih gozda ter vrtičku okoli sedanje bajtice oče, mati in štirje otroci ne morejo pridelati toliko, da bi vsi bili siti! Na Segonjah ni bogatije — to smo opisali že večkrat, pa danes ponavljamo:

- vsa Dolenjska in številni bralci našega
- lista doma in na tujem so pred 3 leti
- priskočili z odprtim srcem na pomoč,
- ko so se trojčki nenadoma rodili in na-
- to z jokom napolnili pretesni domek nad
- Škocjanom! S pomočjo dobrih src in ve-
- like pomoči naših bralcev, ki so bili ve-
- seli akcije našega lista, so trojčki ostali
- pri življenju! Zdaj, ko odraščajo, smo
- jih spet obiskali in spoznali, da potrebu-
- jejo pomoč! Pomagal bo Škocjan s svo-
- jo krajevno skupnostjo, veliko so spet
- pomagali naši bralci in prijatelji lista,
- toda zbirko še nadaljujemo:

spomladi bomo s pomočjo SGP »PIONIR« iz Novega mesta ter s sodelovanjem Pionirskega sindikata skromno bajtico v Segonjah povečali za eno sobo in popravili, da bo iz nje res postal topel dom naših trojčkov, ki so medtem dobili tudi sestrico. Vsa dela bodo stala pribl. 2 milijona Sdin, zbrali pa smo do 3. januarja nekaj nad 923.000 Sdin, od česar je treba odšteti obleko, obutev in drugo, kar smo decembra kupili za trojčke. Finančno poročilo bomo v kratkem v celoti objavili, danes pa se obračamo na dobra srca med našimi bralci:

■ prispevajte, prosimo, za obnovitev hiše, v kateri živijo dolenjski trojčki! Denar nakazujte na Dolenjski list (lahko ga tudi osebno vplačate na naši blagajni, Glavni trg 3 v Novem mestu), posebej pa pripišite na ček ali na hrbtno stran nakaznice: ZA TROJČKE! Ves denar, namenjen trojčkom, bo uporabljen samo za njihove potrebe — prihodnji teden pa ga bomo naložili na posebno hranilno knjižico, da bodo otroci deležni tudi obresti.

Od 5. do 23. januarja letos so vplačali na blagajni Dol. lista za trojčke:

Neimenovani iz Gotne vasi 1800 Sdin, **Anton Ucman**, Dobovo 5 pri Otočcu ob Krki 2900 Sdin, **Savica Zorko** iz Brežic 2004 Sdin, **Marija Poljanšek** iz Novega mesta 1500 Sdin, **T. Rogole** iz Kanade 3434 Sdin, **Marija Baškovec** iz Krškega 2000 Sdin in **Alma Pečar** iz Novega mesta (namesto cvetja na grob Radetovi mami) 5000 Sdin. SKUPAJ: 18.638 Sdin.

Po banki so poslali za trojčke **mladinci in pionirji osnovne šole »Savo Kladnik« iz Sevnice** 59.600 Sdin.

SKUPAJ ZBRANO do 23. januarja 1967: **1,001.409 Sdin**

Vsem darovalcem: iskrena hvala!

DOLENJSKI LIST

V RIBNIŠKI OBČINI

Milijoni za mladi rod...

Šolstvo je v ribniški občini zadnja leta v vedno večji zagati, predvsem zaradi neurejenih prostorov in drugih pomanjkljivosti, ki v nemajhni meri zavirajo uspešnejše vzgojno-učno delo. Leta 1965 so se občani Ribnice odločili za gradnjo nove šole, v pretežni meri s samoprispevkom. Šola je zdaj v glavnem dograjena, manjkajo le še oprema in nekatere druge malenkosti. Predvidoma bo šola vsaj deloma urejena v prvi polovici 1968. leta, tako vsaj pravijo na občini.

Ne le šola v Ribnici, tudi šoli v Sodražici in Loškem potoku sta nujno potrebni popravila. Poglejmo, kakšne investicije za šole so predvidene v letih 1965-70: gradnja nove šole v Ribnici — predvidoma 325 milijonov S din, oprema 45 milijonov, skupaj z načrti in adaptacijo starih šolskih stavb okrog 441 milijonov S din. Prebivalci Sodražice že deset let zahtevajo dokončno ureditev šole, predvsem ureditev fasade; v celoti je potrebnih za to šolo okrog 20 starih milijonov, medtem ko je predvidenih za novo šolo in ureditev stare v Loškem potoku skoro 159 milijonov S din. Skupaj potrebujejo v ribniški občini za ureditev šol skoraj 620 milijonov dinarjev.

Doslej so zbrali s krajevnim samoprispevkom okrog 187 milijonov dinarjev, občina pa je najela tudi posojilo. V prihodnjih letih čakajo občino in občane še veliki napori, če bodo hoteli zbrati predvidene milijone in urediti šolstvo. Do leta 1970 je namreč treba zbrati še nad 430 milijonov dinarjev, zato so se na občini odločili za referendum o samoprispevku za gradnjo in obnovo šol.

Predvidoma bodo v 1968. letu zbrali s samoprispevkom občanov blizu 60 milijonov S din. Od 2-odst. prispevka od bruto osebnih dohodkov se bo zbralo 50,5 milijonov S din, od 2-odst. prispevka od katastrskega dohodka in prispevka od obrti pa nad 9 milijonov S din. Če upoštevamo velike potrebe v ribniškem šolstvu in sorazmerno majhne možnosti občine, je pač razumljivo, da so se občani na nedavnih zborih tako soglasno izrekli za referendum o samoprispevku.

(fg)

Pionirji — otroci naše revolucije

Od 27. do 29. decembra 1942 je v Bihaču zasedal I. kongres USAOJ, ki je med drugim sklenil, da se ustanovi pionirska organizacija, ki naj v okviru mladinske pomaga in sodeluje v naši borbi.

Pred nedavnim je poteklo od tega dogodka 25 let in prav toliko je stara tudi naša pionirska organizacija. Zato ji posvečamo nekaj vrstic v spomin na pot, prehojeno med NOB, in za zgled sedanjim pionirjem, da bi jih posnemali v učenju in dejavnosti.

Čeprav je šele decembrski kongres USAOJ 1942 uzakonil pionirsko organizacijo, nam zapiski iz dni borbe povedo, da smo imeli tako v Sloveniji kot drugod po Jugoslaviji že pred tem datumom razne oblike pionirske organizacije. Tako so v juniju in juliju 1942, ko je bilo ozemlje okrog Trebnjega in Šmarjete osvobojeno, po vaseh tega področja začele rasti med otroki pionirske čete, ki so bile povezane v šmarješki odred, kjer je bil takrat že rajon. Pionirji so nosili »triglavke« in imeli lesene puške. Za najmlajše pa so ustanovili »Deco svobode« kot predhodnico današnjih cicibanov.

Podobne oblike so imeli tudi v Beli krajini, zlasti na Suhorju, kjer so ustanovili pionirski odred, ki je štel že 200 pionirjev. Iz njega je nastal prvi bataljon slovenskih pionirjev.

Seveda je tudi Gorenjska dobila takrat svojo organizacijo — »RDEČO ROŽO«, kasneje odred »RATITOVEC«. Kočevska in dolina Kolpe ter Drage so imele v obdobju 1942—1943 več pionirskih čet v Osilnici, Travi, Borovcu, v vasi pod Snežnikom, kjer so vse povsod izvajali razne akcije in pomagali TOOF in partizanskim enotam, posebno kot kurirji. Tako sta že leta 1942 padla kot prvi žrtvi dva pionirčka-kurirja, Jakec in njegov tovariš iz vasi Belce pri Papežih, ki so ju Italijani v znani Taborski jami ustrelili...

Brez števila je bilo malih in tudi velikih junaštev in akcij, kjer so ti naši najmlajši reševali aktiviste, rezali žice, nosili važna sporočila.

V avgustu 1943 so dobili naši pionirji svoj list SLOVENSKI PIONIR, ki ga je začel izdajati PO ZSM. ob tem pa so na Gorenjskem izdali GORENJSKEGA PIONIRJA, na Primorskem MLADI ROD, na Štajerskem pa PIONIRJA.

Na I. kongresu ZSM 10. okt. 1943 v Kočevski Reki so zastopali svojo organizacijo tudi štirje pionirji, med njimi 14-letni mitraljezec Polde Kastelic, ki je na II. kongresu USAOJ v Drvarju zastopal slovenske pionirje in postal član USAOJ. Italijanska kapitulacija je še posebno razmahnila rast pionirske organizacije širom po domovini. Takrat beležimo spet nove akcije in nastope, tako beremo o pionirjih iz Žužemberka, Podhoste, Dvora, Poljan, Ribnice in Dol. Toplic. Tu so imeli svojo četo že 1942, leta 1943 pa 42 pionirjev, ki so sestavljali »Topliški pionirski bataljon«. Pomagali so tudi VDV in razkrinkali nemškega vohuna.

V Beli krajini so imeli 1944. ob priliki tekmovanja v zbiranju za partizane svoj list TEKMOVALNI VESTNIK PIONIRJEV. 2. junija 1944 so semiški pionirji organizirali prvi miting pionirjev na osvobojenem ozemlju s spevoigro SANJE SE BODO URESNIČILE.

Še in še bi lahko naštevali imena pionirjev in krajev, kjer so pionirčki pomagali in sodelovali z OF, kjer so nastajale in rasle nove partizanske šole, ki so pripravljale mladi rod za nove dni. In vsem tem vojnim tovarišem, pionirjem iz dni revolucije, iskrene čestitke, sedanjim pionirjem pa vse dobro in mnogo uspehov pri rasti pionirske organizacije v Titovi socialistični Jugoslaviji.

MARJAN TRATAR

Kaj bo s senovskimi rudarji?

POZNATE SENOVSKI RUDNIK?

RUDNIK RJAVEGA PREMOGA na Senovem ima zdaj 932 zaposlenih, na leto pa ustvarja 24 milijonov in 392.000 Ndin družbenega proizvoda. Vrednost osnovnih sredstev znaša malo manj kot 60 milijonov Ndin, skupnosti pa daje skoraj 15 milijonov Ndin narodnega dohodka na leto – V prvih povojnih letih so senovski rudarji vedno znova dosegali najvišja republiška in zvezna priznanja v bitki za obnovo porušene domovine!

SENOVO — »kraj nesrečnega imena«, bi morda lahko vzdihnili po znani Prešernovi pesmi, če bi šlo za šalo, pa ne gre: kje vzeti kruh za 933 delavcev in tehnikov ter uslužbencev rudnika rjavega premoga ali za približno 3000 družinskih članov naših senovskih rudarjev? Marsikoga na Senovem se loteva malodušje ko ugiba, kaj bo s tem znanim delavskim središčem. Senovska zimska razglednica pa naj nas vendarle skuša razvedriti: občinska skupščina v Krškem si skupaj z organi republiške skupščine in izvršnega sveta vneto prizadeva, da bo rešeno tudi to, v zgodovini Senovega najtežje vprašanje!

(Nadaljevanje s 1. str.)

gledu o razmerah na Senovem priključili še nekaj podatkov, ki so jih o tem perečem problemu povedali na posvetovanju poslancev Spodnjega Posavja lani 8. novembra.

■ **Direktor rudnika inž. Anton Koželj** je takrat v Krškem med drugim dejal:

■ **Vprašanje premogarstva je sicer zelo široko in pomembno tako za Evropo kot za ves svet in novi podatki povedo, da dobiva premog v ZDA in v SZ spet svojo klasično veljavo.** V Srednji Evropi in pri nas veljajo glede tega specifični pogoji: v našem rudniku (kot tudi marsikje drugod v Jugoslaviji) so geološki pogoji taki, da proizvodnje ne moremo poceniti za toliko, kot to spričo bogatih plasti zalog lahko naredijo v ZDA in v SZ. V Jugoslaviji poznamo perspektivne in neperspektivne rudnike. V Sloveniji sodijo v prvo skupino Velenje, Trbovlje, Zagorje in Hrastnik. Po mednarodnih pogojih pa verjetno noben slovenski rudnik ne bi sodil med perspektivne, morda le redki jugoslovanski rudniki.

■ **Senovo ima približno 3 do 4 milijone ton premoga zaloge,** je takrat nadaljeval inž. Koželj. Perspektivni rudniki so dobili več sto milijonov kredita za modernizacijo proizvodnje, nič pa ne govorimo o neperspektivnih rudnikih, čeprav hkrati vemo, da je treba tudi te prestrukturirati. To so Laško, Zabukovje, **Senovo, Kanižarica** in **Kočevje.** Tu dela kakih 3000 delavcev, toda ti rudniki ne dobe ničesar, ker niso perspektivni.

Ne bodimo nehvaležni preteklosti in senovskim knapom!

■ **Direktor inž. Koželj** je opozoril poslance na zanimiv podatek: radi neskladne cene premoga (in glede na izvozno ceno premoga na svetovnem trgu!) se je v zadnjih 17 letih prelilo s Senovega kakih 11 milijard Sdin. Senovo oz. krška občina sta jih izgubila. Zato leži na socialistični družbi zares velika skrb in odgovornost, da bi usihajočo rudarsko proizvodnjo na Senovem blago in humano preusmerili.

Zadnjih 7 ali 8 let na Senovem niso čakali križemrok: delali so načrte za cementarno, za plastične mase, za livarno, za pridobivanje raznih peskov — a vse je ostalo le pri besedah oz. načrtih. Vse to bi dalo kruha le kakim 200 do 300 ljudem, v rudniku pa dela 930 ljudi! Od tega jih je:

652 brez premoženja,

283 pa je polproletarcev,

se pravi takih, ki imajo nekaj zemlje pod Bohorjem ali na Kozjanskem. Ne, senovski knap nikoli ni bil bogat. So knapi radi sami? Ne! Od 936 lani novembra zaposlenih na rudniku je bilo

731 poročenih in

205 samskih.

Poklicnih delavcev: ključavničarjev, kovačev in drugih je le 123, toda kar

727 kvalificiranih rudarjev oz. nekvalificiranih pomožnih rudarskih delavcev

je v senovski knapovski armadi. KAM Z NJIMI, **če bo rudnik nekega dne moral prenehati kopati, ker bodo stroški na tono premoga večji od dohodka oz. prodajne cene?** KAM Z NJIMI, med katerimi je tudi

83 invalidov,

povprečna starost vseh zaposlenih na rudniku pa je

38 let.

Mar ni spričo pravkar naštetih številk vprašanje KAM Z NJIMI še glasnejše in še bolj zaskrbljujoče?

Iz ptičje perspektive vidiš več kot iz žabje!

Študija o razvoju industrije in gospodarstva v Sloveniji v obdobju 1964—1994 postavlja na prvo mesto nafto; na drugem mestu je kemična industrija, ki naj bi povečala svojo proizvodnjo v 30 letih za 10-krat, sledijo pa ji industrija gume, kovinska, nekovinska industrija, gradbeni material itd. Pri **premogu je predviden padec zaposlenih od 12.600 na 10.100, sicer pa naj bi se njegova proizvodnja povečala za 40 odstotkov v prihodnjih 30 letih.**

Na kaj naj se naslonimo, katerim računom verjamemo? — je med drugim vprašal poslance 8. novembra lani direktor rudnika, ko je dejal:

■ »Naši načrti o proizvodnji plastike bi sodili v kemično industrijo, marsikaj iz omenjene študije pa danes tudi že ne velja več; zato mi, ki gledamo iz žabje perspektive, ne vemo, kaj je pravilnejše — bolje bi morali vedeti to oni, ki imajo možnost pogleda v stanje in razvoj industrije iz ptičje perspektive«!

Čemu ponavljamo te besede inž. Koželja? Zato, ker je vse do zadnjega ostajalo glede Senovega vse res samo pri besedah! Zdaj kaže drugače. Posebna komisija, kateri so že 8. 11. 1967 očrtali naloge, je s 16. januarjem dobila pravzaprav konkretna napotila, kaj in kako naj zastavi delo. Na Senovem namreč ne velja rešitev:

»BI PA MANJ DELALI, A ZATO DLJE . . .«

Proizvodnjo bo treba nekega dne ustaviti v celoti, vso hkrati. Rudnik lahko ima le maksimalno (najvišjo) proizvodnjo, ali pa nobene — stroški v jami in izven nje bi sicer samo brezplodno naraščali! Posebnost senovskega problema je v tem: treba je delati, dokler gre, a takrat z »vso paro«, nato pa — izpustiti vso paro iz vseh kotlov hkrati!

■ S tem tesno povezano pa je vprašanje: **ves stalež zaposlenih je treba hkrati pregrupirati.** To pa rešijo lahko samo s sodelovanjem več večjih podjetij, večjih kolektivov, ki že imajo svoj kader, ki pa bi vzeli na priučitev sedanje delavce s Senovega. Zgraditi bi morali nove proizvodne obrate ali na Senovem oz. urediti prevoz senovskih delavcev na bližnja ali morda tudi malo oddaljena delovišča. **Kdo bo pomagal?** Upajmo, da bomo o tem v kratkem lahko poročali kaj več in kaj razveseljivega!

Primerjava s kočevskim rudnikom

V Krškem seveda dobro poznajo tudi vprašanje ukinitve rudnika v Kočevju, o čemer smo pred meseci že poročali v Dolenjskem listu. Takole je povedal direktor Koželj:

■ »V Kočevju sta dve tovarni, ki lahko prevzameta po 200 ljudi iz rudnika, toda ali naj Krško samo vzame naših 930 ljudi? V Celulozo jih ne moremo dati, to dobro vemo . . . Zato bi moral imeti kolektiv, ki nam bi pomagal, tudi interes za širjenje svojih zmogljivosti. Moral bi dobiti kredit iz rezervnega sklada republike pod ugodnimi pogoji, da bi se lotil rešitve našega vprašanja.«

Podpredsednik dr. Jože Brilej: »Osnovne pobude naj prihajajo predvsem iz rudnika!«

Zelo dobro poznam problem senovskih knapov in TE BRESTANICA tudi republiški poslanec dr. Jože Brilej, podpredsednik skupščine SRS, ki ne zamudi nobene priložnosti, ko se je treba seznanjati s perečimi vprašanji občine oz. pokrajine, ki ga je izvolila za svojega poslanca v republiškem zboru. Tako je lani 8. novembra tudi on poleg drugih ocenjeval stanje v Senovem:

■ »Točno je, da za Senovo velja: **vse ali nič v proizvodnji!** Pred nami je problem, kam s 3000 do 4000 ljudmi. Večina bi jih ostala doma brez dela, če jim ga ne pomagamo pravočasno oskrbeti. Vendar, preveč sentimentalni pri tem tudi ne bi smeli biti: verjetno ni sporno vprašanje, kako zaposliti **kvalificirane rudarje.** Tudi kvalificirani kopači so profesionalni delavci in po vsem svetu je to »gibljiva delovna sila«. Morda bi jih šlo nekaj v Velenje in v Trbovlje? V Srbiji so kvalificirani kopači bili premeščeni v nekatere druge rudnike. Vem, da to ni lahko vprašanje, toda en del poklicnih kopačev bi lahko šel s Senovega v druge slovenske, pa morda tudi v nekatere jugoslovanske rudnike.

■ Načrte ste prejšnja leta delali študijsko, akademsko in kabinetno. Danes moramo to vprašanje tako z gospodarske kot s politične plati postavljati drugače. Da danes **nima Senovo cementarne, je dobro: vaš cement bi bil zaradi novih investicij za 20 odstotkov dražji kot je drugod — kaj pa bi bilo čez 15 do 20 let, ko bi zmanjkalo na Senovem še premoga?**

■ Zato menim, da mora biti **pobudnik za vse rešitve predvsem rudnik sam!** Neglede na dosedanje korake in načrte ostaja to glavna in osnovna naloga kolektiva samega, vsi pa vemo, da bi postal položaj neznosen, če bi čez 10 let dobila občina za oskrbovanje 4000 do 5.000 ljudi! To je tudi naša skupna skrb, odgovornost poslancev!«

Vprašanje, na katerega ta hip še ni odgovora!

Težko je v tem hipu reči, kje ležijo možnosti za najboljši odgovor na vprašanje: V ČEM JE BODOČNOST SENOVEGA? Nova komisija pri občinski skupščini ima polne roke odgovornega dela, a kmalu jo bomo obiskali in z njenim delom sproti seznanjali naše bralce in naročnike na Senovem, v Brestanici, pod Bohorjem in na Kozjanskem. Dobro namreč vemo, s kako napetim pričakovanjem bodo poslej čakali senovski knapi na vsako ugodno in neugodno vest iz Krškega.

Posebej bomo v kratkem obiskali še TE v Brestanici in povprašali po načrtih naše obsavske proizvajalce elektrike, kako se bo njim rezal kruh v prihodnjih letih. Za zdaj ga imajo dovolj na mizi tudi oni; kakor senovskim knapom, tako pomeni pa tudi delavcem v brestaniški elektrarni prihodnjih **10 let kaj kratko obdobje za dobro in tehtno preusmeritev proizvodnje!** Teh 10 let je lahko dolgih le, če jih gledamo iz toplega zapečka. V življenju, industrijski proizvodnji in privajenosti za novo delo pa je 10 let presneto malo. Tega se najbolje zavedajo tudi vsi člani nove komisije.

TONE GOŠNIK

NI LAHKO BITI INŠPEKTOR

Gora dela za hrib predpisov

Novomeški inšpektorji so lani opravili 16.765 pregledov

Mislite: »Lahko njemu, ker je inšpektor.« Nato razmišljate dalje: »Pride. Vrata se mu morajo odpreti. Vtakne nos v pokvarjeno mast. Preizkusi pokvarjeno ali ponarejeno vino. Naredi zapisnik in . . . pa pa! Vidimo se na sodišču!«

Eh, pa le ni povsem tako. Taka naivna predstava se razblini, brž ko se prepričate, da so naši inšpektorji vse kaj drugega kot filmski »junaki« z legitimacijo Scotland Yarda. Vse kaj drugega . . . Niso oboroženi z revolverji, ne vozijo se kot Jamesi Bondi in sploh niso tak strah in trepet za občane. Vse prej kot to. To so predvsem preprosti ljudje.

■ **Inšpektorjevo orožje so predpisi. Kilogrami predpisov. Prepričajmo se: tržna inšpektorja iz medobčinskega oddelka inšpekcijskih služb v Novem mestu, ki imata na skrbi domala vso Dolenjsko, delata na podlagi 215 zveznih in 24 republiških predpisov, da o občinskih niti ne govorimo.**

Pa naj še kdo reče . . .

Pri medobčinskem oddelku v Novem mestu je dvanajst različnih inšpekcijskih služb. Za vsako področje druga. Vsaka dela po svojih pravilih, po predpisih za njeno področje: inšpekcija za delo po drugih kot veterinarska ali gradbena ali kmetijska ali . . .

Če bi vse predpise za inšpekcije zbrali v knjigi, bi bila to hudo debela knjiga. Hribček, če ne hrib.

■ **Lani so inšpektorji novomeškega oddelka, opravljajoč delo na posameznih območjih (od ene do osmih, vštevši tudi grosupeljsko občino), opravili 16.765 pregledov. Nadaljnji podatki povedo, da so ob teh pregledih izdali 1305 odločb, dali 50 prijav javnemu tožilcu (za gospodarske prestopke) in 406 predlogov za uvedbo postopka o prekršku. V 46 primerih so izrekli mandatne kazni za 1475 Ndin, iz prometa pa so izločili za 304.730 Ndin sladkorja, moke, masti, zelenjave, alkoholnih pijač in drugih pokvarjenih ali neprimernih živil. Za 79.023 Ndin živil so uničili. Razen tega so vzeli 2511 vzorcev blaga za analizo, izdali 2611 potrdil in soglasij ter sprejeli 838 strank. O obiskih so napisali 3548 zapisnikov z več kot 10.600 stranmi.**

Gora dela za hrib predpisov!

Kaj nezavidanja vredno opravilo! Toda inšpektorji ga morajo opravljati. **Odgovorno opravljati.** To pa je tisto, kar jih nenehno peha od enega ognja k drugemu: od neizporosnih predpisov k izvrševalcem teh predpisov in obratno. Predpisi zahtevajo, inšpektorji za so za to, da nadzorujejo izvrševalce. Nič tega pa nočemo vedeti, kadar nas inšpektor »zašije«. Takrat ne priznamo lastne malomarnosti, ampak se izgovorimo: »Lahko vam, kaj vam pa moremo, ko ste inšpektorji . . .«

Mnogi neradi izpolnjujejo, kar jim inšpektorji naložijo. Nekateri se na ukrepe inšektorjev kratko malo poživžgajo.

Na oddelku medobčinskih služb so to takole pojasnili:

»V primerih, da stranke (zavezanci) na odločbo pristojne inšpekcijske službe ne odpravijo pomanjkljivosti, se uvaja praksa prisiljevanja po 277. in 285. členu zakona o upravnem postopku. Take zavezance je možno kaznovati z denarno kaznijo do 100, 200 in 500 Ndin, s tem da upravna kazen ne izključi postopka o prekršku.«

IVAN ZORAN

RAZGOVOR Z REKORDERJEM CVETOM KRIŽEM

V letu dni nabral 1200 naročnikov

Cveto Križ iz Kočevja je za pridobivanje novih naročnikov porabil ves prosti čas – Kdor želi naročiti naš list, »stopa« Križa – Bralci žele križanke

Cveto Križ je v letu dni pridobil okoli 1200 novih naročnikov Dolenjskega lista. Največ jih je pridobil v občinah Kočevje in Ribnica ter na območju Velikih Lašč. Vprašali smo ga, kako mu je uspelo nabrati na dan povprečno po 3 do 4 naročnike.

— Za nabiranje sem porabil ves prosti čas, tudi nedelje in praznike. Prve tedne mi je bilo težko, ker tega dela še nisem bil vajen. Ko sem videl, da jih drugi naberejo še več kot jaz, sem si dejal: »Zakaj jih ne bi jaz nabral največ?« In uspelo mi je. Obljubil sem, da bom nabral 600 novih naročnikov. Obljubo sem kar krepko presegel.

Ljudje me zdaj že poznajo, da nabiram naročnike, in mi je lažje. Nekateri pridejo naročit Dolenjski list tudi k meni na dom, nekateri pa me »stopajo kar v mestu ali z okna svojega stanovanja.

Prepričan sem, da bom nabral še precej naročnikov, saj so ljudje s časopisom zadovoljni. Nove naročnike bom nabiral tudi še po končani akciji. Precej bi jih lahko pridobil na območju Velikih Lašč, seveda če boste več pisali o teh krajih.

—Česa si naročniki še želijo in česa si želite vi?

— Naročniki si žele le še, da bi redno objavljali nagradne in navadne križanke. Z ostalo vsebino so zadovoljni.

Jaz pa si želim, da bi se vsi občani, ki še niso naročeni na Dolenjski list, do mojega naslednjega obiska prepričali o njegovi kvaliteti in ga potem tudi naročili.

ZAKAJ IMAJO RAZPRODANO PROIZVODNJO?

V NOVOTEKSOVEM paviljonu na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani med zadnjim sejmom ni bilo posebno razburljivo. V majhnem separeju ni bilo slišati nobene pretirane hvale novomeških tkanin, razstavljeni vzorci niso dražili mimoidočih, »poslovnih gostij« s konjakom, pecivom, črno kavo in ljubkimi deklicami sploh ni bilo . . .

Sedeli smo na modni reviji metrskega blaga. Pisane barve fantastičnih modnih tkanin so frfotale na prikupnih manekenkah, ploskali smo in se navduševali, zraven pa večkrat podvomili o praktični uporabnosti sicer lepih modelov. Pri elegantnih oblekah iz NOVOTEKSOVEGA blaga ni bilo nobenega dvoma. Vsak se je brez težav lahko vživel v to, da bi tako obleko lahko jutri nosil tudi sam . . .

To sta dva vtisa s sejma Moda 68 v Ljubljani. In še izjava vodilnega uslužbenca: »Vso našo proizvodnjo do polletja smo razprodali!« To pa v trenutku, ko položaj na tekstilnem tržišču ni najbolj rožnat: marsikatera tovarna je navzlic živahnemu paviljonu na sejmu ostala s tri- in večmesečnimi zalogami v skladiščih – neprodanimi. Marsikatera tovarna ne ve, kje bo zaslužila najnujnejše devize za uvoz surovin, marsikatera niti ne, kje bo vzela denar za domače surovine in nove stroje.

»V čem je skrivnost NOVOTEKSOVEGA uspeha?« se sprašujejo tekstilci in kupci. Z dobro tradicijo in standardno kakovostjo si je tovarna v dvajsetih letih pridobila ugled, kakršnega nima dosti jugoslovanskih volnarskih podjetij. S postopno modernizacijo in specializacijo proizvodnje je dosegla na področju česanih volnenih in sintetičnih tkanin tako visoko produktivnost, da se lahko primerja s sorodnimi tovarnami tudi izven Jugoslavije.

In še nekaj znajo v NOVOTEKSU: prisluhniti potrebam ljudi, kolikor je v naših razmerah najbolj mogoče!

Po podatkih, ki jih dobe od svojih ljudi po vsej državi, prično v tovarni sestavljati vzorce za prihodnjo sezono. Izkušeni sestavljalci vzorcev upoštevajo domače želje in številne modne vzorce, ki jih dobivajo iz tujine. Njihove osnutke vodstvo tovarne temeljito pretehta in zbere med njimi take, ki so lepotno, tehnično in trgovsko najbolj uspeli.

S temi gredo tovarniški trgovski potniki naokrog. Od mesta do mesta, od poslovodje do poslovodje: naročila rastejo za en vzorec bolj, za drugi manj. In prav od teh naročil je odvisno delo v tovarni za nekaj mesecev vnaprej. Tako je NOVOTEKSOVO blago prodano, še preden je narejeno. S tem načinom prodaje si je tovarna zagotovila — prazna skladišča! Zgodi se celo, da po vseh policah v skladišču v Bršlinu leži le nekaj bal blaga. Tovarna seveda ne sme naročnika nikoli pustiti na cedilu — brez blaga: obljuba dela dolg! Tega pa se NOVOTEKSOVCI dobro zavedajo in imajo s svojimi poslovnimi družabniki vedno odlične odnose, hkrati pa z veseljem delajo, saj se jim ni treba bati, da bi blago obležalo neprodano.

Tako boste morda laže razumeli, zakaj včasih ne morete dobiti prav takega vzorca, kot ste si ga želeli. Na žalost je usoda NOVOTEKSOVE barvne palete še vedno precej odvisna od modnega okusa in poslovnosti poslovodje v trgovini, kjer kupujete blago za obleko. Ne smete tudi pozabiti, da blaga ni mogoče tovarniško izdelovati v balah po 6 ali 12 metrov; blago se dela v sto tisoč metrih! Ni pa se treba bati, da je izbira majhna: samo za prihajajočo sezono je NOVOTEKS pripravil nič manj kot 420 različnih vzorcev! Nekatera blaga izdelujejo v dveh, treh različnih vzorcih, popularno blago »Milan« pa jih ima kar 70!

V NOVOTEKSU torej nimajo skrivnosti pri prodaji, imajo pa zdrav razum, dobro blago in besedo znajo držati!

Morda pa je vse to še premalo, če hočeš, da bo neka tovarna pri nas dobro tekla? Res je! NOVOTEKS mora namreč vse surovine za svoja blaga uvažati. Za uvoz pa je treba deviz in za devize je treba — izvažati! Tu pa tudi vse zgoraj naštete vrline včasih odpovedo, saj nasprotniki tekmujejo največ z zvijačnostjo. Če nekdo ponudi blago, v katerem je dela in surovin za tri dolarje, po dolar in pol, potem bi vsakdo rekel, da krade in goljufa. Včasih morda res, največkrat pa je to edini način, če hoče zaslužiti devize! Brez deviz namreč ne bo uvoženih surovin in brez uvoženih surovin ni proizvodnje! Kako pokriti izgubo tako, da domače blago ne bo dražje od uvoženega — to je naloga za bistre možgane in zvite ljudi. Za ljudi z močnimi živci, ki jim tudi hokus pokus z deviznim sistemom ne more do živega. Ena sama napačna zvijača — in tisoč ljudi je ob lep kos kruha. Tisoč ljudi, ki pridno in pošteno tko milijone metrov odličnega blaga . . .

NOVOTEKS se je pripravil za gospodarsko reformo, še preden smo povprečni državljani sanjali o njej. Stroga preusmeritev na izdelke iz česane preje in sodobna mehanizacija sta omogočili poenostavitev proizvodnje in smotrnejšo delitev dela, tako pa lahko v istem času narede več, več zaslužijo in tudi blago je boljše kakovosti. Strokovnjaki in delavci se svojemu poslu lahko bolj posvetijo, kar se jim tudi ob koncu meseca pri dohodkih lepo pozna. Pred dvema letoma smo na straneh tega časopisa napisali, da je NOVOTEKS delal po »receptu za reformo« — takrat marsikdo niti v reformo ni verjel, kaj šele v kakšen recept — danes se lahko uči pri NOVOTEKSU, če ni seve že vsega zamudil. . .

NOVOTEKS bo v predilnici I v Metliki letos povečal proizvodnjo za 3,6 odstotka, v predilnici II v Novem mestu pa za 1,5 odstotka in tako pripravil skoraj 900 ton preje. Tkalnica bo napravila več kot milijon metrov blaga (povečanje za 3,4 odstotka), 315 tisoč metrov so in bodo dali v tkanje kooperantom, apretura pa bo ob delala letos blizu milijon in pol metrov tkanin. Za uvoz surovin bodo porabili več kot milijon in pol dolarjev. . . Marsikaj bodo letos še obnovili in dopolnili v tovarni, pa tudi o novih izdelkih razmišljajo.

Pri vsem tem delu in kupčijah pa je NOVOTEKS tovarna, kjer mislijo najprej na svojega delovnega človeka. Že zdavnaj so prešli na 42-urni delavnik, zdaj tudi na novi delovni čas v pisarnah. Pri tem so pravočasno poskrbeli za otroško varstvo, družbeno prehrano in prevoze zaposlenih. NOVOTEKSOVO stanovanjsko naselje v Bučni vasi je brez dvoma najlepše v Novem mestu. Tovarna omogoča šolanje vsakomur, ki si želi izpopolniti znanje in pridobiti višjo kvalifikacijo. Povprečni osebni dohodek je bil pretekli mesec 85.571 starih din.

Za obveščenost o gospodarjenju in samoupravljanju v podjetju skrbita dve interni ciklostilirani glasili. Organi samoupravljanja in vodstvo tovarne se ob vsakem ukrepu temeljito posvetujejo in nihče med zaposlenimi ni prikrajšan za pravice delovnega človeka. Vsakomur po delu in sposobnosti, kupcem pa dobro obleko po zmerni ceni — to je geslo tekstilnega velikana na ovinku Krke v Bršlinu.

To geslo pa tudi vse pove!

(Slike: zgoraj — na sejmu MODA 68, spodaj — naselje v Bučni vasi; foto: Moškon)

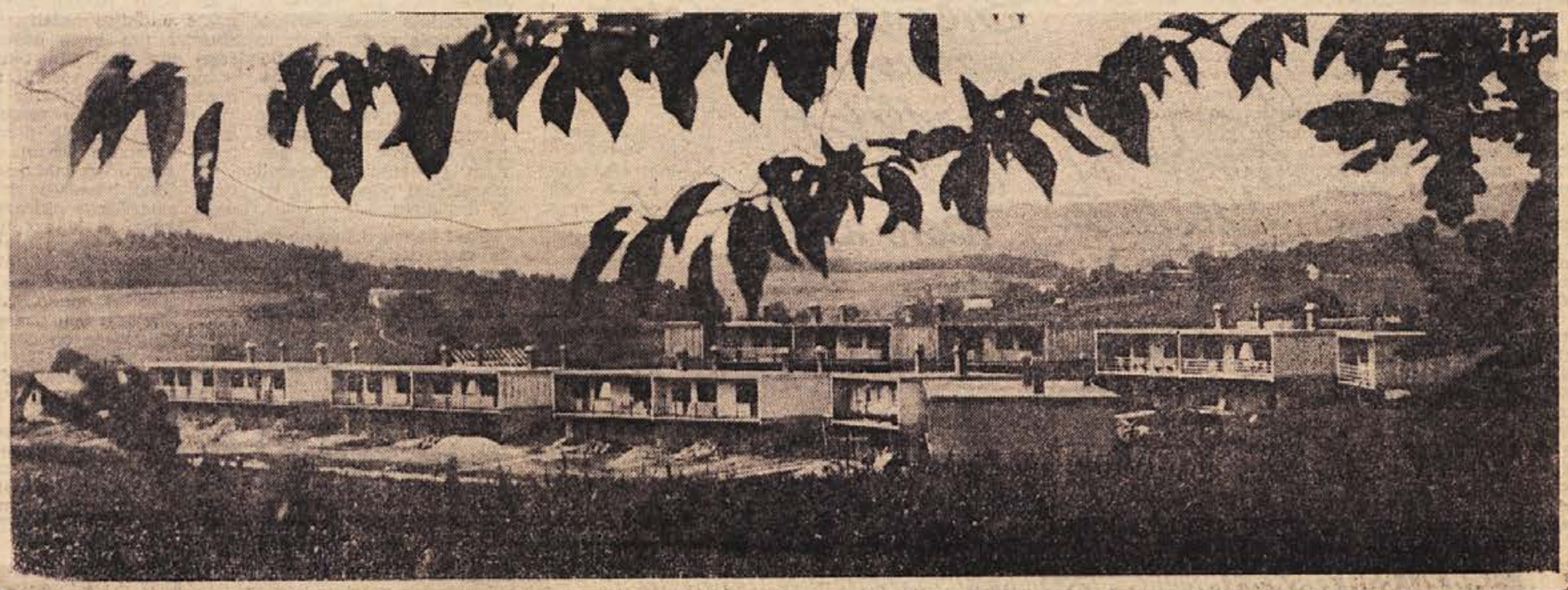

Pogovor s Tonetom Kozlevčarjem, članom Slovenskega okteta

Našo pesem so ponesli širom po svetu

Šestnajst let Slovenskega okteta – Povsod radi pojejo, doma najraje – Svoje življenje so posvetili slovenski pesmi – Zbori po Sloveniji so poroštvo, da bo naša pesem večno živela – Pesmi pojejo v originalu v 15 jezikih – Prof. De Bakey: »Vi zdravite človeška srca!«

Sedanji Slovenski oktet. — V prvi vrsti od leve proti desni: Andrej Strukelj, Tone Kozlevčar, Peter Čere in Marjan Štefančič. V drugi vrsti: Jože Kores, Danilo Čadež, Božo Grošelj in Peter Ambrož.

Šestnajst let, dolgih šestnajst let neutrudnega in nesebičnega dela, žrtvovanja in darovanja slovenski in jugoslovanski pesmi. To je Slovenski oktet. Kdo ne pozna pevcev, ki so s pesmijo ponesli v svet našo domovino, v nabito polnih dvoranah zapeli o njenih lepotah, življenju njenih ljudi ter se vedno znova vračali domov med zasnežene gore in zelene gričke, kjer cveti ajda in še ropoče klopotec!

Naša pesem je potovala z njimi po skoraj vseh evropskih državah, ponesli so jo v daljni Šanghaj in Peking ter med naše rojake v ZDA in Kanado. Povsod, kamorkoli so prišli, so jih vabili, naj jih še obiščejo, povsod so zopet hoteli slišati iz njihovih grl našo pesem. Tako so dolgih šestnajst let študirali repertoarje, potovali, peli in se utrujeni, a z zavestjo, da so tudi v tujini zvedeli za nas, za našo pesem, vračali domov, kjer so zapeli nam, domačim ljudem, in nam s svojimi toplimi glasovi segli v srca.

Ob enih ponoči so prvič zapeli skupaj »Pri farni cerkvici«

Leta 1951 je pisatelj Tone Seliškar, tedanji predsednik Izseljenske matice, potoval po Združenih državah Amerike in tam obiskal mnoge naše rojake — izseljence. Kamorkoli je prišel, je pri njih videl hepenenje po domači zemlji, živo zanimanje za domačo govorico in še prav posebno za slovensko pesem, ki je rojake spremljala daleč od doma, jih spodbujala, da so vzdržali pri najtežjih delih in v sebi gojili upanje, da se zopet vrnejo domov. Ob povratku v domovino so mu predstavniki raznih tamkajšnjih organizacij in pevskih zborov izrazili željo, da bi poslali iz domovine v ZDA manjši pevski zbor, ki naj bi po vsej deželi pel slovenske narodne pesmi in s tem mlademu slovenskemu rodu izseljencev pokazal lepoto slovenske pesmi, hkrati pa tudi pred Američani potrdil, da je mali slovenski človek doma iz kulturne dežele.

Po vrnitvi je Tone Seliškar sporočil prošnjo rojakov tedanjemu ministrstvu za kulturo in prosveto in še sam kot predsednik Izseljenske matice poprosil, naj se v najkrajšem času ustanovi zaželeni pevski zbor.

Že septembra istega leta je načelnica za kulturo Zorka Peršičeva v Slovenski filharmoniji sklicala avdicijo. Komisija, ki so jo sestavljali Zorka Peršičeva, dirigenti Rado Simoniti, Radovan Gobec, dr. Valens Vodušek ter pianistka Dana Hubadova, ni imela lahkega dela. Izmed tridesetih pevcev, od katerih je bilo med njimi že precej priznanih imen, so hoteli izbrati res najboljše. Vsakega so preizkusili najprej posamezno, potem po dva skupaj in nazadnje še v tercetu in kvartetu. Komisija je od približno tridesetih pevcev izbrala osem, in sicer: za prva tenorista Janeza Lipuščka in Gašperja Dermoto, za druga tenorista Boža Grošlja in Marija Kogoja, baritonista Toneta Kozlevčarja in Romana Petrovčiča ter basista Toneta Petrovčiča in Arturja Šulca. V tej zasedbi je po dvorani Filharmonije prvič zadonela pesem novorojenega Slovenskega okteta. Fantje so pesem Pri farni cerkvici zapeli tako odlično in doživeto, da so jih komisija in vsi ostali pevci, ki niso prišli v izbor, nagradili z dolgotrajnim ploskanjem.

Pred ameriško turnejo prvo razočaranje

Toda tedaj se je šele začelo pravo, trdo delo. Z veseljem so študirali program, kajti v najkrajšem času bi morali potovati med rojake v Združene države Amerike.

In prišlo je prvo razočaranje: leta 1952, ko je bilo že vse pripravljeno, da odpotujejo čez lužo, jim ameriška vlada ni hotela dati vstopnih viz, čeprav so jim iz ZDA sporočili, da je za koncert vse pripravljeno. Koncertne dvorane so bile razprodane in šele čez dolgih deset let so prvič stopili pred ameriško občinstvo. V New Yorku je v dvorani Townhall pred nabito dvorano prvič zadonela slovenska pesem in kritik največjega ameriškega časnika Herald Tribune je zapisal: »To so žive jugoslovanske orgle!«

Potem jih je pot vodila od New Yorka, San Francisca, Chicaga, Clevelanda do Toronta v Kanadi. Našim rojakom se je izpolnila davna želja, mednje so prišli pevci, ki so jim prinesli košček slovenske zemlje in še več: bili so ponosni pred domačimi Američani, saj so bili tudi ti navdušeni nad našo pesmijo in so jo temu primerno tudi nagradili. Med tem časom pa so obredli tudi vse evropske države in povsod želi uspeh za uspehom.

Pomladitev okteta

S smrtjo basista Arturja Šulca in zaradi bolezni bratov Petrovčičev se je oktet znašel v ne preveč zavidljivi situaciji. Toda ne za dolgo. Volja in želja, da oktet še naprej tako kvalitetno goji slovensko in jugoslovansko pesem, je kmalu zabrisala vrzeli. Mesta nekdanjih pevcev so izpopolnili basista Dragiša Ognjanović in prof. Marjan Štefančič ter baritonist prof. Andrej Štrukelj.

Toda nedolgo zatem je vso slovensko javnost pretresla še druga nesreča. Pred drugim odhodom v ZDA je preminil operni pevec Janez Lipušček, nepozabni tenorist, ki je z glasom navdušil vsakega še tako zahtevnega poslušalca zborovskega petja. Z njim je oktet izgubil pevca izredne kvalitete.

Vodstvo okteta se je tako neposredno pred turnejo znašlo pred težko nalogo: kje dobiti tako kvalitetnega tenorista? In prav tedaj se je na srečo vrnil iz tujine prvak ljubljanske opere Rudolf Francl. Rade volje je pristal, da zapoje v oktetu in tako reši drugo ameriško turnejo. Na pot pa so vzeli s seboj tudi mladega tenorista Danila Čadeža, ki se je že po prvih nastopih prilagodil petju ostalih.

Vendar oktet še ni dobil dokončne podobe. Prvim dvem pomladitvam je pr d dobrim pol letom sledila še tretja. Tako zdaj v njem nastopajo: prva tenorista Jože Kores in Danilo Čadež, druga tenorista Peter Ambrož in Božo Grošelj, basista Marjan Štefančič in Peter Čere ter baritonista Tone Kozlevčar in profesor Andrej Štrukelj, njihov umetniški vodja pa je dr. Valens Vodušek.

Pomlajeni Slovenski oktet še ni javno nastopil na radiu in televiziji, pač pa je imel po vsej Sloveniji že približno 40 koncertov. Prvo radijsko oddajo lahko pričakujemo v prvi polovici januarja, medtem pa so posneli veliko stereo ploščo, ki je hkrati mali koncert v pomlajeni zasedbi. Vsepovsod, kjer so gostovali, so požeti velik uspeh, mladi glasovi so dali spet polet našemu po vsem svetu znanemu slovenskemu ansamblu.

Mojcej in Ribniška najpopularnejši pesmi

Baritonistu Tonetu Kozlevčarju pravijo tudi Ribničan Urban, in to ne samo zato, ker je Dolenjec in častni občan Ribnice, temveč tudi zato, ker s svojim prefinjenim glasom zapoje staro ribniško pesem krošnjarjev kot malokdo. In kaj pravi sam o ribniški himni?

»Ni koncerta, da ne bi zapeli koroške Mojcej in Ribniške. Poslušalci so nad tema dvema pesmima najbolj navdušeni. Slovenci imamo malo takih pesmi. Ribniški suhorobar je poznan do Dunaja in Pariza, ljudem vseh narodnosti je razumljiv, kot bi bil njihov. Pesem je kljub šegavosti življenjsko resnična, saj poje o človeku, ki se je s krošnjarjenjem boril za vsakdanji košček kruha. Hvalisanje njegove »suhe ruobe« vzbuja pri vpslušalcih veliko zanimanje, razen tega pa se melodija odlično sklada z besedilom. Skratka: Ribničani ne bi mogli izdelati boljše »ruobe«, kot je ta pesem. Zdi se mi, da noben ribniški krošnjar ni prehodil toliko sveta kot ta pesem. Peli smo jo v Parizu, Palermu, Bruslju, Moskvi, Šanghaju, Pekingu, za rimski radio, na Češkem, ZDA, pred maršalom Titom in Haile Selasijem.

Marsikdo misli, ko posluša naše petje, da je to povezano le z lepoto potovanj v tuje dežele in nastopanjem na odru. Lahko pa v imenu vse osmerice rečem, da smo posvetili naše življenje samo pesmim in smo se morali marsičemu odpovedati, tudi družinam.

Pred koncerti imamo vaje vsak dan najmanj trikrat tedensko. Pojemo originalno v 15 jezikih. Program znamo na pamet, kar zahteva od nas veliko učenja in koncentracije. Na koncertih zapojemo približno 25 pesmi.

In kje najraje pojemo? Po naših tovarnah med delovnimi kolektivi in v najbolj oddaljenih slovenskih vasicah. Najraje zapojemo doma in veseli smo, ko se vračamo iz tujine. Marsikje naše sindikalne organizacije pripravijo nastope tako odlično, da prekašajo vsakega inozemskega menažerja. Naš železni repertoar je sestavljen predvsem iz skladb domačih skladateljev, najpopularnejše pesmi pa so, kot sem že omenil, Mojcej in Ribniška, od tujih pa črnska duhovna pesem Pridi dol, Mojzes. Pesmi ne ponavljamo, ampak dodamo tri do štiri.

Veseli smo tudi, da se je po našem vzoru širom po Sloveniji ustanovilo veliko število oktetov. Ponosni smo nanje in jim želimo veliko uspehov. To pa je tudi poroštvo, da bo naša pesem večno živela.«

*

To so le drobci z velike, a hkrati veličastne poti, ki jo je v šestnajstih letih prehodil Slovenski oktet. Jutri bodo morda zapeli nekje v daljni deželi, poslušalci jim bodo navdušeno zaploskali. In tedaj bomo z njimi veselili se bomo njihovih uspehov in jih toplo sprejeli medse, kadar bodo zapeli doma našo slovensko pesem.

Ob koncu se lahko le pridružimo besedam slavnega ameriškega kirurga De Bakeya, ki je v Ljubljani ob njihovem petju navdušeno vzkliknil: »Vi zdravite človeška srca!« Prav tako pa lahko tudi pritrdimo besedam nekega novinarja, ki je ob gostovanju Slovenskega okteta v Reykjaviku zapisal: »Malo stvari utrjuje mir bolj kot pesem. Verjetno bi poželenje po vojni povsem splahnelo, če bi ministri svoje govore peli tako kot Oktet.« To so besede priznanja, ki mnogo pomenijo.

MIHA MATE

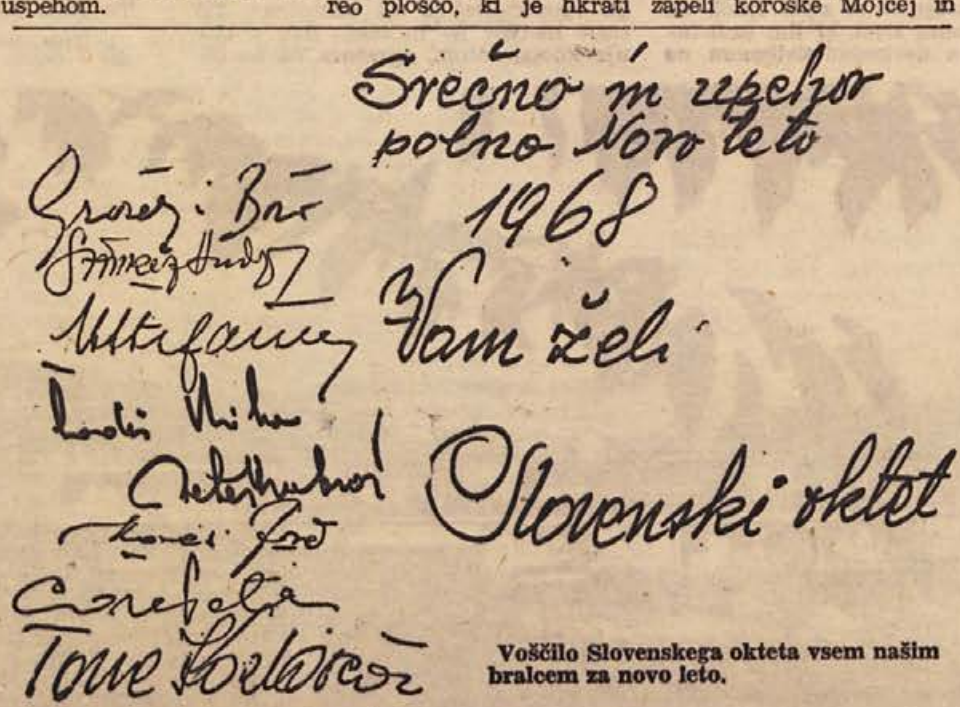

Voščilo Slovenskega okteta vsem našim bralcem za novo leto.

Miha Maleš: ODMEVI

Edvard Kocbek:

„Tudi meni se mudi, hvaljen Jezus!"

Ko sem danes posedel v dolini med prijatelji, sem slišal mično zgodbo o aktivistu, ki se je dogodila že pred letom ali kaj. Aktivist bi bil moral pri priči odnesti v Ljubljano pomembno sporočilo, mudilo se je in šlo je za minute. Toda kako priti čez žico, ne da bi izgubljal čas na bloku in v mestu? Tedaj mu je šinila v glavo rešilna misel: v duhovnika se bom oblekel. Rečeno storjeno! Bližnji župnik, ki se je aktivist pri njem rad oglašal, mu je posodil črno obleko s kolarjem, brevirjem in očali, in čez dobro uro je fant že sedel v vlaku proti Ljubljani.

Ljudje in karabinjerji so ga spoštljivo pozdravljali in nihče ga ni vprašal za legitimacijo. Ves čas je strmel v brevir, premikal ustnice, kakor da prebira latinsko besedilo, prestavljal barvne trakove v zlato obrezani knjižici in se kdaj pa kdaj prekrižal, kakor je to vedel iz bogoslovja, kjer je bil leto dni, preden je presedlal na filozofijo. Vse je šlo kakor namazano, tik pred Ljubljano pa mu je sédel nasproti starejši in temno oblečen civilist in ga prijazno pozdravil. Aktivista je zalila vročina, vedel je, da je predenj sedel pravi duhovnik v civilu in da ga more s slehernim vprašanjem spraviti v zadrego. Prijazno mu je odzdravil in se znova potopil v pobožno branje, čeprav je vedel, da ga bo starejši gospod prej ko slej zmotil. In res, ko je aktivist znova prestavil barvni trak, ga je tiho vprašal: »Že pri vesperah?«

»Že!« je odgovoril aktivist in se nemirno ogledal. Vlak se je že začel ustavljati na dolenjski postaji. Aktivist je sklenil, da bo izstopil. Vstal je, tedaj pa je na njegovo grozo vstal tudi starejši gospod in ga vprašal: »Tudi vi na konferenco?« Aktivist se je zatekel v nesramno igro in mu zaupno zašepetal:

»Vidim, da ste v zadregi. Kar mene se držite, vas bom spravil skozi kontrolo! Gotovo gre za nekaj zelo važnega! Utihniva zdaj in pojdiva! Pravijo, da je danes poostren pregled!« Duhovnik v civilu je tako osupnil ob njegovih besedah, da ni spravil niti besede več iz sebe. Aktivist ga je prijazno prijel pod pazduho in ga ni izpustil prej, preden nista prišla skozi policijski kordon in se ustavila na cesti. Aktivista so policisti prijazno pozdravljali in od starejšega gospoda samo zato niso zahtevali legitimacije, ker jih je duhovniško oblečen aktivist od tega prijazno odvračal, češ, to je moj župnik v civilu. Na cesti se je duhovnik začel aktivistu vroče zahvaljevati za njegovo pomoč, ta pa ga je sramežljivo zaustavil in mu dejal:

»Danes sem jaz vam pomagal, prihodnjič boste pa vi meni! Zdaj moram iti, tudi meni se mudi! Hvaljen Jezus!« Duhovnik je prepaden strmel za mladim kaplanom, ki je hitel v stransko ulico.

(Odlomek iz »LISTINE«, SM — 1967)

Indijcev je 510 milijonov

Te dni zaključuje predsednik SFRJ tovariš Tito svoja potovanja miru po daljnih azijskih deželah, kjer poznajo in cenijo iskrena prizadevanja nove Jugoslavije za spoštovanje sleherne države in za nevmešavanje v notranje zadeve drugih. O deželi, kjer znaša naravni prirastek prebivalstva vsak dan kar 55.000 ljudi, objavljamo nekaj podatkov.

Indija je velika dežela, zlasti po številu prebivalstva. Njeno ozemlje je 2 in pol odstotka vse kopnine zemeljske oble, na tem ozemlju pa živi 14 odstotkov vseh ljudi na zemlji. Prebivalstvo Indije naraste vsak dan za 55.000 ljudi, na leto približno za 21 milijonov. Dežela šteje sedaj 510 milijonov prebivalcev.

Če bo prebivalstvo še naprej tako naraščalo, bo Indija v prihodnjih 28 letih podvojila število svojih prebivalcev.

Ta veliki porast prebivalstva postavlja Indijo pred težke gospodarske probleme. V zadnjih treh petletkah je Indija povečala proizvodnjo hrane od 55 do 72 milijonov ton žita, toda razpoložljiva hrana na enega prebivalca se je v tem razdobju znižala. Pred petletnim načrtom je bilo v deželi 3 in pol milijona nezaposlenih, sedaj pa jih je 10 milijonov, čeprav je bilo v tem času povečano število delovnih mest za 31 milijonov. Zato mora Indija, spričo takega naraščanja prebivalstva, prav »dirjati« v svojem gospodarskem razvoju, če hoče zagotoviti ustrezno življenjsko raven vsakemu posamezniku. Še en podatek: že pri sedanjem porastu prebivalstva, bi morali v Indiji za izobrazbo otrok odpreti vsak dan 250 ljudskih šol in vsako leto 4 in pol milijone novih učiteljev. Dr. Dipak Batija, direktor zveznega indijskega zavoda za načrtovanje družine, pravi:

»Naša ustava jamči vse osnovne pravice in svobode. Le nekaj smo pozabili: na pravico žene, da sama odloči, koliko otrok bo imela, in na njeno pravico, da se sama brani pred posledicami nekontrolirane plodnosti.«

Kot vse kaže, postaja to sedaj najosnovnejša pravica in najosnovnejša svoboda indijske družbe.

L. B.

Čudna nasprotja Indije

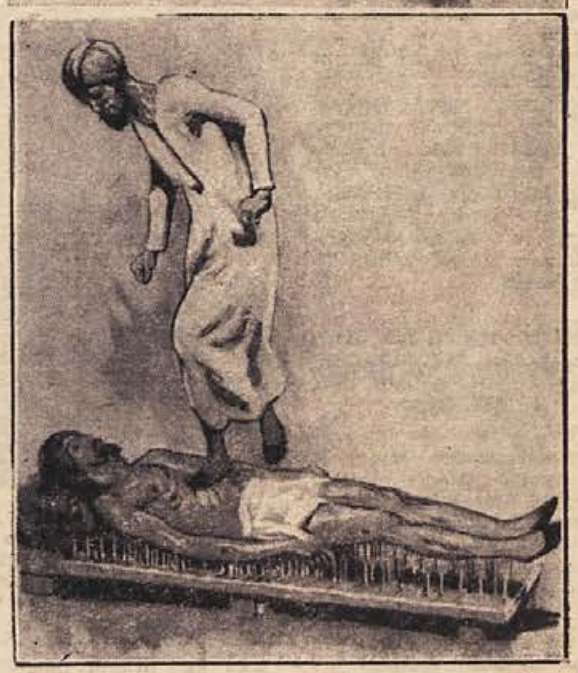

Indija je dežela čudnih nasprotij: medtem ko si državno vodstvo na moč prizadeva graditi sodobno industrijo in dviga kmetijsko proizvodnjo (kljub temu pa množicam nevednega ljudstva vedno preti lakota, zlasti še zavoljo izredno hitrega naraščanja števila prebivalstva), ostajajo milijonske množice podvržene starim, škodljivim običajem in vražam. Na sliki: fakirji so posebnost nekaterih indijskih pokrajin. Ljudje jih še danes občudujejo, kako požirajo ogenj, se dajo živi zakopati za 10 in več dni v zemljo, kako ležijo na ostrih predmetih ali plezajo po vrveh, ki jih vržejo v zrak brez vsake pritrditve in podobno. Taki prizori v Indiji niso nobena redkost.

Mož je bil tisti dan v veliki stiski in zadregi kakor morebiti še nikoli prej v svojem življenju. Ugibal je in si belil glavo, kaj naj bi storil, da bi bilo prav; ali to je bilo težko ugeniti. Njegove dolžnosti so si bile tako navzkriž, vsaj njemu se je tako zdelo, da se ni mogel za nobeno odločiti. Ko si človek ne ve pomagati sam, gre k prijatelju, znancu, naj mu on svetuje kaj storiti. Ali ta pot je bila Seljanu zaprta. Najboljšemu prijatelju ni smel razodeti, kaj ga teži, da, samo povedati mu, kar je vedel. V tej zadregi je slednjič storil, kar bi bil morda mnogokdo drug na njegovem mestu. Ko se je zvečerilo, se napoti v gostilno; morebiti mu vino razvedri glavo, da mu zasveti prava misel ali pa da si vsaj za nekaj časa prežene skrbi, ki mu niso dale pokoja. Ni se mu posrečilo ne eno ne drugo, še s težjim srcem je šel od Korena in doma ni vso noč zatisnil očesa.

Kaj je bilo?

Popoldne je v gozdu počival kakor po navadi za nekaj časa od svojega dela. Sonce je gorko pripekalo z jasnega neba; legel je v senco za grmovje. Kraj je bil samoten, vse tiho okrog. Ko tako leži, začuje korake in človeški glas. Bila sta dva človeka, ki sta se mu bližala po ozki, malo izhojeni stezici. Moža sta bila v živem pogovru, a to tako, da se je eden jezil, kakor je bilo čutiti od daleč, drugi ga je pogovarjal in miril. Ko prideta blizu njega, ustavita se oba, in Seljan je bil, za grmovjem skrit, nehotoma priča naslednjega pogovora:

»Jaz ti pa pravim, da ne grem več nazaj v ta brlog, saj nisem divja zver. Sit sem že tega pasjega življenja. Če mi ne morete dati poštenega stanovanja, kakršno se človeku spodobi, pa grem, kaj pa imam tukaj pri vas! Še dobre strehe ne; po vseh udih me že trga. Kaj je meni tega treba? Kaj imam od svojega dela in truda? Pusti me, s Sódnikom moram govoriti!«

Glas, s katerim so bile govorjene te jezne besede, bil je Seljanu čisto neznan.

Nato je nekd bolj šepetaje, vendar tako, da je Seljan vsako besedo razumel, tolažil svojega tovariša:

»Torej bodi vendar pameten; ne vpij vsaj tako; ko bi te kdó slišal! Ti si kakor vihar: daj si kaj dopovedati. K Sódniku menda vendar ne boš hodil o belem dnevu! Kaj hočeš s Sodnikom?

Ta glas pa je bil Seljanu predobro znan. Bil je Nósanov. Poslušalcu so začele čudne misli rojiti po glavi. Kaj imata ta dva moža? Z največjo radovednostjo in pozornostjo je na uho velekel tovarišev odgovor:

»Kaj hočem s Sódnikom? V svojo hišo me mora vzeti, najlepšo sobo mi dati, katero ima. Jaz hočem prebivati kakor človek. In to že od danes naprej.«

»Ali si z uma, prijatelj? Pri Sódniku hočeš stanovati? Kaj te tako koža srbi, da jim hočeš naravnost v pest?«

»In če me primejo, kaj meni to? Življenje me več ne veseli. Poštenosti sem se odrekel, preganjan se potikam in skrivam kakor zverina po svetu; truden sem, pokoja si želim takega ali takega, da je le pokoj. Pregrešil sem se zoper postavo, izstopil sem iz človeške družbe, ki se mi je zdela krivična, da bi pomagal zatiranim siromakom; kaj je moje plačilo? Nehvaležnost, gola, grda nehvaležnost! Rabite me v svoj prid kakor orodje; kje so moje pravice, kje je moj užitek? Tega bodi konec!«

»Gosposki hočeš torej v roke? Ali ne veš, kaj te čaka, Zaplotnik? Sam zlodej vedi, kaj me je motilo, da sem se spečal s tem človekom!«

»O ti zgaga! Tako ti z mano govoriš, ti, ki si desetkrat malopridnejši mimo mene, dasi o belem dnevu zahajaš med ljudi! Da se moram bratiti z ljudmi, kakršen si ti, to je moja najhujša pokora!«

»Jaz nisem vedel, da si tak. Izdati se hočeš, najprej samega sebe, potem še Sódnika in mene?«

»Tisto bo, kakor se mi bo še ljubilo; tebe vsaj bi gotovo ne bilo škoda, ko bi te obesili na prvo drevo, katero jim je pri roki, samo škoda drevesa; nobeno ni zaslužilo take sramote!«

»Tako je prav, to rad slišim; zdaj vidim, ljubi moj Zaplotnik, da se samo norčuješ z mano, da me strašiš, kakor je tvoja stara navada. Potolaži se, vse bo še dobro; sam bom govoril s Sódnikom; pripravi ti najlepše stanovanje in vse, česar si želiš; najina skrb, samo miren bodi.«

Nato je bilo slišati, da sta moža nadaljevala svojo pot. Kaj sta potem govorila, kaj se je dalje zgodilo, Seljan ni več vedel. Ali že to mu je bilo dovolj. Zdaj mu je bilo jasno, odkod ima Sódnik zopet svoje premoženje, o katerem so ljudje tolikanj ugibali.

Zdaj se je začela Seljanu velika skrb. Že prej je slišal govoriti, da Zaplotnika tod iščejo, ali za to se je on malo menil. Toda zdaj? Če ga ujemo? Če se jim morebiti sam izda, kakor je govoril v svoji nevolji? Za Nósana se pač ni bal; ali kaj bo potem s Sódnikom? Ne da bi rad imel prevzetnega moža, zakaj neki? Sódnik ga je zaničeval kakor vsakega siromaka, in to boli tudi drvarja. Zlasti po tistem prizoru pri Korenu, ko je mladi Sódnik tako neposredno nadlegoval njegovo hčer, Seljan ni bil poseben prijatelj Sódnikovi hiši. Za Sódnika samega torej bi ne bil genil z mezincem. Ali tu je bilo nekaj drugega. Njegov sin Matija je rad imel njegovo hčer in ona je njega rada imela. To je mož dobro vedel. Zato se je zdaj bal za Sódnikovo hišo. Če jo doleti ta nesreča, ta sramota, da Sódnika primejo in obsodijo za hudodelnika, kaj potem?

DOLENJSKI LIST * TEDNIK * VESTNIK: vsak četrtek 60.000 izvodov!

TRIDESET LET S TITOM IN PARTIJO

2. nadaljevanje

Vojaški teoretiki z vsega sveta še danes podrobno proučujejo strategijo in taktiko, metode tega boja in preskrbovanja, elastičnost gibanja enot ter vzporedno potekajočo intenzivno politično akcijo itd. Večina je enotna v oceni, da je bila vojaška organizacija, zasnovana na teritorialni osnovi, pa vendar z osrednjim koordinativnim vodstvom ter z gverilskim načinom bojevanja — zdaleč najuspešnejša oblika upora. Še več: dandanes je vse bolj jasno, da so taki načini odpora majhnih narodov in držav edino možni pred nasilstvi velikih sil. Nesrečni vietnamski narod se v bistvu lahko brani pred ameriškimi agresorji le na podobne načine, kot smo se jih posluževali pri nas v teku narodnoosvobodilne vojne na podlagi Titove zamisli.

Sproti je rasla tudi mlada ljudska demokracija

Tito se je dobro zavedal, kakšnega pomena je (ne le za uspešno vodenje vojaških operacij, ampak tudi za zagotovitev in obvarovanje sadov vojaške zmage) sprotno politično mobiliziranje vseh ljudskih sil z ustanavljanjem in dograjevanjem političnih organizacij in oblastvenih ustanov ne glede na to, ali je bilo določeno ozemlje trenutno osvobojeno ali ne. S takim posluhom za pravo ljudsko demokracije je Tito spremljal njih oblikovanje in rast. Zato je bilo že 1942 sklicano prvo zasedanje AVNOJ v Bihaću in 1943 drugo zasedanje v Jajcu. Slednje predstavlja prav gotovo najtrdnejšo osnovo naše današnje državnosti. Na njem je bil na predlog slovenske delegacije tovariš Tito imenovan za maršala Jugoslavije. To zasedanje je bilo resnično edinstveno v okupirani Evropi; kljub najbolj surovim razmeram, bojem in težavam so bili odposlanci izvoljeni na demokratičen način. Drugo zasedanje AVNOJ je potrdilo tudi vse sklepe Kočevskega zbora: združitev Slovenskega primorja in slovenske Koroške z matično Slovenijo v okviru federativne Jugoslavije. Politično je torej potrdilo naš stari program Zedinjene Slovenije; naša partizanska vojska je pod Titovim vodstvom ta program do leta 1945 tudi uresničila, slovensko ljudstvo pa se je zanj izreklo s plebiscitom. Žal pa so velesile hotele drugače in to kasneje tudi dosegle.

Na tem zasedanju je bilo tudi politično-pravno uveljavljeno Titovo geslo: bratstvo in enotnost. Svojo zunanjo obliko je dobilo v federativni ureditvi zveze tako, da je vsak narod v Jugoslaviji dobil stvarne možnosti za uresničevanje svoje državnosti.

V državah, kjer narodnoosvobodilnega gibanja niso bila dovolj močna, da bi lahko oblikovala tudi novo politično in ljudsko oblastveno strukturo, ni moglo priti do spremembe družbenega reda. Tragična je bila usoda nekaterih narodov in borcev za svobodo, kjer so se izkrcali ob koncu vojne vzhodni zavezniki (Grčija) Tam so s pomočjo dotakratnih sodelavcev okupatorja ustoličili nekdanjo monarhijo in v bistvu likvidirali vse pridobitve junaške ljudske borbe, razorožili partizansko vojsko itd. (mnogi takratni partizani so še danes v zaporih). Ta primer nam nazorno kaže, kako pravilna je bila Titova politika, ki je šla za tem, da ne dovolimo dostopa nobenim vojaškim silam na naše ozemlje (Churchill si je zelo prizadeval, da bi se zavezniška invazija izvršila na južni Balkan; kakšen bi bil v tem primeru nadaljnji razplet dogodkov pri nas, lahko slutimo iz primerjave z Grčijo).

Zato sta se glavni štab in NKOJ (izvršni organ AVNOJ) vztrajno borila za politično, vojaško in diplomatsko priznanje partizanskega gibanja. Zaradi teh prizadevanj smo bili stalen predmet Stalinovih sumničenj (npr zaradi stikov, ki jih je Tito vztrajno navezoval z zahodnimi zavezniki, slednji so pa seveda takoj zamerili Titovo pot v Moskvo 1944 itd).

Stalin je očital Titu, da pomeni II. zasedanje AVNOJ nož v hrbet Sovjetom (po vojni se je izkazalo, da zaradi dogovora med Stalinom in Churchillom o delitvi interesnih sfer na fifty : fifty), sočasno pa so nas tiščali v aranžma z begunsko vlado iz Londona (sporazum Tito — Šubašič).

Nismo bili in ne bomo drobiž za poravnavo računov velikih sil!

V ognju boja, v katerem so se vsi naši narodi izrekli za novo družbeno ureditev, za svobodo kot najdragocenejši sad vsega boja — ne pa kot darilo tujih sil — je zrasla pod Titovim vodstvom v tradicionalno najbolj nemirnem delu Evrope trdna, enotna, na načelih bratstva in enotnosti zgrajena Jugoslavija.

Osvoboditvi so sledile prve grenke kaplje pelina. Pa ne zaradi nečuječnosti ali nepripravljenosti naših narodov, KPJ in tovariša Tita za boj in žrtve! Nasprotno vse, kar smo dosegli tudi v tistem času (kar je bila značilnost tudi vseh kasnejših obdobij), je bilo posledica boja in dela, nič nam ni bilo podarjeno ali prineseno.

Naš boj za pravične meje je bil podoben našemu boju za svobodo; zahteve slovenskega naroda po združitvi so energično podpirali vsi jugoslovanski narodi. Vendar, kot rečeno, dogovori velesil so bili drugačni. Tito je že takrat ostro povedal mnenje vseh Jugoslovanov, da nismo in nočemo biti menjalni drobiž za poravnavanje računov velikih sil.

Istočasno je po celi državi že kilo novo življenje, Titovemu pozivu za obnovo porušene domovine so sledili sto tisoči — predvsem mladina. Obnavljanje razrušenih vasi in mest, cest, železnic, industrije in rudarstva je trajalo skoraj nekaj let; praktično je bilo treba v marsičem pričeti skoraj znova in tako rekoč iz nič.

Titovemu pozivu k izgradnji domovine so se zopet odzvali stotisoči mladine. Proga Brčko—Banovići, Šamac—Sarajevo, avto cesta, nove velike tovarne itd. so bili sadovi njenega dela. V vojni opustošena in izčrpana se je Jugoslavija (že pred vojno ena najnerazvitejših držav v Evropi) postopoma izgrajevala in vključevala v svetovno dogajanje.

Uprli smo se tudi sovjetskemu pritisku 1948

Odnosi Jugoslavije z vzhodnimi državami so se (pod Stalinovim vplivom) pričeli slabšati; Jugoslavija namreč ni pristajala na nevzdržne metode v političnih, gospodarskih in drugih vprašanjih med socialističnimi državami. Tudi sicer je bila originalna pot in notranja rast Titove Jugoslavije Stalinu trn v peti. Očitno je smatral, naj bi bile vse socialistične države nekak privesek Sovjetske zveze; od tam naj bi bilo tudi gospodarsko in politično usmerjanje.

Tito in KPJ sta se tem nameram energično uprla; vsi jugoslovanski narodi so ju v tem odporu podprli. Tako usmeritev je potrdil tudi V. kongres KPJ v Zagrebu. Premalo je prostora, da bi tukaj naštevali, skozi katera obdobja sovjetskega pritiska, gospodarske blokade in odkritih vojaških groženj je šla Jugoslavija. Kljub takemu stanju in izrednim težavam, ki so zaradi vsega tega nastale, smo v tistem času pospešeno gradili osnove naše industrije, gradili nova mesta... Tak surov spopad tako rekoč na vseh frontah je lahko vzdržala samo družba, ki se je izoblikovala v trdem boju za svobodo, ki je v njem uskladila svoje načrte za bodočnost na osnovi vključevanja in spoštovanja interesov vseh narodov Jugoslavije.

Delavsko in družbeno samoupravljanje: naša pot v socializem

V tistih najtežjih časih so vzklili in se ukoreninili prvi zametki delavskega (in kasneje družbenega) samoupravljanja. Junija 1950 je zvezna skupščina sprejela temeljni zakon o upravljanju državnih gospodarskih podjetij po delovnih kolektivih. Tito je to dejanje takrat označil kot zgodovinsko najpomembnejše po nacionalizaciji buržoazije. S tem je bil sprožen proces graditve družbenih odnosov, ki so danes neločljiv, sestavni del našega jugoslovanskega načina življenja. Samouprava je postala tudi najučinkovitejša zavora razširjenja birokracije in drugih sil, ki bi hotele vladati (in razpolagati s sredstvi, ki jih ustvarja) delovnemu ljudstvu v njegovem imenu.

Revolucionarna sprememba, ki je pričela uveljavljati idejo in možnost, da delovno ljudstvo v prvi vrsti samo razpolaga s sadovi svojega dela, jih usmerja v razširjeno reprodukcijo itd.; to je originalna pot in način naše socialistične družbene graditve. Tak, samoupraven način je v današnjih razmerah praktično edina odprta možnost v odnosu do birokratskih, totalitarnih in nesvobodno se razvijajočih družb.

Medtem ko se je preganjano ljudstvo zbiralo okoli svoje mlade vojske in se borilo za svobodo pod zastavo partije, so četniki in ustaši, belogardisti in domobranci, ljotičevci in drugi izdajalci prisegli zvestobo Nemcem in Italijanom, pogostokrat z blagoslovom posameznih protiljudskih duhovnikov...

Po zmagi pravične stvari so milijonske množice začele obnavljati porušeno domovino. Zlasti se je izkazala v vseh republikah prizadevna mladina. Na sliki: tovariš Tito med mladino v Sremu, ki se je 1945. lotila delovnih akcij z enakim poletom kot vsi njeni vrstniki od Triglava do Vardarja

Skupina borcev spremljevalne čete vrhovnega štaba NOV in POJ septembra 1941: iz skromnih začetkov se je razvila prva ljudska vojska naših narodov v štiriletni krvavi vojni v armado-osvoboditeljico in vernega čuvarja velikih pridobitev revolucije

RAZGOVOR Z LADOM SMREKARJEM

Forma viva in umetniški večeri

Kako bo letos s kulturnimi prireditvami v Kostanjevici na Krki? – Kaj vse so pripravili zavzeti kostanjeviški kulturniki – Priprave za zanimivo razstavo del naših naivcev – Kiparski simpozij bo samo v Kostanjevici na Krki – Stilni koncerti v Miklavževi cerkvici na otoku pod freskami slikarja Gorjupa – Obnavljanje kostanjeviškega gradu

»Tovariš Smrekar, kakšno je zimsko kulturno življenje v Kostanjevici? Kako daleč ste prišli s študijem Divjega lovca?«

»Zimsko kulturno življenje v Kostanjevici poteka v zatišju, v katerem pa se pripravljamo na nov kulturni program. To nam narekujejo predvsem naslednja dejstva: velik obisk domačega in tujega občinstva v poletnih mesecih in dejstvo, da našega doma pozimi še vedno ni mogoče ogrevati, ker je brez ogrevalnih naprav. Prvo dejstvo, povečani obiski v poletnih mesecih, nam narekuje, da moramo težišče kulturnega programa prenesti na razdobje med 1. majem in 1. novembrom, drugo dejstvo pa nam preprečuje, da bi med 1. novembrom in 1. majem karkoli prirejali.

Divji lovec počasi dobiva značilne črte. Delo je težavno, ker spet sodeluje 50 ljudi. Imeli bomo realistične kulise (delo slikarja Maksima Gasparija). Trudimo se, da bi 100-letnici slovenskega gledališča prispevali s prirejeno gledališko predstavo iskrenih amaterjev. Kaj bo iz tega nastalo in kako bomo uspeli, je drugo vprašanje. Predstava bo zunaj zadnje dni marca, skušnje pa se nam vlečejo že od lanskega februarja.«

»Kdaj boste začeli z umetniškimi večeri v Lamutovem likovnem salonu? Ali boste realizirali razstavo naivcev? Kako so se do sedaj temu povabilu slikarji odzvali?«

»Program letošnjega, to je XII. dolenjskega kulturnega festivala, bomo začeli v soboto 27 aprila. Takrat bomo odprli v Lamutovem likovnem salonu razstavo del jugoslovanskih naivnih slikarjev. Gradivo zanjo zbiramo že leto dni. Osnovo tej razstavi bo dala zbirka zagrebškega novinarja Gerharda Ledića. Zaenkrat je več variant za realizacijo te razstave. Vsak umetnik naj bi se predstavil s tremi deli: začetnim, vrhunskim in tistim, ki ga je ustvaril prav za našo razstavo. To prva varianta. Po drugi naj bi razstavili samo vrhunske stvaritve, kjer naj bi bilo osnovno merilo kvaliteta. Po tretji naj bi razstavili samo tista dela, ki so jih umetniki ustvarili prav za našo razstavo. Opozoriti moram, da gre tu za nekaj izredno kvalitetnih stvaritev in da je zanimanje med naivnimi slikarji za to razstavo takšno, da je že v decembru nad dvajset slikarjev oddalo dela. Otvoritev bo združena z recitalom Krleževih Balad Petrice Kerempuha. To razstavo pripravlja poseben organizacijski odbor, v katerem so poleg predsednika Dolenjskega kulturnega festivala tudi akademik Krsto Hegedušić, novinar Gerhard Ledić, kulturni urednik Vjesnika Vlado Maleković in sekretar Akademije upodabljajočih umetnosti v Ljubljani Aleksander Bassin. Sicer pa ima Lamutov likovni salon za leto 1968 že delovni program, ki je bil dokončno sprejet oktobra lani. Tako bo že pred razstavo del naših naivcev prirejena v marcu razstava na temo revolucije. V istem mesecu bomo otvarjali retrospektivno razstavo del Jožeta Gorjupa v Umetnostni galeriji v Mariboru. V prvi polovici aprila bo razstavljal slikar France Godec, v avgustu Mihelič, v septembru mladi slikarji in v oktobru Karla Bulovčeva. Vmes bo še razstava oblikovanja, ki jo bo pripravil steklarski šolski center iz Rogaške Slatine. Vse te otvoritve so povezane z recitali najboljših jugoslovanskih umetnikov in tem se bodo pridružili tudi stilni koncerti, ki bodo v Miklavževi cerkvi pod Gorjupovimi freskami.«

»Kako bo z letošnjim poletjem, predvsem s slikarskim simpozijem?«

»Še v tem mesecu bo upravni odbor simpozija razpravljal o prijavah umetnikov, ki so se priglasili za letošnjo delovno akcijo v Kostanjevici. Prijav je zelo veliko in z raznih koncev sveta. Izbrali jih bomo šest.

Ta prireditev bo letos v Kostanjevici, prav zato bo treba letne prireditve Dolenjskega kulturnega festivala kar se da popestriti. Zavedamo se, da mora biti slovenska kultura dobro predstavljena, zato bo imela kvaliteta odločujočo vlogo pri izbiri programa. Le tako bodo prireditve v polni meri opravile svoje kulturno poslanstvo pred domačim in tujim občinstvom.«

»Kako napredujejo dela v zvezi z obnavljanjem kostanjeviškega gradu?«

»V kratkem bo mogoče povedati kaj več, kar bo prav gotovo veliko olajšanje za vse tiste, ki se že več kot polstoletje ukvarjajo s tem problemom. Zaenkrat dela normalno potekajo, zanje pa skrbi sklad za restavriranje in ureditev kostanjeviškega gradu. Skladu predseduje predsednik občinske skupščine Krško Stane Nunčič, strokovno usmerja dela Zavod za spomeniško varstvo SRS, glavne načrte pripravlja zvezni inštitut za zaščito kulturnih spomenikov iz Beograda, dela pa izvaja posebna skupina, ki jo vodi France Drmaž. Zdaj klešejo vhod v stolp, ki je v minulem letu dobil temelje in kakih sedem metrov zidov. Stolp bo visok 36 metrov in bo bržčas že letos dobil svojo dokončno podobo. S tem bo cerkev z dragoceno gotsko arhitekturo povsem zaprta in bo tudi v njej mogoče začeti s prireditvami. Denar sicer ne osreči človeka, potreben pa je vendarle. Tudi pri uresničevanju kostanjeviških kulturnih programov bo kljub neznanski požrtvovalnosti, ljubezni in resnični delovni vnemi — potreben. Koliko ga bo, tega danes ne more nihče reči. Vsekakor pa je eno gotovo: realizacija navedenih načrtov bo marsikdaj odvisna samo od tega.«

Vpraševal:
PETER BREŠČAK

Za potrebe RK en odstotek od vstopnic

Zakon o položaju in pravicah Jugoslovanskega Rdečega križa določa, da morajo delovne in druge organizacije, pravne osebe in občani, ki organizirajo prireditve ali tekmovanja, na katerih je dovoljen vstop s plačano vstopnico, prispevati en odstotek od vrednosti prodanih vstopnic. Pri tem so izvzete razstave slik ali drugih umetniških in muzejskih vrednosti, gledališke predstave ter prireditve, ki jih organizirajo učenci ali študentje.

Občinski odbor RK v Sevnici je pred kratkim razposlal okrožnice prizadetim ustanovam, da se bodo ravnale po zakonu. Zavedati se je treba, da ima RK velike naloge in stroške. Zdaj bo tega še več, saj bodo po vseh večjih krajih v občini uvedene šole za zdravje. S. Sk.

Na smučanje v Bohinj

Deset brežiških otrok bo preživelo zimske počitnice pri vrstnikih v Bohinju. Zamenjavo z gorenjskimi šolarji organizira zveza prijateljev mladine. Poleti bodo prišli v Brežice otroci iz Bohinjskega kota, da se bodo naužili sončnih dni ob Krki. Približno deset učencev se je pod vodstvom učitelja telesne vzgoje odpravilo smučat na Pohorje.

OBIŠČITE GORJUPOVO RAZSTAVO v Dolenjski galeriji v Novem mestu! Odprta bo še do konca januarja 1968, zato nikar ne zamudite redke priložnosti, da bi hkrati videli zbranega toliko bogastva prezgodaj umrlega nadarjenega slovenskega slikarja in kiparja Jožeta Gorjupa, našega kostanjeviškega rojaka! — Na sliki: Jože Gorjup: ŠTUDIJA (1930)

Zabeleženo:

Knjižnica, ki knjige res potrebuje

Tolovaj Mataj gleda s slik v pionirski knjižnici v Novem mestu, kljub svoji podobi pa ne vznemirja tihih obiskovalcev. Skupina pri oknu vneto šahira, dva ali trije se sprehajajo med knjižnimi policami, mali Igor piše računsko nalogo. Ker je ena popoldne, obiskovalci kar naprej prihajajo in odhajajo. Če bi pogledali kartončke z imeni obiskovalcev, bi videli, da jih je kar zajeten šop. V knjižnico se je vpisalo kar 964 mladih bralcev. Tov. Fuisova, ki vodi knjižnico, je povedala, da so prebrali v knjižnici ali pa si izposodili na dom več kot deset tisoč knjig. Otroci si knjige sami izbirajo, seveda pa se morajo najprej naučiti, kako si bralec izbere knjigo. Najmlajši v knjižnici poslušajo plošče s pravljicami, sestavljajo razne prizorčke, rišejo in pišejo. Pri mizi, kjer izdaja knjižničarka knjige, je cela razstavica risb mladih obiskovalcev.

Medtem ko se pogovarjam s tovarišico Fuisovo, je mali Igor že končal računsko nalogo, se preselil k majhni tabli in začel risati. Tudi skupina pri šahu se je razšla. Otroci so odhiteli v šolo, prihajajo pa že tisti, ki so za danes končali s poukom. Nagnetejo se k policam in si izbirajo knjige.

Pionirska knjižnica se lahko pohvali, da ima res lepe prostore. Morda moti včasih le to, da niso vsaj malo večji. Problem, s katerim se ubada knjižnica že dlje časa, pa je nabava knjig. Zanjo je na voljo le malo denarja. Medtem ko nekateri obiskovalci bero nekatera priljubljena dela že drugič, pa nove knjige le redko prihajajo na police. V pionirsko knjižnico prihaja veliko delavskih, kmečkih in uslužbenskih otrok. Ker v družinah pogosto ni denarja za knjige, pomeni otrokom prav pionirska knjižnica najpristnejši in razen šole edini stik s knjigo.

Prav bi bilo, da bi knjižnici dodeljevali več denarja. Ustanova postaja zlasti za starše, ki delajo po novem delovnem času, zelo potrebna: Otrok se v njej vzgaja, pripravlja na šolo, udeležuje se raznih krožkov in ni prepuščen ulici.

Velik obisk otrok pa nam daje tudi zadoščenje: vendarle ni res, da novomeški naraščaj nima v mestu nobenih prostorov, kjer bi se shajal! Za najmlajše je to pionirska knjižnica, ustanova, ki ni nikoli brez obiskovalcev.

Ji bomo vendarle dali možnost, da izpolni police s knjigami in ostalim mladinskim čtivom? P. B.

Odbor za gledališko dejavnost pri republiškem svetu Zveze kulturno-prosvetnih organizacij Slovenije

razpisuje

NATEČAJ za izvirna slovenska odrska dela
(drame, komedije in mladinske igre)

Avtorjem najboljših del bodo podeljene naslednje nagrade:

PRVA NAGRADA — 8.000 Ndin (800.000 Sdin)
DRUGA NAGRADA — 5.000 Ndin (500.000 Sdin)
TRETJA NAGRADA — 3.000 Ndin (300.000 Sdin)

Avtorji, ki se nameravajo natečaja udeležiti, naj pošljejo svoja dela (pretipkana v treh izvodih in označena s šifro) Odboru za gledališko dejavnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, **do 31. avgusta 1968.** Ker je natečaj anonimen, priložite poslanim besedilom tudi zapečateno kuverto z avtorjevim imenom in naslovom.

Žirijo, ki bo odrska dela ocenjevala, sestavljajo: Marjan Belina, Marjan Brezovar, Miloš Mikeln, Vasja Predan, Dušan Tomše.

Pri razpisu sodelujeta še Mestno gledališče ljubljansko, ki si je s tem pridobilo prvenstveno pravico do uprizoritve najboljših del, in Prosvetni servis, ki bo najboljša dela objavil v Dramski knjižnici.

LOJZE ZUPANC

Ob Dularjevem romanu Udri na gudalo, Jandre!

(Založba OBZORJA, Maribor 1967 – Dolenjska založba Novo mesto, opremil Uroš Vagaja)

Berem, berem, se z zvrhano mero radosti smejim vragolijam, ki jih uganja Jandre Žolna, preklinjam zlobnega in nasilnega metliškega graščaka Franca Erberga, trpeče čustvujem z Barico Bajukovo, ki jo rosna lepota preproste kmečke dekličke nadarja zgolj z nesrečo in trpljenjem, z bridkostjo v srcu spremljam njenega ljubega Miketa Vihro po vseh potih preganjanega življenja — hkrati pa mi srce zaliva toplina, ko da bi se napil žametne metliške črnine in kipečega drašičana. Žlahtna belokranjska beseda, poveličana v Dularjevem romanu, pa ves čas, dokler knjige ne preberem do poslednje vrstice, zveni v moji duši ko najslajša muzika, ki me po dolgih letih vavek znova osrečuje, dokler ni v meni potrjena sodba, da je na tenko struno uglašeno pisateljevo uho znalo prisluhniti pojoči belokranjščini . . .

Roman Jožeta Dularja povede bralca v čas pred poltretjim stoletjem, ko je leta 1705 pogorela belokranjska metropola Metlika; v čas, ko je Bela krajina dozorevala za upor zoper fevdalno gosposko, ki se je bila vgnezdila v belokranjskih gradovih v Metliki, Črnomlju, na Vinici, Krupi in Pobrežju ter se samopašno izživljala na račun kmečkega življa in pila kri tlačanov vse dotlej, dokler se ni rodil dan za veliki obračun. Konflikt med gosposko in tlačani, ki so jih v njihovih pripravah na upor podpirali hajduki s svojim vodjo Ubraničem, je zgrajen na nesrečni ljubezni med rosalniško lepotico Barico Bajukovo in komendskim tlačanom Miketom Vihro, ki ga krivice metliškega plemiča Erberga pahnejo med hajduke, kjer se bori za pravico in resnico, za svobodo kmečkega proletariata, dokler ni mladi, nasilni Erberg poplačan za vsa zla dejanja, dokler ni maščevan za nasilje nad nezaščiteno rajo metliškega gospostva. Zatirani kmetje in metliški meščani se v hotenju za pravične in človeške odnose med njimi in gosposko znajdejo na skupni fronti zoper krivice in nasilje, ki ugnetajo tedanji čas.

Fabula romana pa ni zgrajena samo na treh likih: Erberg, Bajukova, Mike Vihra, ki so osrednje osebnosti romana. Pisatelj Jože Dular je s čudovito arhitektoniko romana posegel globlje v razmere srednjeveške Metlike, ko z virtuoznimi, mojstrsko zgrajenimi prizori prikazuje kolektivno nasprotovanje mladega, porajajočega se meščanstva proti krivicam fevdalcev, pa naj si bo to graščak Erberg ali cerkvena gosposka s proštom Plutom na čelu, kajti tudi nasilne metode metliškega prošta za ukrotitev tlačanov metliške komende se v ničemer ne razlikujejo od nasilja posvetne gosposke. V tem enačenju zla, ki so ga nad tlačani izvajali prvi in drugi, vidim vso ostrino in nepopačen pisateljev odnos do vladajoče klike fevdalcev, ki ga je Jože Dular s polno odgovornostjo do zgodovinske resnice znal spretno in z umetniško prepričljivostjo prikazati bralcem tega zanimivega romana. Trd realizem, spremešan z romantičnimi opisi ljubezni, odpovedi, trpljenja, čustvovanja in sovraštva — to so odlike romana, ki bo zadovoljil tudi zahtevnejšega bralca.

(Konec prihodnjič)

Živino je sestradal do smrti

Krava je že poginila, vol pa tehta namesto 800 kg le še 450 kg in je podoben svojemu predniku turu, ki je izumrl v 17. stoletju

Kmetijska in veterinarska inšpekcija v Trebnjem je pred kratkim zvedela, da Ludvik Prosenik iz Pekla pri Trebnjem tako strada svojo živino, da je tik pred koncem. Ko je inšpektorjema le uspelo priti v hlev, sta videla žalostno sliko. Živina je bila tako izstradana, da ni mogla več stati na nogah. Krava je kmalu za tem tudi poginila.

Lastnik je imel krmo zaklenjeno in je trdil, da je preračunal, da se bo s košem krme na dan za več glav živine pretolkel do maja. Več znakov je kazalo, da gre za sadistično dejanje, ker lastnik niti ni pustil, da bi kdo drug pokladal krmo ubogi živini.

Pri nas so še redka društva za zaščito živali, zato smo povprašali kmetijskega inšpektorja inž. Miha Krhina, kaj v takih primerih predvidevajo zakonski predpisi. »Občinski odlok o javnem redu in miru predvideva v takem primeru kazen 10.000 starih dinarjev, precej bolj pa bi bilo lastnika možno kaznovati po živinorejskem zakonu, če bi občina imela ustrezni občinski odlok. Mislili smo postaviti prisilno upravo, vendar nam jo je sodišče odsvetovalo, ker lastniku ni treba skrbeti za kako osebo, ki bi jo bilo treba na ta način materialno zavarovati,« je dejal inšpektor.

LISIČKE JANUARJA! Zgornjo fotografijo nam je poslal Roman Čelesnik iz Skocjana, Gobe lisičke so v tem letnem času res redkost — našel jih je uslužbenec GG Brežice Miha Cizel v Vel. Gradcu pri Skocjanu.

Ni se dalo dolgo prikrivati

Nepoštena pobiralka najemnine iz Kandije obsojena na 1 leto in 3 mesece strogega zapora

Več let je A. C. iz naselja Nad mlini pošteno odvajala denar, ki ga je pobirala pri strankah v dveh stanovanjskih blokih, od oktobra 1966 do junija 1967 pa si je prisvajala denar od najemnin. Podjetje za stanovanjsko in komunalno izgradnjo ji je poverilo pobiranje stanarin, za kar je dobivala mesečni honorar 30 N din, toda z denarjem, ki ga ji je dajal mož, in s tem honorarjem ni mogla izhajati, kakor je povedala sama.

Več mesecev stanarine ni odvedla. Šele maja 1967 je obračunala stanarino za leto 1966 in 1967 ter se vedno izgovarjala, da stranke nočejo plačati. Na njene izjave je podjetje poslalo stanovalcem opomine, ti pa so se izkazali s potrdili o plačani najemnini.

Nepoštenost A. C. je bila kmalu odkrita, pred kratkim pa se je zaradi tega morala zagovarjati na okrožnem sodišču v Novem mestu. Dokazano je, da si je prilastila denar, ki ji je bil zaupan kot blagajničarki hišnega sveta, in sicer tre za vsoto 11.461,54 N din.

Okrožno sodišče je prisodilo obtoženki 1 leto in 3 mesece strogega zapora, razen tega mora povrniti denar oškodovanemu podjetju.

Sodba še ni pravnomočna.

»Kaj pridna mora biti gospodinja, da zredi 300 kilogramov težkega!« je povedala Košakova s Hrvaškega broda pri Šentjerneju, ko je spremila na krajši sprehod svojega zavaljenca. — (Foto: Polde Miklič)

Kočevarji poraženi v dvoboju s Koprom

Ekipa mladih Kočevarjev je sicer premagala Koprčane, vendar pa so koprski poslušalci priborili svojemu mestu več točk

20. januarja sta se ob 20. uri pomerili v radijskem kvizu »Spoznavajmo svet in domovino« mesti Kočevje in Koper. Zmagali so »stari mački« iz Kopra, ki so že večkrat sodelovali na podobnih tekmovanjih. Koprčanom so zmago priborili poslušalci v njihovi dvorani, ki so pravilno odgovorili na vsa vprašanja, na katera so lahko odgovarjali; kočevskim poslušalcem pa se je kar dvakrat zataknilo. Uganili niso operete in popevke.

V dvoboju 3-članskih mladinskih ekip pa so zmagali mladi Kočevarji (Majda Drnovšek Vilko Janša in Draga Benčina), ki so vedeli pravilne odgovore na vsa vprašanja, na katera so morali odgovoriti sami, se pravi brez pomoči domačih poslušalcev. Mladim Koprčanom se je zataknilo le enkrat, in sicer ko so odgovarjali o avtomobilizmu.

Kočevska mladina je popolnoma napolnila dvorano v »Seškovem domu«, kjer so bili zbrani domači tekmovalci. Celo stojišč je bilo prodanih precej več, kot jih zmore dvorana. Odraslih pa je bilo v dvorani le za dobre tri vrste sedežev, kar je verjetno tudi precej pripomoglo, da v dvoboju mest ni zmagalo Kočevje. Mladina se je namreč morala zato Kočevju je vodil Marjan znajti kar sama. Oddajo v Kralj.

LOV NA SREČO. Potujoča loterija je v nedeljo vzbudila v Šentjerneju mnogo zanimanja. Okoli mize se je zbralo precej ljudi, ki so poizkusili srečo, toda le redki so zadeli kakšen vžigalnik ali podobno malenkost (Foto: P. Miklič)

»Seveda, gospod Berck. Vsakemu je treba s tem prizanesti. To so stvari poklicnih rabljev. Lahko je reči, naj se človek otrese posla, ki mu ne ustreza, toda v resnici se mu zlodejevo težko izmuzneš, ko si enkrat zapleten vanj. Hotel sem biti samo šerif, končujem pa svojo kariero kot rabelj. Večkrat sem hotel prenehati, toda kdo mi je ubranil? Moja žena. Lavra je nora na denar, zmeraj ga ima premalo. In tako, zaradi honorarja, danes obesi enega, jutri drugega, nikdar konca in kraja.«

Serif je umolknil. Glas se mu je okrepil in dihal je globoko. Miroval je, da se je malo pomiril in da se mu je na obrazu spet pokazal prijeten nasmeh.

»Veste, Lavra grozno rada zapravlja denar. Vendar stvar ni samo v tem. Povedal sem že, da je to del šerifove službe. Če ne bi maral obešati jaz, bi našli drugega šerifa. Toda Lavra je rada šerifova žena.«

Cigara mu je ugasnila, vendar je ni vzel iz ust. Pomigal je z ustnicami in otresel pepel. Nato je spregovoril s tako tihim glasom, da ga je Berck komaj slišal:

»Če bi ne imel te žene, bi to prekleto mesto že zdavnaj poslal k vragu. Marsikaj bi počel, če bi je ne imel. Potoval bi, videl nova mesta, srečaval nove ljudi...«

Pomolčal je in obraz mu je tonil v senco ranega somraka.

»Vem, gospod Berck, kaj se pravi biti v zaporu. Preživel sem v njem vse življenje. S takšno žensko.«

Spet je stopil k vratom in prisluhnil. Slišali je bilo samo vesel smeh otrok, ki so se igrali v bližnjem parku. Obrnil se je k Bercku:

»Mladenič, ti si slikar, kajne?«

»Prav zato sem prišel v vaš kraj,« je odgovoril Berck. »Potoval sem globlje in globlje v notranjost dežele, dokler mi ni zmanjkalo bencina. Moral bi napolniti tank, pa nisem imel denarja, kot ga nimam sedaj, da bi plačal advokata. Slikar sem.«

»V tej deželi še nihče ni bil usmrčen, če je res imel denar. Ah, to je žalostno! Nekaj pa smo jih obesili, čeprav so bili nedolžni. To pa človeku, ki jih obeša, res ne daje mirnega spanja.«

Berck je premišljal šerifove besede, potem pa vprašal:

»Ali res želite, da prepilim križe in se rešim?«

»Seveda, če nočeš viseti. Ampak jaz te ne bom obesil.«

»Do kod bom pa prišel, če zbežim? Kakšno upanje imam?«

»Prav lepo upanje, sicer te ne bi nagovarjal, da pobegneš,« je rekel šerif. »Nočem, da bi te ujeli in vrnili v zapor, saj potem bi te moral obesiti. Naredil sem načrt za tvoj pobeg. Zbežal boš skozi močvirje in se za dan dva, skril v mojo lovsko kočo. Potem te bom s policijskim avtom odpeljal do meje.«

»V vaši lovski kočiči?«

»Da. To je zadnje mesto na svetu, kjer bi te iskali. Kar pomisli: šerifova koča!«

»Mislim, da imate prav,« je rekel Berck.

»Sedaj pa dobro poslušaj moja navodila, Berck. Če ponoči zgrešiš stezo, bo s teboj amen. Spustili bodo za tabo dresirane policijske pse in potem ti je odklenkalo. Obešen boš.«

Berck je pazljivo poslušal, ko ga je šerif nadrobno poučeval. Nazadnje mu je šerif voščil srečo, šel in s svojim ključem zaklenil celico.

— — —

Berck je počakal, da je ura na zvoniku odbila devet, nato pa je začel piliti križe. Stopil je na stolec in se stegnil, kolikor je mogel, vendar je komaj dosegel do dna železnih križev. Telo ga je bolelo v tem stanju, delo pa je bilo izredno težavno. Pilil je s pilicami, ki niso imele lesenih ročajev, in zdelo se mu je, da se muči zaman. Moč mu je dajala le misel, da bo morda ušel vislicam. Piljce so se lomile in pilil je z njihovimi koščki. Moral jih je trdno stisnil s prsti in piliti v čisto kratkih potegih. Členki prstov so se mu brusili ob les in okensko opeko. Koža mu je krvavela, ogoljena do kosti. Čutil je, kako mu po vsej roki teče kri.

Preden je prepilil prvo železno palico, je porabil štiri pilice. Ali so se zlomile ali pa do konca skrhale. Vendar je čutil, da mu stvar že gre od rok, da je spoznal lastnosti tega drobnega rešilnega orodja. Če bo delal pazljivo in vztrajno, bo z zadnjimi pilicami prepilil še drugo železno palico na oknu.

Ko je zlomil zadnjo, šesto palico, je ura odbila eno po polnoči. S skrčenimi in ranjenimi prsti je otipal drugo palico in zazdelo se mu je, da manjka samo še milimeter, morda dva. Bil je prepričan, da jo bo lahko odlomil.

Stopil je s stolca in na smrt utrujen padel na posteljo. Udaril je z glavo ob železno končnico in omedlel. Ko se je spet zavedel, je čutil, da malo krvavi za levim ušesom, v glavi pa mu razbija kot s kladivi. Malo je še poležal, nato pa vstal in se sprehodil po sobi ves vrtoglav. Od dolgega dela in tako napetega položaja telesa so mu otrpnili živci in mišice.

Spomnil se je, da mora palici odlomiti. Toda s čim? Pogled se mu je ustavil na deski straniščne školjke. Z zlomljenim koščkom pilice je odvil vijak. Potem se je umiril in prisluhnil. Nobenega zvoka ni slišal, le čebljanje prvih jutranjih ptičkov, brenčanje komarjev in regljanje žab v močvirju.

Palici sta nazadnje le popustili, bil pa je ves potan. Od izčrpanosti se je naslonil na steno. Potem je začel železni palici pomikati naprej in nazaj, dokler ju ni staknil iz gornjega okvirja. Po njem sta se usula prah in pajčevina. Globoko je vdihnil zrak in se stlačil v okno.

Valvasor o naših trgih in gradovih

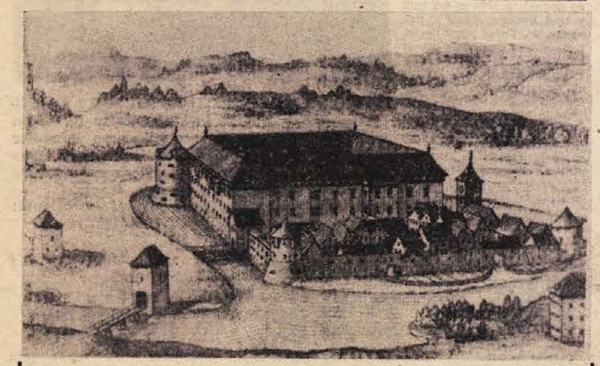

KOČEVJE

(Nadaljevanje in konec

Ta kraj je bil za Turnom dan v zastavo gospodom Ursini, grofom Blagajskim. O tem je v protokolu iz leta 1600 najti tele besede: »Gospod Nikolaj Ursini, grof Blagajski, zastavojemnik kočevskega gospostva«. To pa potrjuje tudi doktor Schönleben v tehle vrsticah: »Frančišek II. Ursini, grof Blagajski, ki so ga z očetom na silo Turki izgnali iz Slavonije, se je leta 1547 naselil na Kranjskem ter je dobil v posest kočevsko grofijo.« Gospostvo so imeli nato grofje Kizelj.

Gospod Volk Engelbert, grof Turjaški in deželni glavar na Kranjskem etc., je kočevsko gospostvo odkupil grofu Kizelju in postal njega lastnik, medtem ko je mesto Kočevje ostalo še zmeraj deželnoknežje, dokler ga ni sedanji vladar, njegovo rimsko-cesarsko veličanstvo Leopold I., večkrat imenovanemu gospodu Volku Engelbertu, grofu Turjaškemu, deželnemu glavarju in mnogoletnemu deželnemu prezidentu, zaradi njegovih velikih zaslug podaril, a s pridržkom, da mesto obdrži svoje privilegije.

Dedni sovražnik (Turki) je večkrat vdrl v kočevsko gospostvo ter ga hudo opustošil. Ko je leta 1469 nekaj dni pred praznikom sv. Janeza turški paša, imenovan Bej beg, prvič vdrl na Kranjsko, je tudi Kočevsko močno občutilo njegovo divjanje in dobršen del tega, česar Turki niso mogli vzeti s seboj, so pa morali prepustiti plamenom. Sovražnik je takrat poleg drugih krajev zažgal tudi mesto Kočevje, mnogo ljudi pobil in jih sila veliko ujel. Ta prvi vdor dednega sovražnika bom z mnogimi okolnostmi opisal kasneje v kroniki.

Mesto pa ni dolgo ležalo v pepelu, kajti cesar Friderik ga je že leta 1471 zopet pozidal ter ga obdaril s sijajnimi privilegiji, ki so v mnogočem podobni privilegijem danim Novomeščanom.

Kar pa je ta državnik ali dobri rimski cesar obnovil, to je zopet upepelil naravni vulkan (v mislih imam ogenj) leta 1515, ko je Kočevje 15. maja imelo vroč in žalosten dan, saj ga je požar zopet do temeljev uničil.

V istem letu je tudi vsemu gospodarstvu trda predla, kajti med kmeti na Štajerskem, Koroškem in Kranjskem je začelo močno vreti ter so se povezali v močni zvezi. Začeli pa so Kočevarji, ki so to puntarsko zvezo posvetili s krvjo svojega lastnega gospodarja Jurija Turna, ko so ga skupaj z upraviteljem Jurijem Strženom ubili. S tem žrtvovanjem, predrznim umorom, so takoj vse kmete po vsej deželi tako rekoč povabili k sodelovanju, ker so s svojim slabim primerom nosili pred njimi baklo, za katero so šli kmetje na punt.

Kasnejša leta morajo po navadi plačati kazen za grehe in prestopke prejšnjih let. Čeprav so kolovodje punta morali s svojo krvjo pogasiti ogenj upora, je vrhu tega pravični Bog, sovražnik vsake upornosti, dal čez 13 let to deželico v roke turških roparjev in morilcev. Kajti 7. julija 1528 so ti hudobni gostje, Turki, s štiri tisoč možmi vdrli na Kočevsko, vse izropali, mnogim vzeli ne samo življenje, temveč tudi kri, sila veliko ljudi pomorili ali kot ujetnike odpeljali v suženjstvo, povsod pustili ne samo sledove krvi, ampak tudi ognja, ko so vse upepelili in opustošili.

Isti uničevalci so prišli na Kočevsko tudi leta 1540 in so tu gospodarili tako hudo, da ubogim ljudem ni ostalo ničesar drugega kakor jok in stok. Saj Turki niso prišli sem, da bi kaj prinesli, ampak odnesli in da bi po kršćanskih deželah ropali.

Leta 1546 so te roparske harpije zopet priletele sem, napadle Kočevsko 24. marca, globoko zasadile svoje kremplje v njegovo meso, kakor zasadi kosec svojo koso v travo, s sabljami pokosili ljudi kot travo, se s silo polastili vsega njihovega premoženja, mnogo prebivalcev odvlekli s seboj v suženjstvo, njih hiše pa zažgali.

Ko se je pisalo leto 1558, so se Turki zopet pojavili in po Kočevskem povzročili mnogo zla in solz.

Takoj v januarju naslednjega, 1559. leta je šel skozi Kočevsko s 16.000 Turki bosanski paša Malkoč beg ter tako strahotno divjal, kakor da bi šla skozi deželo močna vihra ali orkan, ki vse podira na tla. Vse je dal kot plen ropu, sablji, ognju in suženjstvu in je iz dežele napravil pravo puščavo.

Ti roparski ptiči ali morilci kristjanov so se vrnili na Kočevsko še istega, 1559. leta, 2. februarja, prelili mnogo krvi, veliko prebivalcev odpeljali s seboj, njih hiše pa so dali v žrtje ognju.

Leta 1578 je pravični Bog nad deželico in mestom Kočevjem izdrl drug meč, poslal je namreč kugo, za katero je umrlo mnogo ljudi. Leto 1584 so Turki zopet oškropili s krvjo Kočevcev.

V kočevski grofiji je najti okoli cerkva tudi mnogo močnih taborov, kamor so se ob turških vpadih zatekali prebivalci te dežele. Odkar pa je bila na Hrvaškem postavljena obmejna straža Plasko in postavljena posadka, živijo Kočevarji v miru pred Turki.

Takoj nad mestom Kočevje stoji na visokem koničastem in skalnatem hribu utrjeni grad Fridrihštajn, ki je dobil svoje ime po svojem ustanovitelju ter ga ima še danes. Trdnjavo je namreč zgradil Friderik, grof Celjski, preden se je poročil z nesrečno, a lepo Veroniko. Ta poroka pa ji je prinesla žalostno smrt.

Skrajšano.

PRENATRPANI AVTOBUSI »SAP«

Devalvirani ribniško-kočevski dinar

Boj za življenjski prostor v avtobusih je najhujši zjutraj, ko se vozijo otroci v šole, odrasli pa na delo — Na avtobus čisti in počesani, z avtobusa zmečkani in skuštrani

Nekateri avtobusi SAP, ki vozijo na proti Ljubljana—Kočevje, so tako natrpani, da je prevoz skrajno neudoben. Vprašujem se, če je ribniški in kočevski dinar manj vreden ali je morda celo devalvacija.

Najbolj upravičeno negodujejo potniki, ki se odpeljejo iz Ortneka proti Ribnici ob 7.10. Na ta avtobus stopi samo v Ortneku okoli 30 šolarjev in 10 ostalih potnikov. Začne se boj za življenjski prostor v avtobusu, ki se nadaljuje na postajah Zlebič, Breg in Gorenja vas, ko vstopajo novi potniki.

Šolarji in odrasli, ki so se napotili od doma čisti in počesani, izstopajo v Ribnici zmečkani in razkuštrani. Seveda pa je vse še huje, če pada dež ali sneg.

Komaj se v Ribnici avtobus delno izprazni, že navali nanj armada dijakov, delavcev, uslužbencev in šolarjev, ki se vozijo v šolo ali na delo v Kočevje. Ves prizor, ki je trajal od Ortneka do Ribnice, se zdaj ponovi.

Seveda takemu navalu potnikov tudi sprevodnik ne more biti kos in se prav gotovo zgodi, da kdo ne plača vozne. Potniki, ki pošteno plačajo, kolnejo in kličejo vse svetnike na pomoč, zraven pa še železnico.

Tudi na avtobusno postajo v Ljubljai prihajajo kočevski avtobusi po potnike le nekaj minut pred uradnim odhodom ali celo z zamudo. Boj za prostor v avtobusu se začne, še preden se avtobus ustavi, saj čaka včasih na postaji kar za dva avtobusa potnikov.

Vse kaže, da se SAP prevoz Kočevarjev in Ribničanov ne zdi pomemben, kot da je naš dinar v devalvaciji. Tudi avtobusne čakalnice ob tej progi so redkost.

Prosil bi SAP, da nas reši teh težav in da bi vsaj ob delavnikih vpeljal od Velikih Lašč do Kočevja ob 7. uri še dodaten, morda šolski avtobus.

Zato, ker je od mize vzel dva stola...

Pred novomeškim okrožnim sodiščem epilog pretepa pred hotelom Sremič

26. avgusta lani sta v večernih urah v restavraciji hotela Sremič sedela Vinko Molan iz okolice Krškega in Franc Spiler, vsak pri svoji mizi s svojo družbo. Ker je Molan od Spilerjeve mize vzel dva stola, ne da bi za to dobil izrecno dovoljenje, je kasneje prišlo do pretepa, v katerem je eden obležal s smrtno nevarno poškodbo.

Spiler je prišel k Molanovi mizi in Molanu primazal klofuto. Že tedaj bi najbrž prišlo do pretepa, če ne bi miril Omerzu. Se enkrat je prišel Spiler k omizju Molana in ga vabil ven na obračun, toda ta poziva ni sprejel, ugovarjal je le z besedami.

Ko pa se je okoli polnoči Molan s kolegom odpravil domov in stopil iz hotela na prosto, ga je čakal Spiler in ga dvakrat s pestjo udaril. Molan je zagledal napadalca v večji druščini, njegov kolega je pobegnil, zato se je čutil močno ogroženega. Omamljen od udarcev s pestjo se je opotekel, nato pa zgrabil za žepni nož in napadalca zabodel v trebuh. Čeprav je bila vsa družba pod vplivom alkohola, nihče več ni posegel v prepir. Franc Spiler pa je obležal s smrtno nevarno poškodbo v trebuhu.

Ta potek dogodkov je ugotovilo okrožno sodišče v Novem mestu in smatralo, da je Vinko Molan prekoračil meje samoobrane s tem, ko je v obrambi uporabil nož. Pri odmeri kazni pa so upoštevali, da je poškodovani Franc Spiler začel prepir in pretep. Vinku Molanu so prisodili 2 meseca zapora, pogojno za dve leti.

Sodba še ni pravnomočna.

POLJE »OMEGA«

21. Tam, kjer je stal Jean, ni bilo ničesar...

Peter je kriknil od groze. Pognal se je za pošastjo. Skočil je nanjo in pričel udrihati po ravnodušnem, enakomerno hrumečem stroju. Ob robu sesalca se je bleščal gumb. Peter je planil nanj z vsem telesom. Bil je stokrat prelahak...

Razjokal se je na bleščeči slonokoščeni ploskvi. Sesalec pa se je na koncu hodnika obrnil in se vrnil v svoj brlog z istim brezbrižnim, neusmiljenim tempom. Ob zaprti loputi, ob vratih v Jeanovo grobnico, je stal Peter brez moči, brez volje in upanja.

Kmalu zatem so se s truščem pričela odpirati vhodna vrata. Po hodnikih so odmevali koraki. V gručah so jeli prihajati v poslopje uniformirani možje. Peter je ob robu hodnika stekel do vrat načelnika. Visok mož je prikorakal do vrat. Peter mu ni videl v obraz, kot ne vidiš vrha, če stojiš tik pod strmo goro. Možakar je odklenil. Peter se je pognal skozi vrata in bil v skoku na pisalni mizi.

Prizor, ki se je nudil, je vsekakor vreden posebnega opisa. Načelnik je sedel na stol. Z izbuljenimi očmi je strmel v možica na svoji pisalni mizi. Možic je obupano krilil z rokami, njegov glasek ni bil dosti močnejši od brenčanja komarja.

Načelnik, še vedno široko razprtih oči, se je zdaj sklonil z ušesom k možicu in prisluhnil. Še vedno ni razumel ničesar. Pač pa mu je možiceva kozmonavtska uniforma očividno sprožila neko misel, zakaj sunkovito je vstal. Misel je bila precej policijska: prebivalec neznanega planeta! Morda vohun, provokator. Vsekakor nevaren!

Z naših vrtov

Odpoved zaradi carine

Pred kratkim je prišla k nekomu, ki nabira naročnike za Dolenjski list, neka ženska in dejala:

— Zdaj pa takoj odpovejte Dolenjski list, ki sem ga naročila za sorodnico v Ameriki!

— Zakaj? Ji ni všeč?

— Všeč ji je že in meni tudi. Odpovedujem pa ga zato, ker mi je nekdo povedal, da bo po novem letu za pošiljanje časopisov v inozemstvo visoka carina.

Opomba uredništva: Za pošiljanje časopisov v inozemstvo ni bilo in ne bo nobene carine, zato ga ni treba odpovedovati.

Turistični napotki po radiu

Občinska turistična zveza bo v tej sezoni izpeljala širok izobraževalni program, namenjen vsem občanom. Od nedelje, 28. februarja, dalje bodo v radiu redna nedeljska predavanja. V njih bodo turistični delavci dajali napotke prebivalstvu. Obravnavali bodo ureditev hiš in okolice, sprejem gostov in podobne stvari. Temu ciklusu radijskih predavanj bo sledilo izobraževanje prek delavske univerze.

Slovesna zaprisega sodnikov

V Čateških Toplicah so v petek, 19. januarja, pred predsedniki skupščin svečano prisegli sodniki občinskih sodišč iz Brežic, Krškega in Sevnice. Vsi ti sodniki so bili po reelekciji ponovno izvoljeni. Slovesnosti je prisostvoval tudi predsednik okrajnega sodišča iz Novega mesta Štefan Simončič.

Občni zbor Elektrona

Člani radiomaterskega klube ELEKTRON iz Cerkelj so imeli te dni občni zbor. Klub uspešno dela že nekaj let in ima sekcijo tudi v Brežicah. V kratkem bodo ustanovili sekcijo tudi na brežiški gimnaziji. Med dijaki je za tovrstno dejavnost precej zanimanja.

AGRARIA izobražuje delavce

Za delavce kmetijskega in trgovskega podjetja AGRARIA iz Brežic prireja delavska univerza seminar za pridobitev polkvalifikacije. Podjetje se je odločilo za usposabljanje svojih delavcev zato, da bi pozneje bolje izpolnjevali vsakdanje delovne naloge

Občni zbori pred vrati

Občni zbori kulturno-prosvetnih organizacij bodo v brežiški občini opravljeni februarja. Isti mesec bo sklicana tudi občinska skupščina Zveze kulturno-prosvetnih organizacij. Zbore bodo obiskovali člani predsedstva ZKPOS.

Nova trgovina v Trebežu

Trgovsko podjetje KRKA je v ponedeljek, 22. januarja, odprlo novo trgovino v Trebežu. Vaščani so veseli izboljšane trgovine, v kateri si obetajo tudi večjo izbiro. Ta lokal bo privabil prebivalce iz bližnjih naselij in bo marsikomu skrajšal pot, ki je dotlej vodila prav do mesta.

RADIO BREŽICE

PETEK, 26. JANUARJA: 18.00 do 18.30 — obvestila — Nove plošče TBR — pravljica za najmlajše: Andersen — Svinjski pastir. 18.30 do 19.30 — Glasbena oddaja: Izbrali ste sami.

NEDELJA, 28. JANUARJA: 11.00 — Poročila — Akcijski odbor je razpravljal o pripravah za izvedbo referenduma o uvedbi samoprispevka za šolstvo — Maks Toplišek: Ocena turizma v l. 1967 in program dela za 1968. leto — Za naše kmetovalce — inž. Lojze Pirc: Rezanje cepičev in pomladno cepljenje — Igra vam ansambel Štirje kovači — S seje občinske skupščine Krško poroča Marjan Zibret — Magnetofonski zapis: S Simom Mrkičem se pogovarjamo o materialno pravnih predpisih s področja civilne zaščite — Pozor, nimaš prednosti! — Obvestila, reklame in spored kinematografov. 12.45 — Občani čestitajo in pozdravljajo.

TOREK, 30. JANUARJA: 18.00 do 19.00 — Svetujemo vam — Nove plošče Jugotona — Literarni utrinki: Fran Saleški Finžgar — Iz naše glasbene šole — obvestila in filmski pregled. 19.00—19.30 Glasbena oddaja: O dekletih pojo zabavne in narodnozabavne melodije.

Nastop na brežiškem odru. Ob spremljavi kitare sta pionirki z Bizeljskega na proslavi 25-letnice Zveze pionirjev zapeli pesem »Na Pugled gori«
(Foto: Ivan Tomše)

ZA UREDITEV ŠOL BI POTREBOVALI 8 MILIJONOV NOVIH DIN

Naš dolg do mladih rodov

Konferenca Socialistične zveze je v soboto, 20. januarja, pozdravila pobudo vodstva občinske skupščine o razpisu referenduma za izgradnjo in obnovo šol

Ugotovitev, da večina šol v občini ne ustreza več za sodoben pouk, ni nova. Nekatere stavbe so stare že sto let in več, takrat pa so bile potrebe čisto drugačne. Na vseh šolah poteka pouk v dveh izmenah, v Brežicah pa celo v treh. Ta šola je zasedena od sedmih zjutraj do sedmih zvečer. Obiskuje jo blizu tisoč učencev. Otroci se stiskajo v neprezračenih učilnicah, ker se izmene srečujejo med vrati. Zaradi prostorske stiske so za marsikaj prikrajšani. Mnogi bi potrebovali dodatno pomoč, da bi laže sledili pouku. Tudi interesni krožki in šolske organizacije ne morejo polno zaživeti. Njihovo delo upada, namesto da bi se razmahnilo. V takih primerih je odveč pričakovati boljši učni uspeh, saj sedanji prostori na mnogih šolah ne ustrezajo niti najosnovnejšim higienskim, zdravstvenim in pedagoškim zahtevam.

Načrt za izgradnjo in obnovo šol v občini predvideva 7,932.000 N din investicij. Denar za vse to naj bi pritekal deloma iz občinskega proračuna, deloma iz samoprispevka občanov, deloma pa iz republiških kreditnih virov.

Samoprispevek občanov, ki bi ga zbirali po posameznih okoliših, bi vplačevali delavci, kmetje in zasebniki. Predlog za vse zaposlene je 1 odstotek od neto osebnih dohodkov, za kmete 2 odst. od katastrskega dohodka, za zasebne obrtnike 2 odst. osebnega dohodka od obrti, za upokojence s pokojnino nad 50.000 S din pa pol odst. od pokojnine.

Konferenca Socialistične zveze pričakuje od občanov, da bodo z razumevanjem sprejeli ta predlog in pri glasovanju za samoprispevek sledili zgledu vseh tistih slovenskih občin, kjer posamezniki že dajejo svoj delež za šolanje mladih rodov v boljših razmerah.

J. TEPPEY

Na referendum za izgradnjo šol?

V petih letih bi občani lahko zbrali 400 milijonov starih dinarjev

V brežiški občini ni osnovne šole, ki bi imela pogoje za pouk po sodobnih pedagoških načelih. Nekatere izmed njih so postale že cele tovarne, v katerih se pri večizmenskem pouku gnete ogromno otrok. Tako je na primer v Brežicah, kjer so razmere nevzdržne. Učilnic po končanem pouku niti prezračiti ne morejo, ker jih takoj zasedejo učenci naslednje izmene.

Občinska skupščina, družbeno-politične organizacije in vodstva šol se zavedajo, da iz proračuna ni mogoče dobiti sredstev za gradnjo in opremo šol. Iskati je treba nove oblike zbiranja denarja za investicije v šolstvu. Aktiv predstavnikov družbenega življenja v občini, ki se je sestal pred dnevi, je ugotovil, da si trenutno lahko pomagajo le občani sami. Ena izmed oblik bi bil referendum, na katerem bi se občani odločili za samoprispevek. Zbirati bi ga bilo treba pet let, da bi se nateklo 400 milijonov starih dinarjev. S tem denarjem bi rešili vse težave ne le na brežiški šoli, ampak tudi v vseh popolnih osemletkah v občini.

Starši pripravljeni na samoprispevek

Pred koncem polletja so se na brežiški osnovni šoli vsak dan vrstili razredni roditeljski sestanki. Vsakokrat so prosvetni delavci prikazali staršem utesnjenost na šoli in še kopico ovir za normalen potek učno-vzgojnega dela. Starši so v glavnem z razumevanjem podprli napore prosvetnih delavcev za čim prejšnjo zidavo nove šole in so pripravljeni na referendumu glasovati za samoprispevek.

Šola na Dolini odpira vrata vsem

Na Hrvaškem naj bi dokončali šolanje le učenci zadnjih letnikov, za druge pa je prostor na domači šoli

Odkar so breganske in samoborske šole zahtevale šolnino za otroke s slovenske strani, je v velikodolinskem okolišu veliko razburjenja med občani. Tudi na sestanku krajevne organizacije ZK so razpravljali o teh stvareh. Prevladalo je enotno mnenje, da naj bi občinska izobraževalna skupnost omogočila nadaljevanje šolanja otrokom 7. in 8. razreda osnovne šole, dijakom 3. in 4. razreda gimnazije in vsem vajencem. Vsi drugi otroci naj bi se prešolali na Veliko Dolino oz. v gimnazijo v Brežicah. Obe šoli jih lahko sprejmeta. Komunisti so nadalje pripomnili, naj bi izobraževalna skupnost ne delala izjeme za otroke pripadnikov JLA.

V Bregani se trenutno šola z območja Jesenic in Velike doline 38 osnovnošolskih otrok, 36 osnovnošolskih otrok iz Brežic in precej vajencov ter dijakov. Ravnatelj osnovne šole na Veliki Dolini Janez Volčanšek je prisotnim pojasnil, da s prešolanjem otrok iz Bregane na velikodolinski šoli ne bi bilo treba odpreti novega oddelka in da to ni zvezano z dodatnimi stroški.

Najtežje bo reševati vprašanje vajencev. V tem okolišu je precej vajenskih mest, ker je razvita obrt, v Brežicah pa je samo šola trgovske stroke.

Denar lahko nakažete po pošti

Občinski odbor Rdečega križa sporoča številko bančnega računa, na katerem se bodo zbirali prispevki občanov za nov rešilni avtomobil. Pobudo za to akcijo je dal Vlado Černe iz Zakota, ki je prispeval prvi znesek 400 novih dinarjev. Kdor želi podpreti začeto zbiralno akcijo, naj nakaže denar na št. 5162-9-478 (Občinski odbor RK Brežice, denar za novi rešilni avtomobil).

Občane pozivamo, da bi se odzvali in pomagali zbirati denar za to, da bi se bolniki čimprej lahko vozili v udobnejšem vozilu.

OBČINSKI ODBOR RK
BREŽICE

MALI OGLAS,

ki ga objavite v Dolenjskem listu - zanesljiv uspeh! Prebere ga 130 tisoč gospodinj, vdovcev kmetovalcev dijakov uslužbenk in vojakov doma in po svetu! - Poskusite!

ŽEJNI V NEPOSREDNI BLIŽINI ČRPALIŠČA

Šentlenarčani so začeli zares

Do maja bo voda že pritekla v vas — Vaščani bodo za vodovod precej prispevali — Glavni vod bo veljal okoli 80.000 Ndin

V Šentlenartu so se 6. februarja zbrali na sestanku vsi občani. Zatrdno so se dogovorili, da bodo začeli kopati vodovod. Že deset let so izražali take zahteve, vendar ni nihče zares začel. Zdaj so vsi pripravljeni sodelovati.

Vodo bodo najprej napeljali do vasi. Glavni vod bo dolg 1200 metrov. Vaščani bodo precej dela opravili sami. Vrednost izkopa cenijo na 35.000 Ndin. Za izgradnjo vodovoda bodo prispevali tudi Stanovanjsko in komunalno podjetje, občinska skupščina iz proračuna in Gozdno gospodarstvo. Računajo še na prispevek zavarovalnice, ker v vasi sedaj ni vode za gašenje. Zlasti poleti je to perečе, ko se struge v Vrbini izsušijo.

Novi vodovod bo rešil tudi problem vode na ODPADU. Prebivalci Šentlenarta mislijo za več let naprej, zato so se odločili, da bodo položili v glavni vod cevi z večjim premerom, kot je trenutno potrebno. V vasi nameravajo postaviti tudi dva ali tri hidrante za gašenje.

Vse priprave je prevzel akcijski odbor. Na sestanku so Šentlenarčani med drugim omenili tudi ceno vode v Brežicah. Poudarjajo, da je veliko prenizka in da bi se lahko nabralo več denarja za vzdrževanje in obnavljanje vodovodnih naprav.

Okvirni predračun za glavni vod se vrti okoli vsote 80 tisoč Ndin. Aprila ali maja pričakujejo, da bo voda že v vasi. V hišo si jo bo napeljal vsak sam. Vodo bodo dobila v glavnem kmečka gospodarstva.

J. T.

400 milijonov Sdin za šole

Če se bodo občani brežiške občine odločili za pomoč pri gradnji šol, potem bodo v petih letih zbrali okoli 400 milijonov Sdin samoprispevka in tako krili polovico stroškov za ureditev vseh popolnih osemletnih šol v občini.

Zanje bomo glasovali na referendumu. V zavesti slehernega občana bi moralo zmagati prepričanje, da smo odgovorni za šolanje mladih generacij.
(Foto: J. Teppey)

NOVO V BREŽICAH

■ **ŽIVAHNA SOBOTA IN NEDELJA.** Sončni in ne premrzli dnevi so zelo ugodni za kopanje v odprtem zimskem bazenu. V Čateških Toplicah so v soboto imeli v zunanjem kopališču 250 gostov. Nedeljskih kopalcev je prišlo 684, od tega se jih je okoli 300 odločilo za pokriti bazen.

■ **ČESTITKE KRKI.** Na otvoritvi novega lokala v Trebežu so bili predstavniki trgovskega podjetja KRKE deležni priznanja predsednika občinske skupščine in predstavnika krajevne skupnosti Artiče. Trgovino so iz starega nehigienskega lokala preselili v svetle prostore nove Glogovškove stavbe. V njej so oddelki za živila, galanterijo, tekstil in železnino

■ **PROSLAVE V LETU 1968.** Odbor za organizacijo prireditev ob lanski podelitvi domovinske pravice Kozjanskemu odredu se je včeraj zbral na končni seji. Vabljeni so bili predstavniki vseh šestih občin, da bi se seznanili z zaključnim poročilom. Na seji so obravnavali tudi letošnji program krajevnih proslav.

■ **ZA VPIS ŠE NI PREPOZNO.** Delavska univerza še zbira prijave za zimsko kmetijsko šolo. Trenutno jo obiskuje 18 udeležencev. Slušatelji bodo prispevali le del šolnine. Sofinanciranje so obljubili: upravni odbor sklada za pospeševanje kmetijstva, AGRARIA in zavod za zaposlovanje v Celju.

■ **PRIPRAVA REFERENDUMA.** Ta teden se bo sestalo predsedstvo občinskega sindikalnega sveta. Na seji bodo pretresali naloge sindikalnih podružnic ob reelekciji vodilnih kadrov in dolžnosti članov sindikata med pripravami za referendum za samoprispevek šolstvu.

BREŽIŠKE VESTI

»Gostišče ob avto cesti« — pri odcepu v Krško je pred dobrim mesecem odprl Zvonko Kovačič, znani gostinec s Senovega. Obiskovalci novega gostišča so zadovoljni s postrežbo in okusno opremljenimi prostori. — (Foto: M. Vesel)

»NA SPREMENJENI NAČIN ŽIVLJENJA SE NISMO PRIPRAVILI«

Troje vprašanj pred novim urnikom

V kolektivu občinske uprave je največ ugovorov zaradi neurejenega otroškega varstva, prehrane zaposlenih in prometnih zvez – Zaskrbljene so zlasti mlade matere

Občinska uprava, sodišče, podružnica Socialistične zveze in družbeno-politične organizacije bodo 1. februarja začele poslovati po novem delovnem urniku. Pozimi bo začetek pomaknjen na pol deveto uro zjutraj. Delovni čas se bo končal popoldne ob štirih ali pol petih, odvisno od tega, kako dolgo bo trajal popoldanski odmor. Poleti se bodo uradi odprli in zaprli uro prej.

ZDENKA LIPOVŽ

V upravi občinske skupščine je bilo slišati največ pomislekov glede prehrane, otroškega varstva in prometnih zvez. Izmed 89 članov kolektiva je 39 takih, kjer sta zaposlena oba zakonca. Novi delovni razpored je prinesel največ skrbi tistim z majhnimi otroki. Zaposleni imajo 27 predšolskih in 55 šoloobveznih otrok. V varstveni ustanovi jih je sedaj le 7, medtem ko je 22 otrok v oskrbi starih staršev.

In zdaj nekaj mnenj o tem, kaj vse bi morali v občini nemudoma začeti urejati, da prehod na novi delovni čas ne bi povzročal preveč težav.

ZDENKA LIPOVŽ: »V službo se vozim iz Leskovca. Imam štiri leta starega otroka. Mož dela v dveh izmenah. Med najino odsotnostjo je otrok pri starših. Zdaj ne vem, komu ga bom prepustila za ves dan. Z vrtcem si ne morem pomagati, saj tam otroci nimajo urejene prehrane. Tudi avtobus bi moral spremeniti vozni red.«

FRANC RADEJ: »Sprememba je prišla prehitro. Nismo se dovolj pripravili nanjo. Vzporedno bi nujno morali reševati prevoze, otroško varstvo in prehrano. Najbolj prizadeti so tisti, ki se vozijo v službo.«

SONJA GRMEK: »Imam dveletno hčerko. Nanjo pazi soseda. V vrtec je ne morem dati, saj sprejemajo tam le otroke od 3. leta starosti dalje. Razen tega je v varstveni ustanovi na Vidmu preveč otrok, za vodenje otroka čez most v mesto pa bi se težko odločila. Vsekakor je novi delovni čas prinesel največ težav mladim materam.«

SANJO GRMEK

STANKO ŽIGANTE

MILAN ŽURAJ: »Oba z ženo sva zaposlena. Otrok ne bova videla ves dan, to pa se bo gotovo poznalo pri vzgoji. Razen tega se bodo izdatki za prehrano zelo povečali, ker bomo jedli vsak na drugem mestu.«

STANKO ŽIGANTE: »Menim, da ima taka sprememba načina življenja brez prehodnih priprav lahko škodljive posledice za standard delovnih ljudi. Na novi delovni čas bi morali preiti bolj organizirano in po vsej državi.«

J. T.

Lani so se dobro odrezali

17. februarja se bodo zbrali na občnem zboru člani senovske organizacije Združenja borcev NOV. Za poročilo ne bodo v zadregi, saj imajo za seboj obilo vsestranskega dela. Odbor je bil izredno požrtvovalen in borci so mu hvaležni za opravljeno delo, za sodelovanje pri raznih akcijah, za gojenje stikov z nekdanjimi partizani in za skrb zanje. Socialno ogroženim izplačujejo mesečne podpore.

Lani je ta organizacija postavila spominsko obeležje padlim borcem v Koprivnici, obnovila napise na spomenikih, skupaj z brestaniško organizacijo pa je uredila nekdanjo partizansko bolnišnico na Travnem lazu pod Bohorjem. Mnogim borcem je združenje pomagalo dobiti kredite za reševanje stanovanjskih razmer. Otroci borcev so prejemali študijsko pomoč za šolanje, nekateri redno, drugi enkratno.

K.

Volitve poslanca v Krškem

Včeraj so na skupni seji obeh zborov občinske skupščine volili poslanca prosvetno-kulturnega zbora republiške skupščine namesto umrle poslanke Marije Urbančičeve s Senovega. Za poslanca je tokrat kandidiral ravnatelj osnovne šole v Leskovcu Ciril Plut.

Spremembe v občinski upravi

Občinska skupščina v Krškem je ukinila oddelek za notranje zadeve. Namesto njega je v okviru oddelka za splošne zadeve in družbene službe ustanovila odsek za državljanske zadeve, požarno varnost in promet. Vsa našteta opravila namreč še vedno predstavljajo zaokroženo celoto, po svoji vsebini pa sodijo med splošne zadeve. Večja samostojna organizacijska enota ni več potrebna, ker je javna varnost v občini prenesena na postaje Ljudske milice.

Večina zaposlenih brez premoženja

V rudniku na Senovem je zaposlenih 933 ljudi. Brez premoženja jih je 652, 284 pa je takih, ki imajo tudi nekaj zemlje. Žensk je med vsemi zaposlenimi le 4,5 odst. Velika večina zaposlenih ima družine. Preusmeritev rudarstva na drugo gospodarsko panogo bo zahtevala od večine priučevanje novih poklicev.

DELEŽNI SMO BILI NEUPRAVIČENIH OČITKOV

„Čemu poseka v gozdu?“

Okolica brestaniškega gradu je polna vsakovrstne šare, zato želimo, da nam domačini pomagajo pri čiščenju

Pod gornjim naslovom je bil v 2. številki Dolenjskega lista 11. januarja 1968 objavljen članek M. Ž. Ker je poseko, če čiščenje bozda lahko tako imenujemo, opravil Agrokombinat iz Krškega, dajemo v želji, da bi bili bralci objektivno informirani, naslednji odgovor:

V skladu z gozdno gospodarskim načrtom, ki ga je sprejel delavski svet Agrokombinata in potrdil pristojni organ občinske skupščine, ter po ogledu medobčinskega gozdarskega inšpektorja je Agrokombinat opravil čiščenje manjše gozdne parcele v bližini brestaniškega gradu. Pri čiščenju je bilo poleg robide, ki se je predvsem bohotila na tem mestu, in poleg srobota posekanih 17 ukrivljenih akacij premera 5—8 cm, 3 gabrova drevesa premera 15—18 cm in 2 hrasta, ki sta imela že povsem suhi krošnji. Iz vsega tega je Agrokombinat dobil 6 m drv. Iz tega je razvidno, da Agrokombinat poseka ni opravil zato, da bi pridobili les.

Po gozdnogojitvenem načrtu bo Agrokombinat to parcelo pogozdil s smrekovimi in macesnovimi sadikami, ki bodo vsekakor v večji okras gradu in okolici kot robida, srobot in ukrivljena ali suha drevesa. Niti Agrokombinat niti njegovi pravni predhodniki pa niso bili udeleženi pri poseku kostanjevega drevoreda, ki je bil opravljen pred dvema letoma.

Omenili bi še, da je Agrokombinat Krško vedno pripravljen upoštevati dobronamerne nasvete in kritiko ter dajati tudi potrebna pojasnila. Kolikor nam je znano, je tudi pisec članka pod gornjim naslovom dobil pojasnila, zato nas je sestavek začudil in ga ne moremo prišteti med dobronamerne. Ker pa tudi sami želimo, da bi bila okolica gradu čim lepša, predlagamo piscu in vsem zainteresiranim, naj se skupaj z nami zavzamejo še za čiščenje ostalih gozdnih površin okoli gradu, ki so polne vsakovrstne stare šare, nerabnih posod in podobnih odpadnih predmetov, ki spadajo na smetišče in nikakor ne krasijo okolice turističnega objekta.

Agrokombinat Krško

Včeraj na seji skupščine

Odborniki so na seji 24. januarja razpravljali o urbanističnem programu in urbanističnem redu za občinsko območje. Sprejeli so odlok o prepovedi zazidave na tistih zemljiščih, za katera je predvidena izdelava zazidalnih načrtov. Sklepali so o odloku o urejanju in oddajanju stavbnih zemljišč in o kategorizaciji cest IV. reda. V razpravi je bil tudi odlok o novem delovnem času upravnih organov skupščine, predlog odloka za prenos nalog skupnosti otroškega varstva na temeljno izobraževalno skupnost ter več drugih odlokov.

Nova opredelitev cest

Od januarja dalje skrbi za vzdrževanje in upravljanje cest v krški občini samostojna služba pri cestnem skladu. Do konca lanskega leta je bilo to v pristojnosti zavoda za komunalno dejavnost. Upoštevajoč pripombe občanov in nove predpise, je občinska skupščina sprejela nov odlok za kategorizacijo cest. Komisija je pri sestavljanju prištela k cestam IV. reda le tiste ceste, ki so res pomembne za krajevni promet in ki povezujejo naselja z večjimi cestami.

Mudi se, januar bo hitro mimo

Sekcija za izobraževanje na vasi je pripravila program za zimsko obdobje. Vanjo so vključeni strokovnjaki AGROKOMBINATA, Gozdnega gospodarstva, občinske skupščine in delavske univerze. Januar gre h koncu, zato bo delavska univerza pohitela z organizacijo predavanj in pogovorov po vaseh.

Obvezno zdravljenje alkoholikov

Na območju krške občine živi približno 180 alkoholikov, ki predstavljajo za družbo veliko breme. Ti ljudje zanemarjajo svoje družine, prisluženi denar pa porabijo pretežno za pijačo. Družine so doma brez najnujnejših sredstev za preživljanje. Na kmetijah leži v takih primerih obdelovanje zemlje samo na ženinih ramenih. Vse to so razlogi, ki so pripeljali svet za zdravstveno in socialno varstvo do tega, da je predlagal obvezno zdravljenje alkoholikov. Zakon o tem naj bi sprejela republiška skupščina.

V Kostanjevici je 257 zaposlenih

Krajevna skupnost Kostanjevica obsega 32 naselij s 605 naseljenimi hišami in 733 gospodinjstvi. Kmečkih prebivalcev je 1.485, vseh ljudi pa 2.680.

Dve delovni organizaciji imata sedež v krajevni skupnosti, dve pa sta le obrata večjih podjetij. Te delovne organizacije zaposlujejo 257 občanov. Na območju KS dela tudi 19 samostojnih obrtnikov raznih strok, 8 pa se jih ukvarja z obrtjo kot z dopolnilno dejavnostjo.

Nova ravnateljica šole

Svet osnovne šole na Senovem je imenoval za novo ravnateljico šole Marijo Kolarjevo, predmetno učiteljico tega šolskega zavoda. Za soglasje pri imenovanju je svet šole zaprosil občinsko skupščino.

NI JIM VSEENO, KAKŠNO DELO OPRAVLJAJO MED PRAKSO

Študente zanima zaposlovanje

V nadaljnjih razgovorih s predstavniki ObS bodo razpravljali o odnosih med štipendisti, štipenditorji in skupščino

Predstavniki Kluba posavskih študentov so obiskali sekretarja občinske konference SZDL v Krškem. V razgovoru so načeli vprašanje zaposlovanja strokovnjakov in možnosti, ki so na voljo bodočim diplomantom v občini. Zanimali so se za problematiko štipendiranja, ki v občini ni najbolj načrtno.

Prejšnje čase je bilo sodelovanje študentov z občinsko komisijo za štipendije zadovoljivo, odkar pa je bila ustanovljena temeljna izobraževalna skupnost, so se ti odnosi močno razrahljali. Razen tega štipendira izobraževalna skupnost samo študente pedagoške smeri, vsi drugi so prepuščeni sami sebi. Delovni kolektivi jim ne posvečajo posebne pozornosti. V razgovoru s tov. Markovičem in predstavniki skupščin so študenti predlagali, da bi tedaj, ko bo izobraževalna skupnost razpravljala o štipendijah, povabili zraven predstavnika kluba.

Študenti so se zanimali tudi za to, kako bo z zaposlitvijo tistih, ki štipendije niso prejemali, a bi kljub temu želeli ostati v občini. Zavzemali so se za dodelitev ustreznega delovnega mesta med pripravniško dobo in počitniško prakso, za takšno, ki je kar najožje povezano s stroko. Izrazili so tudi željo, da bi delovne organizacije klicale študente višjih letnikov od časa do časa na seje samoupravnih organov. V programu za letos imajo študentje še več razgovorov s predstavniki občinske skupščine, na katerih naj bi obravnavali gospodarski razvoj v naslednjih letih.

KRŠKE NOVICE

■ **ZAPUŠČENI STADION.** Večina športnih objektov v občini je slabo vzdrževana. Stadion pri tem ni izjema. Do leta 1970 ga nameravajo rekonstruirati in preurediti, da bo služil vsem telesnovzgojnim organizacijam in raznim športnim panogam. Zadnji čas je, da bo stadion dobil takega gospodarja, ki bo imel na voljo več sredstev za vzdrževanje.

■ **INVESTICIJA SE OBRESTUJE.** V videmski samopostrežnici so s prometom zadovoljni celo bolj kot so pričakovali. K temu je pripomogla bogata izbira na prodajnih policah. Poslovni uspeh popolnoma upravičuje naložbo denarja v ta lokal.

■ **ZDRAVSTVENI DOM KRŠKO** ugotavlja, da največ občanov oboleva na dihalnih organih (20,6 odst.). Sledijo obolenja prebavil (12,6 odst), bolezni kože in podkožja (8,5 odst), bolezni srca in ožilja (8,3 odst.) revmatična obolenja (8,4 odst.), bolezni čutil itd. Poškodb je 9,9 odst.

■ **POKLICNO ŠOLO ZA KOVINSKO STROKO** obiskujejo vajenci vsako leto v treh izmenah. Povprečno je vpisanih vanjo po 135 dijakov. Šola je priključena tehniški srednji šoli, ki razpolaga z delavnicami za praktični pouk in ima ves potreben strokovni kader.

■ **VSA UREJENA STAVBNA ZEMLJIŠČA** bodo odslej oddajali z natečajem. Ponudnik, ki bo vložil najugodnejšo ponudbo na razpisane pogoje, bo imel prednost pri dodelitvi zaprošenega zemljišča.

Pred pomembnim zasedanjem konference SZDL

V soboto, 27. januarja, bo v gasilskem domu v Sevnici druga seja občinske konference SZDL, ki bo obravnavala za občino zelo pomembna vprašanja. Že več let namreč ugotavljajo, da je še vedno veliko neurejenih zadev na področju socialnega varstva, da narašča število socialnih podpirancev in da je veliko alkoholikov. Neurejeno je financiranje zavodov za duševno prizadete, za mladostne prestopnike, medtem ko smo pri predšolskem in šolskem varstvu šele na začetku. Druga točka dnevnega reda bo obsegala financiranje izobraževanja, program izobraževalne skupnosti in šol, delitev denarja izobraževalne skupnosti, vzdrževanje šol ter investicije v šolstvo.

Zakaj se ne bi šolarji smučali na Lisci?

Ko zapade sneg, dolgo ni več mogoče z avtomobili do Tončkovega doma na Lisci, ker cesto na severni strani prekrivajo zameti. Takrat vrvež v domu skoraj popolnoma zamre, saj mnogi obiskovalci neradi hodijo peš.

Že nekaj let za muhasto vreme prežene sneg ravno pred zimskimi počitnicami; kaže, da se bo to ponovilo tudi letos. Mladina si želi zimskega športa, zato bi ne bilo napak, če bi smučanje zanjo organizirali na Lisci, kjer bi se lahko smučala po mili volji. Za šolarje stane dnevna oskrba 15 Ndin, za odrasle pa je cena od 20 novih dinarjev navzgor.

Poljanci so bili složni

Zadnji snežni metež je cesto, ki pelje s postaje Tržišče do vasi Polje, tako zametel, da je bil promet nemogoč. Toda Poljanci so prijeli lopate in v nekaj urah očistili sneg z zasneženih mest. Ko bi bila povsod taka sloga!

Dohodki proračuna dobro dotekajo

Dober dotok dohodkov temeljne izobraževalne skupnosti v Sevnici je pripeljal celo do tega, da je bilo potrebno delno spremeniti prvotni odlok. Do konca novembra je dobila TIS že kar 101,9 odst. predvidenih dohodkov. Zadnji odlok je skupščina spremenila tako, da temeljni izobraževalni skupnosti pripada le 100 odst. ali 85,7 milijona Sdin. Podatki kažejo, da bo tudi občinski proračun za leto 1967 dobil toliko dohodkov, kot je bilo predvideno.

NOVICE IZ LOKE

■ **VELIKO OBISKOVALCEV NA PREDAVANJU.** 19. januarja zvečer je bilo v gasilskem domu predavanje o bolezni otrok in odraslih. Govorila je medicinska sestra tov. Štojsova. Ker se ljudje za taka predivanja zelo zanimajo, bi bilo prav, da bi ga organizirali tudi na Bregu in v Šentjurju.

■ **DARILO PD PRIMOŽ TRUBAR.** Amadeo Boberra iz Loke, upokojenec in potomec beneških Slovencev je poklonil PD Primož Trubar 50 Ndin namesto venca na grob pokojnega Rudija Fona. Tov. Boberra je znan ljubitelj zgodovine in živa priča loške preteklosti. Društvo se mu za dar lepo zahvaljuje.

■ **SLOVO OD RUDIJA FONA.** Pretekli petek so v Loki pokopali Rudija Fona, 63 let starega kmetovalca in poštnega uslužbenca, ki je sodeloval tudi v družbenem življenju kraja. Njegovo slovo je pokazalo, da je bil med ljudmi priljubljen. Pogreba so se udeležili tudi zastopniki PTT podjetja iz Trbovelj, kjer je bil pokojnik zaposlen. V slovo mu je igrala železničarska godba iz Zidanega mostu.

S. Sk.

Z DRUGE SEJE OBČINSKE KONFERENCE ZK

Iščimo rešitve predvsem pri nas samih

Kako usmeriti in pospeševati gospodarstvo v občini, da bo kar najbolj učinkovito in donosno

Posebna komisija je za drugo sejo občinske konference pripravila gradivo o gospodarskem stanju v občini. V primerjavi z gospodarjenjem v republiškem merilu kažejo podatki o sevniškem gospodarstvu ugodnejšo podobo, vendar gre precej na račun hitre rasti konfekcije LISCE. Med posameznimi podjetji obstajajo precejšnje razlike.

V razpravi je sodelovala vrsta udeležencev. Predsednik ObS Franc Molan je med drugim dejal, da skoraj ne mine sestanek, na katerem ne bi ljudje negodovali nad trgovino. »Lani je občina dobila le 66 odstotkov predvidenega prometnega davka, kar dokazuje, da naši ljudje hodijo velikokrat nakupovat drugam.« Zatem je bilo sklenjeno, da je treba delovni čas trgovine bolj prilagoditi potrebam, povečati izbiro v prodajalnah, preučiti kreditiranje kupcev in uskladiti cene v večjih središčih Slovenije.

Ker je v občini precej nahajališč kvalitetnejših vrst peskov, je že dolgo živa misel, da je treba naravno bogastvo bolje izkoristiti. Narejenih je bilo že nekaj raziskav, vendar se zmogljivosti niso bistveno povečale. Kot so menili na seji, je treba nadrobneje ugotoviti možnosti ter storiti kar največ za pospeševanje te gospodarske veje.

Glede zbiranja denarja za negospodarske investicije so zbrani menili, da je neobhodno potrebno spoštovati dogovore o prispevkih. Čimprej je treba priti do tega, da bi zbirali denar za posamezna planirana dela, ne pa za pokrivanje starih dolgov, kot se zdaj dogaja. To bi bolje vplivalo na delovne kolektive, ki bodo še precej časa morali pomagati zbirati denar.

Po daljši razpravi o gospodarskih instrumentih in zakonskih predpisih je poslanec Maks Bilc lepo opisal našo razvado, da smo kaj hitro pripravljeni vreto iskati hibe v sistemu in predpisih, že bolj neradi pa se obrnemo k sebi in premalo iščemo rešitve, ki izhajajo iz naše moči in volje.

Konferenca je obravnavala še poročilo o stanju gostinskega podjetja, stanje JUGOTANINA in kmetijskega kombinata Zasavje ter druge stvari. Čas ni dopuščal, da bi nadrobneje obdelali še druge probleme, ki jih je imela konferenca na dnevnem redu. Na prihodnji, tretji seji bo konferenca ZK obravnavala kulturo, prosveto in šolstvo v občini.

M. L.

Kdo je izgubil 15 koles?

Oddelek za splošno upravo in družbene službe v sevniški občini je te dni razobesil obširen seznam najdenih predmetov. Med njimi je tudi 15 biciklov, magnetofon, žensko krilo, bluza, čevlji in denarnica s tujo valuto ter vrsta drugih stvari. Lastniki izgubljenih predmetov naj se javijo, lastništvo pa morajo dokazati z opisom predmeta.

Tržišče: več vezi med občino in KS!

Le tako je mogoče pričakovati več uspehov pri urejanju krajevnih zadev

Na nedeljskem zboru volivcev v Tržišču so obravnavali predvsem vaške poti, ki so pozimi tako slabe, da ljudje težko pridejo do krajevnega urada. Najtežje je za mladino, ki mora prva v na novo zapadli sneg, ko hodijo v šolo. Na dnevnem redu je bila tudi nedograjena telovadnica v bloku, ki bi jo lahko uporabljale tudi krajevne organizacije za različne prireditve. Predsednik občinske skupščine Franc Molan, ki je prisostvoval zboru, je dejal, da je treba skrbeti za čim boljšo povezavo med krajevno skupnostjo in občino. Le na ta način bo mogoče odpraviti čim več težav, ki zadevajo prebivalce tega območja. Pozdravil je tudi odločitev vaščanov, da je treba negraditi vinogradnike, ki najbolj skrbijo za vinograde, ter poljedelce, ki imajo najlepšo pšenico.

Pred kratkim je imelo letni obračun gasilsko društvo. Lani je kupilo novo motorko, prekrilo streho na domu ter nakupilo nekaj orodja. V poročilu je predsednik društva pohvalil operativne člane, ki so izvedli vajo na proslavi domicila XII. brigade v Krmelju. Društvo ima še vedno težave k pionirsko desetino, poročilo o denarnem poslovanju pa je pokazalo kar dobro sliko. V letu 1967 je imelo društvo za skoraj dva milijona S din izdatkov, za letošnje leto pa načrtuje med drugim popravilo dimnikov, pleskanje oken v domu ter nakup opreme.

L. MOČAN

„Čez vaše podjetje je veliko pripomb"

Kaj pravi k temu direktor Stanovanjskega obrtnega podjetja Mirko Dolinšek

— Naslova si nisem sam izmislil. Slišali ste ga na zadnji seji zbora delovne skupnosti. Kaj pravite k temu, tovariš direktor?

— Najhujše je že mimo. Zdaj kritike pojenjujejo. Ni nič čudnega. Prevzeli smo cel kup stavb, ki jih po 15 do 20 let ni nihče vzdrževal in popravljal. Povprečna starost je okoli 60 let. Dohodki od takih stavb so majhni, potrebe pa velike.

— Dovolite malce zlobno pripombo. Lani je vaše podjetje najbolj povečalo povprečne mesečne osebne dohodke, če hočete natančneje — za skoraj polovico. Večje povprečje imajo v občini le zdravstveni delavci in trgovci.

— Res je, toda zakaj nas ni nihče spraševal takrat, ko smo imeli najslabše. Prejemke smo bili prisiljeni povečati tudi zaradi tega, da smo lahko dobili strokovne delavce.

— Delitev je res običajno stvar delovnega kolektiva, toda pri vas gre tudi za stanarine, ki vsako leto bolj praznijo občanov žep.

— Ne vem, kdaj bomo ljudem dopovedali, da je stanarina za nas vedno enaka. Zmanjšuje se le družbena pomoč in veča prispevek stanovalcev. Osebni dohodki naših zaposlenih se niso povečali na račun stanarin marveč na račun večje dejavnosti gradbene skupine, obrti in prevzema urejanja mestnih zemljišč. Zaslužki so se dosledno povečali na račun večje delovne storilnosti.

— Kolikšen odstotek stanarine gre za stroške režije?

— 14 odstotkov. Ta številka je stalna. Trdim, da glede na razdrobljenost stanovanj ni visoka.

— V koliko letih lahko zagotovite uživalcem stanovanjskih pravic, da jim ne bo treba več negodovati?

— Upamo, da bodo v treh letih glavne stvari narejene in zamujeno nadoknadeno. Potem bo mogoče redno vzdrževati naša stanovanja, zraven pa bomo skušali narediti kar največ novih. Letos bomo v lastni režiji naredili 3 stanovanja, prihodnja leta pa vse več.

M. LEGAN

Prosvetni delavci želijo 2 podružnici

Odkar se je z ustanovitvijo temeljne izobraževalne skupnosti spremenil način financiranja šolstva, je odpadel glavni razlog, ki je silil prosvetne delavce v eno sindikalno pdružnico in enotnejši nastop navzven. Večina se zdaj ogreva za dve sindikalni podružnici, ki naj bi obsegali vsaka približno polovico območja občine. Pričakovati je, da bodo manjše podružnice uspešneje delovale, ker se bodo člani lažje dobivali in pripravljali skupne akcije. Ob posebnih priložnostih pa bi se lahko sestajali tudi obe podružnici skupaj.

Zakaj ni več potujočega kina?

Ljudje iz več krajev sevniške občine, ki jih je doslej vedno obiskoval potujoči kino delavske univerze, sprašujejo, zakaj letos kino ne prihaja več k njim. Zdaj sta na voljo dve aparaturi in s tem večje možnosti. Občani pravijo, da bi bilo dovolj obiskovalcev, če bi bili na sporedu dobri filmi. Čeravno kino precej stane, ne bi kazalo opustiti tovrstne kulturne dejavnosti, ker v odročnih krajih ljudem veliko pomeni.

Občni zbor ZB na Studencu

14. januarja je bil na Studencu občni zbor krajevne organizacije ZB. Udeležil se ga je tudi Jože Jenčič, predsednik ZZB občine Sevnica. Organizacija šteje 40 članov in je lani dobro delovala.

Krajevne organizacije bodo zbirale naročnike

Vodstvo občinske organizacije SZDL v Sevnici se je odločilo, da bo prek krajevnih organizacij pospešilo akcijo za zbiranje novih naročnikov Dolenjskega lista. Pred nekaj dnevi so krajevne organizacije že dobile razpis, ki predvideva, da bo razen običajnih nagrad, ki jih podeli uprava lista, nagrade podelila tudi občinska organizacija SZDL. Nagrado bosta dobila najboljši zbiratelj in krajevna organizacija, ki bo zbrala največ novih naročnikov.

Bučka: Letos še več krvodajalcev!

Osnovna organizacija Rdečega križa na Bučki je ena najbolj prizadevnih v občini. Pred kratkim je na občnem zboru bilo ugotovljeno, da je lani zbrala kar 34. krvodajalcev, kar je v primerjavi s številom ljudi več kot kje drugje v občini. Organizacija ima zdaj že 86 članov, za letos pa namerava število krvodajalcev še povečati. Za dosežene uspehe ima velike zasluge predsednik osnovne organizacije Lado Hočevar, škoda pa je, da prosvetni delavci pri delu ne sodelujejo, saj bi bili lahko uspehi še večji.

S. Sk.

Prijavite se na plesni tečaj!

Sevniško gasilsko društvo se je lotilo organizacije plesnega tečaja. Po programu bo ta plesna šola delovala vsako nedeljo od 15. do 19. ure, prva vaja pa je bila predvidena že preteklo nedeljo. Če se za tečaj zanimate, se prijavite pri Ivanu Jelerju na vajenski šoli.

Želijo še en tečaj o živini

Dvodnevni tečaj o prvi pomoči živini je imel nepričakovano velik odmev, vsi udeleženci pa hvalijo predavanje in praktične prikaze veterinarja Alojza Miheva. Mnogi kmetovalci želijo, da bi tečaj ponovili. Organizator je pripravljen ustreči tej želji, če bo le dovolj prijavljencev.

Plotovi so že odstranjeni, zdaj si o sporni obliki nove trgovske hiše v Sevnici obiskovalec že lažje ustvari svoje mnenje. Kot piše v pogodbi, bi moralo gradbeno podjetje Zasavje iz Trbovelj stavbo dokončati do konca marca. V njej bo razen trgovin dobila prostor knjižnica, turistično podjetje SAP iz Ljubljane pa bo v stavbi odprlo turistično pisarno. V njej bo delal Ivo Pinterič, ki že zdaj zbira prijave in začasno posluje na občinski upravi. — Na sliki je pročelje nove trgovske hiše. — (Foto: Legan)

V Sevnici lokalna radijska postaja?

RTV Ljubljana je že odobrila prostor, te dni pa bo opravila potrebne meritve

Pred meseci smo neupravičeno obdolžili vodstvo Ljubljanske Radiotelevizije, da se ne zanima za želje sevniške občine, ki bi rada imela lastno radijsko postajo. Vmes je bila pomota, saj je RTV Ljubljana takoj pritrdilno odgovorila, vendar odgovor ni prišel v prave roke.

Nedavni dogovor med vodstvom RTV Ljubljana in vodstvi lokalnih radijskih postaj obeta za prihodnje mnogo več sodelovanja. Ljubljana je pripravljena pomagati tudi sevniški postaji, ki bi imela jakost 50 W. Oddajnik bi stal 2,4 milijona starih dinarjev, treba pa bi bilo kupiti tudi dodatno opremo.

Odgovorni se v Sevnici navdušujejo nad lastno postajo, ki bi pomenila pomemben informator občanov, hkrati pa bi omogočila boljši sprejem ljubljanskega radijskega programa na srednjih valovih. Upajo, da ne bo večjih težav, ko bo treba zbrati potreben denar.

Švejk bo zabaval Sevničane

V četrtek, 25. januarja, bo v sevniškem Domu Partizana gostovalo Ljudsko gledališče iz Celja, dober znanec sevniških gledalcev. To pot bodo Celjani postavili na oder Brechtovega Švejka v prvi svetovni vojni. Vstopnice lahko že prej kupite v trafiki Barovič.

SEVNIŠKI VESTNIK

V RAZMERAH GOSPODARSKE REFORME TUDI V OBČINI

vloga in odgovornost sindikata naraščata

Člani ne pričakujejo tolažilnih besed, marveč vidijo v njem politično silo za izboljšanje razmer in uveljavljanje pravic

V četrtek, 18. januarja, so se v sejni dvorani v Trebnjem zbrali delegati na občnem zboru občinskega sindikalnega sveta. Referat o aktualnih nalogah je imel predsednik sindikalnega sveta Tone Gole. Zbor je za obdobje 1968 do 1970 izvolil nov, 25-članski občinski sindikalni svet, ki bo izvolil iz svojih vrst 9-člansko predsedstvo. V razpravi je sodeloval tudi predsednik republiškega odbora kmetijskih, živilskih in tobačnih delavcev tov. Planinc.

Jože Godnjavec je v razpravi dejal, da je sindikat tista organizacija, ki bi se morala zavzemati, da bi bil uresničen program financiranja strokovnega šolstva. Znano je, da so kljub vsem pozivom delovne organizacije lani prispevale le dobrih 11 milijonov S din, tako da je za l. 1967 20 milijonov dolga, za nazaj pa še več.

Inž. Damjan Mlakar je opozoril na velik pomen rekreacije delovnega človeka in predlagal, naj bi tudi v trebanjski občini uvedli delavske športne igre. Alojz Pucelj je kot predsednik sindikalne podružnice na občinski upravi, ki ima že nov delovni čas, govoril o sedanjih težavah in o rezultatih ankete med zaposlenimi.

Ivan Kos je menil, da se pri sindikatu preveč zavedamo pravic, premalo pa dolžnosti. Glede uvajanja novega delovnega časa na Mirni je pristavil, da Mirna nima še nobene varstvene ustanove, čeravno je bilo o tem že veliko razprav.

Jože Kastelic je govoril o delu na zasebnih sredstvih. Tudi delavce, ki so zaposleni pri zasebnikih, bi bilo po njegovem treba vključiti v sindikat, predpise o njihovih prispevkih za socialno zavarovanje pa izpopolniti. Na njegov predlog, da bi kazalo razmisliti o izdajanju sindikalnega glasila, nekakšnega skupnega tovarniškega lista so po daljši razpravi pooblastili sindikalni svet, naj stvari nadrobneje preuči.

Terezija Potrbin in še nekaj drugih je menilo, da sedanja delitev sindikalne članarine prizadene predvsem tiste podružnice, ki jim je članarina glavni vir dejavnosti. Bilo je tudi rečeno, naj občinsko sindikalno vodstvo sproti poroča sindikalnim podružnicam o svojem delu, delegati pa so menili, da je treba ustanoviti sklad za štipendiranje nadarjenih dijakov in študentov, o čemer je sindikat razpravljal že lani.

Koliko sodelujejo člani ZK?

Te dni obravnavajo krajevne organizacije v trebanjski občini sodelovanje svojih članov v drugih organizacijah in društvih. Značilno za tokratno akcijo je posamično obravnavanje vsakega člana ZK, saj se vodstva zavedajo, da osebni stik veliko pomeni in spodbuja k delu. Ko bodo zbrani tudi številčni podatki o delu članov Zveze komunistov, bo o tem posebej razpravljala občinska konferenca ZK, ki bo imela sejo v februarju.

Sela-Šumberk: Kdo bo plužil cesto?

1,5 km ceste četrtega reda, za katero mora skrbeti trebanjsko komunalno obrtno podjetje, letos sploh ni bilo plužene. Resda je drago tako daleč za ta priključek voziti snežni plug, vendar bi se to dalo urediti na drug način. Verjetno bi bilo najceneje dogovoriti se z lastnikom para konj v vasi ter mu uslugo plačati. Možno bi bilo tudi skleniti pogodbo s Cestnim podjetjem iz Novega mesta, ki pluži cesto tretjega reda Žužemberk—Bič in ki bi lahko hkrati očistilo tudi priključek do Sel—Šumberka.

»Pokaži, kaj znaš« v Veliki Loki

V dvorani zadružnega doma v Veliki Loki bo v nedeljo, 28. januarja, ob 15. uri popoldne javno tekmovanje Pokaži, kaj znaš!« Prireditelj vabi čim več obiskovalcev.

Z RAZPRAVE O OSEBNEM DELU 17. JANUARJA

Vrsta vprašanj še terja odgovor

»Smo za pospeševanje osebnega dela, če bo pod učinkovito družbeno kotrolo«

Prejšnji teden so se v Trebnjem sestala občinska vodstva družbeno-političnih organizacij, člani nekaterih pristojnih svetov pri občinski skupščini ter delavci občinske uprave, ki se s temi vprašanji tudi praktično ukvarjajo — Sestanek je imel namen pomagati oblikovati politiko do dela z zasebnimi sredstvi, za kar je v naši javnosti veliko zanimanje — Stališča so bila že posredovana republiški konferenci SZDL, vplivala pa boda na politiko občinske skupščine

Tone Žibert, sekretar občinske konference SZDL, je v uvodni besedi poudaril, da je razvijanje dela na zasebnih sredstvih za delo naš gospodarski interes, da pa je pri tem še cela vrsta nerešenih mnenj, ki bi pripomogla do pametne politike na tem področju. Janez Mihevc, poslanec gospodarskega zbora republiške skupščine, je zbranim razložil tudi stališča republiških organov.

Inž. Slavko Nemanič, direktor KZ, se je zavzel za enotnejše davčne stopnje med posameznimi občani ter za učinkovito kontrolo. Po njegovem je katastrski dohodek še najbolj realna osnova za obdavčitev v kmetijstvu, ker spodbuja k večjim vlaganjem, k bolj intenzivnemu gospodarjenju, sicer pa smo odbavčitev po dohodka že imeli in je bila slabša od sedanje.

Slavko Kržan, predsednik občinske konference SZDL, je menil, da je treba doseči enake obremenitve za zasebni in družbeni sektor in da je treba razvijati vsaj obrtniška združenja, če že ne bo mogoče razvijati samoupravljanja.

Roman Ogrin, sekretar občinskega komiteja ZK, je v razpravi med drugim dejal, da sedaj do obrtništva politike tako rekoč sploh nimamo in da je to pomemben vir nezaželenih pojavov. Glede števila zaposlenih pri zasebnikih je menil, da bi moralo biti omejeno, glede plačevanja davčnih obveznosti pa je pripomnil, da je treba nehati s kreditiranjem na ta način, da družba mesece in mesece čaka na plačilo obveznosti.

Mirko Vertot z občinske uprave je opozoril na sedanjo nemoč pri ugotavljanju resničnih dohodkov obrtnikov. Jože Kastelic, načelnik oddelka za gospodarstvo, je v daljšem razmišljanju o teh vprašanjih dejal, da je treba uvesti obvezno, toda enostavno evidenco tudi v zasebnem sektorju. Po izkušnjah iz dosedanjih težav pri obdavčitvi je predlagal, da je treba uvesti enotnejše stopnje obdavčitve v širšem merilu, ker sedanje razmere pospešujejo špekulacijo.

Glede zasebnih trgovin so menili, da pri nas niso potrebne, ker se trgovska mreža hitro modernizira in razširja. Veliko so govorili tudi o popoldanski obrti in ugotovili, da se je izrodila, česar je predvsem kriva neučinkovita kontrola.

Milena Zalar z občinske uprave je menila, da so pogojna dovoljenja dvomljiva oblika pospeševanja obrti. Opaziti je tudi padec strokovnosti v obrtništvu. Menila je, da se je treba odločiti, ali bi uprava še naprej dajala dovoljenja za gostišča ljudem, ki nimajo gostinskih kvalifikacij. Postrežba je zdaj na nizki ravni, čeravno deluje v Novem mestu gostinski center.

M. L.

Jutri predavanje v Velikem Gabru

V osnovni šoli Veliki Gaber bo jutri dopoldne ob 9. uri predavala inž. Jelka Hočevar, sodelavka Kmetijskega inštituta iz Ljubljane o boleznih in zaščiti rastlin, predvsem krompirja. Predvajala bo tudi barvne diapozitive. Kmetovalce opozarjamo na to predavanje še zlasti zato, ker so mnogi lani nepravilno uporabljali zaščitna sredstva in imeli precej škode na krompirju.

»Sive jelše« so sprejele program

V ponedeljek popoldne, 22. januarja, je bil v trebanjski osnovni šoli občni zbor taborniške organizacije »Sive jelše«. Ta četa mladih ljubiteljev narave, taborniškega življenja, pohodov in izletov je bila pred nekaj leti ena najbolj prizadevnih skupin, za svoje delo pa je dobivala tudi pomoč iz občinskega proračuna. Zadnja leta pomoči ni bilo več, čeravno so taborniki še vedno prirejali pohode in taborjenja. Na ponedeljkovem shodu so sprejeli letošnji program. Taborništvo je s svojimi plemenitimi cilji vredno denarne podpore družbene skupnosti.

S prstom kažejo nanje,

čeprav so starejši tudi sami krivi

Velikokrat slišimo različne pripombe o mladini, čeprav ni vedno vsega sama kriva. Starejši pogosto pozabljajo, da so bili tudi oni nekdaj mladi, razigrani in veseli in da niso vedno naredili vse prav. Prav ti ljudje pogosto vidijo pri današnji mladini samo napake, dobre strani pa raje zamolčijo. Veliko je mater, ki hčerk ne pustijo na mladinske sestanke, ker se bojijo, da se ne bodo »pohujšale«. Pri nas na Veliki Loki je veliko deklet, ki jim je sodelovanje v mladinski organizaciji celo ponižanje.

Ker spadajo mladinski aktivi med družbene organizacije, bi morali tudi člani mladine imeti enake pravice kot člani drugih organizacij. Pa ni vedno tako. Na Veliki Loki je delaven mladinski aktiv, saj je imel že več mladinskih prireditev. Imeli smo svojo sobo, vendar so nam jo vzeli in jí dali naziv klubska soba, za vsako prireditev, ki jo imamo v domači dvorani, pa moramo plačati odškodnino v istem znesku kot tisti, ki pride igrat igro na primer iz Novega mesta.

Kljub težavam aktiv ni odnehal. Lani smo se odločili, da bomo uredili igrišče. Imeli smo denar in voljo do prostovoljnega dela, samo zemljišče nam je manjkalo. Pozanimali smo se za parcelo pri železnici. Kot tajnica aktiva sem že lanskega maja z veseljem napisala prošnjo za prodajo ali oddajo zemljišča v najem, vendar do danes še ni odgovora.

Opisala sem primer, kjer so tudi starejši krivi, da naši mladinci posedajo po gostiščih, saj nimajo svojega kotička, kjer bi lahko gojili mladinsko dejavnost.

MIMI ŠINKOVEC

Šentlovrenc: čakalnice še vedno ni

Letošnja mrzla zima je znova pogrela v Šentlovrencu znano zahtevo, naj bi železnica uredila v tem kraju čakalnico tam, kjer stajuje delavec železničar. Zanj bi bilo treba prej priskrbeti primerno stanovanje. Že pred leti je bilo dogovorjeno, da se bo izselil, vendar je potem obtičalo pri starem. Železnica ugotavlja, da ima v Šentlovrencu veliko potnikov, zato bi ji kazalo žrtvovati nekaj denarja in ustreči želji ljudi. Na upravi so povedali, da denarja za gradnjo stanovanja nimajo, vendar bi se z dobro voljo dalo stvari urediti tudi z manj stroški.

DROBNE Z MIRNE

■ **PROSTOR ŠE ZA 50 HIŠ.** Te dni bo izdelan zazidalni načrt Roj. Na tem delu Mirne je predvidenih okoli 50 zasebnih stanovanjskih hiš.

■ **ZADRUŽNI DOGON PRESTAVITI!** KZ Trebnje opravlja zdaj zadružni odkup kar na cesti pri Kolenčevi gostilni. Krajevna organizacija SZDL je zato zahtevala od zadruge, naj živino odkupuje na primernejšem mestu. Svet krajevne skupnosti meni, naj bi zadruga živino odkupovala na prostoru nasproti javne tehtnice.

■ **JAVNO RAZSVETLJAVO BODO PODALJŠALI.** Novi bloki še nimajo javne razsvetljave, zato je za letos krajevna skupnost predvidela ureditev luči tudi v tem delu Mirne. Ob tej priložnosti bodo namestili tudi žaromete okoli spomenika na Rojah, kar je bilo načrtovano že lani.

■ **VSAK 500 SDIN ZA VZDRŽEVANJE.** Pokopališče pri sv. Heleni bodo vzdrževali tako, da bo treba za vsak grob razen dosedanjih obveznosti plačati še 500 Sdin za vzdrževanje čistoče in reda ter za peskanje glavnih poti.

■ **KONČNO OGRAJA PRI DANI.** Pred nekaj dnevi je bila sklenjena pogodba za postavitev ograje pri prehodu čez Mirno pri DANI. Neurejen prehod je bil že več let stalna nevarnost za pešce.

■ **URADNI DAN PREDSEDNIKA KS.** Če bi radi govorili s predsednikom sveta krajevne skupnosti, ga boste gotovo dobili vsako sredo od 14. do 17. ure v sobi krajevnega urada.

■ **TRETJINO KS, DRUGO PA OBČANI.** Za letos je v načrtu popravilo cest Mirna—Debenec, Zabrdje—Stara gora, Fužina—Sevnica in Migolica—Cirnik—Ravne. Dogovorili so se, da bo krajevna skupnost krila tretjino stroškov, dve tretjini pa prizadeti ljudje sami. Tak ključ je primeren, saj hkrati spodbuja tudi druge vaščane, da si na ta način izboljšajo vaške poti.

■ **ZA SREČANJE UREDITI PROČELJA.** Letošnjega julija bo Mirna gostila dolenjske izseljence. Za to priložnost nameravajo popraviti pročelja cele vrste hiš in tako polepšati ta prijazni dolenjski kraj.

■ **ZA TEČAJ PRIPRAVLJENI; TODA SNEG . . .** Smučarska sekcija mirenskega Partizana je nameravala v letošnjih zimskih počitnicah prirediti smučarski tečaj za šolarje. Ko so počitnice prišle, pa je sneg odšel in prekrižal lepe načrte. Upajo, da zime še ni konec. Mirenski nogometaši vadijo v telovadnici in nestrpno čakajo tekmovalno sezono.

Prekrški naraščajo še naprej

Močno se je povečalo število prometnih prekrškov ter prekrškov zoper javni red in mir — Število pretepov je bilo enako, število kršitev predpisov o gozdovih pa se je zmanjšalo za polovico

V letu 1967 je bilo trebanjskemu organu za prekrške predlaganih v postopek 1216 predlogov. Kaznovanih je bilo 961 oseb in 9 pravnih oseb. Leto dni prej je bilo število predlaganih manjše, kaznovanih pa je bilo 816 fizičnih ter 16 pravnih oseb.

Lani je bilo kaznovanih že 572 kršiteljev cestnoprometnih predpisov. Med njimi je bilo 129 voznikov, ki so vozili motorna vozila brez vozniških dovoljenj. 78 voznikov je bilo vinjenih, morali pa so plačati denarne kazni od 100 do 450 Ndin.

Organ za kaznovanje prekrškov je kaznoval tudi 261 prekrškov zoper javni red in mir. Zaostrene kazni so lani zmanjšale število pretepov in razgrajanj v gostiščih in na javnih prireditvah, ki jih je bilo leta 1966 več kot lani.

Na področju gospodarstva je bilo največ kršitev predpisov o gozdovih (36) in predpisov o obrtništvu (33). Število prijav je odvisno od aktivnosti inšpekcijskih služb, vendar je značilno, da se je število prekrškov o gozdovih zmanjšalo za polovico v primerjavi z letom 1966.

Danes seja skupščine

Na prvo letošnjo sejo trebanjske občinske skupščine se bodo zbrali odborniki obeh zborov danes dopoldne. Razen poročila o izvršitvi programa dela skupščine, svetov in komisij za leto 1967 in načrta za letošnje leto bodo obravnavali predlog sklepov o kriterijih za vodni prispevek in program investicijskih del na melioracijskem območju Mirna—Trebnje. Na dnevnem redu bo tudi nova kategorizacija cest, pogodba med občino in mestnim arhivom iz Ljubljane ter nekatere druge zadeve.

Reelekcija bo v 9 delovnih organizacijah

V trebanjski občini bo treba letos razpisati vodilna delovna mesta v 9 delovnih organizacijah: Tovarni šivalnih strojev, Veterenarski postaji Trebnje, Komunalnem obrtnem podjetju v Trebnjem, gostišču Grmadi, Krojaškem podjetju v Trebnjem, Čevljarskem podjetju v Mokronogu, Gradbeno opekarskem podjetju na Mirni, mizarstvu »Hrast« v Šentlovrencu in v osnovni šoli v Trebnjem. Družbeno politične organizacije so imele o tem že več posvetovanj. Volilna komisija pri SZDL je menila, da je treba komisijo dopolniti z zastopniki drugih organizacij in da je treba zožiti zahteve v razpisih in statutih delovnih organizacij. Vodstvo občinskega sindikalnega sveta se zavzema za to, da je treba najprej izdelati objektivne kriterije, po katerih je mogoče reči, ali nekdo ustreza ali ne. Vse razprave kažejo želje, da bi letošnjo reelekcijo izvedli dosledneje kot lansko.

KS Mirna predlaga stalen prispevek

Krajevna skupnost ima kot majhna občina samo to napako, da je brez denarja; tako pogosto v šali označujejo krajevno samoupravo. Mirenski svet krajevne skupnosti je predlagal delovnim organizacijam, naj bi prostovoljno redno nekaj prispevale za delo krajevne skupnosti, ki bi zbrani denar podvojila ali potrojila s prispevki in delom ljudi.

16. januarja so se s temi mislimi zbrali zastopniki KS in podjetij. Krajevna skupnost je predložila 5-letni program, ki bi ga bilo s pomočjo podjetij mogoče uresničiti. Predračun je pokazal, da bi en odstotek od neto proizvoda dal dobrih 13 milijonov S din na leto, kar je 13-krat toliko, kot znaša zdaj pomoč iz občinskega proračuna. Tudi pol odstotka bi pomenilo velik dohodek KS, zato je treba zamisel uresničiti in čimprej nadrobneje skleniti predlagani dogovor.

3. seja SZDL bo obravnavala šolstvo

Proti koncu marca ali v začetku aprila bo v Trebnjem tretja seja občinske konference SZDL, ki bo posvečena šolstvu. Predsedstvo organizacije je že imenovalo posebno komisijo, ki bo pripravila gradivo. Pri tem je bilo rečeno, naj bi gradivo vsebovalo tudi predloge, kako v sedanjih razmerah odpraviti nekatere probleme, ki so se nakopičili zadnje mesece.

TREBANJSKE NOVICE

Zbor občanov Kočevja

V torek, 30. januarja, bo ob 17. uri v Šeškovem domu v Kočevju zbor občanov, ki ga sklicuje krajevna skupnost. Na njem bodo občani med drugim pregledali, kaj je krajevna skupnost opravila lani (komunalna dela itd.) in koliko je veljalo, ter razpravljali o planu del za letos in zagotovitvi denarja zanje.

Pogovoriti pa bi se morali še o izvajanju odloka o javnem redu in miru (nespoštovanje prometnih predpisov, nočna razgrajanja), uničevanje nekaterih komunalnih naprav), o mladinskem kriminalu, ki se je v zadnjem času razbohotil, ter ukrepih, s katerimi bi ga zatrli.

— ko

Več zasebnih gradenj

Lani je bilo v kočevski občini izdanih 74 dovoljenj za gradnjo zasebnih hiš in 31 dovoljenj za gradnjo garaž, kar je skoraj še enkrat več kot leta 1966, ko je bilo izdanih 46 dovoljenj za gradnjo zasebnih hiš in le 8 za gradnjo garaž. Lani je bilo izdanih občutno več gradbenih dovoljenj za gradnjo hiš izven mesta Kočevje, in sicer 31 (predlanskim 14), za gradnjo garaž pa več v Kočevju, in sicer 25 (predlanskim 5). Še več pa je bilo lani lokacijskih dovoljenj za gradnjo zasebnih hiš, in sicer 97 (predlanskim 45).

Spet predavanja za ROP

V naslednjih treh mesecih bo spet več predavanj za rezervne oficirje in podoficirje kočevske občine. Njihov skupni naslov je »Zavarovanje območij«. Nekatera predavanja bodo združena s praktičnim delom. Udeležba bo za vse rezervne oficirje in podoficirje obvezna. V maju pa bo predvidoma tudi taktično tehnični zbor.

Vodnjak za Tisovec

18. januarja je bil v Strugah sestanek predstavnikov krajevnih organizacij SZDL, ZB in ZROP, gasilcev in odbora, ki pripravlja ustanovitev mladinskega aktiva. Udeležil se ga je tudi sekretar občinske konference SZDL Nace Karničnik. Predstavniki SZDL so sklenili, da bodo pritegnili v svojo organizacijo še več članov; gasilci bodo izboljšali gasilsko službo; ZROP bo poskrbel za izobraževanje svojih članov; mladinci pa bodo ustanovili svoj aktiv, mladinski klub in športno ter kulturno sekcijo, pri čemer jim bodo pomagali prosvetni delavci. Prisotni so menili tudi, da bo treba letos urediti vodnjak v Tisovcu.

Cene v Kočevju in Ribnici

Pretekli ponedeljek so veljale v trgovini s sadjem in zelenjavo v Kočevju in Ribnici naslednje maloprodajne cene:

	Kočevje	Ribnica
	(cena v Ndin za kg)	
krompir	1,08	1
sveže zelje	2,50	2,40
kislo zelje	1,72	2
kisla repa	1,96	1,90
fižol v zrnju	3,45—5,17	4
čebula	2,30	2,50
česen	13	14
solata	3,90—7	4,20—6,30
korenje	1,96	2,20
peteršilj	6,60	3,60
ohrovt	2,69	—
radič	10,36	10
cvetača	3,80	4
špinača	4,70	—
jabolka	1,96—3,18	1
hruške	3,75	4
pomaranče	3,70	4,60
mandarine	5,40	5,50
limone	4,85	5
banane	4—5,50	5,10
grozdje	5,20	5,80
ribe	8,55	—
jajca (cena za kos)	0,62—0,76	0,80—0,93

Plan dela KZ Kočevje za letos

Tudi v letošnjem planu so nekatera dela, ki jih že več let skušajo izpeljati: Tomšičeva cesta, Rožni studenec, otroška igrišča, pločnik do ITAS, prodajalna mesa itd.

Krajevna skupnost Kočevje je pred kratkim sprejela program dela za letos. Po tem programu naj bi krajevna skupnost letos:

— prevzela v vzdrževanje krajevne ceste, ulice, parke in Rinžo;

— pred 1. majem in občinskim praznikom organizirala čiščenje mesta. Skupaj s Turističnim društvom bo tudi razpisala nagradno tekmovanje za najlepše urejene cvetlične vrtove ter za okrasitev oken in balkonov;

— obravnavala bo pomanjkljivosti v zvezi z oskrbo občanov ter skušala rešiti tudi vse ostalo, za kar bodo občani zainteresirani.

Seveda je krajevna skupnost vnesla v plan še marsikaj. Omenili bomo le nekatere zadeve, pri katerih bo sodelovala ali pa se prizadevala, da bi bile še letos urejene. To so: popravilo zapornic na Rinži, dograditev Tomšičeve ceste na Trato ter kanalizacije za Trato, urejanje Rožnega studenca v rekreacijski center, dokončna ureditev okolice novega naselja v Podgorski ulici, ureditev dveh otroških igrišč (pri stolpnicah in v Podgorski ulici), ureditev levega brega Rinže od »Avta« do mosta, ureditev pločnika ali steze za pešce od avtobusne postaje do ITAS, ureditev parkirnih prostorov za avtobusno postajo, priprava načrtov za asfaltiranje Rožne in Bračičeve ulice, ureditev sodobne prodajalne mesa in mesnih izdelkov, bolje izkoriščanje prostorov tržnice.

Nove cene govedine

Pretekli torek so začele v Kočevju veljati nove cene za goveje meso, ki so se na račun prekategorizacije mesa znižale povprečno za okoli 100 starih din pri kilogramu. Najobčutneje so se znižale cene slabšim vrstam govedine (druga kvaliteta), in sicer za 150 do 200 S din, medtem ko se meso prve kvalitete ni pocenilo. Soglasje so dosegli predstavniki KGP in občinske skupščine le za goveje meso, medtem ko so cene teletini in svinjini ostale nespremenjene.

Nove cene za goveje mesto so naslednje: pljučna pečenka 20 N din, meso brez kosti prve kvalitete (stegno pleče) 15,20 N din, bržola s kostmi 12,50 N din, meso brez kosti (bočnik, flam, vrat) 11 N din, meso s kostmi prve kvalitete (hrbet, rostbif) 13 N din, meso s kostmi druge kvalitete (prsi, rebra, robček) 7,50 N din in kosti 1,60 N din.

Lokali v Kočevju so me presenetili

Izletnika prijetno presenetijo lepo urejeni gostinski lokali v okolici avtobusne postaje — Tu so pred kratkim zgradili tudi javno stranišče

Med priložnostnim obiskom Kočevja sem si ogledal tudi nekaj novih gostinskih lokalov. Najprej sem stopil v prenovljene prostore mestne Restavracije in njen novi bife. Presenečen sem bil, ker so vsi gostinski prostori med seboj povezani, zato niso potrebna številna vrata iz ene sobe v drugo. Lepo pohištvo in lepa slikarija ter stenske obloge napravijo prostore, ki jih krasijo še kroparski kovani lestenci in svetilke, prijetne. Že v točilnici te prevzame domačnost, goste pa zadovolji še prijazna in hitra postrežba. Pohvaliti moram tudi lepo urejeno stranišče, kar je pri marsikaterem gostinskem lokalu še redkost.

Prav pri avtobusni postaji in isti stavbi kot Restavracija je tudi novo javno stranišče, ki ga je uredilo podjetje SAP. Tudi druga mesta in trgi bi v zadovoljstvo potnikov in izletnikov morali uvesti take novosti, ki so povsod nujno potrebne.

»Metkabar« je tako prikupen lokal, da si zaželiš naročiti vse, kar vidiš oziroma ti ponudijo. Lep, svetel prostor je neprisiljeno okrašen. Prijazne strežajke ti nevsiljivo ponudijo hrano in pijačo. Prvi obisk me je tako navdušil, da se bom še vrnil, s seboj pa bom pripeljal tudi znance. Tudi nova slaščičarna nasproti avtobusne postaje je vabljiva in sodi v to okolje.

V avtobusni poslovalnici je vedno živahno. Tam kupiš lahko vse, od lepih spominkov in ribniške robe pa do razglednic naših turističnih krajev; dobiš pa tudi turistične informacije, ki ti jih nudijo domači turistični delavci ali uslužbenci.

IZLETNIK

V teh dneh so šolarji dobili spričevala, ki so nekaterim prinesla žalost, drugim pa veselje (Foto: Primc)

Malo tatvin v samopostrežni

Večina prijetih zmikavtov je mladoletnih

V novi kočevski samopostrežni trgovini, ki dela komaj dobrega pol leta, doslej niso imeli posebnih težav z zmikavti. Pri obeh dosedanjih inventurah niso ugotovili bistvenega odstopanja zalog od knjižnega stanja.

Vendar pa so nekaj storilcev le ujeli. Vsi, razen enega, so bili mladoletniki, ki so hoteli ukrasti razne otroške igrače. Vsi, ki so jih ujeli, so blago vrnili ali ga plačali.

Največ posla so imeli trgovci z nekim fantom, ki je hotel odnesti steklenico konjaka. Ko so ga prijeli, je trdil, da je konjak kupil v neki drugi trgovini. Vendar pa so trgovci vedeli, da je prav iz samopostrežnice, ker je imel posebno oznako te trgovine. Potem je fant priznal, da je konjak izmaknil, vendar je dejal, da so ga nagovorili nekateri njegovi prijatelji. V trgovini so zapisali ime in priimek fanta ter ga spustili. Nato so poklicali na pogovor njegovo mamo. V razgovoru z njo pa so kmalu ugotovili, da jih je fant nalagal in povedal drugo ime in priimek. Vendar so potem pravega storilca v neki šoli le našli. Zdaj pa je fant zanikal, da ni bil on tisti, ki so ga v trgovini prijeli ... Zapletljajev je bilo še več ... Končno pa je fant le priznal svojemu očetu, da je res nameraval izmakniti konjak.

NE HODI DOMOV BREZ
PANORAMA

roko na srce...!

...Če se v vašem kraju zgodi kaj zanimivega, poroča o tem najbolje –

DOLENJSKI LIST

Z naših vrtov

Živali v UO

Na zadnji seji upravnega odbora Turističnega društva Kočevje je nekdo predlagal, naj bi na bližnjem občnem zboru izvolili v upravni odbor še Mramorja, Volka in Goloba.

— Kaj še, ga je zavrnil drugi, samih živali pa spet ne smemo imeti v upravnem odboru!

DROBNE IZ KOČEVJA

■ ■ ■ PASJA NADLOGA je postala v mestu vse objestnejša. Miru pred psi klateži ni ne ponoči ne podnevi. Pričeli so napadati celo otroke. Pred kratkim se je že drugič pripetilo, da je pes ogrizel otroka skoraj tik pred šolo. Kljub prijavam in pritožbam staršev ta pes še vedno ni odstranjen ali vsaj priklenjen na verigo. Ne bi bil odveč temeljit pregled, če imajo lastniki psov poravnane predpisane pristojbine. Za pse klateže pa naj bi se pobrigal pristojni organ.

■ ■ ■ ODJUGA JE POVZROČILA VELIKO sitnosti. Ker občani in delovne organizacije slabo upoštevajo občinski odlok o čiščenju in posipavanju pločnikov, je na njih precej občanov padlo. Tako so gotovo prišli do prepričanja, da je bil novi občinski odlok zelo koristen, še bolj pa bi bil, če bi ga dosledno izpolnjevali.

■ ■ ■ VELIKO ŠKODE JE POVZROČIL ZADNJI MRAZ, kar se je pokazalo šele po odjugi. Vodovodne cevi so popokale v več starih hišah in novih blokih. Največ škode je bilo tam, kjer cevi pred mrazom niso zavarovali. Najpogosteje so popokale v straniščih in tam, kjer je vodovodna instalacija vgrajena v zunanjih zidovih.

■ ■ ■ SLABE ŽARNICE so vzrok pogostega negodovanja potrošnikov. V zadnjem času pregori v gospodinjstvih pa tudi v upravnih in komunalnih objektih ter pisarnah izredno veliko žarnic. Tu nekaj ne more biti v redu. Res je, da žarnica, ko jo kupiš, gori, zgodi pa se, da ti doma pregori že po dveh urah ali pa še prej. Žarnice pregorevajo ne glede na moč ali velikost. Pogostemu pregorevanju je lahko krivo tudi izredno nihanje napetosti toka. Prizadeti trde, da jim največ žarnic pregori po 20. uri. Mogoče bi lahko kdo potrošnikom ta pojav pojasnil. Nekaj bo vsekakor treba ukreniti.

■ ■ ■ ZOPET SE JE POJAVILA SKUPINA OBJESTNEŽEV, ki v poznem mraku povzročajo po mestu veliko škode: razbijajo betonske klopi po parku, uničujejo koše za odpadke, razmetujejo smetnjake, razbijajo športne naprave itd. Po sledovih na snegu bi sklepali, da to počenjajo objestni mladoletniki, ki bi morali biti ob poznih večernih urah že doma. Ko srečaš še ob 22. uri v mestu šolarje, se nehote vprašaš: »Kaj ukrenejo starši, ko pride otrok tako pozno domov? Se sploh brigajo za svoje otroke? Kakšna je odgovornost staršev za taka dejanja in za škodo, ki jo povzročajo njihovi otroci družbi?«

KOČEVSKE NOVICE

V Kočevju dovolj razumevanja za šah

Šahovski klub dobi sicer 1000 Ndin dotacije, organizatorji pa naberejo še štirikrat toliko – Delovne in druge organizacije so pokazale razumevanje za šahiste – Šahisti pripravljajo večjo prireditev v počastitev 25-letnice Kočevskega zbora

Šahovski klub Kočevje je lani organiziral vrsto prireditev, med drugim neuradno ekipno pionirsko prvenstvo Jugoslavije. Na njem so zasedli domači mladi šahisti drugo mesto, prvi pa so bili pionirji iz Niša.

Za svoje delo dobi klub na leto okoli 1000 Ndin dotacij, porabi pa običajno petkrat več. To pa je mogoče le, ker domače, pa tudi druge organizacije pomagajo klubu.

Tako so lani podarila podjetja »Melamin«, Oprema in LIK šahovskemu klubu 9 večjih in 6 manjših šahovskih miz, vrednih okoli 2100 novih din. Med že rednimi »podpornimi člani« šahovskega kluba je razen že navedenih treh tudi Trgopromet. Občasno pa pomagajo klubu še ostala domača podjetja, na primer Rudnik, ki je klubu podaril 4 šahovske ure in prispeval 1500 Ndin.

Ivan Mramor je šahistom naredil električni gong in napravil več drugih manjših uslug. Tudi nekateri drugi občani pomagajo klubu tako, da brezplačno prenočujejo šahisti od drugod, ki pridejo na tekmovanja v Kočevje, in na druge načine.

Za pomembnejše šahovske prireditve, ki so republiškega ali zveznega značaja, pa si klub izprosi darila tudi od drugod. Tako mu je lani podarila Šahovska zveza Slovenije 31 šahovnic, Zveza prijateljev mladine Slovenije 450 Ndin za nakup šahovskih figur, Mladinska knjiga Ljubljana je prispevala za nagrade 8 leposlovnih knjig, Državna založba Slovenije pa 16 leposlovnih knjig.

Vsem darovalcem se klub najlepše zahvaljuje, hkrati pa obvešča občane, da namerava tudi letos organizirati v počastitev 25-letnice Kočevskega zbora večji šahovski turnir — seveda, če mu bo uspelo zbrati potrebni denar.

Slaba prijava dohodkov

Zadnjega januarja poteče rok za prijavo dohodkov. Pri upravi za dohodke kočevske občinske skupščine smo zvedeli, da se je prijavilo doslej le malo teh davčnih zavezancev, se pravi tistih, ki so imeli lani nad 20.000 Ndin dohodkov. Na upravi pravijo, da ne razumejo, zakaj ljudje odlašajo s prijavo, saj vsak ve, koliko je lani zaslužil, pa tudi na upravi v glavnem vedo, kdo je dolžan prijaviti dohodke. Zvedeli smo tudi, da bo po 31. januarju začela zbirati uprava za dohodke podatke »po uradni dolžnosti« in vsem zamudnikom predpisala višji davek, kot bi ga plačali sicer.

Vabilo na referendum

»OBENA DEŽELA NE MEJSTO NE
GMAJNA NE MORE BREZ ŠUL,
BREZ ŠULARJEV INU BREZ VU-
ČENEIH LJUDI BITI . . .
OBTU JE SILNU POTREBA TU-
DI PER SEDAŠNIM ČASU, DA
SE TE ŠULE POVSOD GORI DRŽE . . .«

Primož Trubar 1564

REFERENDUM

za gradnjo in dograditev
NAŠIH ŠOL

V nedeljo, 28. jan. 1968, od 7. ure dalje na volišču . . .

Oče, mati, sestra, brat, prijatelj!

Glasujte za krajevni samoprispevek!

Odločite se ZA
— za nas, vaše otroke;
— za naš boljši učni uspeh;
— za našo lepšo prihodnost;
— za vašo mirno vest in vaš dolg do svojih otrok

MOJ, TVOJ, NAŠ OTROK,
DAJMO MU LEPŠO UČILNICO!

MOJ, TVOJ, NAŠ OTROK, DAJMO MU LEPŠO UČILNICO! Slikano v razredu osnovne šole Loški potok (Foto: Primc)

Naši občani so zdaj pred pomembno odločitvijo

Vsak naj prispeva za šole po svojih možnostih – Težav ne bo jutri manj, kot jih je danes, zato se odločimo za gradnjo in dograditev šol

V dveh desetletjih po drugi svetovni vojni smo v ribniški občini zgradili ali obnovili le nekatere najnujnejše šolske objekte. Elektrifikaciji, gradnji vodovodov in urejanju naselij je bilo posvečenih večji del skrbi in naporov. V letu 1965 je zaradi pomanjkanja šolskih prostorov in prevozov otrok na matične osnovne šole v Ribnico, Sodražico in Loški potok občinska skupščina Ribnica sprejela pomembno odločitev za uvedbo krajevnega samoprispevka, s katerim naj bi uredili težavne razmere na šolah. Pri zbiranju denarnih sredstev je skupščina naletela na veliko razumevanja zaposlenih občanov, delovnih organizacij in obrtnikov.

V letih od 1965 do 1967 so zaposleni v občini zbrali 149 milijonov in gospodarske organizacije 47 milijonov Sdin samoprispevka za gradnjo in dograditev šol. Vsem tem gre posebna zahvala.

Pred nami pa je še nekaj neodložljivih nalog: dograditi je treba šolo v Ribnici in Sodražici ter izboljšati pogoje šolanja otrok v Loškem potoku.

Občinska skupščina Ribnica je predložila zborom volivcev obsežno gradivo o nalogah v šolstvu. Ti so z veliko večino podprli predlog skupščine, da se s krajevnim samoprispevkom do kraja uredijo razmere na matičnih osnovnih šolah. Vsakdo bi moral upoštevati, da bi zavlačevanje dograditev in novih gradenj ter opremljanja šol samo oteževalo normalno učno-vzgojno delo. Ob teževah, ki so za naše kraje poznane in jih tudi jutri ne bo manj, kot jih je bilo včeraj in jih je danes, je najbolje, da se odločimo za uvedbo krajevnega samoprispevka, s katerim bi v naslednjih letih vsak po svojih močeh prispevali k čimprejšnji izgradnji šolskih stavb.

Za našo občino bo pomenila uvedba krajevnega samoprispevka tudi okrepitev vezi med posameznimi območji v občini, ki nosijo od časa do časa obeležja interesov ožjega lokalnega pomena. Prebivalci ribniške občine imajo dokaj razvit smisel za podpiranje javnih gradenj, kot so: gradnja vodovodov, potov, gasilnih domov, zdravstvenih postaj in podobnega. Zato z upravičenostjo pričakujemo v tem pomembnem trenutku pred izvedbo referenduma 28. januarja, da bo večina vpisanih volivcev odgovorno in solidarno sprejela obveznosti, ki jih terjajo naše sedanje, pa tudi prihodnje mlade generacije.

BOGO ABRAHAMSBERG
predsednik
ObS RIBNICA

Sodraška šola bo letos končno ometana, seveda — če se bodo občani ribniške občine na referendumu odločili za samoprispevek (Foto: Primc)

V Jurjevici gorelo

V Jurjevici je 16. januarja ob 14.30 začela goreti šupa Marije Topolnik, kasneje pa se je vnelo še ostrešje stanovanjske hiše. Gasilci iz Jurjevice, Sušja in Dolenjih Lazov so požar pogasili. Škode je za okoli 3000 Ndin. Vse kaže, da je požar nastal zato, ker je Topolnikova nameravala z žerjavico odtajati zamrznjene vodovodne cevi v šupi.

„Kdor je dobil, naj ve, da mi še čakamo“

Tudi šole, ki so že zgrajene, so bile postavljene s skupnim denarjem – Občani obljubili, da bodo dali več, kot bo znesel samoprispevek – Hkrati so zahtevali javen prikaz, koliko denarja bo zbranega in kako bo porabljen

Spominska plošča v šoli Loški potok (Foto: Primc)

»Naši občani in jaz menimo tudi, da se nekateri kraji, ki že imajo nove šole, verjetno premalo zavedajo, da so bile tudi njihove šole zgrajene s skupnim (družbenim) denarjem. Občinska skupščina še danes odplačuje kredite za nekatere šole. Prav zato občani Loškega potoka upravičeno pričakujemo, da bodo prebivalci krajev, ki imajo že urejene šole, složno z nami glasovali za samoprispevek in s tem za to, da bo tudi naš kraj dobil tisto, kar oni že imajo,« je dejala upraviteljica osnovne šole Loški potok Olga Mohar in nadaljevala:

»Naša šola ima le 9 oddelkov, čeprav bi jih morala imeti v normalnih razmerah 13. Po predpisih je namreč v enem oddelku lahko od najmanj 16 do največ 35 učencev. Na naši šoli pa imamo celo 2 oddelka z 39, enega pa z 41 učenci.

Šola v Loškem potoku je bila zgrajena pred 67 leti, se pravi »za vladanja Njegovega Veličanstva presvetlega cesarja Frančiška Jožefa I.«, kot je zapisano na spominski plošči. Od takrat do danes ni bila nikoli temeljito obnovljena, zato ni čudno, da odpada omet, da so vrata in okna strohnela, da so podi dotrajani in da se šola med odmori kar trese. Tudi vodovodnih napeljav v zimskih dneh običajno ne morejo uporabljati, ker voda v ceveh pri zunanji temperaturi —8 stopinj Celzija zmrzne.

Občani so na zborih volivcev menili, da je v Loškem potoku nujno treba zgraditi novo šolo, ker je sedanja tako dotrajala, da bi njena obnova veljala preveč. V novi šoli naj bi bilo 10 učilnic. Po dosedanjih podatkih bo šolarjev v naslednjih letih dovolj.

Na zborih volivcev so občani izrazili pripravljenost, da bodo prispevali za gradnjo šole več, kot bi znesel sprejeti samoprispevek. Vendar so hkrati opozorili, naj denar ne bo porabljen v druge namene, ampak le za tisto, za kar ga bodo namenili. Zahtevali so tudi, da je treba javno prikazati, koliko denarja bo zbranega in kako bo porabljen.

Volivci so predlagali še, da je potrebno najprej dokončati šolo v Ribnici, nato pa zgraditi šolo v Loškem potoku. Šele potem naj bi začeli obnavljati stare šole.«

Avtobus in tovornjak trčila

tomobil »Ljubljanskih mlekarn« sta trčila 18. januarja ob 8.40 pred staro občino v Ribnici. Avtobus je vozil Jože Papež, tovornjak pa Jože Sluga. Tovornjak je na ovinku zaviral, pri tem pa ga je zaneslo na sredino ceste. Pri trčenju ni bil nihče poškodovan, na obeh vozilih pa je za okoli 5000 Ndin škode.

Zbor delovnih skupnosti o referendumu

22. januarja je bila v Ribnici redna seja zbora delovnih skupnosti SO Ribnica. Na seji so razpravljali in sklepali o odloku o uvedbi krajevnega samoprispevka. Po tem odloku bodo dolžni, če bo izglasovan 28. januarja referendum, vsi občani tako zaposleni kot obrtniki, upokojenci in starešine JLA in LM plačevati prispevek. Prispevek ne bodo plačali samo tisti zaposleni in upokojenci čigar osebni dohodek ali pokojnina ne presega 50.000 Sdin. Sprejeli so sklep, da bodo v tem tednu zbori volivcev po delovnih kolektivih. Največ teh sestankov bo v četrtek in petek.

Priprave na nedeljski referendum so zelo razgibale vse politične organizacije. Na volivce ribniške občine pada nadvse velika odgovornost. V primeru, da referendum ne bi dobil potrebne večine bi s tem napravili ogromno škodo našim otrokom. Zato v nedeljo 28. januarja glasujmo za referendum, za ureditev naših šol, za boljše počutje naših otrok.

— r

Področni posvet Socialistične zveze

19. januarja je bilo v Ribnici področno posvetovanje predsednikov in sekretarjev občinskih konferenc SZDL, katerega so se udeležili predstavniki iz Grosupljega, Cerknice, Kočevja in Ribnice. Posvet je vodil sekretar republiške konference SZDL Mitja Rode. Na posvetu so razpravljali o aktualnih vprašanjih s področja gospodarstva v naši republiki in področnih občin. Vsekakor je nadaljnje izvajanje gospodarske reforme nujnost, če hočemo uresničiti naloge, ki smo si jih zadali ob začetku izvajanja reforme. Tako je bilo poudarjeno na posvetu. V nadaljevanju seje so razpravljali o osebnem delu z zasebnimi sredstvi za delo.

— r

Pravna posvetovalnica pri ObSS

Zaradi potrebe po pravni pomoči je občinski sindikalni svet Ribnica sklenil, da se uvede pri Obč. SS pravna posvetovalnica. Pravna posvetovalnica bo začela z delom v februarju in bo odprta za člane sindikata vsak torek popoldne od 16. do 17. ure. Pravna pomoč bo za člane sindikata brezplačna, zato priporočamo, da se te pomoči poslužujejo vsi, ki menijo, da se jim je iz enega ali drugega vzroka zgodila krivica.

— r

Ribiči skrbeli za zarod v vodah

V dolinah Bistrice, Ribnice in Rašice s pritoki je veliko naravnih lepot in pogojev za uspešen turizem

7. januarja je bil v Ribnici občni zbor ribiške družine Ribnica. Revir družine obsega potoke Ribnico, Bistrico, Tršico, Ortnešco, Rašico, Cirinejščico, Žlebiščnico in Obrh. V teh potokih so rečne postrvi, kleni, lipani in nekatere druge vrste rib. Ribiči so dobro gospodarili: razen za lov so skrbeli tudi za zarod. V potoke so vložili več deset tisoč ribjega zarodka. Na zboru so se pogovorili o delu v minulem letu. Ugotovili so, da imajo vse pogoje za uspešno delo: 35 tisoč hektarov lovne površine in električni agregat za ribolov, ki jim je v veliko pomoč. Lepa pokrajina ob vodah je zelo primerna za turizem, zato ne bi bilo narobe zgraditi ribiško lovsko-kočo s čolnarno. Govorili so tudi o divjem lovu, glede gradnje ribnika pri Ortneku pa so menili, da imajo še premalo denarja.

Večina je za novi delovni čas

Uprava občinske skupščine Črnomelj razmišlja o možnostih za uvedbo novega delavnika, s katerim se bo letos treba sprijazniti. Zanimivo je, da je velika večina članov kolektiva za novi delovni čas. Tudi nekatere matere ga z veseljem pričakujejo, ker jim ne bo treba več tako zgodaj zjutraj buditi otrok in jih nositi v varstvo. S prehrano v tem kolektivu ne bo težav, ker imajo v isti stavbi restavracijo Grad. O teh vprašanjih bo kolektiv občinske uprave še razpravljal, kdaj bo uveden novi delonvik, pa bo določila občinska skupščina.

Starotrški igralci vadijo

Mladina osnovne šole iz Starega trga pripravlja v režiji prof. Kobeta komedijo »Odkritosrčna lažnivka«. Ker Starotržci že 4 ali 5 let niso igrali, so priprave na to igro razgibale celotno življenje kraja. Težave imajo zaradi tega, ker ni dovolj igralcev. Šolarjem morata pomagati še učiteljski kolektiv in aktiv ZMS, razen tega je iz oddaljenih krajev v hudi zimi zvečer težko hoditi na vaje. Zaenkrat so razdelili vloge, z rednimi študijem pa bodo začeli konec januarja. Uprizoritev je predvidena marca v sklopu natečaja za Župančičevo nagrado.

Bosta Semič in Črmošnjice prva?

Občinski odbor RK v Črnomlju pripravlja po krajevnih središčih več zdravstvenih predavanj v okviru »šole za zdravje«. Zdravstveni delavci bi predavali občanom o zdravi prehrani, osebni higieni in urejanju okolja, v katerem žive, in še o nekaterih izrecno zdravstvenih temah. Za »šolo za zdravje« so pokazali doslej največ zanimanja v Semiču in Črmošnjicah, zato kaže, da bodo tam najprej začeli s predavanji. Ker pa bo organizacija takega izobraževanja terjala precej stroškov, računa občinski odbor RK na finančno pomoč krajevnih skupnosti.

V Črnomlju ugoden nakup

V dveh črnomaljskih trgovinah so začeli pred kratkim z velikim popustom prodajati zimsko konfekcijo. Tako pri Veletekstilu prodajajo izdelke tovarne BEKO, v sosednji trgovini »USNJE-TEKSTIL« domačega podjetja POTROŠNIK pa imajo po zelo znižanih cenah zalogo VARTEKSOVIH oblačil. Ker je nakup ugoden, prodajo v obeh trgovinah precej tega blaga.

Enoletni obračuni dela RK

V črnomaljski občini so se začeli po krajevnih organizacijah Rdečega križa letni občni zbori, na katerih dajejo obračun o enoletnem delu. Občni zbori bodo končani februarja. Na njih obravnavajo razen organizacijskih zadev še vprašanje krvodajalstva in higiene.

Sneg pride pa spet gre... Vendar je Črnomelj tudi v tej beli obleki lepo mesto.

Ponovno: težave s pošto

Objavljamo odgovor PTT podjetja na članek, priobčen 11. 1. 1968 v našem listu, ki govori o negodovanju prebivalcev iz zaselka Finki, ker jim poštar noče dostavljati pošte v vas

Pri prehodu na 7-urni delovni čas je bilo PTT podjetje dolžno zagotoviti svojim delavcem primerno zaposlitev. Pri urejanju dostave in prirejanju dostavnih okoliševna povprečno 7-urno dnevno zaposlitev smo morali nekatere dostavne okoliše skrajšati. Pri tem smo se poslu-ževali tudi izpostavljenih predalčnikov, ki jih generalni načrt o razvoju poštnega omrežja predpisuje kot novo enoto poštne mreže. Nabiralčniki so predvideni za dostavo poštnih pošiljk v manjše zaselke ali posamezne hiše z majhnim številom došlih poštnih pošiljk.

Tudi pri pošti Dragatuš je bil do 15. 9. 1967 dostavljač zaposlen več kot 7 ur na dan. Ob ugotavljanju možnosti za skrajšanje njegove zaposlitve smo med drugimi ukrepi predvideli tudi, da bi v naselju Kvasica namestili izpostavljeni predalčnik za 16 prebivalcev zaselka Finki, kjer bi lahko vsak drugi dan dobivali svoje pošiljke. O tem je dostavljač pošte iz Dragatuša že pred namestitvijo predalčnika obvestil prebivalce iz naselja Finki.

Prav zato ne drži trditev, da prebivalci niso bili o zadevi obveščeni. Za dodelitev predalčnika pa smo se odločili predvsem zato, ker prebivalci te vasi dobivajo razmeroma najmanj pošte, predalčnik pa je le dober kilometer iz vasi.

Pripomniti moramo, da so govorice o krivdi delavcev pošte Dragatuš za uvedbo take dostave neutemeljene in netočne, ker se je za tak ukrep odločilo PTT podjetje.

Če bi prebivalcem zaselka Finki ponovno uvedli dostavo pošte na dom, bi morali zmanjšati število dostavnih obhodov za tri vasi na tem področju. Te pa so bolj naseljene, imajo več poštnih pošiljk in večje potrebe po ptt storitvah.

Z občinsko skupščino Črnomelj se že dogovarjamo, da bi ta problem čim ugodneje rešili, vendar tako, da bo imel dostavljač v vsakem primeru zagotovljeno 7-urno zaposlitev.

PTT podjetje
Novo mesto

TUDI TU JE MOŽNOST ZA ZDRAV RAZVOJ MLADINE

Odkrito o uspehih, napakah in nalogah

Nogometni klub Bela krajina je v Črnomlju edina športna organizacija, ki še živi in dela — Zagrizeno se bori za obstoj in doseza uspehe pod zelo težkimi pogoji, čeprav ni deležen takega razumevanja, kot bi ga zaslužil

Pred kratkim so se sestali člani nogometnega kluba Bela krajina in skupaj z upravnim odborom ocenili delo, uspehe in pomanjkljivosti v pretekli tekmovalni sezoni.

Tekmovanja so bila zaključena z zadovoljivimi uspehi kljub mnogim nevšečnostim. Upravni odbor, ki je bil izvoljen sredi tekmovalne sezone, je prevzel težko dediščino, zato je imel mnogo težav pri financiranju tekem izven Črnomlja. Klubu je vseskozi primanjkovalo denarja za sproti, razen tega je imel še veliko neporavnanih obveznosti.

Zaradi hudih finančnih težav se je upravni odbor kluba obrnil s prošnjami za finančno podporo na več gospodarskih organizacij in ustanov, vendar je večina, razen nekaj častnih izjem, pomoč odklonila. S prispevki so pomagali le semiška Iskra, Potrošnik iz Črnomlja, podjetje Mesarija in klavnica Črnomelj, občinski sindikalni svet in športna zveza Črnomelj.

Tekmovanja so bila odigrana s skromnimi sredstvi v najtežjih pogojih in v ostri konkurenci, kar dokazuje požrtvovalnost članstva in dobro gospodarjenje upravnega odbora.

Članstvo je sklenilo s še večjo vnemo začeti s pripravami na novo sezono, zato bodo redno prihajali na treninge. Upravni odbor se je že dogovoril z upravo šole, da bo za potrebne zimske treninge dovolila uporabljati telovadnico. S kondicijskimi treningi bodo začeli že 15. januarja.

Da bi v prihodnje omogočili boljše pogoje za treninge in izvedbo tekem, se je upravni odbor zavzel za ureditev slačilnice, napeljavo tople vode in postavitev trajnejše ograje okoli igrišča. Nabaviti pa bi morali tudi nekaj opreme in klopi za gledalce. Vse omenjene načrte bo z delom pomagalo uresničevati članstvo. Upravičeno pa pričakujejo tudi večjo finančno pomoč delovnih organizacij.

Upoštevati bi morali, da je med mladino v Črnomlju za ta šport veliko zanimanja, kar potrjuje dejstvo, da ima klub v redno vadbo vključeno mladinsko moštvo in pionirje; s tem opravlja pomembno telesno vzgojo in odteguje mladino od slabih vplivov ulice, gostilne itd. To pa je naloga vseh, ne samo upravnega odbora kluba.

Na sestanku so poudarjali tudi športno tovarištvo in kolektivnost dela pri tekmah in pri vodenju kluba. Ob tej priložnosti so kritizirali nešportne izpade in vedenje posameznih igralcev bodisi pri tekmah, treningih ali v zasebnem življenju. Prav tako je bilo izrečenih precej pikrih na račun športnega občinstva v Črnomlju, ki večkrat z neprimernim vedenjem onemogoča uspešne tekme, napada posamezne igralce in celo trenerja. S takim vedenjem povzroča tekmovalcem težave, hkrati pa se občinstvo postavlja v slabo luč pred javnostjo.

JANEZ ŽUNIČ

Dodatne kino predstave

Uprava kina Črnomelj je sklenila v zimskem času uvesti dodatne filmske predstave. Tako bo odslej ob sredah in četrtkih na programu še en film. Ob sredah bo predstava ob 20. uri, v četrtek pa ob 17.

K. W.

Nocoj v Črnomlju!

Nocoj ob 19. uri bo v Domu ljudske prosvete v Črnomlju konferenca mestne organizacije Socialistične zveze. Obravnavali bodo delo črnomaljskih mladinskih organizacij, kulturno dejavnost in osebno delo z zasebnimi sredstvi za delo. Zaradi pomembnosti dnevnega reda vabimo občane, da se konference udeležijo.

Mestna organizacija SZDL

Lep odziv na Župančičev natečaj

Že več kot 20 skupin se je prijavilo za sodelovanje na natečaju za Župančičevo nagrado, razpisanem v črnomaljski občini

Da bi prekinili mrtvilo v domačih kulturno-prosvetnih društvih, je lani občinska skupščina Črnomelj razpisala javni natečaj za Župančičevo nagrado. Kot kaže, so s tem nekatere dramske, pevske in glasbene skupine le spodbudili k delu. Zavodu za kulturno-prosvetno dejavnost se je doslej prijavilo že 14 dramskih skupin, trije pevski zbori in štirje instrumentalni ansambli.

Na dramskem področju bodo tekmovali: mladina iz Gribelj, osnovna šola Semič, MLADINA iz Črešnjevca, PD Oton Župančič z Vinice ter podmladek istega društva, mladina iz Adlešič, dijaki 3. razreda črnomaljske gimnazije ter mladinski aktiv s Preloke, tovarne BETI, Butoraga vrha, Doblič in Dragatuša

Odziv na tekmovanja pevskih zborov in instrumentalnih ansamblov je mnogo slabši, po čemer bi lahko sklepali, da Belokranjci niso muzikalični, toda to ni res. Najbrž jim manjka le korajže! Doslej so se prijavili za tekmovanje v petju samo dekliški pevski zbor gimnazije Črnomelj, mladinski pevski zbor osnovne šole Črnomelj in pionirski pevski zbor osemletke Dragatuš.

Na področju zabavnih in instrumentalnih skupin so zaenkrat prijavljeni dijaki 3. letnika gimnazije, mladinski ansambel Pussyke, ansambel »Fantje treh krajev« iz Črnomlja in tamburaški zbor iz Dragatuša.

Slišati je, da nameravajo tekmovati še mladinci iz nekaterih drugih krajev, vendar prijavnic še niso oddali.

Zbiralna akcija se nadaljuje

Doslej zbranih že skoraj 2 milijona Sdin za občinsko zvezo DPM — Po zaključnih računih delovnih organizacij pričakujejo novih nakazil

Poročali smo, da je občinska Zveza društev prijateljev mladine v Črnomlju decembra začela zbiralno akcijo za potrebe društva, ker nima nobenih drugih virov dohodkov. S prispevki, ki so jih doslej nakazale delovne in družbeno-politične organizacije, so plačali pionirske rute in kape za 29. november ter skromne pakete, s katerimi je dedek Mraz letos obdaril vse predšolske otroke od 2. leta dalje na področju celotne občine, prav tako pa osnovnošolsko mladino.

Na tekočem računu je ostala le še malenkost, s katero ne bo mogoče uresničiti načrtov v letu 1968. DPM računa na nadaljnjo naklonjenost delovnih kolektivov, zato se zbiralna akcija nadaljuje namensko za organizacijo kolonij in letovanj socialno šibkih in bolehnih otrok.

Občinska zveza DPM pa se najlepše zahvaljuje vsem, ki so že prispevali: BELSAD je daroval 120 kozarcev marelične marmelade; podjetje POTROŠNIK 1000 N din; občinski sindikalni svet 500 N din; Zdravstveni dom Črnomelj 500 N din; občinska skupščina Črnomelj 100 N din; lesna industrija ZORA 500 N din; železniška postaja 55,78 N din; sindikat Kmetijske zadruge 1.500 N din; tovarna ISKRA iz Semiča 5.000 N din; občinska konferenca SZDL 200 N din; Dolenjski list 250 N din; občinski komite ZKS 500 N din; lekarna Črnomelj 200 N din; podjetje BEGRAD 500 N din; krajevna skupnost Črnomelj 2.000 N din; Gostinsko podjetje Črnomelj 100 N din; tovarna BETI-Metlika 350 N din; tovarna BELT 5.000 N din; Knjigovodski center Črnomelj 50 N din; podjetje ELEKTRO 300 N din; Planinsko društvo Črnomelj 200 N din; podjetje KOVINAR-Črnomelj 50 N din; Opekarna Kanižarica 500 N din.

Gostovanje na Vinici

Mladinska igralska družina iz Gribelj je v nedeljo, 14. januarja, gostovala z naštudirano igro »DR« na Vinici. Goste, ki spadajo med boljše podeželske dramske skupine, so lepo sprejeli.

K. W.

ČRNOMALJSKI DROBIR

■ **ZA NATECAJ ZA ZUPANCICEVO NAGRADO**, ki ga je razpisala občinska skupščina, vlada veliko zanimanje. V okviru natečaja gostuje KUD Preloka 28. januarja ob 15. uri na Vinici z igro »Moje dete«. Igro režira Marica Starešinič.

■ **V SEMICU** bodo učenci domače šole »Belokranjskega odreda« v okviru natečaja za Župančičevo nagrado nastopili v dvorani prosvetnega doma z igrico »Pogumni Tonček«. Uprizoritev bo 11. februarja.

■ **LOKA JE BILA ŠTIRI DNI** brez javne razsvetljave, elektrika pa je posvetila po 4 dneh šele 22. januarja zvečer. Ljudje so se spraševali, v čem je vzrok, da hodijo po temi. Električarji so ugotovili, da je pregorela varovalka v transformatorju. Napaka bi bila odpravljena takoj, če bi kdo obvestil Elektro ali pa komunalo, da javne luči ne gore.

■ **LANI ASFALTIRANA CESTA** proti BELTU že kaže luknje in razpoke v asfaltni prevleki. Prav bi bilo ko bi napake takoj popravili, da ne bo škoda prevelika, razen tega pa bi bilo dobro pretehtati tudi to, kako so asfaltna dela opravljena

■ **PROMETNA DOVOLJENJA** bodo podaljševali do 31. januarja in ne le do 17. januarja kot je bilo prvotno objavljeno. Prometni organi bodo odvzeli evidenčne tablice vozil vsem lastnikom, ki v tem roku ne bodo podaljšali prometnih dovoljenj. Vozniška dovoljenja bodo podaljševali voznikom po 1. februarju. Vozniki, ki so jim že potekla, jih bodo lahko podaljševali vse letošnje leto.

NOVICE črnomaljske komune

S 30-odstotnim popustom prodajamo moške, ženske in otroške zimske plašče tovarne »BEKO«.

»Veletekstil« ČRNOMELJ

Metlika pred začetkom novih navad

Štiri delovne organizacije pred reelekcijo – Brez zaletavosti pripravljajo 42-urni delovni teden – Precej težav ob uvedbi novega delovnega časa

Izvršni odbor občinske konference SZDL je skupno s predsedstvom občinskega sindikalnega sveta na nedavni skupni seji obširno razpravljal o reelekciji vodilnih delovnih mest ter o možnosti za uvedbo 42-urnega delovnega tedna in novega delavnika v gospodarskih organizacijah in na področju družbenih služb.

Letos pridejo v poštev za reelekcijo 4 delovne organizacije v občini: BETI, KOMET, Mesno podjetje in osnovna šola Podzemelj. Na seji so predlagali merila, po katerih naj bi ocenjevali kandidate za direktorska mesta. Menili so, da bi morali upoštevati: 1. gospodarski položaj organizacije in ustvarjen dohodek, 2. programsko usmerjenost delovne organizacije, 3. odnos direktorja do samoupravljanja, 4. strokovni sestav kadrov v delovni organizaciji in 5. šolsko izobrazbo kandidata in strokovno sposobnost.

Ugotovili so, da se večina delovnih organizacij (razen kmetijske zadruge) resno pripravlja na uvedbo 42-urnega delovnega tedna, vendar pripravljajo dokumentacijo brez zaletavosti in na podlagi dejanskih možnosti. Obrat tovarne NOVOTEKS že ima tak delavnik, medtem ko ga tovarna BETI uvaja postopoma, da ne bo ob tem preveč prizadeta proizvodnja. Nekatere obrtne delovne organizacije, npr. Mesarija, pa menijo, da 42-urnega delovnega tedna ne morejo uvesti, vendar razlogi, ki so jih navedli v opravičilo, po mnenju prisotnih na seji niso na mestu.

Z uvedbo novega delovnega časa bo v Metliki precej težav, ker družbena prehrana, otroško varstvo in tudi šolstvo nanj niso pripravljeni. Ugotovili so, da bodo z novim delovnikom zlasti prizadete zaposlene žene, ki imajo otroke in gospodinjstvo. Državna uprava bo novi delavnik morala uvesti, kdaj ga bo, pa bo odločila občinska skupščina.

Sindikat pripravlja anketo

Občinski sindikalni svet v Metliki je že začel zbirati podatke o tem, kaj bo z uvedbo novega delovnega časa potrebno hkrati narediti. Gre za zagotovitev družbene prehrane, razširitev predšolskega in šolskega otroškega varstva, vprašanje delovnega časa trgovin in prevozov delovne sile. S tem v zvezi pripravlja sindikat zanesljive podatke, ki jih bo dobil s pomočjo ankete pri okoli 160 zaposlenih, ki jih bo novi delavnik prizadel.

Odločitev je na listi

Prebivalstvo Metlike se že desetič odloča za samoprispevek

Akcija za uvedbo krajevnega samoprispevka, namenjena gradnji gasilskega doma v Metliki, prav lepo poteka. Krajevna organizacija SZDL in gasilsko društvo sta predlagala, naj bi se občani pismeno odločali za samoprispevek. Ker bi bila izvedba referenduma predraga, v mestu pa ni tako velike dvorane, da bi se na javnem sestanku lahko odločali za samoprispevek, so imena volivcev napisali na listke, aktivisti pa jih raznašajo po hišah in pobirajo podpise.

Občani z manj kot 40.000 Sdin prejemkov ne bodo plačevali nič, tisti, ki zaslužijo 40.000 do 60.000 Sdinarjev, bodo prispevali 1 odst. od mesečnih zaslužkov; občani z zaslužkom od 60.000 do 80.000 Sdin plačajo 1,5 odstotka od OD, občani s prejemki nad 80.000 Sdin pa prispevajo 2 odst. od mesečnih zaslužkov. Za kmetovalce so predlagali 4 odstotke prispevka od KD, obrtniki pa bodo dajali 2 odstotka od davčne osnove.

Za prispevek metliškemu gasilskemu domu se odločajo tudi zaposleni v metliških tovarnah in kolektivih, ki stanujejo izven mesta. Zanje je namreč požarna varnost v Metliki prav tako pomembna kot za domačine, kajti če bi jim požar uničil tovarne, bi tudi oni ostali brez kruha.

Aktivisti, ki pobirajo podpise volivcev po hišah, zelo pohvalijo razumevanje delovnih ljudi do te skupne akcije, saj med Metličani le redko kdo odkloni sodelovanje.

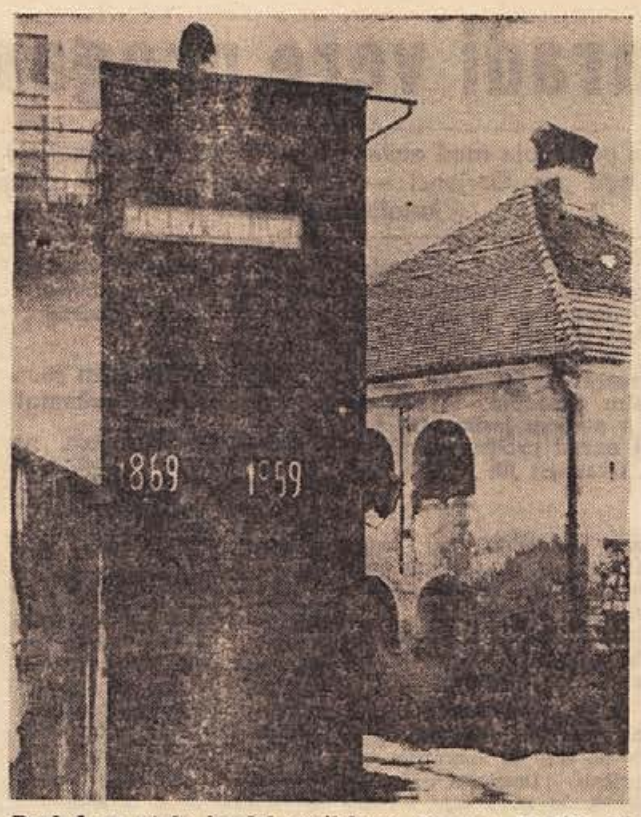

Pogled na stolp in del gasilskega doma v Metliki, ki že dolgo časa ne ustrezata več svojemu namenu (Foto: R. Bačer)

DESET MINUT PRI STRIČKU

„Na pomoč, dokler je še čas!"

Slaba in neprimerna orodjarna, zastarela ter pomanjkljiva gasilska oprema in potreba po društvenih prostorih so vzroki, zaradi katerih so metliški gasilci dali pobudo za gradnjo novega gasilskega doma — V njem bi radi dočakali 100-letnico društva

Ignac Štupar, nazvan »stričeka«, je v Metliki živa kronika gasilskega delovanja v polpretekli dobi. Gasilec je že od leta 1908, ko je še kot mladinec prosil za sprejem v članstvo. Vzeli so ga, da je čistil svetilke in pral cevi, leta 1911 pa je smel priseči ob gasilski zastavi. Vse od tedaj je eden najbolj prizadevnih članov gasilskega društva in tudi častni predsednik občinske gasilske zveze.

Ko sva se v tovarni BETI, kjer je še zdaj (kljub 77 letom zaposlen kot varnostni tehnih, pogovarjala o novem gasilskem domu, je dejal:

»Metliška požarna bramba je bila ustanovljena septembra 1869, ker so tedaj pogostni požari v Metliki in okolici uničili mnogo imetja. Metliško društvo je bilo prvo na področju Bele krajine, zato je kasneje botrovalo tudi ustanovitvi gasilskih društev v Črnomlju, Semiču, Predgradu, Starem trgu, na Vinici in v Gradcu.

V začetku je imela Metlika leseno orodjarno. Kasneje je bila popravljena, vendar današnjim zahtevam nikakor ne ustreza več. Zaradi razvoja gasilske tehnike in industrije v mestu je potrebno poskrbeti za boljšo požarno varnost, tako v Metliki, kot na terenu, saj je metliško gasilsko društvo središče gasilstva v občini. Zdaj imajo metliški gasilci dve motorki, a že stari in skoraj neuporabni, pred kratkim pa so dobili eno novo motorno brizgalno. Tudi cevi imamo premalo, razen tega so že slabe, nimamo lestev, potrebnih za reševanje v stanovanjskih blokih, ne drsalnega prta. Prav tako je naš gasilski avto TAM komaj vreden svojega imena. Ni več ne ekonomičen ne zanesljiv.

Razen vsega tega metliško gasilsko društvo nima lastne pisarne ne prostorov za sestanke. Glede na razmere, ki sem jih le v grobem navedel, je nujno potrebno zgraditi nov gasilski dom, potem pa poskrbeti za potrebno opremo. Akcija za gradnjo novega doma je že stekla. Gasilci upamo, da bodo občani z razumevanjem pristali na krajevni samoprispevek, brez katerega gradnje ne moremo začeti, čeprav imamo nekaj družbenih sredstev na razpolago. Želimo si, da bi 100-letnico našega gasilskega društva, ki jo bomo praznovali v letu 1969, dočakali v novem gasilskem domu.

PRIMERI IZ PRAKSE DOKAZUJEJO RENTABILNOST

Sodobno vinogradništvo je zares donosno

Konec novembra lani smo z vinogradniškim strokovnjakom Titom Dobrškom in referentom za kmetijstvo metliške občine Maksom Koležnikom obiskali nekaj dobrih belokranjskih vinogradnikov — Videli smo, da je vinogradništvo lahko zelo uspešno, toda le tam, kjer se ga znajo lotiti!

Najprej smo se ustavili pri Gorniku na Grabrovcu. Čeprav ima že sedem križev, je še krepko držal za plug, medtem ko je njegova žena urno poganjala sivca med vrstami trsov. Pustil je delo in nas povabil v klet.

Marsikatera kaplja znoja je kanila letos na rodno prst žlahtne trte. Nad polovico truda mu je uničila toča, kljub temu pa je imel že 2000 litrov belega in 1500 litrov črnega vina. Če ne bi imel poleg tega še malce »petjota«, potem ne bi bil Belokranjec iz njega dni. Z ženo sama delata. Krdelo kopačev jima vsako leto dvakrat zamenjata sivček in plug. Ponosno je govoril o svojem obnovljenem vinogradu. Priznal je, da je sadil preredko med vrstami, saj je bilo med trsi prostora blizu tri metre.

»Vprašal sem nekega strokovnjaka za nasvet, pa mi je rekel, da sem sadil preredko, vprašal sem drugega, pa mi je prišepnil, da sem sadil pregosto. Odkar je umrl Skalycki in je Malasek v pokoju, nimamo zanesljivih navodil. Saj ne rečem, tudi v zadrugi so prijazni, toda oni si morajo služiti kruh na svojem posestvu in nimajo časa ukvarjati se z zasebnimi vinogradniki.« Tako nam je povedal Gornik.

Obiskali smo še nekaj vinogradnikov na Grabrovcu, med njimi Jakljeviča in Nemaniča, ki sta nam povedala svoje načrte glede obnove vinogradov po načinu visoke vzgoje, terasnega sistema in žične opore.

V Drašičih – središču vinogradništva

Bili smo v več vinogradih, nato pa smo se ustavili še pri Martinu Plutu, ki velja za vzor vsem belokranjskim vinogradnikom. Poleg 80 arov starega vinograda ima nad 1 hektar obnovljenih vinograniških površin na terasah. Letos je pridelal okoli 6000 litrov vina, od tega nad 2000 litrov portugalke. V njegovih vinogradih prevladujejo žametna črnina, modra frankinja in rumeni muškat. Pripovedoval nam je, kakšne težave je imel, preden so bili vinogradi obnovljeni. Buldožerja za rigolanje ni bilo lahko dobiti. Pregovoril pa je nekaj kmetovalcev, da so se še oni odločili obnavljati, potem se je velike stroje izplačalo premikati. Kvaliteta letošnjega pridelka je odlična in prav zavidanja vredna. Pletenke in steklenice s Plutovim vinom širijo slavo belokranjski kapljici po vsej Sloveniji.

Mnogim kupcem se mora opravičiti, ker nima toliko pijače, kolikor bi je lahko prodal. S ceno je zadovoljen in trdi, da je vinogradništvo donosno.

Med razgovorom je z nasmehom dejal:

— Še bom obnavljal! Zrigolal bom vso svojo zemljo, ki je primerna za vinograd. Sadil bom le v terasnem sistemu in dal tri žične opore.

Vendar si tudi on želi vinogradniški traktor in motorno škropilnico. Omenil je še svojo posebno željo: s skupino belokranjskih vinogradnikov želi obiskati nekaj vinorodnih področij in najsodobnejših vinogradnikov v tujini. Moral bi se najti nekdo, ki bi tak izlet organiziral, plačali pa bi udeleženci sami.

Mi pa smo menili, da bi bilo koristno že to, če bi si belokranjski vinogradniki ogledali Plutovo vinogradništvo, kjer bi se lahko mnogo naučili.

JOŽE ŠKOF

SPREHOD PO METLIKI

■ **OBČINSKA LJUDSKA KNJIŽNICA** v Metliki se je zadnje čase spet obogatila z mnogimi novimi knjigami, vendar je ljudje ne obiskujejo tako, kot bi bilo želeti. Večina obiskovalcev so učenci osnovne šole, mladinci in nekateri upokojenci. Drugi jo bolj redko obiščejo, čeprav so ravno zimski meseci najbolj primerni, da se poglobimo v lepo knjigo, si tako krajšamo čas in razširimo obzorje. Občinska ljudska knjižnica, ki ima čez 2000 izbranih knjig, je nameščena v gradu v 1. nadstropju. V zimskih mesecih je odprta ob nedeljah od 9. do 11. ure

■ **V MATIČNEM URADU V METLIKI** je bilo v minulem letu sklenjenih 38 porok. V tem času je bilo v matičnem okolišu 47 smrti in 67 rojstev. Od vseh novorojenčkov je bilo doma rojenih le 11 otrok, medtem ko jih je večina prišla na svet v novomeški porodnišnici.

■ **V METLIŠKI OSNOVNI ŠOLI** je letos 549 učencev. Od teh je ob koncu prvega šolskega polletja izdelalo 319 učencev ali 58,11 odstotka, medtem ko 230 učencev ali 41,89 odstotka ni izdelalo. Eno nezadostno oceno ima 65 učencev, dve 61, tri ali več negativnih redov pa imajo 104 učenci.

■ **V PETEK, 2. FEBRUARJA ZVEČER,** bo v Metliki v sejni sobi občinske skupščine predaval univ. prof. inž. Ivan Klemenčič, rojak z Lokvice, o svoji poti po Kanadi in Združenih državah Amerike. Predavatelj je bil minulo leto v Ameriki in je tako imel priložnost, da je obiskal mnoge belokranjske rojake, ki že dolga desetletja žive na tujem. Na zanimivo predavanje opozarjamo zlasti tiste, ki imajo v Ameriki sorodnike in znance.

■ **PROSVETNO DRUŠTVO V METLIKI** bo tudi letos počastilo spomin pesnika Franceta Prešerna s proslavo, ki bo v sredo, 7. februarja, zvečer. Pesem našega velikega pevca in njegov klic po bratstvu med narodi dobiva v današnjih vojnah in nemirih po svetu še posebno težo. Zato bodo ta večer skušali poslušalcem približati Prešerna in vse, ki jim praviten mir med narodi ni prazna beseda.

■ **LJUDJE SE SPRAŠUJEJO,** ali bo metliška občina s Črnomljem vred dobila samostojen zdravstveni dom ali bosta morda oba priključena novomeškemu. Zdravstveni delavci in pristojni politični forumi bi se lahko o tem pogovorili že poleti, ne šele zdaj, ko je rok za tako ali drugačno rešitev že potekel.

Še računajo na njihovo pomoč

Osnovne organizacije Zveze komunistov so imele pred kratkim skupno s člani borčevskih organizacij skupne sestanke v vseh krajevnih središčih metliške občine in v nekaterih vaseh. Razpravljali so o položaju in nalogah članov ZZB. Na teh sestankih so ugotavljali, da je občinski skupščina v danih možnostih naredila vse, kar je le mogla, za izboljšanje življenjskih razmer borcev. Izkazalo se je tudi, da ljudje na terenu to prizadevanje cenijo. Prav tako so na skupnih sestankih poudarjali, da borcem ne sme biti vseeno, kako se razvija družba, z katero so se borili, in da družbeno politične organizacije še računajo na njihovo nadaljnje aktivno delo.

Molčijo, ker se boje . . .

Sedeli smo v veseli družbi. Veliko mladih deklet je bilo zraven. Delavk. Od vsepovsod. Stanujejo v Metliki. Stanovanja so dobile pri zasebnikih. Drago jih plačujejo — s težko prisluženim denarjem. Po več se jih stiska v mali in slabi sobici. Nočejo se pritožiti, ker se boje, da bodo ostale še brez tega kotička. Pozimi jih zebe. Če dežuje, jim v sobico prihaja voda, ki jo s posodami mečejo skoz okno. Zgodaj vstajajo in odhajajo na delo. Vračajo se v mrzlo, kletno sobico . . . Molčijo, ker se boje, da bodo izgubile še tisti kotiček. Na obrazih se jim črta žalost. Osamljene so, odvisne zgolj od dobre volje tistih, ki jim nudijo zavetišče. 10.000 starih dinarjev za sobico, po dve ali več jih je skupaj, elektriko in vodo plačujejo posebej. Če dežuje, mečejo vodo skoz okno . . . Molčijo, ker se boje . . .

— *ni*

Uspešno delo poravnalnega sveta

Poravnalni svet v Metliki je na osmih zasedanjih v preteklem letu obravnaval 31 zadev, od katerih je bilo 20 uspešno rešenih. Člani sveta so v 16 primerih obravnavali osebne razprtije in v 4 primerih družinske razmere. Osemkrat je bilo na vrsti motenje posesti, enkrat stanovanjska zadeva, medtem ko so imeli po trikrat opraviti z denarnimi terjatvami in s škodo, ki jo je povzročila živina.

Tako je bilo po zaslugi poravnalnega sveta ki mu predseduje mr. ph. Gojko Jug (njegov namestnik je Jože Matekovič, rešenih skoraj dve tretjini obravnavanih zadev. Drugi člani tega sveta so še: Nežka Dragoš, Darko Damjanovič, Regina Fir, Jože Kambič, Julij Malešič in inž. Julij Nemanič.

O zaposlovanju in nezaposlenih

Občinska konferenca SZDL v Metliki namerava prvo prihodnjo sejo, ki bo okoli 1. februarja, posvetiti problematiki zaposlovanja na področju domače občine. Hkrati s tem bodo obširneje razpravljali tudi o ljudeh, ki iščejo delo, ter o dejavnosti izobraževalne skupnosti.

metliški tednik

„Sveče zaradi vere preganjanih...“

Načela in duh podpisanega protokola med našo državo in Vatikanom veljajo menda tudi za Leopolda Povšeta, župnika v Brusnicah pod Gorjanci — Bo brusniški župnik izjema v vrstah uslužbencev katoliške Cerkve?

»Katoliški glas«, tednik iz Gorice, je 7. septembra 1967 objavil sestavek z naslovom »Kongres cerkve v stiski«. V njem poroča o kongresu, ki je potekal pod tem naslovom v Königsteinu pri Frankfurtu ob Maini v Zahodni Nemčiji. Med drugim lahko tam preberemo tudi tole: »Pretresljiv je bil večer, posvečen zaradi vere preganjanim narodom. Vsaka narodnost je zmolila očenaš v svojem jeziku. Ob tem je bila za vsak preganjani narod prižgana tudi posebna sveča pred oltarjem. Dvanajst jih je bilo, med njimi tudi slovenska...«

Dobro vemo, kakšne umazanije, zlagano propagando in zločine zganjajo ostanki pobegle reakcije v tujini proti naši državi, zato si zaradi takih poročil v sovražnem tisku res ne belimo glave. Nepoučen bralec pa bi si ob branju takih vrstic lahko ustvaril grozotno podobo o »preganjanju vere« v Sloveniji. Da ne bomo po nepotrebnem razpravljali, si raje na primeru iz vsakdanjega življenja oglejmo, kako je s to rečjo. Podajmo se v Brusnice pri Novem mestu.

Po smrti pokojnega brusniškega župnika Alojza Žuna je prišel v Brusnice sedanji župni upravitelj Leopold Povše. Na pobudo posameznih vaških veljakov so novemu župniku priredili svečan sprejem. Postavili so mlaj, ob njem pa je kar precej vaščanov ure dolgo čakalo na župnika. Vedeli so, da se bo pripeljal z avtomobilom in cerkveni zvon je večkrat pozvonil v pozdrav avtomobilom, v katerih pa ni bilo župnika. Končno se je pripeljal tudi novi župni upravitelj.

Leopold Povše se je, kot pravijo v Brusnicah, nato predstavil svojim faranom s prižnice na nenavaden način. Povedal je približno takole: »Jaz sem Polde Povše, vaš novi župnik, god imam pa 15. novembra in navada je, da me na ta dan farani bogato obdarijo.« Novi župnik pa ni ostal samo pri takšnem pozivanju k že odpravljenim tributnim dajatvam na vasi. Vse kaže, da je prišel v Brusnice s širokimi načrti.

Čemu žali brusniški župnik predsednika republike?

23. novembra lani je bila v Brusnicah poroka. Župnik Povše je prišel kmalu za svati v Hudoklinovo gostlino in se omizju predstavil s pripombo: »Če so pri mizi že prosvetarji in policija, pa naj bo še duhovščina!« Nato je prisedel, verjetno z namenom, da bo »zabaval« omizje. Po napevu »Izidor ovčice pasel« je na neslan način zapel prikrojeno in žaljivo politično zbadljivko, nato pa je povedal več dvoumnih šal, v katerih je med drugim žalil tudi predsednika SFRJ maršala Josipa Broza Tita.

Novi brusniški župnik kaže že od vsega začetka izredno zanimanje za šolske otroke. Šolarji vedo povedati o tem zelo veliko. Župnik jih na cesti ustavlja in živahno vabi k verouku. Učencem, ki obiskujejo verouk je naročil, naj mu spišejo sezname vseh šolarjev po razredih. Naročil jim je, naj sošolce prepričujejo, da bi hodili k verouku. Pri verouku kliče župnik po seznamih vse učence: tiste, ki obiskujejo verouk in tiste, ki ga ne. Šolarčkom je povedal, da ima prašičke, ki so lačni in naj mu zato prinesejo kaj zanje. Otroci so nato nosili pred oltar poljske pridelke. Ko so nekateri prinesli buče, jih je župnik poučil, da buč ni treba nositi pred oltar, odneso naj jih kar v farovž.

V cerkvi je župnik s prižnice povedal, da bo šel od hiše do hiše in »vsakogar prepričal«. Imenoval je več otrok, ki ne hodijo k verouku in dodal, da jih ne pustijo starši. Lahko si mislimo, kako je pri srcu šolarčku, ki ga župnik ustavi na cesti in vsiljivo izprašuje! Odraslega človeka bi takšno zasliševanje začudilo in ogorčilo, saj take vsiljive agitacije izza vojne sem nismo več vajeni, otrok pa si ne zna pomagati. Menca pred gospodom, za katerege ve, da je župnik — in molči. Ko župniku ob neki taki priložnosti molk nekega fantka ni bil všeč, je zvišal glas in pribil: »Potem pa zažgimo cerkev in farovž! Jaz nisem prišel zaradi sebe v Brusnice, ampak zaradi vas!«

Kdo naj bi požigal cerkve in župnišča?

Odveč je razpravljanje o tem, kdo je zaradi koga ali pa morda zaradi česa prišel v Brusnice. Naj opozorimo le na ustavna določila o veri in veroizpovedi, ki jih zaradi osvežitve spomina navajamo na tej strani! Župnika Povšeta pa spričo njegovih besed »Pa požgimo cerkev in farovž!«, ki nas več kot samo žalijo, vendarle javno vprašujemo, kaj je mislil s temi besedami in kdo naj bi bil po njegovih mislih tisti, ki naj bi in zakaj »požgal cerkev in farovž?«

Čemu so brusniškemu župniku potrebni seznami vseh šolskih otrok? Čemu njegove izjave, da bo vsakogar »prepričal«? Čemu imenovanje otrok s prižnice, če ne obiskujejo verouka? Čemu ovinkarsko vabljenje k prinašanju darov? Mar s takšnimi postopki župnik ne pritiska na ljudi? Mar ne diši vse to že po protiustavnem razpihovanju verske nestrpnosti? V Brusnicah in v okolici se že slišijo glasovi o »farškem taboru« in o »onem taboru«!

Tudi šoli, ki se trudi vzgajati mladino po enotnem, uzakonjenem programu in brez razlik, ne more biti vseeno, da skuša nekdo na neumljiv in nesprejemljiv način vsiljevati oz. propagirati verouk ter ustvarjati v razredih dve skupini učencev: eno, ki hodi k verouku, in drugo, ki ne hodi. To kvari razpoloženje v razredih, moti pouk in povzroča šolnikom samo odvečno delo. Ob vsej vnemi za versko vzgojo otrok pa je župniku Povšetu, kot vse kaže, kaj malo mar zdravje učencev. Verouk ima toliko časa pred rednim poukom, da so šolarji iz oddaljenih vasi nato po več ur prepuščeni cesti, da ostajajo brez kosila in da prihajajo v šolo mokri ter premraženi.

Prisiljevanje nam je tuje in ga zavračamo!

Sleherno prisiljevanje, pa naj bo javno ali podtalno, je tuje duhu demokratične ureditve in žali naše delovne ljudi, pa tudi njihovo dostojanstvo. Župnik Povše kot odgovorni predstavnik Cerkve s takšnimi postopki krši norme veljavnega javnega delovanja v našem demokratičnem redu. Ko poročamo o teh pojavih, nas sicer ne zanima, v koliko je brusniški župnik Povše s takim delovanjem prišel v navzkriž z zakonitimi predpisi; to je stvar razsoje in pristojnosti pravosodnih organov. Zanima nas nekaj drugega:

po podpisu protokola med SFRJ in Vatikanom čutimo oživljeno delovanje duhovščine. Niti najmanj nas ne moti njega verska dejavnost, toda vse pogosteje se srečujemo s poskusi političnega delovanja duhovščine med mladino. Vedno več je srečanj »katoliške mladine«, plesov, izletov, taborjenj in raznih oblik športa, kjer se pojavljajo duhovniki. Tudi na Gorjancih je bilo lani poleti več taborov »katoliške mladine«. Priča smo poskusom, da bi nekateri krogi radi ustvarjali posebna športna, izletniška in podobna katoliška mladinska društva. Komu naj koristi tako **razdvajanje** mladine?

Delovanje župnika Povšeta pa je tudi v nasprotju z uradnimi stališči katoliške Cerkve. Slednja se zadnje čase zavzema za javne razgovore (dialog) med vernimi in nevernimi. Na drugem vatikanskem koncilu je bilo glede tega poudarjeno: »...da so pogosto katoliški verniki sami krivi, če nekatoličani marsikdaj težko spoznajo oziroma sploh ne morejo spoznati pravega obličja Cerkve. Izhodišče razgovora (dialoga) mora biti za kristjana pristna krščanska ljubezen, osnova mu naj bo priznanje enakovrednosti sobesednika, ozračje pa globoko spoštovanje do vsakega človeka in njegovega resničnega prepričanja.«

Brusniški župnik bi pač moral poznati tudi naslednje stališče II. vatikanskega koncila: »Ta vatikanski cerkveni zbor izjavlja, da ima človeška oseba pravico do verske svobode. Ta svoboda je v tem, da morajo biti vsi ljudje prosti od siljenja tako s strani posameznikov, kakor tudi s strani družbenih skupnosti in katerekoli človeške oblasti, in to tako, da v verskih rečeh ni dovoljeno nikogar siliti, da bi ravnal zoper svojo vest, niti ga ovirati, da ne bi — znotraj zahtevane mere — ravnal po svoji vesti, zasebno ali javno, naj bo sam ali združen z drugimi...«

Ko opisujemo dejavnost župnika Povšeta v Brusnicah, ki je v opreki tako z veljavnimi normami javnega delovanja kot tudi z uradnimi stališči Cerkve, želimo s tem samo povedati, da poteka delovanje župnika Povšeta popolnoma nemoteno. Ugotovimo torej enkrat za vselej: za slovenski narod ni treba nikomur na svetu prižigati sveč po nepotrebnem! Vere pri nas nihče ne preganja in socialistična družba je do teh vprašanj pokazala vso potrebno strpnost in razumevanje, ki je naletelo na priznanje najvišjih krogov katoliške Cerkve. Mislimo, da veljalo določila protokola med SFRJ in Vatikanom pač tudi za župnika Leopolda Povšeta.

Zvezna ustava o veri

39. člen: Zajamčena je svoboda misli in opredelitve.

Nato, ko so naštete vse svoboščine in pravice občanov, govori 40. člen o tem, da teh svoboščin in pravic ne sme nihče zlorabljati »za razpihovanje nacionalnega, rasnega ali verskega sovraštva ali nestrpnosti«.

41. člen (2. odstavek): Protiustavno in kaznivo je vsako propagiranje ali izvajanje nacionalne neenakopravnosti ter vsako razpihovanje nacionalnega, rasnega ali verskega sovraštva ali nestrpnosti.

46. člen: Izpovedovanje vere je svobodno in je človekova zasebna stvar. — Protiustavna je zloraba vere in verske dejavnosti v politične namene.

AKTIV KOMUNISTOV PROSVETNIH DELAVCEV

Povečati idejnost pouka na šolah

Sestanek komunistov šolnikov novomeške občine je prvi odmev reorganizacije ZK – Komunisti bodo na vseh šolah spodbudili v učiteljskih zborih razpravo o idejnosti pouka in analizirali sestav učiteljskih zborov

V nedeljo, 14. januarja se je sestal v Novem mestu aktiv komunistov prosvetnih delavcev. Ker je prišlo do tega sestanka po daljšem času, je stekla razprava brez posebnih težav.

Na sestanku so se izoblikovala tri osnovna stališča: komunisti šolniki morajo biti bolj pozorni do vse živahnejšega delovanja duhovščine med mladino, proučevati morajo idejne vplive v okolju v katerem živi šolska mladina, v šolah pa je razen tega potrebno ob strokovno in idejno poglobljenem pouku razvijati tudi druge oblike vzgojnega dela z mladino (npr. šport, kulturna dejavnost, RK, taborniki) in zagotavljati možnosti za to.

Pri delu z mladino na šolah se bodo komunisti v bodoče zavzemali za večjo poglobljenost. V razgovorih s posameznimi dijaki in učenci bodo ugotavljali njihova osebna nagnjenja in jih usmerjali v študij marksizma in razvoja samoupravnega procesa v naši družbi.

Ugotovili so, da duhovščina zelo hitro dviga glas o svojih pravicah in utemeljuje te pravice z ustavnimi določili, z zakoni in s protokolom, da pa smo mi preveč tolerantni in popustljivi do pojavov nestrpnosti, ki jih povzroča duhovščina.

Komunisti prosvetni delavci so dolžni na šolah obravnavati vprašanje idejnosti pouka s celotnim učiteljskim zborom. Načeto je bilo tudi vprašanje ali je lahko učitelj veren. Nanj so odgovorili tako: sodoben pouk zahteva od učitelja veliko strokovno razgledanost in idejno poglobljenost. Izhodišče te idejne poglobljenosti mora biti dialektični materializem. Učitelj, ki je veren (tudi takšne učitelje imamo) ne more uspešno opravljati svojih nalog, saj se v njem samem bije notranji boj med njegovo poklicno nalogo in prepričanjem.

Po vseh šolah bodo komunisti šolniki prav s stališča idejnosti analizirali sestav učiteljskih zborov. Na aktivu so ugotovili, da napredna vzgoja ne more biti samo stvar šole in družine, pač pa tudi stvar širše družbe. Prav zato bi morala družba (to velja za delovne organizacije) bolj podpirati dejavnost raznih organizacij, ki nudijo mladini možnost izvenšolskega udejstvovanja in pripomorejo k napredni vzgoji. Ob koncu je bilo sklenjeno, da se bodo vsi ravnatelji šol in nekateri učitelji udeležili 4-dnevnega seminarja »Religija in šola« v Ljubljani, ki ga prirejata Visoka šola za politične vede in Republiški zavod za šolstvo.

M. J.

Uspeh se izboljšuje

V pravkar končanem prvem polletju je v nižjih razredih osnovne šole v Brusnicah izdelalo 65, v višjih razredih pa nekaj več kot 50 odstotkov učencev. Učitelji so povedali, da se je uspeh od začetka šolskega leta znatno izboljšal. Podobne uspehe je imela šola tudi lani.

Nova šola bo na Grmu

Upravni odbor sklada za zidanje nove osnovne šole v Novem mestu je na zadnji seji 16. januarja pretresal izpolnjeno dokumentacijo o lokaciji in odločil, da bo šola stala na desnem bregu Krke — na Grmu. Upravni odbor je dal tudi soglasje na sporazum, po katerem bodo sredstva za novo šolo poslej naložena pri Dolenjski banki in hranilnici, s tem da bo možno na ta sredstva kasneje dobiti posojila. Načeto je bilo tudi še vedno nerešeno vprašanje, ali naj upokojenci plačujejo samoprispevek ali ne.

Delitev samouprave pod Gorjanci

Gabrje z vsemi močmi na razširitev ceste – Kuljaj: »Složni smo!«

Več kot 70 vaščanov Gabrja, Gornjega Suhadola in Jugorja se je 7. januarja udeležilo zbora občanov, na katerem so glasovali za odcepitev od brusniške krajevne skupnosti in ustanovili samostojno krajevno skupnost Gabrje.

Ivan Kuljaj, predsednik novoustanovljene krajevne skupnosti, je delitev samouprave med brusniško in gabrsko krajevno skupnostjo takole obrazložil:

»Že pred leti smo z Brusničani razpravljali o razširitvi ceste od njih do nas, do denarja pa nikoli nismo mogli priti. Odločili smo se, da bomo poskusili sami. Začeli smo zbirati samoprispevek in se pripravljati na delo. Lani smo se dela tudi lotili. Pri Gaberčanih je šlo vse lahko, tudi zemljo, na katero bi se razširila cesta, so bili pripravljeni dati brezplačno. Pri Brusničanih se je zataknilo, ker so posestniki zahtevali odškodnino za zemljo. Menili smo, da bomo cesto uredili le, če se bomo osamosvojili. Tako smo ustanovili svojo krajevno skupnost. Vemo, da ne bo lahko, zavedamo pa se, da se da v slogi in s trdno voljo veliko napraviti.«

Nova krajevna skupnost ima razširitev ceste Brusnice—Gabrje v programu na prvem mestu. Dela nameravajo pričeti, brž ko bo odlezel sneg. Želijo postaviti tudi dvorano za kulturne in druge prireditve, popraviti vaške poti in podobno. Radi bi naredili čimveč, toda prva bo na vrsti cesta. Pravijo, da jim bo ta cesta, po kateri se zdaj le stežka prerine avtobus, povečala okno v svet. Računajo, da jim bo prebivalstvo zelo pomagalo s prostovoljnim delom.

Kot je povedal predsednik KS Kuljaj, bo imela krajevna skupnost okoli 20.000 Ndin, če bo izterjala samoprispevek od vseh, ki jim je predpisan. Pripomnil je, da samoprispevka ne plačujejo niti vsi zaposleni, upokojenci pa ga sploh ne. Razen na samoprispevek računa krajevna skupnost tudi na pomoč delovnih in družbeno-političnih organizacij. »S skupnimi močmi bi pa že naredili, kar želimo,« je pribil Kuljaj.

Ivan Kuljaj: »Cesta — okno v svet...«

Požar v kuhinji

13. januarja je ob 12.30 izbruhnil požar v kuhinji Jožeta Škofa v Hrastju pri Šentjerneju. Zgorela je vsa kuhinjska oprema, tako da je za okoli 10.000 Ndin škode. Ogenj so zanetili otroci med igro z vžigalicami.

NOVOMEŠKA KOMUNA

Novo gostilno v Dol. Stari vasi pri Šentjerneju sta odprla zakonca Zagorc. »Za gostilno sva se odločila, ker imava veselje za to. Poleti bova uredila tudi vrt,« sta povedala. Lokal, ki je sicer majhen, sta prav privlačno uredila. Obljubljata, da bosta imela vedno na voljo dobro kapljico in okusna jedila. Na sliki: nova gostinca za šankom (Foto: Polde Miklič)

Če odločbe ne zaležejo

Tržna inšpekcija je izdala že veliko odločb gostilničarju Peru in MERCATORJEVI prodajalni sadja in zelenjave na tržnici s pozivom, naj uredita lokale in odpraviti pomanjkljivosti. Ker to ni bilo narejeno, je inšpekcija predlagala občinskemu upravno—pravnemu oddelku, naj nadalje ukrepa. Ta oddelek ima možnost s kaznimi prisiliti prizadete, da bodo uredili, kar je zahtevano v odločbah inšpekcije. To sta prva dva ukrepa te vrste v občini.

»Lahko, ni pa zaželeno«

Znanec, ki že več let kupuje bencin na črpalki v Novem mestu, je bil 18. januarja neprijetno presenečen. Ko so mu natočili gorivo za avtomobil, je prosil, če sme telefonirati. Uslužbenka, na katero se je obrnil, mu je odgovorila: »Lahko, ni pa zaželeno«. »Zakaj?« jo je vprašal in dobil tole pojasnilo: »Zato, ker imamo v Novem mestu pošto!« Uslužnost pa taka, da človek mora ostrmeti.

J. TEPPEY

Beneški fantje v Dolenjskih Toplicah

21. januarja so zvečer v prosvetnem domu v Dolenjskih Toplicah nastopili Beneški fantje. Prireditev je obiskalo veliko ljudi iz domačega kraja in okolice.

D. G.

Januarja malo malic

Več kot polovica brusniških osnovnošolcev januarja ni dobivala šolske malice, ker starši za ta mesec niso plačali rednega mesečnega prispevka po 600 Sdin za učenca. Okoli 50 odstotkov učencev se malici »odpove« predvsem v mesecih, ki je v njih več prostih dni.

»NOVOTEKS« obdaroval pionirje v Gabrju

Ob 25. obletnici pionirske organizacije je tovarna NOVOTEKS iz Novega mesta podarila knjižno zbirko pionirski knjižnici v Gabrju. Danilo Kovačič iz te tovarne nam je pripovedoval o napredku v oblačenju in proizvodnji tekstila v NOVOTEKSU. Tovariš Kovačič nam je izročil zbirko učil in nekaj blaga. Povabil nas je, naj si ogledamo tovarno. Vabilu se bomo odzvali in želimo, da bi se čimveč podjetij spomnilo pionirjev v odročnejših šolah. Za darilo se NOVOTEKSU najlepše zahvaljujemo.

Pionirji in učitelji osnovne šole Gabrje

Ponoči nagnal otroke iz avtobusa na mraz

11. januarja ob 18.30 je vozil A. P. avtobus podjetja GORJANCI iz Bršlina. Na koncu Žabje vasi je ustavil in nagnal iz avtobusa polovico otrok, ki so se vračali iz šole. Menda jih je hotel s tem kaznovati, ker so nekateri razgrajali. Pri tem se ni zavedal, da bodo morali otroci peš 6 do 7 km skozi gozd in v hudem mrazu, saj se je tistega večera živo srebro spustilo na —17 stopinj C.

Kot kaže, se tovariš voznik avtobusa s tem ni zadovoljil, saj je naslednjega večera, ko je bil mraz še hujši, pustil čakati otroke na avtobusni postaji. Tako je avtobus odpeljal šele ob 19.30 namesto eno uro prej.

Sprašujemo se, ali je A. P. pravilno postopal z otroki, da so morali premraženi toliko časa čakati na avtobus? Ali je tudi prav, da je iz avtobusa napodil polovico šolarjev, čeprav so ga morda le štirje motili med vožnjo? Kaj res ni bilo druge »kazni«?

Starši protestiramo proti takemu ravnanju z otroki in zahtevamo, da se to ne ponovi! Otroci, ki se vozijo iz Novega mesta, niso le z Malega Slatnika, marveč imajo nekateri do doma še po 4 km poti, ki je zlasti pozimi zelo naporna.

H. T.

Brusničani pomagajo šoli

Za prizidek bodo v dveh letih zbrali 105.000 ND

Na nedavnem zboru občanov v Brusnicah so sklenili, da bodo javni samoprispevek, ki so ga uvedli za naslednji dve leti, zbirali predvsem za dozidavo osnovni šoli. Predvidevajo, da bodo v prizidku, ki bo tako nastal, pridobili telovadnico, učilnico in nekaj stanovanj za učitelje. Nekaj denarja bodo bržkone porabili za vzdrževanje vaških poti. Pomagali bodo tudi pri razširitvi ceste proti Gabrju.

Računajo, da bo krajevna skupnost kljub odcepljenemu Gabrju zbrala za dozidavo okoli 105.000 Ndin. Že zdaj imajo pripravljenih 11.000 Ndin v gradbenem materialu in na žiro računu. Na porabo čaka med drugim 1.200 cementnih zidakov, 2.000 kg gašenega apna, 20 kubičnih metrov gramoza in prav toliko kamenja. Ta material je bil sprva namenjen za kulturno dvorano, ki so jo hoteli prizidati gasilskemu domu. Kasneje so misel na to dvorano opustili, čeprav so že imeli načrte, ker so ugotovili, da potrebuje šola večjo pomoč. Šola nima telovadnice, učilnic pa ima premalo, medtem ko za stanovanja uporablja tudi zelo neprimerne prostore. Še vedno je v šolski kuhinji naseljena učiteljica, za katero v vseh Brusnicah niso mogli najti primernejše strehe.

Na Ratežu komaj »za«

Občani Rateža so 12. januarja v Mrakovi gostilni glasovali za uvedbo dveletne ga krajevnega samoprispevka v brusniški krajevni skupnosti. Zbor občanov je bil zanimiv predvsem zaradi tega, ker so na njem nekateri predlagali, naj bi se Ratež odcepil in postal samostojna krajevna skupnost.

Samoupravljanje v naši družbi

26. januarja bo ob 16. uri v dvorani kina »Krka« predaval Bogdan Kavčič, strokovni sodelavec republiškega sveta sindikatov SRS, o aktualnih problemih samoupravljanja v naši družbi. Predavanje je namenjeno članom ZK in je zanje obvezno, lahko pa se ga udeleži tudi širše občinstvo.

Vsak petek sveže morske ribe

Dostavlja jih podjetje ŠKOLJKA iz Poreča

Na novomeški tržnici so že nekaj petkov naprodaj morske ribe. Dostavlja in prodaja jih podjetje ŠKOLJKA iz Poreča. Zastopnik tega podjetja za Slovenijo Vinko Troha je 19. januarja v Novem mestu povedal, da bo odslej ŠKOLJKA redno dostavljala sveže in pakirane ribe na novomeško tržnico po dnevnih cenah, ki so enake cenam v Poreču in Ljubljani. Tako bo 1 kg malih sardel v Novem mestu po 3 N din (2 do 3,80 N din), skuš po 7 N din in pakiranih osličev (pripravljenih z drobtinami in jajci — za takojšnjo uporabo) po 12 N din.

Prejšnji petek so na novomeški tržnici prodali 200 kg morskih rib. Če jih bodo prodali vsaj po 300 kg, bo dovoz za podjetje ekonomičen, hkrati pa bi začeli ribe dostavljati še v Trebnje in Metliko. Pošiljka ponoči ulovljenih rib za Slovenijo prispe vsako jutro v Ljubljano, od tam pa jo razvozijo s kombiji.

Novomeška kronika

■ **DROGERIJO NA GLAVNEM TRGU** bodo začeli v kratkem obnavljati. Lokal bodo povečali še na sosednjo prodajalno USNJA in pri tem zazidali hodnik. Hkrati bodo uredili tudi vhod v prodajalno OKRAS. Prodajalno USNJE bodo preselili v lokal ob Cesti komandanta Staneta, kjer že zdaj prodajajo čevlje. S tem bodo na Glavnem trgu obnovljeni vsi lokali trgovskega podjetja DOLENJKA.

■ **AVTOKLEPAR IN LIČAR** August Modic je preselil svojo delavnico iz stare žage v nove prostore nasproti OPREMALESA v Gotni vasi. Delavnica je zelo prostorna in ima posebej urejeno lakirnico.

■ **DANES OB 11. URI BO V DVORANI** občinskega sindikalnega sveta na Društvenem trgu posvetovanje zastopnikov delovnih organizacij o izvedbi ankete glede novega delovnega časa. Vzorec ankete je pripravila analitska skupina pri družbeno-političnih organizacijah.

■ **DELAVCI KOMUNALNEGA PODJETJA** so več dni odstranjevali s cest, ulic in pločnikov zaledeneli sneg in ga odvažali s tovornjakom.

■ **V SOBOTO SO IMELI NOVOMEŠKI** osnovnošolci in srednješolci zadnji dan pouka v prvem šolskem polletju. Tedaj so jim tudi razdelili spričevala. V šoli za zdravstvene delavce so izredni slušatelji pred kratkim opravljali maturo.

■ **V ZADNJEM ČASU SMO DOBILI** v mestu še eno poslovno hišo. Te je novo trgovsko poslovno poslopje ljubljanskega podjetja OBRTNIK poleg lekarne ob Cesti komandanta Staneta. Opravljajo le še notranja dela. Kaže, da bodo prostore kmalu odprli. Pri lekarni pa je spet prost prehod proti Vrhovčevi ulici.

■ **PRED KRATKIM JE IZŠLA** druga številka »Stezice«, glasila novomeških srednješolcev. List objavlja uvodoma dvoje prispevkov, v katerih uredništvo poziva na sodelovanje dijake iz vseh šol, ker bodo »Stezice« le tako postale resnično glasilo vseh srednješolcev. Pretežen prostor je zasedla rubrika »Mladi literat«, ki je tokrat obelodanila vrsto pesmi in en sam prozni sestavek. O pesmih le toliko, da bi bilo prav, če bi se njihovi avtorji podpisovali s pravimi, vsekakor pa s slovenskimi imeni. Podpisovanje s Kayi«, »Keithi«, »Charlesi« in drugimi visoko »zvenečimi« imeni cika slej ko prej bolj na domišljavost kot na bojazen priti v javnost. Zanimivi so tudi glasbeni kotiček, spis o filmski zvezdnici Greti Garbo, zapis o Odru mladih in še kaj. Glasilo je že po tradiciji ilustrirano.

■ **GIBANJE PREBIVALSTVA** — rodila je: Helena Vapič iz Kastelčeve 1 — Heleno.

Skupščina planincev

Planinsko društvo Novo Mesto vabi vse člane in vse prijatelje Dolenjske na redno letno skupščino, ki bo v četrtek, 1. februarja ob 19. uri v Novem mestu v dvorani Zavoda za izobraževanje kadrov in produktivnost dela, Ulica talcev 3. Za zboru bodo prikazani barvni diapozitivi s poti od Baltika do Jadrana, kupili pa boste lahko tudi »Vodnik po Trdinovi poti«.

PLANINSKO DRUŠTVO
Novo mesto

IVO PIRKOVIČ

balada krakovskih močvirij 3

»Kje so?«

»Na komandi v zameški šoli jih imajo,« pove in nekam čudno obrača proč oči.

Povšičeva je šele pozneje izvedela, da so Italijani našli pri možu ves izkupiček od zaklanega bika in prodanega junca in telice. Denarja so se polastili in takoj poslali z dvajsetlitrsko pletenko k Selaku v Dobrovo po vino.

V Zameškem se je Povšička z burno utripajočim srcem pomešala v gruče ljudi, ki so jih Italijani že od jutra gonili s Čistega brega, Koprivnika, Mršeče vasi in Hrvaškega broda k zameški šoli. Tam jim je neki Italijan govoril in povedal, da bodo nekaj ljudi za svarilo drugim ustrelili.

Zameščan je rojake delil v dve skupini: prijatelje in politične zaveznike je na cesti urejal v vrsto, politične sovražnike in tiste, ki jih ni maral, pa je zapiral v dva zidana bunkerja pri šoli, poročene gospodarje v večjega pred šolo, fante v drugega, za šolo.

Mizar Černe iz Mršeče vasi je vprašal, ali lahko stopi v vrsto na cesti.

»Ti pa nisi za med nas,« mu je rezko odgovoril Zameščan in ga z Jožetom Udovcem iz Mršeče vasi postavil pred zid. Mizarju, o katerem so govorili, da je partizanski zaščitnik, se je šele sedaj zvedelo, za kaj pravzaprav gre.

Prignali so velikega gruntarja Janeza Fakina s Čistega brega. Bil je že 78 let star. S svojimi 24 hektarji najboljše zemlje je bil daleč naokoli najbogatejši kmet. Imel je vsega v obilju, pa je živel neverjetno skromno. Imel je navado, da je vtaknil v žep nekaj krompirjev, jih pri vinogradu na Raki spekel, potem pa iz dolge vrste silnih sodov poskušal žlahtna vina, stara tudi deset let in več.

Bil pa je stari Janez Fakin liberalen svobodomislec, ki ni hodil k maši. Klerikalni Zameščan ga ni mogel. Ne samo zaradi politike, tudi iz zavisti, da ima sam manj zemlje in manj v sodih kot mogotec na Čistem bregu.

Lojzetu Jordanu iz Zameškega so rekli po domače Zameščan, da so ga ločili od mnogih drugih Jordanov v Zakrakovju in raških krajih. Bil je gruntarski sin pri petindvajsetih letih. V krakovskih hrastovih gozdovih so imeli milijonsko premoženje. Lojze, ki je bil najstarejši od otrok, je končal kmetijsko šolo na Grmu. Ko je odrastel, ga je škocjanski farovž vzgojil v nestrpnega klerikalnega politika. Sadovi pogubne vzgoje so se pokazali pod Italijani, ko je fant mnogo ljudi »zmešal«, odvračajoč jih od sto let starega, zakoreninjenega kmečkega sovraštva do Lahov, ki je izviralo še iz Bleiweisovih in poznejših časov. Bogatemu Zameščanu ni na rodovitnem gruntu ničesar manjkalo, pa je bila ljudem prava uganka, kaj ga je prignalo na pohujšljivi laški vojaški kotel in v sovražnikovo vojaško suknjo.

Janez Fakin je Jordanovo sovraštvo že dolgo čutil. Odkar pa je Zameščan postajal pri Italijanih zadnje čase politična sila, se je mogotca na Čistem bregu polaščal nemir. Fakin je ljudem povedal, da je dal partizanom pištolo in da ga bo to najbrž veljalo glavo. Nihče mu ni prav verjel; kaj je bila pištola v primerjavi z vsem, kar so ljudje od zime storili in dali za vstajo. Bilo je nekaj čisto drugega; Fakin je slišal za Zameščanovo grožnjo, da bo kmalu on, Zameščan, kosil in pasel po Fakinovi zemlji.

Začelo se je dvanajst dni poprej, kot so starega Fakina kot hudodelca prignali v Zameško. Njegov sin Miha je v sredo, 3. septembra, obiskal v Čučji mlaki sestro Marijo, ki si je bila tam kupila hišo. Gredoč je na Hrvaškem brodu prodal nekaj čebule in vina. Ko se je z izkupičkom vračal, je na Hrvaškem brodu zašel med Italijane, ki so po vasi plenili. Pomagati jim je moral nositi nadavljene kokoši v postojanko. Tam pa je sedel ovaduh in Zamaščanov obveščevalec Banič. Mlademu Fakinu so vzeli denar in fanta pretepli, da ni ostalo nič zdravega na njem. V mraku so mu ukazali, naj gre domov, pa ne po cesti, ampak po gozdu, da ne sreča še kakšne patrulje. Komaj pa je bil Miha čez cesto, ga je pokosil rafal iz šole. Bilo je že v poznem mraku.

Drugo jutro so poslali Baniča k Fakinovim na Čisti breg, naj gredo pogledat, ali morda ubitega poznajo. Domača hči Angela je bratovo truplo našla kakih petdeset korakov od italijanske postojanke, na drugi strani ceste. Odpeljati ga ni smela. Pokopali so ga kar tam, pod Terjoščkovim hrastom, ki ga danes ni več. Po vojni so ga posekali.

Zakaj so mladega Fakina ubili, ljudje niso nikoli izvedeli. Baje so mu očitali, da so mu partizani dovolili odpreti vinotoč. Drugi so se temu nasmihali, češ denar so mu pobrali, pa so hoteli rop prikriti. Če bi mu imeli res kaj očitati, bi ga gotovo izročili sodišču.

Takoj po Mihovi smrti so na Čistem bregu Italijani aretirali vso Fakinovo družino, gospodarja, gospodinjo in hčerko Angelo, in jih v kostanjeviškem »kloštru« vrgli v ječo. Ženski so v nekaj dneh izpustili, starega Fakina pa privlekli naravnost iz ječe k zameški šoli, kjer je Zameščan v italijanski uniformi delil Zakrakovce. Zameščan ni Fakina zaprl v bunker kot ostale, ampak mu v šolski veži ponudil stol. Bogastvo je človek vedno spoštoval, tudi sovražnikovo.

Za zidom je še vedno čakal svoje usode partizanski zaščitnik Janez Černe iz Mršeče vasi. Italijan ga pokliče v šolo. V veži je stari Fakin mizarja ves potrt poprosil:

»Janez, pomagaj mi, če mi moreš!« Po licih so starcu tekle debele solze.

»Kako naj vam pomagam, oče, ko pa sem na istem potu, kot ste vi?« ganjen odgovori Mršečan.

Priznanja najboljšim športnikom

V *torek, 30. januarja*, bo uredništvo »Dolenjskega lista« v Krškem podelilo pokal lista *Francu Babiču*, lanskoletnemu najboljšemu športniku Dolenjske, ki so mu ta laskavi naslov podelili naši bralci. Poleg tega bosta prejela nagrade tudi drugo in tretje uvrščena športnika *Marjan Špilar* in *Franc Čargo*.

Pri podelitvi bodo sodelovali poleg članov uredništva Dolenjskega lista tudi nekateri telesnovzgojni delavci iz Novega mesta in Krškega.

TEKMOVANJE ZA »ZLATO LISICO«, ki je bilo preteklo nedeljo na Pohorju, se je končalo s popolno zmago inozemskih tekmovalk — Avstrijk. V veleslalomu je zmagala OLGA PALL (Avstrija) pred rojakinjo GERTRAUD GABL. V slalomu pa je bila prva GERTRAUD GABL (Avstrija) pred CUTTERJEVO (ZDA). V kombinaciji pa je bila najuspešnejša zmagovalka slaloma GERTRAUD GABL. To najpomembnejše smučarsko tekmovanje pri nas je dobro uspelo.

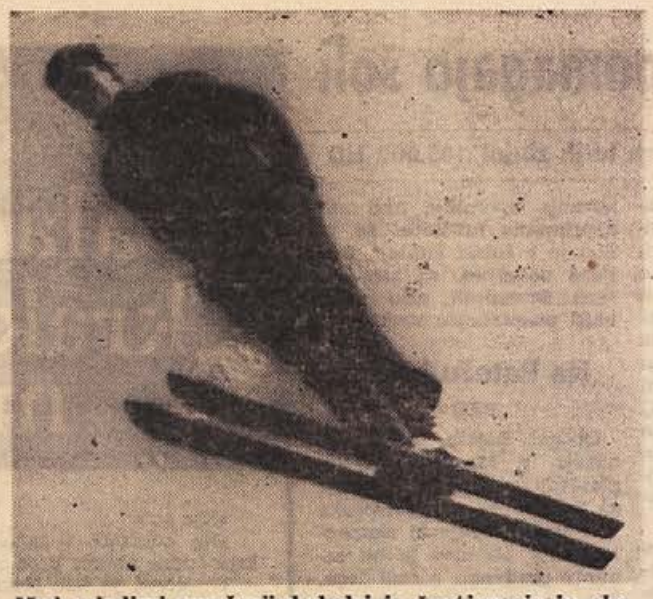

Med mladimi smučarji-skakalci iz Šentjerneja in okolice najbolj preseneča s svojimi dosežki Janez Selak, ki je v zadnjem času osvojil kar dve prvi mesti. — (Foto: Tone Bučar)

Šahovski šampionat Jugoslavije

V Brežicah so te dni stekle še podrobne priprave za organizacijo 23. prvenstva SFRJ v šahu. Predsednik občinske skupščine tovariš Vinko Jurkas je kot predsednik sklical organizacijski odbor, ki je svoje delo razdelil po sekcijah, posebej za propagando, sprejem in bivanje, finance, izdajo biltena.

48 šahistov bo igralo v restavracijskih prostorih zdravilišča Čateške Toplice od 15. februarja, ko bo otvoritev ob 11. uri, do 7. marca. V restavraciji bo dovolj prostora tudi za gledalce.

Turnir bodo odigrali po popolnoma novem sistemu, s kombinacijo Bergerjevega in švicarskega sistema. Igralci bodo namreč razdeljeni v 6 po moči enakovrednih skupin po 8 tekmovalcev.

23. šampionat SFRJ v šahu organizirajo ŠK Brežice, SZJ in zdravilišče Čateške Toplice. Pripravljenih je cela vrsta nagrad, tako za prvih 12, za igralca z največjim številom zmag, z najmanjšim številom remijev in za najlepšo partijo.

Za šahiste bodo vsak dan izdajali bilten, ob koncu turnirja pa bo organizator poskrbel še za izdajo knjige s komentarji partij. V njej bodo tudi reklame delovnih organizacij, ki bodo tako pomagale pri čim kvalitetnejši izvedbi turnirja.

V Brežicah bodo v dneh, ko se bo odvijal turnir, žigosali s posebnim spominskim poštnim žigom, enak emblem pa bo še na plakatih, vabilih, prospektih, razglednicah in značkah. Osnutek je izdelal inž. arh. Ciril Zupančič.

Letos se bo tudi sicer zvrstila še vrsta pomembnih šahovskih turnirjev, od olimpiade v Luganu, še prej pa bo vrsta kandidatskih dvobojev. Za enega od njih sta se zavzela tudi zdravilišče Čateške Toplice in ŠK Brežice. Ker je že odločeno, da bo srečanje Gligorić — Talj v Beogradu, je skoraj gotovo, da bo dvoboj Larsen — Portisch v Čateških Toplicah. Pri organizaciji bi seveda sodelovala tudi naša znana večja podjetja.

V petek, 19. januarja, je Šahovski klub Brežice iz svojih vrst izvolil novega predsednika. Tovariš Marjan Recer, dosedanji predsednik, namreč odhaja na novo službeno mesto izven občine. V zadnjih sedmih letih, odkar je vodil ŠK Brežice, je predvsem njegova zasluga, da se je aktivnost tako razmahnila, posledica tega pa je tudi organizacija moštvenega in posameznega prvenstva SFRJ. Tovarišu Recerju smo se dolžni javno zahvaliti za delo pri ŠK Brežice, na novem službenem mestu pa mu prav tako želimo uspešno delo. Za novega predsednika ŠK Brežice je bil v petek izvoljen Ciril Zupančič.

V. P.

Čeprav je malo snega - skoki na Mirni

Miro Oman, Otto Giacomelli ter še nekatera zveneča imena jugoslovanskega skakalnega športa bodo v nedeljo popoldne, 28. januarja, nastopila na meddruštvenem smučarskem tekmovanju na 40-metrski skakalnici na Mirni. Prijave je poslalo veliko klubov, edina huda neprijetnost je hitro kopnenje snega.

»Samo huda odjuga lahko prepreči tekmovanje. Če ne bo dovolj snega, ga bomo na skakalnico nanesli. V primeru, da bomo vendarle morali tekmovanje odpovedati, bomo pravočasno sporočili po radiu,« so nam pred nekaj dnevi povedali organizatorji, ki pripravljajo tekmovanje pod pokroviteljstvom tovarne rastlinskih specialitet *DANE* iz Mirne.

M. L.

ORODNA TELOVADBA

Razgibana dejavnost v Kočevju

TVD Partizan Kočevje ima poleg temeljne vadbe še 11 športnih sekcij. V zelo ugodnih pogojih v novem domu telesne kulture se je močno razvila orodna telovadba. Posebno med pionirji nižje in višje stopnje je postala ta zvrst množična. V oddelku je nad 50 pionirjev in še več pionirk, tako da vodniki komaj zmagujejo delo.

Ker je za to leto predvidenih več področnih in republiških tekmovanj, se nanje marljivo pripravljajo. Minuli torek je bilo društveno tekmovanje za uvrstitev v društveno vrsto. Med posamezniki so bili najboljši: **višji oddelki: 1. Bruno Ciglič 36,9, 2. Blaž Volf 33,3, 3. Tone Vlasič 32,0 točk.** V kategoriji **nižji oddelek** pa je bil vrstni red naslednji: 1. **Boris Ofak 41,43 točk, 2. Ivan Jarmi 40,90 točk in 3. Stane Moric 38,45 točk.**

V soboto pa so se pomerile pionirke in mladinke. Pripravljene so bile zelo dobro ter smo opazili velik napredek v primerjavi z lanskim letom. Ker je do resnejših tekmovanj še precej časa, se bodo mlade telovadke lahko dobro pripravile.

Rezultati: mladinke — 1. **Metka Knavs 27,60 točk, 2. Mara Kavčič 26,30 točk, 3. Vlasta Per 26,20 točk.** Pionirke: 1. **Nada Hočevar 33,40 točk, 2. Nuša Mertelj 33,30 točk in 3. Sonja Ložar 32 točk.**

Za tekmovanje in za razvoj **orodne telovadbe v Kočevju gre vse priznanje mladim telovadcem in njihovim vaditeljem.** Že v tem letu bo izvršen premik vrst v višje skupine in bodo tako dobili prve mladinske vrste pri moških. Tako raste novi rod orodnih telovadcev, ki bodo kmalu dosegli uspehe, kakor so jih nekoč dosegali kočevski telovadci.

A. Arko

Še osem dvojic

V kegljaškem tekmovanju dvojic v Novem mestu so prispeli že do polfinala, v katerem se je znašlo osem najboljših parov. Izmed teh osmih dvojic bodo kegljači med seboj odločili najboljši par. Poglejmo, kdo se je plasiral v zaključno tekmovanje. Med najboljšimi so kar tri dvojice KK Vseh devet (B. Vesel, Hrastar, Šali-Luzar, Lutman-Gričar); dve dvojici KK Lukenja (Avbar-Kebe, Barbič-Mesarič), dalje KK Krka (Karpljuk-Eržen), KK Dolenjski gozdar (Šerini, Rustja) in KK Iskra (Cotič-inž. Recelj).

Za Fricov pokal v Črmošnjicah

Tudi letos so se gozdarji in lesarji iz Dolenjske srečali na smučiščih v Črmošnjicah na smučarskem tekmovanju za pokal Franca Frica. Udeležba v veleslalomu je bila zadovoljiva, nastopila pa je tudi vrsta mlajših obetajočih smučarjev, ki so krepko »obračunali« s svojimi starejšimi tovariši. Ker je tekmovanje veljalo kot ekipno, je bil v ta namen pripravljen tudi prehodni pokal, ki sta ga osvojila tokrat tekmovalca Novolesa.

Rezultati tekmovanja: Veleslalom (gozdarji in lesarji) proga 300 m — 1. **Drago Rebernik** (Novoles) 72.0; 2. **Damjan Mlakar** (Go Trebnje) 73.0; 3. **Viktor Cujnik** (GG N. mesto) 74.9; 4. **Boštjan Japelj** (GO Straža) 75.2; 5. **Franc Knez** (GO Črmošnjice) 78.5 itd.

Ekipno: 1. **Novoles** (Golež, Rebernik) 153.3; 2. **GO Trebnje** (Mlakar, Bukovec) 158.8; 3. **GO Črmošnjice** (Sebenik, Knez) 159.1; 4. **GO Straža** (Japelj, Stor, Muhič) 161.4; 5. **GG Uprava** (Kure, Cujnik) 217.1.

Pri članih izven konkurence je tekmovalec SK Rog **Bruno Koprivnik** dosegel najboljši čas dneva 59,5. Pri mladincih, kjer je bila udeležba številnejša, pa so s svojo vožnjo presenetili: **Janez Novinc, Nace Sila, Franc Knez ml., Andrej Bukovec** in **Marjan Šonc ml.**, ki so z doseženim časom s proge premagali vse starejše tekmovalce, ki so se potegovali za pokal Franca Frica.

Organizacija tekmovanja je bila solidna.

S. Doki

SMUČANJE

V nedeljo za Paderšičev pokal

V nedeljo, 28. februarja, bodo v Črmošnjicah smučarske tekme v veleslalomu za moške, ženske in mladince. Na teh meddruštvenih tekmah, ki se bodo pričele ob 10.30, se bodo za prehodni pokal »Vinka Paderšiča« potegovali smučarji iz **Ljubljane, Trbovelj, Ribnice, Zagorja** in **Novega mesta**. Najbolje uvrščena ekipa bo prejela prehodni pokal, ki ga bodo letos ponovno škušali osvojiti smučarji iz Trbovelj.

Ker postajajo privlačna smučišča pod Rogom vedno bolj popularna, pričakujejo organizatorji, da se bodo tega zanimivega tekmovanja udeležili tudi številni ljubitelji zimskega športa.

Ponovno Selak

Ker je odjuga dobro pobrala sneg v dolini, so se šentjernejski pionirji in mladinci odpravili na drugo tekmovanje v smučarskih skokih kar na Javorovico. Razveseljivo je, da se je tekmovanja udeležila vrsta novih skakalcev, ki so se navdušili za ta lepi šport. Med tekmo je bila ogorčena borba za najboljša mesta. Ponovno je zablestel **Selak**, ki se mu je močno približal **Pavlič**, vendar ga pa ni mogel preskočiti.

Rezultati: **pionirji** — 1. **Vinšek** 13, 13, 12,5), 2. **Potočar** (10.5, 11, 11), 3. **Vide** (9,5, 8.5, 10.5). **Mladinci:** 1. **Selak** (14, 14.5, 14), 2. **Pavlič** (13, 14,5, 14), 3. **Ruden** (13, 12.5, 13.5).

Po dveh tekmah vodi pri mlajših pionirjih **Selak** pred **Rudnom** in **Potočarjem**, pri pionirjih pa **Vide** pred **Rudnom** in **Vinškom**.

A. Bučar

KEGLJANJE

Presenetljivi izidi

V tretjem kolu novomeških kegljaških lig je prišlo do prvih večjih presenečenje. Med takšna presenečenja sodi gotovo poraz Pionirja v tekmi z ekipo Krke. Pojavile so se tudi prve predaje borb, kar priča, da nekateri tekmovanja ne jemljejo dovolj resno. Če se nekdo prijavi za tekmovanje, potem je prav, da zdrži do konca, čeprav se mu pričnejo majati tla.

Rezultati: I. liga: **Železničar : Vseh devet 430:424** in **Pionir : Krka 418:438. V vodstvu sta Pionir** in **Železničar s 4 točkami.**

II. liga: **Dolenjski gozdar : Iskra 50:0** in **Toplice : Starih devet 337:375. V vodstvu je Dolenjski gozdar s šestimi točkami.**

jm

ROKOMET

Slab štart Ribničanov

Preteklo nedeljo se je v Ljubljani pričelo odprto zimsko republiško rokometno prvenstvo. Tekmovanje se je doslej pričelo samo v A skupini, v kateri igrajo tudi rokometaši Ribnice. V prvih treh kolih Ribničani niso zabeležili nikakršnega uspeha. V vseh treh srečanjih so pertrpeli pripričljive poraze. V tej skupini sta najboljšo igro prikazali ekipi **Celja** in **Tržiča**, ki sta porazili vse svoje nasprotnike in sta v trdnem vodstvu. Ekipa iz Ribnice je dosegla takšne rezultate: **Ribnica : Branik 14:17; Ribnica : Tržič 11:25** in **Ribnica : Zamet (Reka) 10:23.**

sd

Smučarji!

Občinsko prvenstvo pionirjev in mladincev v smučanju bo v nedeljo 28. januarja ob 10. uri v Črmošnjicah. Odhod avtobusa z Novega mesta je ob 8. uri

ŠAH

Prvo mesto za Penka

Hitropoteznega šahovskega prvenstva Novega mesta za mesec januar se je udeležilo rekordno število šahistov. V klubskih prostorih se je zbralo kar 16 šahistov, ki so se potegovali za naslov hitropoteznega prvaka. Ta laskavi naslov je po izenačeni borbi osvojil **Igor Penko**, ki je pustil svojim zasledovalcem samo eno točko. Samo pol točke je za njim zaostal njegov stalni zasledovalec na podobnih turnirjih **Vitomir Šunjič**. Vsa ostala plejada šahistov, od katerih so nekoliko boljši bili **Tone Sporar, Tomo Petaković, Miroslav Nagl** in **Marko Picek**, je krepko zaostala.

Končni vrstni red: 1. **Penko** 14, 2. **Šunjič** 13,5, 3. **Šporar** 9,5, 4.—6. **Petaković, Nagl, Picek** 9, 7.—8. **Milić** in **Adamič** 8,5, 9.—10. **Bjelanović** in **Avsec** 8, 11. **Istenič** 6,5, 12. **Hrovatič** 5,5 itd.

Gneča v vrhu

Tri kola pred zaključkom šahovskega polfinalnega tekmovanja za prvenstvo Novega mesta je v vrhu precejšnja gneča. Za osvojitev najvišjega naslova kandidira več šahistov, ki imajo vsi realne možnosti za osvojitev prvega mesta. Do zdaj je v najboljšem položaju **Ivo Tisu**, ki je zbral iz 11 partij kar 8 točk, v nekoliko slabšem položaju pa so kar trije šahisti, in to **Franc Jenko, Bogo Adamič** in **Bogomir Bjelanović**, ki imajo iz 12 partij 8 in pol točke. Težko je napovedati končnega zmagovalca, kljub temu pa je jasno, da ga lahko iščemo le med četverico **Tisu, Jenko, Adamič** in **Bjelanović**. Vsak drugačen razplet bi pomenil prvovrstno presenečenje.

Literatura za šahiste

V Zagrebu je pričel izhajati redno »ŠAHOVSKI GLASNIK«, ki prinaša najnovejše iz šahovskega življenja. Ker je na Dolenjskem vrsta šahistov, ki jih zanima tudi šahovska literatura, se je z izdajo Šahovskega glasnika ponudila prilika, da se s to literaturo oskrbijo. Mesečna naročnina je 3 Ndinarje, letna pa 30 Ndinarjev.

PREŠERNOVA DRUŽBA

Postanite in ostanite član

PREŠERNOVE DRUŽBE

V letu 1968 bo izdala Prešernova družba za svoje člane te-le knjige:

REDNA KNJIŽNA ZBIRKA

1. **Prešernov koledar za leto 1969**
2. Karel Grabeljšek-Gaber: **Ti drobni otroški koraki**
3. Ivan Olbracht: **Žalostne oči Hane Karadžićeve**
4. Simon Gregorčič: **Mojo srčno kri škropite**
5.—6. Dr. Avguštin Lah: **Naše sosednje države**

Redno knjižno zbirko bodo prejeli člani za članarino 20 Ndin.

DOPLAČILNI KNJIGI

1. Josip Jurčič: **Doktor Zober**
2. Dr. Anton Polenec: **Pogovor z živalmi**

Doplačilni knjigi za člane po 5 Ndin.

IZREDNA KNJIGA

Poezije dr. Franceta Prešerna druga popolna izdaja v priredbi dr. Antona Slodnjaka

Cena knjigi je 10 Ndin za broširano in 15 Ndin za vezano.

Vsako izmed rednih doplačilnih knjig — razen koledarja — prejmejo člani lahko vezano in na brezlesnem papirju, če doplačajo po 2,50 Ndin.

VSAK ČLAN BO PREJEL OB VPISU SREČKO ZA

VELIKO NAGRADNO ŽREBANJE

v katerem bo izžrebanih več kakor 10.000 dobitkov.

Člane vpisujejo poverjeniki, vse glavne ekspoziture ČP »Delo«, knjigarne in uprava. **Če v vašem delovnem kolektivu ali na terenu ni poverjenika Prešernove družbe, postanite to vi.**

Sporočite nam vašo odločitev, da vam pošljemo ustrezen material za delo.

PREŠERNOVA DRUŽBA,
Ljubljana, Pražakova 1, poštni predal 41-I

V VSAK SLOVENSKI DOM — KNJIŽNO ZBIRKO PREŠERNOVE DRUŽBE!

NAŠ RAZGOVOR

Draga Mislej o letošnjem smučarskem tečaju

Prizadevno telesnovzgojno delavko Drago Mislejevo smo povabili, naj odgovori na nekaj vprašanj v zvezi z letošnjo organizacijo smučarskih tečajev v Novem mestu. Rada se je odzvala našemu vabilu in je odgovarjala, kot je omenila, tudi v imenu svojih sodelavcev, ki jih ni ravno malo.

KAKO SI ZAMISLJATE ORGANIZACIJO LETOŠNJEGA TEČAJA? Organizirali ga bomo v enakem obsegu kot lani. Seveda, če nam bo vreme naklonjeno. Drugače bodo šli naši lepi načrti po vodi. Seveda tisti, ki bodo nastali od stopljenega snega. Vseh naših 200 nadobudnih tečajnikov se bo v takšni »nesreči« moralo znajti, kakor bo vedelo in znalo. Upajmo, da bomo le imeli srečo.

KDO BO VODIL TEČAJE? Za vodstvo tečajev smo pritegnili kar 14 mladih vaditeljev in vaditeljic, takšnih, ki so ravno tako zrasli na naših »snežnih poljanah«. Pa povejmo, kdo so ti: prvo skupino vodim jaz, poleg tega pa mi bodo pomagali še **Matjaž Verbič, Dušan Jarc, Tine Zaletelj, Tone Avsec, Jože Smodej.** Drugo skupino bo vodil **Marjan Špilar**, pomagali pa bodo **Irena Glonar, Meta Zagorc, Miha Legan, Rajko Šarman, Tine Furlan, Marjan Kopač** in **Vinko Zemljič.**

KAKO PA JE S FINANSIRANJEM TEČAJA? Levji delež bodo prispevali tečajniki sami. Nekaj pa nam bodo pomagali šola, DPM in ObZTK. Upamo, da bomo našli še kakšnega dobrotnika.

KAKŠEN KONČNI REZULTAT PRIČAKUJETE? Cilj teh tečajev je, da bi mlade ljudi naučili abecede smučanja in da bi jim nekako privzgojili potrebe po tovrstni rekreaciji, ki naj bi z njo nadaljevali, ko bodo na delovnih mestih. Kaj več si prav gotovo ne upamo pričakovati!

MORDA IMATE KAKSNO POSEBNO ŽELJO? Samo eno — sneg, sneg, sneg in dobro počutje!

Pa še naša želja: vsem tečajnikom želimo lepo smuko, dober sneg in malo padcev.

S. DOKL

HELENA PUHAR Matjaž in Alenka 6

Razen tega hkrati kazimo značaj, kajti smratrati sebe za več ali za manj vrednega od drugih pomeni ali biti ohol in domišljav ali pa preveč skromen in ponižen. Človek, ki tako misli o sebi in drugih, je manj sposoben živeti z drugimi ljudmi v sožitju in skladnosti. S takim ravnanjem torej onesposobljamo otroka za bodoče složno sožitje z drugim spolom.

Starši smo prvi zgled, kako naj se vede moški in kako ženska

Prva ženska, ki jo pozna vsak človek — vsaj v običajnih življenjskih pogojih — je njegova mati. In prvi moški, ki ga spozna, je njegov oče. Znano je, da otrok v marsičem posnema vedenje svojih staršev. Otrok se rad istoveti s svojimi starši, sprejema njihove nazore in posnema njihove vedenje v življenju. Otrok, ki posnema svojega roditelja istega spola v odnosu do drugih življenjskih vprašanj, ga posnema po navadi tudi na področju spolnosti. V takih primerih vidimo, da hči kot ženska sledi zgledu svoje matere in sin zgledu svojega očeta. To istovetenje in posnema ne ugodno, če sta bila roditelja v vsem ' ber zgled otrokom, in skrajnje neugodno, če nista bila. Seveda takšno istovetetenje in posnemanje ne drži vselej, toda življenje kaže, da so sinovi pogosto podobno oblastiželjni v svojih zakonskih zvezah, kot so bili njihovi očetje, in hčere podobno krotke in nepodjetne, kot so bile njihove matere.

In pozneje lahko hči, ki ima zelo surovega očeta, kaj hitro sodi, da so vsi moški surovi, in sin, ki ima zelo oblastno in malomarno mater, da so takšne vse ženske. Takšno mnenje otožuje človeku, da bi se drugemu spolu približal z zaupanjem, spoštovanjem in da bi bil sposoben ustvariti z njim srečno skupnost.

Iz tega sledi zelo preprost sklep: **starši se vedimo kot pripadniki spola tako, kot bi želeli, da bi se vedel naš otrok kot odrasel moški oziroma ženska. Verjetno nas bo v svojem poznejšem življenju posnemal in se istovetil z nami. Seveda pa le v primeru, če nam bo uspelo ohraniti z njim dobre odnose. Če so namreč odnosi med otrokom in roditeljem slabi, polni napetosti in prikrite mržnje, otrok tudi dobre zglede trmoglavo zavrača.**

Zakon staršev je zelo važen

Vrednost zakonske skupnosti roditeljev je za otroka kot bodočega odraslega človeka in zakonca izrednega pomena, pa čeprav otrok dolgo ni sposoben, da bi skladnost ali neskladnost zveze svojih staršev razumsko ocenil. To da odkritosrčnost in globino ter zadovoljstvo in nezadovoljstvo čustvenega odnosa svojih roditeljev kot zakoncev čustveno doživlja in dojema. Pridobiva si prvo ter spričo tega temeljito izkušnjo o odnosih med spoloma, vrednosti skupnega življenja spolov in zakonske zveze ter družine. Ker ljudje svoje življenjske izkušnje radi posplošujemo, je ta izkušnja za človeka izredno važna. Kakovost zakonske zveze roditeljev vpliva na kakovost zakonske zveze njunih otrok.

Dober odnos med brati in sestrami

Starši redko pomislijo, da tudi bratje oziroma sestre vplivajo na izoblikovanje otrokovega odnosa do ljudi drugega spola. Fant tudi ob svoji sestri oblikuje neko predstavo o ženski, dekle pa ob svojem bratu predstavo o moškem. Denimo, da roditelja enega izmed dveh ali več otrok zapostavljata ali mu dajeta prednosti. Oboje je posebno škodljivo, če sta otroka različnega spola, kajti ob takem ravnanju starši netijo med bratom in sestro tekmovalnost in tudi sovražnost. Brat čuti odpor do sestre in sestra do brata. To čustvo lahko kasneje prenašata na vse ženske oziroma vse moške.

Spričo tega bi morali starši storiti vse, da bi bili odnosi med brati in sestrami čim toplejši in čimbolj prijateljski. Pot do takšnega razumevanja med brati in sestrami je pot enakopravnega ravnanja z njimi in enakega izkazovanja čustev topline tako dečkom kot deklicam.

Ančka Gošnik-Godec: Ilustracija iz knjige Ele Peroci »Za lahko noč«.

Spodbujanje spolne dejavnosti je zgrešeno

Na splošno se starši ne zavedajo, da z različnimi napačnimi ravnanji v otroku lahko zdramijo spolne želje in ga naravnost navajajo na spolno dejavnost. To se zgodi, če se pri umivanju ali pri različnih igrah preveč ukvarjamo z otrokovimi spolnimi deli telesa. Tako lahko sprožimo že tudi pri otroku določeno mero vznemirjenosti in mu posredujemo spoznanje, da mu ta vznemirjenost nudi povsem nov užitek. Ker je človek sploh nagnjen k temu, da ponavlja dejanja, ki mu prinašajo užitke, ga lahko s takšnim ravnanjem napotimo na igranje s spolovilom.

Podobno lahko starši prezgodaj obrnemo otrokovo pozornost na spolnost, če smo kot zakonci vpričo njega v svojih spolnih odnosih preveč sproščeni. Da se to dogaja najpogosteje, če spi otrok v isti spalnici z nami, je razumljivo. Otrok še ne razume spolnega življenja in ga takšna doživetja globoko motijo.

Enako nezaželeno je skupno spanje otroka z bratom ali sestro ali s komer koli drugim. Motimo se namreč, če mislimo, da je človek spolno občutljiv šele po začetku spolnega zorenja. Človek je spolno bitje od rojstva in zato že zelo zgodaj dovzeten za vznemirjanja na spolnem področju.

Vsaka pretirana telesna bližina drugega človeka, še celo človeka drugega spola, utegne prezgodaj zdramiti otrokovo spolnost.

Spolnost ne smemo prikrivati!

V svojem ravnanju lahko zaidemo tudi v drugo skrajnost ter vse, kar zadeva spolno življenje, tako prikrivamo otroku, da mu postane spolnost prava skrivnost, kasneje pa področje nečesa prepovedanega, nečednega ali celo sramotnega. V drugo skrajnost zaidemo, če otroka ne poslušamo ali se celo zgražamo nad njim, kadar želi dobiti od nas podatke o spolnosti, pa tudi če ga sramotimo, kadar se prijemlje za spolovila ali počenja karkoli, kar se nam zdi nespodobno. Posebno nerodni smo po navadi, kadar začne otrok kazati prvo zanimanje za ljudi drugega spola. Nekateri na račun otrokovih prvih vznemirjenj in izražanja naklonjenosti do drugega spola zbijajo šale ali izražajo ogorčenje. Tako ravnajo celo poklicni vzgojitelji, kaj šele starši! Kadar opazimo, da se otrok že zanima za drug spol, se največkrat jezimo, češ: »Prav treba ti je misliti na take neumnosti!« Takšne pripombe niso tako brez pomena, kakor navadno mislimo. V večini primerov nič ne zaležejo, pač pa vzbudimo s takšnim ravnanjem v otroku mnenje, da s spolnimi zadevami nekaj ni v redu, da je to področje prepovedanega, spotakljivega in nečednega.

Kuharske bukvice

Človeško telo in prehrana

Vitaminov je več vrst; vsebujejo jih razna živila. Vsak vitamin opravlja svojo nalogo v človeškem telesu.

Vitamin A pospešuje rast. Vsebujejo ga med drugim: ribje olje, rumenjak in korenje.

Vitamin B krepi živčevje in daje moč telesu. Vsebuje ga grozdje, grah, ohrovt, repa, paradižnik, redkev, pšenica, kumare, črn, kruh, med, kvas, svinjsko meso in ovseni kosmiči.

Vitamin C dela telo odporno proti nalezljivim boleznim, vsebujejo ga paradižnik, zelena paprika, čebula, zelje, gozdne jagode, kutine, šipek, citrone in pomaranče.

Vitamin D preprečuje, zlasti pri dojenčkih, mehčanje kosti in rahitičnost. Zaradi te bolezni otroci ne morejo pravočasno shoditi in se jim krivijo kosti. Največ vitamina je v ribjem olju, zato naj ga otroci, če le mogoče, uživajo vsaj 3—4 zimske mesece na dan po eno žlico, da bodo čvrsti in odporni proti boleznim. Rastlinsko hrano uživamo, če le mogoče, največ surovo, ker s kuhanjem uničujemo vitamine.

Izmed rudninskih snovi je najpomembnejši kalcij (apno), ki ga je največ v mleku in siru, delno pa tudi v zelenjavi. Kalcij potrebuje telo za tvorbo kosti in zob.

Če kdo zboli v družini, poišči takoj pomoč, ki jo dobiš na zdravstvenih postajah ali pri zdravniku. Ogiblji se raznih mazačev!

Popravljaj si pravočasno zobe!

Skrbi za nego zob, ker je prebava odvisna od zdravih zob. Zdravi zobje — zdrav želodec. Bolni zobje — slaba prebava — bolan želodec.

Uničuj muhe, prenašalke raznih bolezenskih klic!

Skrbi za telesno snago! Kopališča in kopalnice niso razkošje, ampak življenjska potreba.

Sadje uživaj surovo ali posušeno ali pa kot marmelado, ne pa predelano v žganjarskem kotlu!

KOLIKO KALORIJ DAJEJO POSAMEZNA ŽIVILA

100 g svinjskega mesa	330 kalorij
100 g ovčjega mastnega	170 kalorij
100 g mesa pitanih kokoši	150 kalorij
100 g mesa pitanih gosi	200 kalorij
100 g rib v olju	300 kalorij
100 g smetane	200 kalorij
100 g polnomastnega sira	520 kalorij
100 g presnega kravjega masla	760 kalorij
100 g kuhanega kravjega masla	810 kalorij
100 g svinjske masti	810 kalorij
100 g rastlinskega olja	810 kalorij
100 g margarine	750 kalorij
100 g lešnikov	319 kalorij
100 g orehov	400 kalorij
100 g sladkorja	400 kalorij
100 g medu	303 kalorij
100 g suhega sadja	254 kalorij
100 g marmelade	254 kalorij
100 g čebule	32 kalorij
100 g zelenega graha	67 kalorij
100 g rdeče pese	29 kalorij
100 g radiča	30 kalorij
100 g redkvice	36 kalorij
100 g karfijole	30 kalorij
100 g svežega zelja	21 kalorij
100 g kislega zelja	22 kalorij
100 g buč	27 kalorji
100 g kruha iz boljše pšenične moke	259 kalorij
100 g mešane moke	240 kalorij
100 g koruzne moke	215 kalorij
100 g biskvita in testenin	360 kalorij

Na podlagi te tabele ni težko izračunati, kako naj bo sestavljena naša vsakdanja hrana, da bo vsebovala dovolj kalorij, ki so potrebne za moč človeškega telesa in njegovo delovanje, da vzdrži tudi pri težkem delu. Vendar mora biti hrana različna in naj vsebuje razen maščob, kruha in sladkorja še meso, jajca, mleko, sir, zelenjavo in sadje.

Docent dr. Herbert Zaveršnik: (7)

Želodčna obolenja

Propagando kajenja cigaret bi morali prepovedati tako v časopisju, kakor tudi v radiu in televiziji.

Prava kava je poživilo in v majhnih količinah neškodljivo, bistri možgane in krepi delovanje srca, ni pa za razburljive in prenapete osebe, zlasti pa ne za to, da si preganjamo fiziološko utrujenost. Želodčni bolnik sploh ne sme uživati prave kave, saj ta draži želodec in povzroča dolgotrajno ločenje želodčnih sokov. Zlasti nevarno je uživati pravo kavo na prazen želodec, še v večji meri pa velja to za cigarete.

Alkohol, če ga uživamo v pametni meri v obliki vina ali piva, ni škodljiv, če nismo bolni na jetrih. Jetrnemu bolniku škoduje tudi najmanjša količina alkohola. Koncentrirani alkoholi kot so žganje, grenčica in likerji, želodčnemu bolniku izredno škodujejo in naj jih nikoli ne uživa. Vsi tako imenovani želodčni aperitivi, ki naj bi izboljševali tek, so škodljivi, saj so pripravljeni s koncentriranim alkoholom. Bolnik, ki ima rano na dvanajstniku ali želodcu, naj sploh ne uživa alkohola. Na voljo so sadni sokovi — vendar so žal včasih dražji kakor vino — mineralne vode, pa tudi čista studenčnica je lahko cenjena pijača. Posebno nevarno je uživanje alkoholnih pijač za tiste, katerim so z operacijo odstranili del želodca. Pri teh prehaja alkohol zelo in v visoki koncentraciji v kri, od tam pa v jetra in jih lahko močno okvari. Zadnje preiskave kažejo, da ima 80 odst. takih bolnikov močno okvarjena jetra, čeprav zatrjujejo, da pijejo le kisla vina oz. cviček.

Alkohol in naša jetra

Alkoholizem je v Sloveniji močno razširjen in predstavlja pravo socialno zlo. Ta razširjenost gre le deloma vzporedno s površino vinogradov in sadovnjakov, v glavnem je povezana s slabimi navadami in nepoučenostjo prebivalstva. Do alkohola, zlasti do tistih vrst, ki so poceni, ni težko priti in često prihajajo v stik z alkoholom že otroci, saj jim starši v popolni nepoučenosti dajejo zjutraj, preden gredo v šolo, vino ali mošt s kruhom namesto mleka. Med ljudstvom je razširjeno mnenje, da sadjevec sploh ni alkohol, da ni škodljiv in da ga lahko pijejo kakor vodo. Skoraj redno, kadar sprašujemo kmečko prebivalstvo, zlasti tisto, ki mnogo dela na polju ali hodi na dnino, kaj pravzaprav dobe za žejo, zatrjujejo, da mošt ali vino, da bi na ta način lažje delali. Mišljenje, da daje alkohol moč, da mora zato delavec, da bi dobro delal, uživati vsaj pijačo, če že ne vino, je popolnoma zgrešeno. Poleg tega, da alkoholizem človeka finančno upropašča in ga duševno močno izpridi, povzroča ta strast tudi okvare na želodcu, zlasti na jetrih. Na želodcu povzroča kronično vnetje; od tod pomanjkanje teka in jutranje bruhanje. Vpliv alkohola na jetra pa je pogubonosen.

Še danes ne vemo točno, na kak način okvarja alkohol jetrne celice. Dejstvo je, da jetrne ciroze ne dobijo vsi alkoholiki, ampak le kaka četrtina ali petina Dokazano pa je da zamaščena jetra nastajajo zaradi alkohola in tudi izginejo, če alkoholik pravočasno preneha uživati alkoholne pijače. Nekateri menijo, da nastanejo ciroze samo takrat, kadar se človek istočasno slabo hrani, zlasti če uživa premalo živalske beljakovine. Drugi zopet trde, da so ljudje različno občutljivi na vrste alkohola, eni za takega, ki je iz rži, drugi na alkohol iz pšenice, pa zopet na takega iz grozdja ali sadja. Kot primes alkohola srečujemo tudi baker. Ravno pri alkoholnih okvarah jeter najdemo v njih več bakra, zato trde nekateri, da baker povzroča cirozo. Vse žgane pijače, ki jih popijemo, gredo svojo pot skozi jetra. V jetrih nato alkohol postopoma razpade v ogljikov dvokis in vodo, zato pa potrebujemo pomoč posebnih kemičnih snovi, ki jim pravimo katalizatorji ali encimi. Če je teh snovi premalo ali jih sploh ni, potem bi se alkohol lahko razgradil samo do stopnje aldehida, neke zelo strupene snovi, ki bi lahko uničevala jetrne celice. Naj bo tako ali drugače, zanesljivo vemo le to, da alkohol na doslej še nedokazan način okvarja in uničuje jetrne celice in da prihaja zaradi tega do sprememb na jetrih, ki postopoma propadajo, kar lahko povzroči smrt.

Kaj je pravzaprav jetrna ciroza? Ime je dal tej bolezni francoski internist in patolog Laenec, ki je pri obdukcijah oseb, umrlih zaradi jetrnih bolezni, ugotovil, da so njihova jetra rumenkaste barve; in ker pomeni v grščini kyros — rumen, je dal tej vrsti bolezni ime ciroza.

STE V ZADREGI ZA DARILO?

Šopek nageljčkov je primerno darilo za vsako priložnost! Naša dnevna proizvodnja je več tisoč cvetov v 6 barvah. Zahtevajte v vaši najbližji cvetličarni

nageljčke iz vrtnarije Čatež

KMETIJSKO IN TRGOVSKO PODJETJE AB Agraria BREŽICE

RAZPISNA KOMISIJA

BRIVSKO-FRIZERSKEGA PODJETJA ČRNOMELJ

razpisuje delovno mesto

DIREKTORJA PODJETJA

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

— mojster frizerske stroke s 5-letno prakso na vodilnem delovnem mestu ali 10 let prakse na odgovarjajočem delovnem mestu.

Kandidati naj dostavijo svoje vloge skupno z dokazili o izpolnjevanju teh pogojev in potrdilom o nekaznovanosti v smislu 55. člena temeljnega zakona o podjetjih na naslov podjetja v 15 dneh po objavi v časopisu.

Popravek oglasa
Stanovanjsko in komunalno podjetje Brežice

popravlja

podatke za javni natečaj, ki bo v soboto, 3. 2. 1968, ob 8. uri na sedežu podjetja v Brežicah:
oddana bo stavbna parcela št. 229/48 v izmeri 769 m² k. o. Brežice.

MARMOR

GRADAC
tel. 76-177, lok. 8

Po konkurenčnih cenah izdelujemo vse vrste nagrobnikov, spomenikov, spominskih obeležij in vsa teracerska dela hitro in kvalitetno.

GOZDNO GOSPODARSTVO BREŽICE

razpisuje

po sklepu delavskega sveta podjetja

LICITACIJO

za prodajo osnovnih sredstev. Licitacija bo 5. 2. 1968 na Obratu za transport in mehanizacijo v Brežicah ob 8. uri, in sicer za:

Zap. št.:	Naziv osn. sredstva:	Št. osnov. sredstva:	Izklicna cena Ndin:
1.	Bočni rotovator »Necker«	1547	3.000,00
2.	Obračalnik »Sonce« 5	2004	2.000,00
3.	Kosilnica bočna za Ferguson	2014	2.200,00
4.	Elevator, električni	2017	6.800,00
5.	Motorna ročna kosilnica BCS	590	2.300,00
6.	Traktorska enoosna prikolica	1063	2.500,00
7.	Traktorska enoosna prikolica	574	1.500,00
8.	Traktor goseničar FIAT	2462	20.000,00
9.	Vitelj za goseničar FIAT	1039	2.000,00
10.	Traktor FE-35	1501	8.000,00
11.	Rotovator	1040	1.500,00
12.	Leseni koruznjak I.	1430	6.430,00
13.	Leseni koruznjak II.	1431	6.430,00
14.	Več drobnega inventarja v vrednosti		10.000,00
15.	Večje število enoročnih motornih žag		

Razen tega je naprodaj še vrsta druge mehanizacije, predvsem različnih traktorskih priključkov za obdelavo zemlje in drugo, za kar je bila že razpisana licitacija, ti predmeti pa bodo prodani po neposrednem dogovoru.

Vso v' prodajo nudeno opremo si lahko ogledajo interesenti od 25. januarja 1968 dalje pri Obratu za transport in mehanizacijo v Brežicah in na Kmetijskem obratu Vrbina vsak dan od 7. do 14. ure.

Pravico do licitacije imajo vse pravne in fizične osebe, ki bodo do licitacije položile kavcijo 10% od izklicne cene s čekom ali v gotovini. Predstavniki pravnih oseb morajo predložiti tudi pooblastilo svojega podjetja ali ustanove.

Vsa pojasnila glede licitacije in prodaje lahko dobite v komerciali Gozdnega gospodarstva Brežice.

6½ odstotne LETNE OBRESTI VAM DAJE ZA navadne vloge samo DOLENJSKA BANKA IN HRANILNICA!

Avto-moto društvo BRESTANICA

razpisuje

JAVNO LICITACIJO

za prodajo **osebnega avtomobila zastava 750** za 27. januar 1968 ob 8. uri pri elektrarni.

VALJČNI MLIN ČRNOMELJ

RAZPISNA KOMISIJA

razpisuje delovno mesto

DIREKTORJA PODJETJA

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

a) mojster mlinarske stroke s 5 leti na vodilnem delovnem mestu ali 8 let prakse v opravljanju del kot VKV delavec.

Kandidati naj dostavijo svoje vloge skupno z dokazi o izpolnjevanju teh pogojev in potrdilom o nekaznovanju v smislu 55. člena temeljnega zakona o podjetjih na naslov podjetja v 15 dneh po objavi v časopisu.

Kmetijska zadruga ŽUŽEMBERK

nudi

pri prevzemu nad 300 kg umetnih gnojil in 200 kg semenskega krompirja IGOR in drugega poljskega orodja

ŠESTMESEČNI BREZOBRESTNI KREDIT

Če želite velik pridelek sena, posipajte travišča takoj z tomaževo žlindro! Sklepamo kooperacijske pogodbe za mlade bikce. Za nabavo bikcev in krmil nudimo kredit. Na kredit nudimo vse vrste gospodinjskih strojev in POHIŠTVO.

NOVOTEHNA Novo mesto

Izredna priložnost za ugoden nakup!

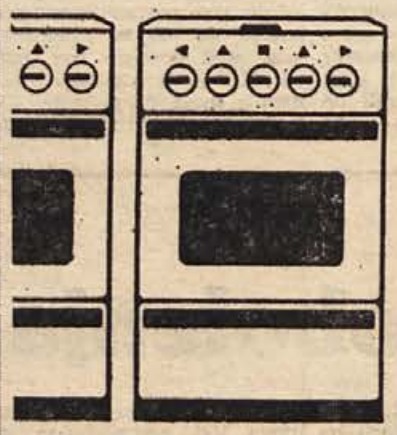

12-mesečni kredit

- brez obresti
- brez porokov
- brez pologa

za superavtomatske pralne stroje

gorenje

PS – 652
PS – 275

6-mesečni kredit

pod enakimi pogoji za vse štedilnike

gorenje

DOBITE v vseh prodajalnah NOVOTEHNE v

- NOVEM MESTU
- TREBNJEM
- KRŠKEM
- METLIKI

Tovarna gorenje daje 12-mesečno garancijo in po želji kupca priključuje pralne stroje.

Popolno izgorevanje gorilnega olja, torej večjo ogrevno moč pri enaki porabi olja, izgorevalni prostor brez saj, ogrevane prostore brez neprijetnega vonja po gorilnem olju – vse to dosežete, če v vašo oljno peč vstavite

žarilni vložek

Proizvajalec:

INKOP

Industrija kovinske opreme KOČEVJE

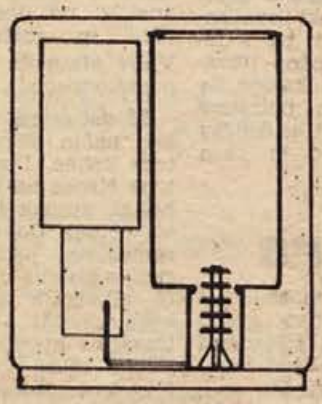

tako postavimo vložek v oljno peč

ČASOPISNO PODJETJE

KMEČKI GLAS LJUBLJANA

vas vabi med redne naročnike svojih izdaj.

Poleg časopisa »Kmečki glas«, ki je osrednji tednik za bralce na podeželju, izdajamo še revijo »Sodobno kmetijstvo«, mesečnik za popularizacijo kmetijske, živilske, gozdarske in drugih sorodnih strok ter žepni »Kmetijski priročnik 1968« z nasveti za sodobno gospodarjenje.

Časopis »Kmečki glas« obravnava vsa pereča življenjska vprašanja ljudi na podeželju, poroča o vseh pomembnejših dogodkih doma in po svetu, prinaša novice iz naših krajev, nudi zdravstvene in strokovne nasvete, v posebnih prilogah pa svetuje kmetijskim pridelovalcem in gospodinjam na podeželju, pri čemer sodelujejo številni kmetijski, živilski in drugi strokovnjaki.

V posebni literarni prilogi najdejo v njem branje tudi bralci, ki iščejo v časopisu razvedrilo.

Pravna služba »Kmečkega glasa« redno odgovarja na vprašanje bralcev brezplačno, bodisi v listu, bodisi pismeno.

Letna naročnina 35 Ndin.

Revija »Sodobno kmetijstvo«, ki bo začela izhajati januarja 1968, pa bo obravnavala strokovna vprašanja, ki so pomembna za sodobno pridelovanje v poljedelstvu, živinoreji, sadjarstvu, vinogradništvu, hmeljarstvu, vrtnarstvu in za delo v gozdu. Poleg tega bo zajela tudi vprašanja iz veterinarstva, vzreje malih živali, kmečkega turizma in drugih gospodarskih dejavnosti v našem prostoru. Namenjena je kmetijskim in drugim strokovnjakom ter delavcem v kmetijskih, živilskih in gozdarskih organizacijah, kakor tudi kmetom, ki se ukvarjajo s pridelovanjem za trg, in vsem tistim, ki želijo izpopolnjevati znanje pri pridelovanju zase, prav tako pa tudi vrtičkarjem.

Letna naročnina 45 Ndin.

»Kmetijski priročnik 1968« je lična knjižica, ki ima poleg koledarskega dela bogato gradivo iz različnih kmetijskih strok in gozdarstva. Je dober svetovalec vsem, ki želijo spoznati novosti v kmetijstvu, zlasti še sedaj, ko občutimo močno pomanjkanje kmetijske strokovne literature.

Cena izvodu 12 Ndin.

Časopisno podjetje »Kmečki glas« pripravi vsako leto za svoje naročnike nagradno žrebanje. Pogoj je vplačana naročnina za časopis ali strokovno revijo.

VABIMO VAS MED NAŠE REDNE NAROČNIKE!

NAROČILNICA DL

Naročam:

1. časopis »Kmečki glas«
2. revijo »Sodobno kmetijstvo«
3. Kmetijski priročnik 1968

(ustrezno obkrožiti)

Časopisno podjetje
»KMEČKI GLAS«
Ljubljana,
Miklošičeva 4

Priimek in ime: _____

Naslov: _____

Pošta: _____

_____
Podpis

ODREŽITE IN POŠLJITE V KUVERTI!

3. febr. 2. DNP na Otočcu!

V zimskih počitnicah bo seminar

3. februarja bo v Črnomlju enodnevni seminar za mentorje podmladkov na osnovnih šolah, vabljeni pa so tudi ravnatelji šol. Obravnavali bodo organizacijo podmladka RK v šoli in njeno vlogo pri oblikovanju zdravstveno socialne zavesti otrok. Razen tega se bodo pogovorili o utrjevanju higienskih navad prek podmladka RK in s pomočjo rednega učnega programa v šoli. Seminar bo vodila Suzana Šoster, predsednica republiške komisije za podmladek pri Glavnem odboru RK.

»Mladina sebi in vam«

Januarja bodo metliški mladinci govorili o svojih načrtih, delu in težavah v radijski oddaji »Mladina sebi in vam«. Oddajo je skupno z RTV Ljubljana pripravil občinski komite ZMS v Metliki. Dvanajst metliških mladincev in mladink bo v tej zanimivi oddaji spregovorilo o življenju v domačem kraju, o problemu samskih stanovanj, o mladinskem klubu, samoupravljanju itd. —NI

KRI, KI REŠUJE ŽIVLJENJA

Pretekli teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: **Darko Kavšek**, član kolektiva Droga, Novo mesto; **Janez Mislej, Franc Lobe, Alojz Drčar** in **Franc Pavlenič**, člani kolektiva IMV Novo mesto; **Jože Bratkovič, Peter Kumer** in **Jože Udovič**, člani kolektiva Novoteks, Novo mesto; **Ruža Modic** in **Ivan Tekstor**, člana kolektiva ObS Novo mesto; **Emil Košir**, oficir VP 1394, Novo mesto; **Borislav Milošević, Slobodan Janković, Mostafa Omertić, Aziz Djara, Mehmed Salihović, Nikola Balan, Ivan Videc** in **Peter Mihalek**, vojaki VP 1394, Novo mesto; **Anton Horvat, Stefan Pšak** in **Alojz Pavlin**, člani kolektiva Pionir, Novo mesto; **Anton Saje**, krojač iz Irče vasi; **Alojz Pust**, član kolektiva splošne bolnice Novo mesto; **Ignac Cervenko**, član kolektiva Novoteks, Novo mesto; **Milan Suštaršič**, član kolektiva Iskra, Novo mesto; **Nežka Gregorčic, Marija Vidrih, Ana Ogrinc, Antonija Suštaršič, Marija Kastelic** in **Alojzija Seničar**, gospodinje iz Smolenje vasi; **Franc Grlica, Janez Sušteršič, Janez Počervina, Franc Šmic, August Pucelj, Franc Ster** in **Tomaž Smolič**, člani kolektiva KZ Krka, Novo mesto; **Jože Tisu**, član kolektiva Iskra, Novo mesto; **Peter Seničar**, član kolektiva Standard, Novo mesto; **Angel Lazar**, upokojenec z Malega Slatnika; **Franc Goršin** in **Franc Vidrih**, kmeta iz Smolenje vasi; **Marija Fink**, članica kolektiva Invalidski zavod, Novo mesto.

TELEVIZIJSKI SPORED

NEDELJA 28. JANUARJA

9.10 Madžarski TV pregled (za Pohorje in Plešivec) (Beograd)
9.25 Poročila (Ljubljana)
9.30 Dobro nedeljo voščimo z ansamblom Lojzeta Slaka in fanti s Praprotnega (Ljubljana)
10.00 Kmetijska oddaja (Zagreb)
10.45 Vrtinec — filmska matineja (Ljubljana)
12.00 Nedeljska TV konferenca — (Zagreb)
14.00 Prenos športnega dogodka — (Zagreb)
17.45 TV kažipot (Ljubljana)
18.10 Slovenski ansambli tekmujejo (Ljubljana)
19.10 Bonanza — serijski film — (Ljubljana)
20.00 TV dnevnik (Beograd)
20.45 Cik cak (Ljubljana)
20.50 Zabavno-glasbena oddaja — (Beograd)
21.50 Športni pregled (JRT)
22.10 TV dnevnik (Beograd)

PONEDELJEK, 29. JANUARJA

16.45 Madžarski TV pregled (za Pohorje in Plešivec) (Beograd)
17.00 Poročila (Zagreb)
17.05 Mali svet — oddaja za otroke (Zagreb)
17.30 Popotovanje po Aziji — serijski film (Zagreb)
18.00 TV obzornik (Ljubljana)
18.30 Hemofilija — krvavičnost, zdravstvena oddaja (Ljubljana)
18.50 Reportaža — Sarajevo — (Zagreb)
19.20 Pri naših pravljičarjih: Peter Jakelj-Smerinjekov — (Ljubljana)
19.40 TV pošta (Ljubljana)
20.00 TV dnevnik (Beograd)
20.30 Cik cak (Ljubljana)
20.35 TV drama (Zagreb)
21.35 Zapad; zibelka povojne avanture — oddaja iz cikla »Pota sodobne glasbe« (Ljubljana)
22.05 Zadnja poročila (Ljubljana)

TOREK, 30. JANUARJA

17.40 Poročila (Ljubljana)
17.45 Risanka (Zagreb)
18.00 Obrežje — oddaja za italijansko narodno skupino v Jugoslaviji (Ljubljana)
18.25 Torkov večer — Plesni orkester RTV (Ljubljana)
18.50 Svet na zaslonu (Ljubljana)
19.30 TV obzornik (Ljubljana)
20.10 Koraki v megli — ameriški celovečerni film (Ljubljana)
21.40 Veš poet svoj dolg? — ob 90-letnic rojstva Otona Župančiča (Ljubljana)
22.20 Zadnja poročila (Ljubljana)

SREDA, 31. JANUARJA

17.05 Madžarski TV pregled (za Pohorje in Plešivec) (Beograd)
17.20 Poročila (Ljubljana)
17.25 Kljukčev živalski vrt — I. serijska lutkovna igra — »Kljukčeve dogodivščine« (Ljubljana)
17.45 Kje je, kaj je — oddaja za otroke (Beograd)
18.00 TV obzornik (Ljubljana)
18.20 Združenje radovednežev — oddaja za otroke (Zagreb)
19.05 Glasbena oddaja (Beograd)
20.00 TV dnevnik (Beograd)
20.30 Cik cak (Ljubljana)
20.35 Opera (Beograd)
21.35 Cirkus v hiši — serijski film (Ljubljana)
22.05 Zadnja poročila (Ljubljana)

ČETRTEK 1 FEBRUARJA

17.10 Poročila (Ljubljana)
17.15 Tik tak: Prijatelj s strehe — (Ljubljana)
17.30 Pionirski TV studio (Ljubljana)
18.00 TV obzornik (Ljubljana)
18.20 V narodnem ritmu (Beograd)
18.45 Po sledeh napredka (Ljubljana)
19.05 Pravdarji — numoristična oddaja (Beograd)
20.00 TV dnevnik (Beograd)
20.35 Leto koraka skozi prirodo — (Ljubljana)
21.15 Aktualna tema (Ljubljana)
21.45 Golden gate quartet — III. del (Ljubljana)
22.20 Zadnja poročila (Ljubljana)

PETEK 2. FEBRUARJA

17.25 Poročila (Ljubljana)
17.30 Moj prijatelj Flicka — serijski film (Ljubljana)
18.00 TV obzornik (Ljubljana)
18.20 I. Mladinski festival popevk — iz cikla »Mi mladi« (Ljubljana)
19.05 Brez parole — mladinska oddaja (Ljubljana)
19.35 Bitka pri Verdunu — II. del (Ljubljana)
20.00 TV dnevnik (Beograd)
20.35 »Dnevi« — jug. celovečerni film (Ljubljana)
22.05 Zadnja poročila (Ljubljana)

SOBOTA 3. FEBRUARJA

17.10 TV kažipot (Ljubljana)
17.35 TV obzornik (Ljubljana)
17.55 Glasba ne pozna meja — (Zagreb)
18.55 Gideon — serijski film — (Ljubljana)
20.00 TV dnevnik (Beograd)
20.30 Cik cak (Ljubljana)
20.38 Boccherini — Goldoni — Savnikova »Scuola da Ballo« — (Ljubljana)
21.00 San Remo — festival popevk — prenos (EVR)
22.10 »Poklicu« — humoristična oddaja (Beograd)
23.10 TV dnevnik (Beograd)

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 5.15, 6.00, 7.00, 12.00, 15.00, 18.00, 19.30 in 22.00 Pisan glasbeni spored od 4.30 do 8.00.

PETEK, 26. JANUARJA: 8.08 Glasbena matineja v klasičnem okusu. 9.25 Slovenske narodne poje Janez Jeršinovec. 10.15 Pri vas doma. 11. Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti — dr. inž. Slavica Šikovec: Proizvodnja penečih vin. 12.40 Na kmečki peči. 13.30 Priporočajo vam . . . 14.05 Valčki in uverture. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.20 Turistični napotki. 16.00 Vsak dan za vas. 17.00 Poročila. 17.05 Človek in zdravje. 19.15 Zvočni razgledi po zabavni glasbi. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute s pevcem Ninom Robičem. 20.00 Glasbeni cocktail. 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

SOBOTA, 27. JANUARJA: 8.08 Glasbena matineja. 8.55 Za šolarje. 10.15 Pri vas doma. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 11.15 Kar po domače. 12.30 Kmetijski nasveti — inž. Erik Eiselt: Krmljenje krav za 4000 kg mleka z majhnimi količinami moč. ne krme. 12.40 Popevke iz studia 14. 13.30 Priporočajo vam . . . 14.15 Od melodije do melodije. 15.20 Glasbeni intermezzo. 15.45 Naš podlistek — E. Charles-Roux: Pozabiti Palermo — II. 17.05 Gremo v kino. 17.35 Igramo beat! 18.15 Pravkar prispelo. 18.50 S knjižnega trga. 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 Tekmovanje ansamblov. 22.10 Oddaja za naše izseljence.

NEDELJA, 28. JANUARJA: 6.00—8.00 DOBRO JUTRO! 8.05 Radijska igra za otroke — Friderich Feld: »Čarobni lok«. 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I. 10.00 Še pomnite, tovariši . . . I. Alain Desroches: Stalingrad. 11.00—11.15 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 11.50 Pogovor s poslušalci. 12.10 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II. 13.40 Nedeljska reportaža. 14.35 Humoreska tega tedna. 14.50 Godala v ritmu. 15.05 Nedeljsko športno popoldne. 17.05 Operni koncert. 17.30 Radijska igra — Andrzej Szypulski: »Agent iz Vaduza«. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Glasbene razglednice. 23.05 Literarni nokturno.

PONEDELJEK, 29. JANUARJA: 8.08 Glasbena matineja. 8.55 Za mlade radovedneže. 9.10 Iz jugoslovanskih studiov. 10.15 Pri vas doma. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 12.10 Španski zvoki. 12.30 Kmetijski nasveti — Valentin Benedičič: Čebelja paša v Sloveniji danes in v prihodnosti. 12.40 Slovenske narodne v izvedbi ansambla in solistov bratov Avsenik. 13.30 Priporočajo vam . . . 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.20 Glasbeni intermezzo. 16.00 Vsak dan za vas. 17.05 Poje tenorist Jože Gostič. 18.15 »Signali«. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute s pevcem Arsenom Dedićem. 20.00 Skupni program JRT — studio Ljubljana. 22.10 Radi ste jih poslušali. 23.05 Literarni nokturno.

TOREK, 30. JANUARJA: 8.08 Operna matineja. 9.40 »Cicibanov svet«. 10.15 Pri vas doma. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti — dr. Franc Kovač: Pomeni pomoč govedu pri porodih vedno pomoč? 12.40 Pihalne godbe. 13.30 Priporočajo vam . . . . 14.05 Pet minut za novo pesmico. 15.20 Glasbeni intermezzo. 16.40 V torek na svidenje! 17.05 Igra Simfonični orkester RTV-Ljubljana. 18.42 Pota sodobne medicine — prof. dr. Rajko Sedej: Pomen in vloga kovin v zobozdravstvu nekoč in danes. 19.15 Minute s pevko Ivanko Kraševec. 20.00 Radijska igra — Alan Plater: »Sam v predmestju«.

SREDA, 31. JANUARJA: 8. 08 Glasbena matineja. 9.10 Slovenski pevci in ansambli zabavne glasbe. 10.15 Pri vas doma. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti — Jurica Zadravec: Značilnosti vinogradništva v Franciji. 13.30 Priporočajo vam . . . 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.20 Glasbeni intermezzo. 15.45 Naš podlistek — B. L. Pasternak: Ljud. je in situacije — I. 17.05 Mladina sebi in vam. 18.40 Naš razgovor. 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 Vrhovi operne poustvarjalnosti.

ČETRTEK, 1. FEBRUARJA: 8.08 Operna matineja. 9.25 Šiptarske narodne pesmi. 10.15 Pri vas doma. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 11.15 Revija jugoslovanskih pevcev zabavne glasbe. 12.30 Kmetijski nasveti — inž. Tone Simonič: Varstvo gozdov pred divjadjo. 13.30 Priporočajo vam . . 14.05 Izbrali smo vam. 15.20 Glasbeni intermezzo. 17.05 Četrtkov simfonični koncert. 18.15 Turistična oddaja. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute s pevcem Zafirom Hadžimanovom. 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov. 21.45 Glasbeni intermezzo. 22.10 Komorni večeri.

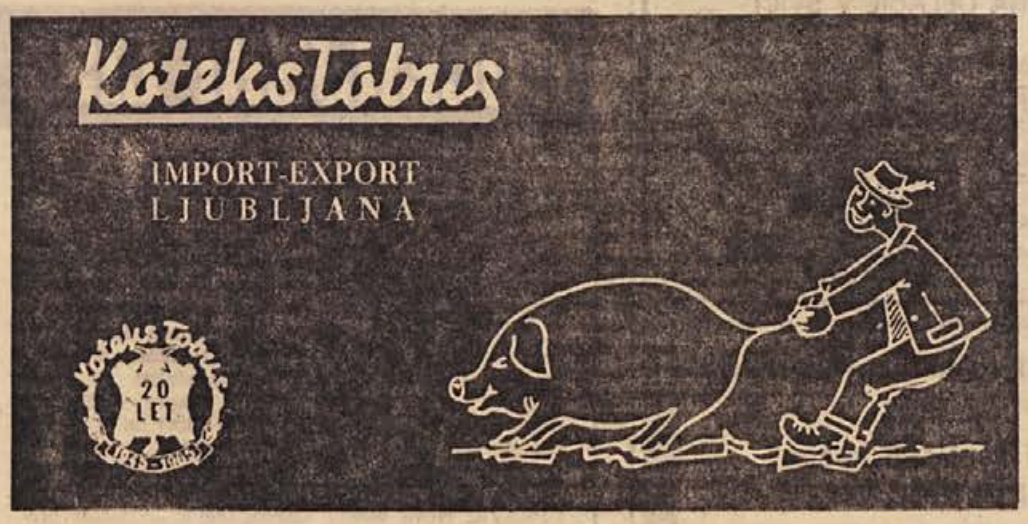

KMETOVALCI IN REJCI PRAŠIČEV!

KOTEKS-TOBUS LJUBLJANA

obvešča vse, ki so v času med 1. novembrom 1967 in vključno 20. januarjem 1968 oddali svinjsko kožo, da so bila pri žrebanju 20. januarja 1968 izžrebana potrdila s končno številko

33

Srečni izžrebanci naj pridejo po dobitke na najbližjo odkupno postajo — KOTEKS-TOBUS.

Naslednje nagradno žrebanje bo 20. aprila 1968 — za vsa, v odkupni sezoni neizžrebana potrdila.

REJCI PRASIČEV!

Oderite vaše prašiče, oddajte kože zbiralnicam KOTEKS-TOBUS in skrbno shranite potrdilo o oddani svinjski koži.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Petek, 26. januarja — **Pavla**
Sobota, 27. januarja — **Janez**
Nedelja, 28. januarja — **Drago**
Ponedeljek, 29. jan. — **Frančišek**
Torek, 30. januarja — **Martina**
Sreda, 31. januarja — **Vanja**
Četrtek, 1. februarja — **Ignac**

ČESTITKE

Dragi mamici **Mariji Gričar iz Ločne** želimo za 40-letnico veliko sreče in zdravja, da bi bila še naprej tako dobra z nami: mož Rihard z otroki, posebno pa Zdenka.

ZAHVALE

Ob prerani izgubi našega dragega očeta, starega očeta in brata

JOŽETA PLESCA
iz Železnikov pri Metliki

se najlepše zahvaljujemo vsem, ki so nam ob tem težkem trenutku stali ob strani in nam izrekli sožalje. Posebno se zahvaljujemo za podarjene vence kolektivu tovarne BETI, organizacijam ZB, SZDL in gasilcem iz Drašič za častno spremstvo ter tov. Prusu za poslovilne besede.

Žalujoči: sinova Jože in Martin z družinama, hčerka Marija z družino, sestre Marija, Ana in Bara z družino

---

Vsem, ki ste spremili in izkazali čast naši nenadno umrli ženi, mami, stari mami, sestri in teti

MARIJE ZAVRL
iz Dolenjega Boštanja

na njeni zadnji poti, se od srca zahvaljujemo.
Zahvaljujemo se vsem, ki so darovali vence, cenjeni duhovščini, šolskemu vodstvu, društvu upokojencev in organizaciji Rdečega križa za tolažilne besede ob odprtem grobe drage pokojnice.

Žalujoče družine
Boštanj, Ljubljana

Ob nenadni in boleči izgubi dragega moža, očeta, brata in strica

JAKE CETINSKEGA
upokojenca

se najlepše zahvaljujemo vsem znancem, prijateljem, sosedom za pomoč v težkih urah, društvu upokojencev in tov. Figarju za nagrobni govor in drugim, ki so ga spremili na zadnji poti, mu darovali cvetje in vence. Vsem iskrena hvala!

Žalujoča žena Marija z otroki, sestre in drugo sorodstvo
Kočevje, 10. I. 1968

Ob bridki izgubi ljubega moža, očeta, brata, strica in svaka

JOŽETA SELANA
iz Novih sel št. 2

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in sosedom, ki so nam v težkih trenutkih pomagali, z nami sočustvovali, nam izrazili sožalje, pokojniku podarili vence in cvetje in ga v tako velikem številu spremili na zadnji poti. Posebna hvala gospodu župniku in pevcem za spremstvo ter dr. Nikoliću za pomoč v bolezni

Žalujoči: žena Ana, sinova Jože in Tone, hčerka Anči, sestra Franca z družinami ter drugo sorodstvo

SUPERAVTOMATIČNI PRALNI STROJI
vseh znamk in
KMETIJSKI STROJI
IZREDNO NIZKE CENE!
VSE INFORMACIJE DOBITE:
NOVO MESTO: MOČNIK, Sokolska 3, št. telefona (068)21-639
SEVNICA: TOTER, Heroja Maroka 3
PEROTTI-EXPORT
S. FRANCESCO 41, TRST

PREKLICI

Slavica Simonič s Sinjega vrha št. 24, p. Vinica, preklicujem, kar sem neresničnega govorila o zasebni tožilki Mariji Žalec s Sinjega vrha št. 30, in se ji zahvaljujem, da je odstopila od tožbe.

Jože Kulovec, Ana Grbec in Alojz Erpe iz Uršnih sel prepovedujemo vožnjo po naših parcelah. Kdor tega ne bo upošteval, ga bomo sodno preganjali.

KINO

Črnomelj: 26. in 28. 1. ameriški barvni film »Naboj za zlikovca«. 30. in 31. 1. francoski barvni film »Krog ljubezni«.

Kočevje — »Jadran«: 26. in 28. 1. ameriški barvni film »Alvarez Kelly«. 28. do 30. 1. ameriški barvni film »Zlomljena krila«. 31. 1. in 1. 2. jugoslovanski film »Kam po dežju«.

Kostanjevica: 28. 1. ameriški barvni film »Lev«.

Metlika: 26. do 28. 1. ameriški barvni film »Visoka družba«. 27. in 28. 1. špansko-mehiški barvni film »Vrni se iz Mehike«. 31. 1. in 1. 2. ameriško-grški film »Grk Zorba«.

Novo mesto — »Krka«: 26. do 29. 1. italijanski barvni film »Sedem zlatih mož«. 30. 1. do 1. 2. nemški film »Mladi Torless«.

Ribnica: 27. in 28. 1. angleški barvni film »Naloga eskadrile«. 31. 1. in 1. 2. češkoslovaški barvni film »Hajduk Janošik«.

Sevnica: 27. in 28. 1. španski film »Pevec — blodnik«. 31. 1. francosko-italijanski film »Napaka in vrlina«.

Sodražica: 27. in 28. 1. angleški barvni film »Londonski tat«.

Trebnje: 27. in 28. 1. italijanski barvni avanturistični film »Železni kapetan«.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Kristina Kovačič iz Piršenbrega — dečka, Terezija Galič iz Ljubljane — deklico, Štefica Majerič iz Trstenika — Suzano, Ana Drganc iz Sevnice — Sonjo, Frančiška Pepelnik iz Artič — Melito, Anica Gregl z Bizeljskega — Vero, Nada Humar iz Loke — deklico, Marija Simončič iz Boštanja — Ireno, Fanika Derenda iz Šmarja — Branka.

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici:

Jelena Hostnik, hči kmeta iz Gaja, si je pri delu v gozdu poškodovala levo nogo; **Franc Kovačič,** dimnikar iz Brežic, je padel v hlevu in si poškodoval hrbet; **Stanko Levojević,** delavec iz Otoka, si je z motorno žago porezal palec leve roke; **Martin Krošelj,** papirničar iz Curnovca, si je pri delu v podjetju poškodoval palec leve noge; **Tomaž Lončarič,** kmet iz Brezja, je padel v hlevu in si poškodoval levo nogo; **Pavla Omerzel,** kmetica z Blance, je padla na dvorišču in si zlomila levo roko nad komolcem.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Marija Šuštaršič z Gornjega vrha — Majdo; Slavka Pibernik s Senovega — Natašo, Angela Likar iz Damlja — Albina, Manja Kromar iz Bubnjarcev — Sonjo, Marija Zamida z Uršnih sel — Agato, Matilda Hudorovac iz Srednje vasi — Lada, Frančiška Poterbin iz Črnomlja — Matjaža, Nežka Gorenc iz Šmolenje vasi — Lidijo, Elza Skufca iz Starega Loga — Ireno, Ana Peterkovič iz Kremena — Marijo, Slavka Bruner iz Žabje vasi — Barbaro, Anica Pavlič iz Dolnjega Gradišča — Andrejko, Ana Žibert iz Semiča — Petra, Amalija Mežnaršič iz Prečne — dečka, Marija Golob iz Vavte vasi — deklico, Ana Makovec s Podturna deklico, Milka Hotko iz Krškega — — deklico in Ana Palčar iz Smihela — dečka.

OBVESTILO

Obveščamo vse

potrošnike kurilnega olja za gospodinjstvo,

da imamo skladišče v Bršlinu odprto vsak delovni dan od 7. do 16. ure.

Priporoča se

PETROL
— poslovna enota NOVO MESTO

TRGOVSKO PODJETJE
PETROL
LJUBLJANA
POSLOVNA ENOTA NOVO MESTO

razpisuje prosti delovni mesti na bencinskem servisu v Novem mestu

za 2 trgovska pomočnika

Osebni prejemki po pravilniku, nastop službe takoj ali po dogovoru. — Prošnje pošljite na **PETROL NOVO MESTO do 10. 2. 1968.**

VEČJA TOVARNA OBLAČIL V ŠVICI
sprejme
SPOSOBNE ŠIVILJE, KROJAČICE IN PRIUČENE DELAVKE V KONFEKCIJSKI STROKI

Urejen delovni čas, plačani prazniki in letni dopust, 5-dnevni delovni tednik. Plačano potovanje v Švico. Stanovanje zagotovljeno. Socialno zavarovanje v primeru bolezni in poškodb pri delu.

Interesentke naj se zglase pod oznako: Chiffre A 1232 Publicitas AG. CH 4500 Solothurn (Švica).

V VALILNICI V NAKLEM PRI KRANJU
si v predsezoni do 1. aprila
pri nabavi vsaj 100 kosov ENODNEVNIH PIŠČANCEV
lahko zagotovite **10 odst. popusta,** če jih naročite vsaj mesec dni prej. Piščance od 20 kosov dalje pošiljamo tudi po železnici.

KRONIKA NESREČ

Motorist podrl pešca in pobegnil

Jože Cajnar z Otoka je šel 21. januarja zvečer peš ob levem robu ceste proti Podzemlju. Naproti se je pripeljal neki motorist in Cajnarja podrl, pri tem pa tudi sam padel. Cajnar je dobil težje poškodbe na glavi, zlomljen pa ima tudi levi gleženj. Nezavestnega so odpeljali v novomeško bolnišnico. Motorist je po nesreči pobegnil.

Avtomobilist zaviral na ledu

Mihael Zupan iz Knežje vasi se je 15. januarja peljal z osebnim avtom iz Trebnjega proti Dobrniču. Ko je srečal tovornjak, ki ga je vozil Novomeščan Janez Slak, je zavrl, na poledeneli cesti pa ga je zaneslo v tovornjak. Škodo so oceneli na 3.000 Ndin, Zupan pa je dobil odrgnine na glavi in roki.

Odrgnine in zobni davek

Težja prometna nesreča se je pripetila 21. januarja v Spodnjem Lakencu. Ljubljančan Miro Lukšič se je peljal z osebnim avtom iz Zbur proti Mokronogu po desni strani ceste. Izza ovinka se je po sredini ceste pripeljal z osebnim avtom Jože Sebanc iz Trebnjega. Vozili ste se zaleteli. Potniki v Lukšičevem avto so se odrgnili, Sebančevemu sopotniku pa je izbilo dva zoba. Škodo so ocenili na 5.000 Ndin.

Na križišču izsiljeval prednost

21. januarja popoldne se je Anton Vidmar iz Kronovega peljal z osebnim avtom z Glavnega trga v Trdinovo ulico v Novem mestu. Ko je zavil proti Trdinovi ulici, se je s stranske ceste pripeljal z osebnim avtom Franc Božič iz Kostanjevice in izsiljeval prednost. Vidmar je zadel vrata Božičevega avtomobila, ki ga je zatem zaneslo v zid hotela KANDIJA. Škode je bilo za okoli 950 Ndin.

Vzvratno s parkirišča

Novomeščan Jože Lavrin se je 19. januarja vzvratno odpeljal z osebnim avtom s parkirišča pred hotelom METROPOL in zadel osebni avto Ernesta Jazbeca. Škodo so ocenili na 150 Ndin.

Tovornjak ni zasenčil luči

18. januarja se je v ovinek pri Trnovcu pripeljal Ljubljančan Bečir Kranja z osebnim avtom. Naproti je prišel tovornjak, ki med srečanjem ni zasenčil luči. Kranja je zavrl, na poledeneli cesti pa ga je zaneslo na pot proti Lokvici, kjer se je vozilo prevrnilo na streho. Škodo so ocenili na 3.000 Ndin.

Neznanec podrl pešca

18. januarja okoli 20. ure je neznano motorno vozilo (tovornjak ali traktor?) podrlo na cesti med Mirno in Slovensko vasjo Jožeta Medveda iz Slovenske vasi, ko se je peš vračal domov. Voznik tega vozila se je takoj po nesreči odpeljal.

Zadel avto in podrl mopedista

Stane Kastelic iz Jame pri Birčni vasi se je 17. januarja dopoldne peljal z osebnim avtom nemške registracije po Ljubljanski cesti proti Bršlinu. Naproti se je s tovornjakom pripeljal novomeški avtoprevoznik Franc Zajc. Ko je Zajc videl, da Kastelčev avto zanaša, se je umaknil, vendar je osebni avto kljub temu zaneslo vanj. Osebni avto je podrl tudi mopedista Ivana Draba z Ragovske ceste in povozil moped. Škodo so ocenili na 19.000 Ndin. Kastelic in njegov sopotnik Marko Šurla sta bila laže poškodovana.

TRIKON
TRIKOTAŽA IN KONFEKCIJA
• KOČEVJE •

Avto podrl deklico

Božidar Vesel iz Smiheja se je 17. januarja zjutraj peljal z osebnim avtom po Ljubljanski cesti v Bršlin. Iz Kettejevega drevoreda je pred avto pritekla 9-letna Majda Hočevar. Voznik je zavrl, na poledeneli cesti pa ga je odneslo naprej, da je deklico podrl. Na srečo se otroku ni nič zgodilo.

Z avtom v VODOVODOVO okno

Pavel Udovč se je 16. januarja zvečer peljal z nemškim avtom po Glavnem trgu v Novem mestu. Pri trgovini ASTRA je vozilo zaneslo na pločnik, da je razbil okno podjetja VODOVOD. Ranjen ni bil nihče, škoda pa je malenkostna.

Vlak ga je povozil

21. januarja zgodaj zjutraj je vlak blizu Brestanice povozil Ignaca Kafola iz Karlovca, ki je bil na obisku pri sorodnikih v Dolenjem Leskovcu in se je tega dne zjutraj namenil po železniški progi na postajo Brestanica, od koder bi se odpeljal še na obisk k materi v Rihpovec.

Na poledeneli cesti ga je zaneslo

15. januarja popoldne je voznik osebnega avtomobila Anton Urek iz Brežic vozil iz Brežic proti Bizeljskemu. Zaradi poledenele ceste ga je v vazi Zakot zaneslo na levo stran, kjer je trčil v telefonski drog in ga prelomil. Nihče ni bil poškodovan. Voznik je bil trezen. Materialna škoda znaša okrog 1500 Ndin.

Kolesar je vozil po levi strani

15. januarja proti večeru se je pripetila prometna nesreča v vasi Vel. Malence. Kolesar Alojz Jamnik iz Vel. Malenc se je peljal po levi strani ceste proti Čatežu. Iz nasprotne smeri je pripeljal voznik osebnega avtomobila Vlado Suša iz Brežic. Ko je kolesarja zapazil, je začel zavirati, vendar nesreče ni mogel preprečiti; zadel je kolesarja in ga zbil po cesti. Pri tem je bil kolesar poškodovan, da so ga odpeljali v brežiško bolnišnico. Ker je kazal znake vinjenosti, so mu odvzeli kri. Voznik avtomobila je bil trezen. Materialna škoda na kolesu in avtomobilu je neznatna.

Avtomobil je zasukalo za 90°

16. januarja dopoldne se je s Čateža proti Čateškim Toplicam peljal z dostavnim avtomobilom Jože Pegam iz Cerkelj. Pri odcepu ceste proti restavraciji v Čateških Toplicah je pripeljal z leve strani od restavracije z osebnim avtomobilom Karel Kranjc iz Celja, ki je začel zavijati na desno. Pri tem ga je zasukalo za 90 stopinj in vrglo v Pegamov avtomobil. Nihče ni bil poškodovan, na vozilih pa je za okrog 2000 Ndin škode.

Z vlačilcem je zadel bencinski črpalki

17. januarja zjutraj se je pripetila prometna nesreča na parkirnem prostoru bencinske črpalke na Čatežu. Na prostoru je parkiral z vlačilcem in prikolico Alojz Gomez iz Pariza. Ko je speljaval s parkirnega prostora, je ostro zapeljal na desno, ker je pred njim stal drug tovornjak. Pri tem je s sprednjim delom zadel ob dve bencinski črpalki, od katerih je eno podrl, drugo pa nagnil. Na napravah je za 20.000 Ndin škode.

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

V UK SPREJMEM vajenko in pomočnico za galanterijsko obrt. Hrana in stanovanje v hiši. Ivan Jakopin, Kranj.

STANOVANJA

PRODAM HISO in 57 a zemlje. Ogled vsak dan od 16. ure dalje in v nedeljo. Jože Klobučar, Dolnja Straža 4.

SPREJMEM sostanovalca. Kastelic, Žabja vas 10.

ODDAM opremljeno sobo dvema moškima. Naslov v upravi lista (59/68).

ZAKONSKI PAR s triletno hčerko nujno potrebuje stanovanje v Novem mestu ali v Krškem. Naslov v oglasnem oddelku (83/68).

MOTORNA VOZILA

UGODNO PRODAM poltovorni avtomobil »Hanomag« (1,5 t). Franc Gašperin, Skopice 26, p. Krška vas, Brežice.

PRODAM moped T 12, registriran. Kastelic, Žabja vas 10.

PRODAM

UGODNO PRODAM pralni stroj in centrifugo. Naslov v upravi lista (73/68).

PRODAM mizarski skobelnik. Janez Levstek, Breg 18, Ribnica na Dol.

PRODAM posestvo z novim gospodarskim poslopjem. Jože Dragman, Suhor, Prečna — Novo mesto.

PRODAM otroško posteljico z vložkom. Lojzka Rapuš, Foesterjeva 12, Novo mesto.

PRODAM dobrega konja, starega 5 let. Naslov v upravi lista (64/68).

PRODAM VINOGRAD v Drčah pri Ploterjah. Antonija Lipar, Dolnji Maharovec 10, Šentjernej.

PRODAM nov motorni okopalnik »Holder« H 6 PS. Možnost širine okopavanja od 30—120 cm, tudi za prvo kopanje vinograda. Slavko Lazar, Rožanec 17, Črnomelj.

STAVBNO PARCELO v Šmihelu prodam po zmerni ceni. Naslov v upravi lista (60/68).

PRODAM kuhinjsko kredenco, štedilnik »Gorenje« na drva, polavtomatski pralni stroj »Eka« in divan. Sever, Žabja vas (montažno naselje).

PRODAM kompletno spalnico in štedilnik »Gorenje« na drva. Gosenca, Žabja vas 110.

UGODNO PRODAM dobro ohranjeno kopalnico kad in peč. Cankarjeva 29, Novo mesto.

RAZNO

PRAV DOBRO cementno strešno opeko vam dostavim na dom po 1 Ndin. Karl Kerin, Cementnine, Podbočje.

21. I. SEM IZGUBIL belo smučko od Vahte do Gotne vasi. Poštenega najditelja prosim, da mi sporoči ali pa jo vrne proti nagradi na naslov: Alojz Kovačič, Mestne njive, blok X, Novo mesto.

MIZARJI — SADJARJI! Vse stroje za vašo obrt vam izdelam moderno in poceni. Med drugim izdelujem mizarske univerzalne kombinirane stroje, poravnalne kombinirane stroje, skobelne gredi, sodarske kombinirane stroje za obdelavo dog, ročne rezkalne stroje (gargl). Zahtevajte ponudbe! Inž. Pavel Ledinek, izdelava lesnih strojev, Maribor, Pajkova 6.

POROČNE PRSTANE izdeluje po najnovejši modi in vsa zlatarska dela opravlja zlatar, Gosposka 5, Ljubljana (poleg univerze).

ČE BOLEHATE na želodcu ali na jetrih, žolču ali črevesju, če vas muči zaprtje ali hemoroidi in vam umetna zdravila ne pomagajo, se posvetujte z zdravnikom in poizkusite zdravljenje z učinkovitim prirodnim sredstvom: rogaškim DONAT vrelcem! Zahtevajte ga v svoji trgovini, ta pa ga dobi v Novem mestu pri HMELJNIKU in STANDARDU — (MERCATORJU) — tel. 21-158.

GOSTILNA v Beli cerkvi vabi na predpustno zabavo vsako nedeljo do 25. februarja 1968. Za jedačo, pijačo in pies je poskrbljeno. — Vabljeni!

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnik (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačer, Miloš Jakopec, Marjan Legan, Jože Primc, Jožica Teppey in Ivan Zoran. Tehnični urednik: Marjan Moškon.

IZHAJA: vsak četrtek — Posamezna številka 70 par (70 starih din) — Letna naročnina: 32 novih dinarjev (3200 Sdin), polletna naročnina: 16 novih dinarjev (1600 Sdin); plačljiva je vnaprej — Za inozemstvo: 50 novih dinarjev (5000 Sdin) oz. 4 ameriške dolarje ali ustrezna druga valuta v vrednosti 4 amer. dolarjev — Tekoči račun pri podr. SDK v Novem mestu: 521-8-9 — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 3 — Poštni predal: 33 — Telefon: (068)-21-227 — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo — Tiska: ČP »Delo« v Ljubljani.